

FICTION
CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Frédéric Beigbeder

O viață fără sfârșit

Traducere din franceză și note
de Doru Mareș

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Carmen Eberhat

Lector:
Gabriela Riegler

Design și ilustrație copertă:
Andrei Gamaș

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Vlad Condur

Corectură:
Adelina Sănduleac
Cristina Niță

Conținutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright (drepturi de autor), iar cartea este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consințământul editorului, sunt interzise. Dreptul de folosință al lucrării nu este transferabil.

Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin persoanei juridice Editura Trei SRL.

Titlul original: Une vie sans fin
Autor: Frédéric Beigbeder

Copyright © Frédéric Beigbeder et les Éditions Grasset & Fasquelle, 2018

Copyright © Editura Trei, 2019
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN (print) 978-606-40-0648-6
ISBN (PDF) 978-606-40-0904-3

Pentru Chloë, Lara și Oona

*„Miluiește-ne pre noi, Dumnezeuule Atotputernic,
iartă-ne păcatele și du-ne către viața fără de sfârșit.
— Amin.”*

Carte de rugăciuni pentru slujba catolică

„Iubim moartea pe cât iubiți voi viața.”

Osama bin Laden

*„Și dacă ei ar fi 995 de milioane, și eu singur, ei ar fi
cei care greșesc, Lola, și eu cel care are dreptate,
fiindcă sunt singurul care știe ce vrea: nu mai vreau
să mor.”*

*Louis-Ferdinand Céline,
Călătorie la capătul nopții*

Mică precizare care are importanța ei

„Diferența dintre ficțiune și realitate este aceea că ficțiunea trebuie să fie credibilă”, spune Mark Twain. Dar ce te faci când realitatea nu mai e credibilă? Ficțiunea este în ziua de azi mai puțin nebunească decât știința. Iată o lucrare de „science non-fiction”; un roman ale cărui continuări științifice au fost deja publicate în revistele *Science* sau *Nature*. Convorbirile cu medici, cercetători, biologi și geneticieni reali sunt retranscrise aici exact așa cum au fost înregistrate între anii 2015 și 2017. Toate numele de persoane sau de firme, adrese, descoperiri, startup-uri, mașini, medicamente și clinici menționate există cu adevărat. Am schimbat numai numele celor apropiați mie, pentru a nu-i deranja în vreun fel.

Când am demarat această anchetă despre nemurirea omului, nu mi-am imaginat nicio clipă unde avea să mă ducă.

Autorul nu își asumă nicio responsabilitate în privința consecințelor pe care această carte le-ar putea avea asupra speciei umane (în general) și a duratei vieții cititorului său (în special).

F.B.

1

A muri nu este o opțiune

„Moartea e o stupiditate.”

Francis Bacon către Francis Giacobetti
(septembrie, 1991)

Dacă este senin cerul, putem vedea moartea în fiecare noapte. Ajunge să ridicăm privirea. Lumina astrilor defuncți a trecut prin galaxie. Stele îndepărtate, dispărute de mii de ani, continuă să ne trimită o amintire pe firmament. Mi se mai întâmplă să telefonez cuiva care abia a fost îngropat și să-i aud vocea, intactă, din căsuța vocală. Situație care provoacă un sentiment paradoxal. După cât timp scade lumina unei stele când ea încetează să existe? Câte săptămâni îi ia unei companii de telefonie pentru a curăța robotul telefonic al unui cadavru? Între deces și extincție, există un răgaz: stelele sunt dovada că poți străluci și după moarte. Odată trecut acest *light gap*, vine obligatoriu momentul în care sclipirea unui soare revolut începe să pâlpâie, ca flacăra unei lumânări pe punctul de a se stinge. Licărirea ezită, steaua oboșește, robotul telefonic amuțește, flacăra tremură. Dacă observăm cu atenție moartea, vedem că aștrii care nu mai sunt scânteiază mai slab decât sorii vii. Haloul lor pâlește, sclipirea se estompează. Steaua moartă începe să pâlpâie, de parcă ne-ar trimite un mesaj al disperării... Și se stinge.

Învierea mea a început la Paris, în cartierul atentatelor, în ziua cu un maximum de poluare cu particule fine. Îmi dusesem fiica într-un restaurant discret și la modă, numit *Junețea*. Ea a mâncat o farfurie de salam iberic de Bellotta, iar eu am băut un Hendrick's tonic de castravete. De la inventarea smartphone-ului, ne-am pierdut obiceiul de a sta de vorbă. Ea își verifica WhatsAppul, pe când eu urmăream niște top-modele pe Instagram. Am întrebat-o ce i-ar plăcea cel mai mult să-i fac cadou de ziua ei. Mi-a răspuns: „Un selfie cu Robert Pattinson“. Prima reacție a fost că am încremenit. Dar stând bine să mă gândesc, și eu, în meseria mea de moderator de televiziune, solicit să fac selfie-uri. Un individ care pune întrebări unor actori, cântăreți, sportivi și oameni politici, în fața camerelor de luat vederi, nu face altceva decât niște îndelungi fotografii alături de personalități mult mai interesante decât el. De altfel, când ies pe stradă, trecătorii mă roagă să mă fotografiez cu ei cu telefoanele lor mobile și, dacă accept cu drag, o fac fiindcă la rândul meu execut exact aceeași manevră pe platoul de filmare, înconjurat de reflectoare. Ducem toți aceeași non-viață; ne dorim să strălucim în lumina altora. Omul modern e un

maldăr de 75 000 de miliarde de celule, care încearcă să fie convertite în pixeli.

Selfie-ul exhibitat pe rețelele sociale este noua ideologie a vremii noastre: ceea ce scriitorul italian Andrea Inglese numește „unica pasiune legitimă, cea a autopromovării permanente”. Există o ierarhie aristocratică dictată de selfie. Selfie-urile solitare, în care persoana se expune în fața unui monument sau a unui peisaj, are o semnificație: eu am fost pe-acolo, tu nu. Selfie-ul este un curriculum vizual, o e-carte de vizită, o treaptă socială. Selfie-ul alături de o celebritate e încă mai plin de sensuri. Selfie-stul încearcă să dovedească faptul că a întâlnit pe cineva mai cunoscut decât vecinul lui. Nimeni nu-i cere unui anonim să facă un selfie împreună, doar dacă acesta nu prezintă o originalitate fizică: pitic, hidrocefal, om-elefant sau vreun ars grav. Selfie-ul este o declarație de iubire, însă nu doar atât: este și o dovadă de identitate („The medium is the message”, prezisese McLuhan, fără a-și închipui că toată lumea va ajunge mediu). Dacă postezi un selfie cu Marion Cotillard, nu exprimi același lucru ca atunci când m-aș immortaliza cu Amélie Nothomb. Selfie-ul îți permite să te prezinți: ia uitați-vă ce frumos sunt în fața acestui monument, cu această persoană, în această țară, pe această plajă, și-n plus mai și scot limba la voi. Acum mă cunoașteți mai bine: stau întins la soare, pun un deget pe antena din vârful turnului Eiffel, opresc turnul din Pisa să cadă, călătoresc, nu mă iau în serios, exist, fiindcă am întâlnit o celebritate. Selfie-ul este încercarea de a-ți însuși o notorietate superioară pentru a face să crape zidurile citadelei aristocrației. Selfie-ul este un comunism: arma pifanului, în războiul glamourului. Nu pozezi alături de te miri cine: ții ca personalitatea celui alt să se reverse și asupra ta. Fotografia alături de o celebritate este o formă

de canibalism, ea înghite aura starului. Ceea ce mă face să intru pe o nouă orbită. Selfie-ul este noul limbaj într-o epocă narcisistă, înlocuind acel *cogito* cartezian. „Gândesc, deci exist” devine „Pozez, deci exist”. Dacă fac o fotografie cu Leonardo DiCaprio, îți sunt superior ție, care te-ai pozat cu maică-ta la schi. De altfel, și maică-ta ar fi făcut cu tot dragul un selfie împreună cu DiCaprio. Și DiCaprio împreună cu papa. Și papa cu un copil mongoloid. Să însemne asta că persoana cea mai importantă din lume este un copil mongoloid? Ei nu, c-am luat-o razna: papa este excepția care confirmă regula maximizării celebrității prin fotografierea cu telefonul mobil. Papa a spart sistemul snobismului ego-aristocratic inițiat de Dürer în 1506, în *Sărbătoarea Rozariului*, în care artistul s-a pictat pe sine deasupra Sfintei Maria, Maica Domnului.

Logica selfie-ului poate fi foarte bine rezumată astfel: Bénabar și-ar dori un selfie cu Bono, dar Bono nu și-ar dori un selfie cu Bénabar. Prin urmare, există o nouă, zilnică luptă de clasă, pe toate străzile din lumea-ntreagă, al cărei unic scop este dominația mediatică, exhibarea unei popularități superioare, ascensiunea pe scara notorietății. Bătălia constă în a compara numărul de UZM (Unități de Zgomot Mediatic) de care dispune fiecare: pasaje televizate sau radiodifuzate, fotografii în presă, like-uri pe Facebook, filmulețe pe YouTube, re-tweets etc. Este lupta împotriva anonimatului, în care punctele sunt ușor de numărat și în care câștigătorii se pot rupe-n figuri în fața perdanților. Propun să botezăm acest nou soi de violență *selfiesm*. Este un război mondial fără armată, permanent, care nu cunoaște niciun armistițiu, 24 de ore din 24: „războiul tuturor împotriva tuturor”, „bellum omnium contra omnes” cel definit de Thomas Hobbes, în sfârșit organizat tehnic și contabilizat

instantaneu. În timpul primei lui conferințe de presă de după investiția din ianuarie 2017, președintele Statelor Unite, Donald Trump, nu a ținut să își expună viziunea asupra Americii, nici asupra geopoliticii lumii viitoare, ci doar a comparat numărul de spectatori de la ceremonia sa de inaugurare cu numărul de spectatori de la ceremonia predecesorului. Nu mă exclud din această bătaie existențială: am fost eu însumi foarte mândru să-mi postez selfie-urile cu Jacques Dutronc sau cu David Bowie pe fan-pagina mea și să adun 135 000 de like-uri. Cu toate acestea, mă consider extrem de singur, de vreo 50 de ani încoace. Dincolo de selfie-uri și filmări, nu frecventez ființele omenești. Alternarea solitudinii cu larma mă apără de orice întrebare neplăcută asupra sensului vieții mele.

Uneori, singura modalitate de a verifica dacă mai sunt viu constă în a mă uita pe pagina mea de Facebook, pentru a vedea câte persoane au dat like la ultima mea postare. La peste 100 000 de like-uri, mi se întâmplă să am erecție.

Ceea ce mă îngrijora în seara aceea la fiica mea era că nu visa nici să-l sărute pe Robert Pattinson și nici măcar să stea de vorbă cu el ori să-l cunoască. Dorea numai să își posteze chipul alături de al lui pe rețelele de socializare, pentru a le dovedi prietenelor ei că într-adevăr îl întâlnise. La fel ca ea, cu toții suntem angajați în această cursă nestăpânită. Mici și mari, tineri și bătrâni, bogați și săraci, celebri sau necunoscuți, publicarea fotografiei noastre ne-a ajuns mai importantă decât semnătura pe un cec sau un act de căsătorie. Suntem avizi de recunoaștere facială. Majoritatea pământenilor își urlă în gol nevoia insașiabilă de a fi privită sau, pur și simplu, zărită. Vrem să fim luați în considerare. Figurii noastre îi e sete de click-uri. A avea mai multe like-uri decât tine e dovada fericirii mele, la fel cum în televiziune

un moderator care face audiență mai mare se crede mai iubit decât confracții lui. Aceasta este logica selfiestului: zdrobirea celui alt prin maximizarea iubirii publice. Ceva a sosit odată cu revoluția numerică: transformarea egocentrismului în ideologie planetară. Nemaivând nicio altă înrăurire asupra lumii, nu ne mai rămâne decât un orizont individual. Cândva, dominația era rezervată nobilimii de la Curte, apoi starurilor de cinema. De când fiecare ființă omenească este un instrument media, toată lumea vrea să exercite această dominație asupra aproapelui. Peste tot.

Când Robert Pattinson a venit la Cannes pentru a-și lansa filmul *Maps to the Stars*, în lipsa unui selfie cu fiica mea, Romy, am putut obține o fotografie cu dedicație. În cabina unde îmi făceam emisiunea, i-a scris câteva cuvinte cu marker roșu pe portretul lui rupt din *Vogue*: „To Romy with love xoxoxo Bob“. Drept mulțumire, Romy m-a întrebat:

— Juri că n-ai semnat tu fotografia?

Am crescut o generație dubitativă. Însă ce mă rănește cel mai tare este că niciodată, dar absolut niciodată, fiica mea nu a cerut să facă un selfie cu tatăl ei.

Anul acesta, mama a făcut un infarct, iar tata a căzut în holul unui hotel. Am început să devin un obișnuit al spitalelor pariziene. Am învățat astfel ce este un stent vascular și am descoperit existența protezelor din titan pentru genunchi. Am început să detest bătrânețea, anticamera sicriului. Aveam o slujbă extrem de bine plătită, o fată frumoasă de zece ani, o casă pe trei niveluri în centrul Parisului și un BMW hibrid. Nu mă grăbeam deloc să pierd toate aceste binefaceri. Întorcându-ne de la clinică, Romy a intrat în bucătărie, cu o sprânceană ridicată.

— Tati, dacă înțeleg bine, toată lumea moare? O să-nceapă cu bunicul și bunica, pe urmă o să fiți mami și cu tine la rând, apoi eu, animalele, copacii și florile?

Romy mă privea fix, de parcă aș fi fost Dumnezeu, deși nu eram decât un tată de familie mononucleară, aflat în stagiul de specializare accelerată în frecventarea serviciilor de chirurgie cardiovasculară și ortopedică. Era cazul să încetez cu dizolvarea pilulelor de Lexomil în Coca-Cola mea matinală, pentru a-i găsi o ieșire din angoasă. Îmi e cam rușine să recunosc, însă nu m-am gândit niciodată că tata și mama vor fi într-o zi octogenari, că apoi va veni rândul meu, și

mai încolo al lui Romy. Am fost o nulitate în materie de matematică și de bătrânețe. Sub pletele blonde de păpușică perfectă, două sfere albastrii începeau să se umple cu apă, între cuptorul cu microunde și frigiderul zumzăitor. Mi-am amintit cum se revoltase în ziua în care maică-sa îi dezvăluise că nu există Moș Crăciun: Romy detestă minciuna. A adăugat câteva cuvinte tare drăguțe:

— Tati, n-am chef să mori...

Ce plăcut e să-ți tragi carapacea... De data aceasta, eu eram cel care se împotmolise, refugiindu-se cu nasul în pletele ei catifelate de șamponul cu mandarine și lămâi verzi. Niciodată nu am priceput cum un bărbat atât de urât putuse da viață unei fete atât de frumoase.

— Nu-ți face griji, iubito, i-am răspuns, de acum nu mai moare nimeni.

Arătam bine amândoi, cum li se întâmplă deseori oamenilor triști. Nenorocirea înfrumusețează privirea. Toate familiile fericite seamănă între ele, scrie Tolstoi în *Ana Karenina*, dar adaugă și că fiecare nefericire e unică. Nu sunt de acord: moartea este o nefericire banală. Mi-am dres glasul, cum făcea bunicul, care fusese militar, când simțea că era timpul să restabilească ordinea în casă.

— Draga mea, te înșeli complet: firește că oamenii, animalele și copacii au murit mii de ani de-a rândul, dar, începând cu noi, gata, s-a terminat!

Nu-mi mai rămânea decât să-mi țin promisiunea nechibzuită.

Romy era foarte încântată de ideea de a merge în Elveția pentru a vizita Clinica Genomului.

— O să mâncăm *fondue*?

E felul ei preferat de mâncare. Întreaga aventură a început la Geneva, unde ne-am întâlnit cu profesorul Stylianos Antonarakis. Sub pretextul că pregăteam o emisiune despre nemurire, obținusem o întrevedere cu savantul grec, pentru ca acesta să ne explice cum modificările acidului dezoxiribonucleic ne puteau prelungi existența. Cum Romy rămăsese la mine săptămâna aceea, am luat-o și pe ea. Publicarea mai multor eseuri transumaniste îmi dăduse ideea organizării unui talk-show despre „Moartea morții” cu Laurent Alexandre, Stylianos Antonarakis, Luc Ferry, Dimitri Itskov, Mathieu Terence și Serghei Brin¹ de la Google.

¹ Laurent Alexandre — chirurg urolog francez, născut în 1960, autor al cronicii săptămânale „Mâine va fi vertiginos” în *Huffington Post*, *Le Monde* și *L'Express*; Stylianos Antonarakis — genetician de origine greacă, profesor de medicină genetică la Facultatea de Medicină a Universității din Geneva, născut în 1951; Luc Ferry — om politic, filosof și politolog francez născut în 1951; Dimitri Itskov — miliardar rus, născut în 1981, fondator al New Media Stars; Mathieu Terence — scriitor francez născut în 1971; Serghei Brin — antreprenor american de origine rusă, născut în 1973, cofondator al Google. (N.t.)

Romy dormea, întinsă pe bancheta taxiului care mergea de-a lungul malului Lacului Leman. Soarele aprinsese piscurile înzăpezite ale Munților Jura, pe care un nor lăsa să picure un fel de avalanșă de ceață translucidă. Același peisaj alb care i-l inspirase pe *Frankenstein* lui Mary Shelley. Să fie oare doar o întâmplare faptul că Geneva este orașul în care profesorul Antonarakis cercetează manipularea genetică a ADN-ului uman? Nimic nu e produsul întâmplării în Elveția, patria celor mai meticuloase ceasuri. În 1816, în vila Diodati, Mary Shelley sesizase tot ceea ce ține de gotic în acest oraș. Calmul și pacea se odihnesc aici pe patul unui raționalism de fațadă. Întotdeauna mi s-a părut eronat clișeul acelei Elveții liniștite, mai ales după câteva scandaluri puse pe seama șampaniei, la Baroque Club.

Geneva e bunul sălbatic al lui Rousseau, domesticit de Calvin: orice elvețian știe că riscă să cadă într-o prăpastie, s-o sfârșească înghețat într-o crevasă ori înecat în fundul unui lac de munte. În amintirile mele din copilărie, Elveția este un loc al revelioanelor delirante din marea piață din Verbier, al unor stranii ceasuri cu cuc, al cabanelor feerice în noapte, al hotelurilor goale și al văilor bântuite de negură, unde numai rachiul de pere Williams mai putea ține de frig. Geneva, „Roma protestantă”, în doliu după secretul ei bancar, mi se pare ilustrarea ideală a maximei prințului de Ligne: „Rațiunea e deseori o pasiune nefericită”. Ceea ce-mi place în Elveția este focul ascuns sub zăpadă, nebunia tainică, isteria canalizată. În orice clipă, viața se poate da peste cap într-un univers atât de bine șlefuit. În definitiv, cuvântul Geneva conține cuvântul „gene”¹: bun venit în țara care și-a dorit dintotdeauna să controleze omenirea.

¹ Mai bine sesizabil în franceză – *Genève/gène*. (N.t.)

Peste tot, pe malurile lacurilor, niște afișe anunțau o expoziție a Fundației Martin Bodmer, din Cologny, dedicată lui „Frankenstein cel născut din tenebre”. Eram convins că limuzinele Bentley care alunecau tăcut în jurul jetului de apă vor vărsa din ele niște monștri discreți.

— Tati, putem să mergem și noi să vedem expoziția?

— Avem alte priorități.

Porția de *fondue*, pe jumătate șvaițer de Gruyère, pe jumătate șvaițer de Franche-Comté, de la Café du Soleil era o mâncare aproape ușoară. Nu avea nimic de-a face cu acele cuburi de brânză galbenă și unsuroasă, din care băgăm în noi la Paris. Fata mea își înmuia bucățica de pâine, oftând de bucurie.

— Uau-uau-uau! Dle muulll n-am! mmmmai...! Mmmm!

— Nu se vorbește cu gura plină!

— Nu vorbesc, onomatopesc!

Romy are gene excelente: din partea mea, coboară dintr-un lung șir de medici bearnezi, din partea mamei-sii moștenește un vocabular foarte creativ. Înainte de a mă părași, Caroline transforma adesea substantivele în verbe. Zilnic inventa cuvinte: după-masă mă duc să „pilatesc”, diseară mă „cinemațesc”. Cu siguranță, unele dintre neologismele ei vor intra într-o bună zi în dicționar, cum ar fi „a hipsteri” sau „a instagrama”. Când m-a lăsat baltă, Caroline nu mi-a zis „te părăsesc”, ci „e vremea s-o splituim”. Firește, specialitatea *fondue* elvețiană nu este un fel de mâncare recomandat de Organizația Mondială a Sănătății (Bulevardul Appia nr. 20, 1211 Geneva 27), mai ales la ora prânzului. Numai că fericirea lui Romy venea înaintea nemuririi noastre. Ne lăsasem valizele la *La Réserve*, un hotel de pe malul Lacului Lemman și, în timp ce răsfoiam pliantul de la Spa Santé al hotelului, în care se propunea

un program „antiaging” pe baza diagnosticului genetic al „bio-individualității™” mele, cea mică a adormit pe canapeaua îmbrăcată în catifea, aleasă de Jacques Garcia¹.

În holul de la intrarea în Spitalul Universitar din Geneva erau depozitate vechi mașinării radioactive, ciudate structuri depășite, străbune ale scannerelor. Știința nucleară a anilor '60 a lăsat loc manipulărilor infinitezimale, mult mai puțin incomode. Afară, grupuri de studenți la medicină stăteau pe iarbă, pe când înăuntru, alți tineri interni, în bluze albe, trebăluiau în jurul unor flacoane bolborositoare, al unor eprubete și lamele pentru microscop. Pe-aici aveau obiceiul de a domestici ființa umană, de a ține să fie corectate defectele lui Homo Sapiens, ba chiar de a fi ameliorat bătrânul vertebrat. Elveția nu se ferea de postumanitate, întrucât știa că omul e imperfect de la natură. Fericirea semăna cu un campus simpatic, viitorul era un *teen movie* în mediu medical. Romy era încântată: curtea interioară dispunea de un spațiu de joacă în care erau balansoare, un trapez, inele și o platformă rotativă.

Departamentul de medicină genetică al facultății se afla la etajul 9. Profesorul Stylianos Antonarakis, îmbrăcat într-un tricou polo, verde-sticlă, nu semăna cu doctorul Faust, ci cu un soi de amestec dintre Paulo Coelho și Anthony Hopkins. La fel de binevoitor ca primul, cu magnetismul celui de-al doilea. Președintele *Human Genome Organization* (HUGO) își mângâia barbișonul alb și își ștergea ochelarii cu ramă metalică asemenea unui profesor Tournesol vag lunatic, explicând cum omenirea avea să trăiască în bucurie și bună dispoziție. Lui Romy i-a plăcut pe loc latura new age a profesorului: privire tandră, surâs amabil,

¹ Arhitect de interioare și decorator francez, născut în 1947. (N.t.)

viitor fericit. Biroul îi era într-o dezordine de nedescris, un adevărat talmeș-balmeș de alchimist biotehnologic, dar se simțea că harababura era bine organizată. Pe o masă pusă pe o capră din lemn se afla o dublă spirală ADN uriașă, din plastic, așezată orizontal. M-am uitat la titlurile cărților: *History of Genetics* vol. 1, vol. 2, vol. 3, vol. 4, vol. 5... Noutatea descoperirilor genetice era deja istorie străveche pentru acest specialist de anvergură internațională. Un computer dezmembrat fusese metamorfozat într-o glastră, în care un decorator postatomic plantase niște tije din oțel, purtătoare de capsule Nespresso cu prelungiri, pentru a crea un buchet ce nu avea să se vestejească vreodată.

— Domnule profesor, vă mulțumesc că vă pierdeți un pic din prețiosul dumneavoastră timp pentru a ne primi.

— Avem toată eternitatea înainte...

Ochii lui albaștri, de ghețar elvețian, se asortau cu bolta cerească locală.

— I-ați putea explica fetei mele ce este ADN-ul?

— Ne naștem cu un genom individual: este un text enorm, de trei miliarde de litere, înmulțite de doi (tatăl și mama ta). Toți suntem indivizi unici în această lume, fiindcă genomul nostru este unic, cu excepția gemenilor monoziagoți. La asta se adaugă mutațiile somatice generate de soare, hrană, medicamente, poluare a aerului, igienă etc. Ceea ce numim epigenetică. Îmbătrânirea este și ea un fenotip individual. Unii oameni îmbătrânesc mai repede decât alții.

Profesorul vorbea franceza cu un accent cald, grecesc. O să ne simțim bine în lumea de după om, dacă va fi populată cu clone ale doctorului Antonarakis.

— Celula este nemuritoare. Oamenii au apărut în Maroc, acum 300 000 de ani. Înainte era o altă specie și mai înaintea aceleia, o alta. Iar *the most common ancestor* era o celulă.

Celulă care este prezentă și în mine și în dumneavoastră, amândoi. Această celulă se transmite unei noi generații prin spermă și tu, domnișoară, o s-o treci într-o bună zi prin ovocit.

Poate că Romy era totuși un pic cam mică pentru un curs de reproducere. M-am grăbit să schimb subiectul.

— Există deci ceva nemuritor în noi toți?

— Exact. Nu se poate crea o nouă celulă. Putem reprograma unele celule, putem introduce în ele gene noi, putem șterge anumite gene pentru a schimba destinul unei celule, dar o nouă celulă vie nu se poate crea. Acum nu putem crea nici măcar o nouă bacterie, chiar dacă e probabil s-o facem în doi sau trei ani.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre secvențierea genomului.

— Astăzi este ceva foarte simplu. Luăm 2 mililitri din salivă și izolăm ADN-ul. Când am început, acum treizeci de ani, asta se făcea manual, acum vă putem vedea cele 3 miliarde de litere într-o săptămână. Cu un sistem informatic foarte puternic, vă putem compara diferențele față de secvența de referință stabilită în 2003. A fost un proiect internațional, început în 1990, la care am avut șansa de a participa: *Human Genome Project*. Baza de date este accesibilă tuturor.

— *American Craig Venter* a dat ADN-ul de referință?

— A operat secvențierea în paralel cu noi. Prima dată aceasta s-a realizat în Statele Unite, de câteva persoane, printre care și laureatul premiului Nobel pentru medicină din 1978, Hamilton Smith. Este o convenție, ceea ce nu înseamnă că ADN-ul lui Craig este cel normal, pur și simplu așa s-a decodat întâia oară și, de atunci, variațiile sunt studiate prin raportare la această referință.

— Tati, pot să mă duc afară să mă joc?

M-am uitat la profesor, și el la mine. Era limpede că întrevederea despre progresul geneticii risca, pentru Romy, să fie mai puțin distractivă decât să se dea în leagăn, în parc.

— Bine, dar rămâi lângă poartă ca să te pot vedea pe fereastră. Și nu-ți închizi mobilul. Și nu te sui în picioare, în leagăn. Și nu...

— Tati, sunt programată să trăiesc o mie de ani, deci pot să mă dau pe tobogan. N-o să se întâmple nimic.

Doctorul Antonarakis a izbucnit în râs.

— Domnișoară, încă nu ți-am secvențiat genomul, deci trebuie să verificăm informația!

După care s-a întors spre mine:

— Dacă vrei, asistenta mea o poate însoți cât stăm de vorbă.

A apăsât pe un buton și și-a făcut apariția o tânără laborantă. Pletele brune îi cădeau în șuvițe pe bluza albă și părea încântată de faptul că era promovată subit baby-sitter, pentru a mai putea ieși la aer. Cele două fete frumoase au ieșit din birou râzând înfundat.

— Unde rămăsesem? m-a întrebat Antonarakis.

— La Craig Venter. I-am văzut lucrările pe Net. El chiar că e un Victor Frankenstein: a creat un genom sintetic de micoplasmă. Se pare că a strigat „It's alive!”, ca savantul nebun al lui Mary Shelley, vă amintiți? Doctorul Frankenstein strigă „Trăiește!” când creatura lui, construită aici, în Elveția, a început să respire, să se miște, după câteva șocuri electrice, înainte de a se ridica și de a-i gătui pe toți.

— Nu am citit *Frankenstein*, dar văd spre ce vrei să mă trageți! Craig Venter a înlocuit un cromozom natural cu unul creat la el în laborator. Și a reușit să îl reimplanteze într-un minuscul organism viu. Ba chiar s-a distrat strecurându-și

inițialele în genom: „JCVI-syn3.0“. Este o creatură artificială, care trăiește și se înmulțește.

— Personal, văd lucrul acesta ca pe o experiență ludică între cercetători. Este desigur pasionant să se fabrice bacterii pe computer, dar nu prea înțeleg cu ce duce asta înainte omenirea.

— Cândva, ne-ar putea permite să creăm materiale noi, carburanți hibridi, aliaje inedite...

Aici mi-am permis un truc pe care-l fac deseori profesioniștii din televiziuni când nu mai pot urmări ce se spune în emisiune: am coborât privirea și am citit următoarea întrebare de pe hârtia cu care venisem. Crezusem că sosisem pentru pregătirea unui talk-show, dar exact în clipa aceea am priceput că de fapt eram acolo pentru altceva.

— Credeți că secvențierea ADN-ului meu mi-ar putea prelungi viața?

— Dacă sunteți bolnav, lucrul acesta ar permite cunoașterea cauzei maladiei. Există circa 8 000 de boli genetice și, analizându-vă ADN-ul, am putea diagnostica 3 432. Se poate, de asemenea, efectua un diagnostic prenatal pentru o eventuală întrerupere de sarcină care prezintă riscuri. Secvențierea permite totodată tratarea unor maladii genetice și ne spune multe despre cancere. Toate cancerurile sunt perturbări genomice. Ceea ce permite categorisirea diferitelor tipuri de cancer și găsirea de terapii individualizate. Secvențierea permite, în sfârșit, studiul predispoziției pentru anumite boli, grație instrumentelor statistice. Nu recomand acest tip de cercetare decât pentru Alzheimer și cancer mamar.

— Aici, la „Clinica Genomului“, executați acest gen de predicții. Am putea spune că ADN-ul secvențiat a înlocuit stetoscopul?

— Statului elvețian nu-i place să spun „Clinica Genomului“, preferând să mă refer la „consultații genomice“.

— Care sunt predicțiile fiabile din punct de vedere științific?

— Dacă o femeie este purtătoare a unei mutații a genei BRCA1 sau BRCA2, ca Angelina Jolie, probabilitatea de a dezvolta un cancer al sânului este de 70%, pe când probabilitatea în general este de 9%. În acest caz, trebuie făcute analize la fiecare șase luni sau o mastectomie bilaterală.

Vorbea despre astfel de operații catastrofale cu blândețe. Pe perete, ecuații chimice de neînțeles, mângălite cu markerul, poate că ascundeau Fântâna Tinereții. Medicii buni au pus dintotdeauna întrebări pacienților despre părinții și bunicii lor: prezicerea viitorului, că vor ori nu, face parte din meseria lor. Cancerul este ca un terorist: trebuie neutralizat înainte de comiterea atentatului. Și ajungem la marea noutate: prin genetică, nu va mai trebui să aștepți să fii bolnav pentru a începe să te tratezi. Genomul este acel *Minority Report* al corpului tău.

— Aici practicați manipulări genetice, da sau nu?

— Bineînțeles. Sunt interesat de anomalii precum trisomia 21. Încerc, deci, să găsesc toate genele importante ale cromozomului 21. Producem aici șoareci transgenici în sensul maladiilor umane. Am un laborator în care se fabrică celulele iPS. Încercăm diferite medicamente împotriva retardului mintal. Există speranță. S-au făcut experimente clinice. Visez să văd într-o bună zi un trisomic inteligent.

Nu îmi dau seama dacă realiza aspectul scandalos al frazei. Vrem ori nu, dispariția trisomiei este o realitate după inventarea amniocentezei. Cu toții suntem eugeniști, chiar dacă evităm utilizarea termenului.

— Ce părere aveți despre transumanismul californieni care doresc să corecteze, să îmbunătățească, să „augmenteze” omeni-rea?

— Înainte de cel de-Al Doilea Război Mondial a existat deja acest vis: experiențele de laborator de la Cold Spring Harbor. Era vorba despre aceeași utopie, foarte frumoasă, de a obține o omenire fără boli.

— O „omenire fără boli”: sunt exact cuvintele folosite de Bill Gates (ex-Microsoft), Mark Zuckerberg (Facebook) ori Serghei Brin (Google), trei dintre cei mai bogați oameni ai planetei. Zuckerberg tocmai a anunțat finanțarea cu 3 miliarde de dolari a cercetărilor pentru eradicarea totală a bolilor până în 2100.

— Prin anii '30, cercetătorii de la Cold Spring Harbor țineau să facă să dispară maladiile prin eugenie. Sterilizând anumite persoane și forțând cuplarea altora. Frumosul vis a fost preluat de naziști și discreditat. Însă toate familiile își doresc să aibă copii mai sănătoși decât ai altora.

— Insinuați că transumanismul sunt naziști?

— Spun doar că, dacă modificăm ceva în genomul nostru, nu știm care pot fi consecințele. Un exemplu: acum zece ani, în India, am văzut o familie mare, de patruzeci de persoane, care toate aveau câte șase degete la mâini și la picioare. Fiecare individ din acea familie poseda douăzeci și patru de degete! Mi-am zis: „Persoanele astea au un avantaj evoluționar dacă vor deveni pianisti!”

O supravegheam pe Romy care se cățăra pe un trapez, spunându-mi că grecul acesta simpatic i-ar fi plăcut mult lui Mary Shelley. Dincolo de glumele lui, se întrevedea savantul aventuros. Începuse să mă doară burta, dar poate că nu era decât efectul digerației dificile a acelei *fondue*.

— Cele șase degete funcționau bine?

— Se puteau folosi perfect de ele. Aveau câte un deget mic în plus, articulat. Imaginați-vă cum ar fi cântat la harpă!

— Cu 20% mai câștigați ca tehnică, într-adevăr! Și pentru a se și scobi în urechi...

— Sincer, la vremea respectivă m-am gândit că ar fi fost genial dacă aș fi putut introduce acea variație genomică pentru întreaga omenire. Așa că am prelevat de la ei probe de sânge, spunându-mi că voi îmbunătăți specia umană. Până la urmă, am detectat mutația într-o genă anume. Persoanele acelea aveau, la fel ca mine sau ca dumneavoastră, două copii ale genomului: cromozomul din partea mamei, cromozomul din partea tatălui și o mutație care fabrica douăzeci și patru de degete în loc de douăzeci. Dar dacă vreun membru al acelei familii avea această mutație de două ori — ceea ce li se întâmpla adesea —, murea în a opta săptămână de gestație. Mutația era interesantă pentru o copie, dar nocivă pentru două.

— Drace! Adio, concerte de harpă!

— Dacă v-am povestit această amintire, am făcut-o pentru a vă spune că, în caz că ne atingem de genomul nostru în stare de evoluție, nu știm prețul pe care îl vom plăti ca specie. De fiecare dată când introducem ceva în genom, trebuie să vedem ce daune aducem propriei evoluții. Dacă vrem să ne ameliorăm specia, lucrul acesta trebuie să fie rezultatul deciziei întregii societăți.

— Totuși, adevărul este că omul nu e perfect...

— Exact: musca drosofilă are ochi mult mai puternici decât ai noștri, liliacul aude cu mult mai bine decât noi. Nu avem o cutie toracică în plus, pentru a ne proteja ficatul și splina, ceea ce face ca, în caz de accident, să murim din cauza hemoragiei la nivelul acestor organe. Mergem doar pe două picioare, deși strămoșii noștri nu o făceau, de unde și

durerile lombare. Țevăria omenească este prea complicată, iar menopauza ar putea interveni mai târziu.

— Totuși, în pofida tuturor acestor defecte, nu ar trebui să ne atingem de nimic?

Doctorul Antonarakis s-a ridicat pentru a se uita pe geam, la copaci. În grădină, bruneta în bluză albă o dădea pe Romy în platforma rotativă asemănătoare cu centrifugele pe care le zărisem în laborator, care permiteau separarea lichidelor de solide. O auzeam cum râdea, un râs când solid, când lichid, care își lua zborul pentru a se sparge de pereții de sticlă, ca un măcăleandru imprudent.

— Stăm de vorbă de o jumătate de ceas. În acest timp, mii și mii dintre celulele noastre s-au reîmprospătat. În sângele meu, un milion. În intestin, o jumătate de milion. Pentru reînnoirea celulelor, trebuie copiat genomul. Așadar, șase miliarde de litere au fost copiate de circa două milioane de ori în ultimele treizeci de minute. Pentru a efectua această reîmprospătare celulară, este nevoie de un sistem de copiere extraordinar și extrem de precis. De fapt, acest sistem nu este mereu precis. Mai face și greșeli. De fiecare dată când sunt împrospătate celulele, există o eroare de mărimea 10 la puterea 8. O eroare de copiere la 100 de milioane, adică 40 sau 50 de erori la trei miliarde de litere. Aceste erori ne dau posibilitatea de a fi diferiți unii de alții. Este nevoie de așa ceva, întrucât trebuie să continuăm să existăm, dacă mediul se schimbă. În caz de contact cu virusurile sau de încălzire climatică, este nevoie de diversitate pentru a evolua. Unele dintre mutații produc maladii, dar acesta este prețul pe care trebuie să îl plătim pentru adaptabilitate. Un exemplu flagrant al evoluției speciei noastre este diabetul. Este din ce în ce mai frecvent, fiindcă alimentația și zahărul sunt din abundență. Acum o sută de ani, diabetul nu exista. Gena

rea, care produce azi diabetul, în urmă cu trei sute de ani, când nu exista atâta mâncare, era o genă protectivă.

M-am scărpinat în cap. Văzând că mă dezamăgește, profesorul Antonarakis a căutat să mă consoleze.

— Știți, pentru prelungirea speranței noastre de viață, cei care purifică apa fac mai mult decât întreaga medicină și decât toți geneticienii.

— Domnule profesor, ce e de făcut pentru a respinge moartea?

— Ținta noastră trebuie să fie creierul: ficatul, intestinele, sângele, ba chiar și inima le putem regenera. Celulele creierului, însă, nu se regenerează. Putem injecta celule în glandele endocrine. Nu cred totuși că vom putea crea un creier artificial. Trebuie să ne resemnăm. Am întâlnit pacienți care aveau 80 sau 90 de ani, și toți mi-au spus același lucru: e bine că viața se termină. Vine un moment când te sature. O să vedeți! Există o specie care se cheamă efemeridă și trăiește numai o zi. Parcurge așadar întreg ciclul: naștere, maturitate, bătrânețe și moarte într-o singură zi. Dar poate că și specia asta e fericită.

Mi-am trecut mâna prin păr: un tic al meu, când nu mai știu ce să spun. Nu admiram în mod deosebit budismul insectelor efemeroptere. Soarele cobora repede dincolo de copaci și nu doream să o las singură pe Romy prea mult. I-am mulțumit bunului genetician care nu-mi salvase viața și m-am grăbit să ajung la ascensor. Romy era în hol cu studenta aceea drăguță de la medicină. Un gând nesăbuit mi-a dat prin minte: dacă Romy se înțelegea atât de bine cu tânăra asta... poate... am fi putut... să ne gândim la... eventual...

— Tati, ți-o prezint pe Léonore, care vrea să facă un selfie cu tine. E fan al emisiunilor tale!

— Domnișoară, chiar vă sunt dator s-o fac. Nu știu cum să vă mulțumesc.

Frumoasa Léonore deja ținea telefonul mobil în mână.

Avea o bărbie beton

Ca a Charlottei Le Bon.

Clic-clac. În fracțiunea de secundă în care am stat lângă ea pentru fotografie, am tras adânc aer în piept. Bruneta cu frunte bombată tocmai se spălase pe dinți, gelul de duș care-i înspumase pielea era unul cu cireșe, părul îi mirosea a floare de portocal, surâsul îi era sănătos, genul de persoană care habar nu are de existența de gradul doi. Felul în care mă privea, drept în ochi, cu gura ușor întredeschisă, însemna: știu ce vreau de la viață și-ai putea face parte din programul meu. La fel m-am uitat și eu la ea, provocator, până când și-a întors ochii spre Alpi. Între păr și gât era destul loc ca să-i dezgolească zona din spatele urechii: trei centimetri pătrați de piele catifelată și goală de care să-mi fi lipit buzele ar fi fost probabil cel mai bun lucru pe care l-aș fi putut face în anul în curs. Pe scurt, mi-am dorit instantaneu un copil cu preafrumoasa internă. Să creeze o viață este cu mult mai ușor pentru un bărbat decât să respingă moartea. Jur că acesta este adevărul: nu-mi doream numai să fac dragoste cu ea, ci și să-i văd pântecul umflându-i-se cu sperma mea fecundă înăuntrul ei. Mă simțeam un extraterestru în fază de reproducere; aveam chef să înfig o tentaculă în ființa aceea. Căzusem într-o capcană urzită de fetița mea, în complicitate cu profesorul grec. Tot discutând despre ADN, sexul meu se lua drept Victor Frankenstein.

— E o scumpă fata dumneavoastră, mi-a zis Léonore, uitându-se la selfie-ul pe care-l făcusem împreună. O sportivă împlinită, o adevărată campioană la trapez și la balan-soar!

— Tati, putem s-o invităm la cină, la *La Réserve*? Haaai...

— Păi, îmi rezervasem un masaj antiaging la salonul spa Nescens...

— Hai că e de acord, deja am invitat-o eu! Haaai, zi da...

— Ei bine, fie, am acceptat cu intonația lui John Wayne dublat de Raymond Loyer din *Legea vestului*.

Mă scârbea vocea mea de bătrân. Nu mai spunea nimeni „Ei bine, fie“, dar așa-mi ieșise. Unele întâlniri te pun pe pilot automat. Complotul femeilor în vederea fericii mele era gata de un nou atentat.

Ne-am dus deci să căutăm bezele cu cremă, smântână grasă din lapte proaspăt și zmeură. Ne-am așezat apoi toți trei pe un ponton de la Lacul Lemman. Am ascultat clipocitul apei lovindu-se de bărci, în timp ce înmuiaș bezelele în borcanul cu smântână. Léonore i-a explicat lui Romy principiul zăpezilor veșnice.

— Vezi tu, acolo, sus, pe munte, e atât de frig încât zăpada nu se topește niciodată.

— Ca smântâna de pe mustățile lui tati?

— Exact.

M-am șters cu mâneca de la cămașă. O rață a măcănit pe apa sclipitoare. Lacul scânteia în amurg, apoi s-a întunecat: Dumnezeu stinsese lumina. Au venit și niște nori, și o furtună de vară s-a revărsat fix peste capetele noastre. Léonore era și mai fermecătoare așa, cu părul ud leocă, senzuală ca o fotografie făcută de Jean-François Jonvelle (un prieten al meu care a murit).

— Ce grupă sangvină ai, Léonore?

— O+, de ce?

— Fiindcă la fel am și eu. Ți-ai secvențiat ADN-ul? Ți-ai congelat ovocitele? Ai de gând să-ți conservezi celulele usă într-un parking de celule stem înghețate? Ai făcut ceva

împotriva *brain unloading*? Dar contra *self-regenerating shots*? Vrei să te măriți cu mine?

La chestia asta m-a luat de nebun, dovadă a perspicacității ei. Romy a invitat-o pe Léonore la noi în apartament ca să-și usuce părul. Ne-am uitat la *Black Mirror*, terminându-ne bezelele, până când Romy a adormit. Apoi la CNN, de unde am aflat că George Michael tocmai murise, la 53 de ani. Difuzau *Don't Let the Sun Go Down on Me*, în duet cu Elton John. Când cântărețul, membru al imigrației grecești ca și profesorul Antonarakis (pe numele lui adevărat Kyriacos Panayiotou), a ajuns la: *All my pictures seem to fade to black and white...*, o lacrimă mi-a țâșnit din ochiul drept, iar Léonore a văzut-o coborându-mi în barbă. Îmi plângeam egoist propriul sfârșit, dar ea m-a luat drept un altruist. Jenată, mi-a spus:

— Ei bine, da, sunt încântată că ne-am cunoscut, vă mulțumesc pentru momentele plăcute, dar s-a făcut târziu și cred că ar fi mai bine să vă las...

... N-am lăsat-o să mă lase.

Uneori, timiditatea mi se preschimbă în fermitate. Cu degetul arătător i-am aranjat o șuviță de păr în spatele urechii stângi. Cu cealaltă palmă i-am prins încheietura mâinii. Mi-am lipit fără grabă obrazul de al ei. Mi-am întors ochii către ai ei și fața spre buzele ei. Am zâmbit ținându-mi respirația, apoi mi-am strecurat ușurel limba. Aici, operațiunea ar fi putut lua sfârșit. Ar fi fost de ajuns o mișcare de retragere din partea sa. Dacă ar fi ezitat, nu aș fi insistat: mi-ar fi putut distruge viața, scurt, cât un mesaj pe Twitter. Și-a pregătit și ea limba pentru atac și m-a mușcat de buză de parcă ar fi fost a ei. Am suspinat la unison, ușurați poate. Cred că eram amândoi siguri că sărutul nostru porno nu era ridicol. Mi-am lăsat o mână să-i alunece pe sân și

câteva degete ceva mai sus, pe sub materialul din bumbac. Și-am putut verifica dacă eram atrași unul de altul în egală măsură. Pielea noastră dorea să se atingă. Intram în posesia unei noi femei. Rareori ai ocazia unor preliminari atît de evidente. Scoțându-i tricoul, am făcut să se ștească și sexul meu erect. Genul acesta de manevră este în general complicată, dacă nu chiar dureroasă (pantalonii împiedică trecerea organului, tricoul se-nțepenește în zona capului, pula se zgârie în fermoar: astfel de incidente pot ruina momentul de basm). Or, în cazul dat, nimic de genul acesta nu s-a întîmplat: gesturile noastre erau fluide și logice ca într-un vis erotic soldat cu poluție nocturnă. Cred că Léonore a fost surprinsă de nerăbdarea mea; habar n-avea că de secole țineam s-o las grea. Nimic nu ne mai despărțea, nici măcar un prezervativ. Am iubit-o pe Léonore cum respiri aerul pur al Elveției francofone pe o furtună de vară. I-am mînjit cu voluptate curățenia și cele două sfere cu sfîrcurile ridicate nu mai puțin decît sexul meu. Ne-am futut în poziție de drepti, fără drept de apel, sudorile noastre amestecându-și dulceața. Mi-a murmurat la ureche:

— Se vede că faci des asta.

Nu am îndrăznit să-i mărturisesc că era prima femeie pe care o atingeam în ultimii doi ani. Îmi luase entuziasmul drept obișnuință și nu se punea problema să-i împrăștii iluziile. Plăcerea ei o trăgea după ea pe a mea, așa că am ejaculat odată cu orgasmul lui Léonore. De fiecare dată cînd îmi țipa la ureche, îi puneam palma pe gură pentru a nu o trezi pe Romy, iar călușul acesta o excita o dată-n plus. Sexul minunat se întîmplă cînd doi egoiști încetează să mai fie așa.

A doua zi dimineață, Romy a insistat să vizităm expoziția Frankenstein, de la Cologny. Tot mai ploua, dar nu era o burniță cu picături fine, de vară, care-mi place așa de mult, ci o ploaie cu stropi mari, umflați, de muson helvetic, care ni se strecurau pe cefe ca niște semne-nghețate de mușcătură tandră. Am lăsat-o pe Léonore la spital fără a fi vorbit prea mult în mașină, dar nu fusese o tăcere grea, ci, din contră, liniștea a trei persoane care nu se tem să tacă împreună, pentru a permite cântecului ștergătoarelor de parbriz să se exprime. După plecarea ei, Romy a zis:

— E cool.

— Nu te deranjează că a rămas să doarmă la noi?

— Nu, îmi pare rău că a trebuit să plece.

(tăcere veselă)

— Bine, atunci mergem la expoziția cu monstrul?

Același taxi ne-a lăsat la Fundația Bodmer, în fața unei clădiri impunătoare, construită pe o colină verde, deasupra Lacului Lemman. În muzeul privat, este expusă una dintre cele mai importante colecții de manuscrise din lume. Expoziția „Frankenstein născut din tenebre” aduce omagiu unuia dintre izvoarele mândriei naționale: Mary Shelley a

scris marele roman despre viața artificială, într-o vilă din apropiere, în vara anului 1816. Municipality a ridicat chiar o statuie a lui Frankenstein în câmpia de la Plainpallais. Începutul cărții este reprodus cu litere aurite pe peretele de la intrarea în expoziție: „Sunt născut la Geneva; familia mea este una dintre cele mai distinse ale acestei republici“.

— Vezi, iubito, Mary Shelley a scris *Frankenstein* chiar aici, acum exact două sute de ani.

— Mda, știu, mi-a răspuns Romy arătându-mi zidul de la intrare, doar nu sunt vreo idioată, scrie-acolo!

Romy se oprea îndelung în fața fiecărui tablou, a fiecărui manuscris, citind integral toate explicațiile. Nu înțelegeam cum putusem da naștere cuiva atât de meticulos tocmai eu, moderatorul superficial. Am admirat numeroase pagini de manuscris, precum și prima ediție a lui *Frankenstein* (1818), cu dedicația lui Mary Shelley: „To Lord Byron from the author“. Gravurile reprezentând monstrul rătăcind prin Geneva nu o speriau pe Romy care era fan al serialului *The Walking Dead*. Ilustrațiile din cărțile expoziției arătau schelete care dansau, cadavre descompuse și cercurile infernului, pe scurt, tragedia mizerabilă a condiției umane. M-am adâncit în lectura jurnalului intim al lui Mary Shelley. Tânăra romancieră își pierduse foarte devreme mama. Romanul *Frankenstein* îl scrisese la 20 de ani. Ulterior, îi muriseră trei copii (tifos, malarie, avort spontan), pe urmă i se înecase bărbatul ieșit cu o navă cu pânze pe valurile Mării Liguriei, toate acestea înainte ca Mary să fi împlinit 25 de ani. Iată ce se întâmplă când imaginezi un personaj care sprijină moartea: îi atragi atenția.

În prefața la ediția din 1831, romanciera notează în legătură cu scrierea lui *Frankenstein*: „Fusesse o vară umedă și friguroasă, iar ploaia care cădea neconținut ne ținea zile

întregi în casă“. Am ridicat ochii pentru a vedea ploaia care lovea în geamurile și în curtea pavată a muzeului, o apă abundentă și neagră. „Trebuie să fie ceva înfricoșător, adăuga vorbind despre cartea ei, fiindcă efectul oricărei încercări omenești de a-și bate joc de admirabilul mecanism al Creatorului lumii nu ar avea cum fi decât înfricoșător în cel mai înalt grad cu putință.“

— Ce faci?

— Eeei!!

Romy mă făcuse să tresar. Începusem să pricep cum situația meteo elvețiană băgase groaza în tânăra Mary Shelley și-apoi în lumea-ntreagă.

— Nu sunt decât niște vechituri de hârțoage, nimic interesant, mi-a zis. Mergem?

— Ai răbdare, mai vreau să-ți arăt o ultimă vechitură de-asta de hârțoagă.

În sala colecțiilor permanente, am ajuns în fața unui exemplar original din *Faust* al lui Goethe. Volumul era deschis la pagina cu o ilustrație originală a lui Delacroix.

— Cine e Faust?

— Un gagi care vrea să fie nemuritor. Așa că face un pact cu diavolul.

— Și ține?

— La început, da: își regăsește tinerețea, în schimbul sufletului. După, însă, lucrurile se complică.

— Și se sfârșesc rău?

— Obligatoriu: se îndrăgostește.

— Asta voiai să-mi arăți?

— Nu.

Câțiva metri mai departe, *Cartea egipteană a morților* impresiona prin solemnitatea hieroglifelor ei magice, ca de dincolo de sarcofag. Acum 5 000 de ani, un scrib

desenase pe acel papirus modul de întrebuințare a ceea ce vine după viață. Grosso modo, după ce dădeai colțul, inima îți era cântărită pe o balanță, în fața zeilor. Sufletul îți trecea printr-un anumit număr de încercări (trebuia, mai ales, să fie înfrunțați șerpi, crocodili și niște insecte mari și scârboase) pentru a „ieși la lumina zilei”, adică a te ridica la cer, în barca solară a zeului Ra, până în Heliopolis, orașul paradiziac. Mai târziu, cele trei religii monoteiste nu au făcut decât să plagieze conceptul.

— Asta voiai să-mi arăți?

— Nu, nici asta.

Eram înduișat. Romy avea o șuviță rebelă care îmi amintea de anumite fotografii ale mele pe când aveam vârsta ei: oare numai din narcisism ne iubim copiii? Să fie oare copilul un selfie viu? În altă sală, în sfârșit ne-am oprit în fața Bibliei lui Gutenberg. Cartea sfântă strălucea ca o piatră prețioasă sub geamul gros antiglonț. Miniaturile erau multicolore, aurite, iar literele imprimate pe hârtie velină în urmă cu 562 de ani păreau că plutesc pe deasupra paginii, ca subtitlurile unui blockbuster 3D.

— Uite, asta e prima carte imprimată. Este important să vezi obiectul ăsta, ține minte momentul. În curând, cărțile nu vor mai exista.

— Și-așa o să pot spune că am văzut începutul și sfârșitul cărților.

Se uita fix la mine cu ochii ei mari, azurii, care nu vor mai cunoaște vreodată naivitatea. Niciodată nu fusesem mai mândru de ea până atunci când a pronunțat, calmă, fraza aceea. Era una dintre primele ocazii când petreceam două zile împreună, numai noi doi, fără Clémentine (bona ei). Aveam tot timpul să îmi cunosc fiica.

Viața este o hecatombă. O *mass murder* de 59 de milioane de morți pe an. 1,9 decese pe secundă. 158 857 de morți pe zi. De la începutul acestui paragraf, în lume au murit vreo douăzeci de persoane, ba chiar mai multe dacă citiți mai lent. Nu înțeleg de ce se mai obosesc teroriștii să sporească statisticile: nu vor reuși niciodată să asasineze atâția oameni cât Doamna Natură. Omenirea este decimată într-o generală indiferență. Tolerăm acest genocid cotidian de parcă ar fi vorba despre un proces normal. Pe mine, moartea mă scandalizează. Mai-nainte, mă gândeam la subiectul acesta o dată pe zi. De când am făcut 50 de ani, mă gândesc în fiecare minut.

Să fie clar: nu detest moartea, îmi detest moartea. Dacă o largă majoritate de oameni îi acceptă iminența e treaba ei. Personal, nu văd interesul de a muri. Ba, aș mai adăuga ceva: pe la mine moartea nu va trece. Această carte povestește ce-am făcut ca să încetez să mai dau colțul prostește, ca toată lumea. Nici nu se pune problema să decedez fără să reacționez. Moartea nu e decât o șmecherie pentru leneși, numai fataliștii cred în inevitabil. Îi detest pe cei care se resemnează în fața macabruului, care oftează zicând:

„Vai-vai-vai-vai-vai, toți ne ducem într-o zi sau alta“. Ia mai duceți-vă voi să crăpați în altă parte, băi, muritori fără vlagă.

Orice mort este înainte de orice un *has-been*.

Viața mea nu are nimic extraordinar, și totuși prefer să continue.

M-am căsătorit degeaba de două ori. Pe de altă parte, acum zece ani, am făcut un copil fără să mă fi însurat cu maică-sa. Pe urmă, la Geneva, am cunoscut-o pe Léonore, bruneta convexă, doctor în virusologie moleculară. Și i-am cerut imediat mâna. Nu sunt talentat la agățat, iată de ce mă însor repede (cu excepția Carolinei, și poate din acest motiv a și plecat). Împreună cu Romy, i-am scris lui Léonore un SMS: „Dacă vii să ne vezi la Paris, nu uita să iei cu tine smântână grasă din lapte proaspăt, bezelele cu cremă le dăm noi“. Nu consider că metafora era direct erotică. Nu reușesc să definesc iubirea: în ceea ce mă privește, o resimt ca pe o durere similară cu lipsa drogului. Léonore nu doar că s-a măritat cu un tată de familie, dar s-a mai angajat și ca mamă vitregă a unei preadolescente cu ochi luminoși. După ce ne-am căsătorit într-o biserică roz din Bahamas, Léonore trăia între Paris și Geneva. Luam pe rând TGV-ul Lyria. Uneori împreună, ca să ne-o tragem în tren. Stăteam mult de vorbă, făcând dragoste între două vagoane și două țări.

— Te previn că nu iau anticoncepționale.

— Pică bine, vreau să te fecundez.

— Potolește-te, mă excit.

— Gameții mei îți vor ovocitele.

— Nu te opri... mor, ce-mi place...

— O să dau drumul la 300 de milioane de flageli spre trompele lui Faloppe ale tale...

— Băga-mi-aș...

— Am eu față că fut doar pentru plăcere?

— Aaah!! Îngonadește-mă!!!

Nouă luni mai târziu... Lou a sosit atât de repede că nici măcar nu am mai avut timp să ne mutăm. Accelerez povestea pentru a ajunge la capăt: nu viața, ci nonmoartea este subiectul acestei cărți. A face un copil la 50 de ani înseamnă să încerci să corectezi un scenariu dinainte scris. În general, bărbatul se naște, să căsătorească, se reproduce, divorțează și, apoi, la 50 de ani se odihnește. Nu am ascultat de program, alegând reproducerea mai degrabă decât retragerea.

Chiar în seara în care ni s-a născut bebelușul, David Pujadas anunța la JT că speranța de viață a francezilor stagnează la 78 de ani. Nu-mi mai rămâneau de trăit decât douăzeci și șase de ani. Or, era exact vârsta lui Léonore și știam amândoi cu ce viteză trec douăzeci și șase de ani: în cinci minute.

Douăzeci și șase de ani, adică 9 490 de zile de trăit. Fiecare dimineată trebuia să fie savurată fără grabă, de la sculare până la culcare, de parcă atunci aș fi ieșit din închiisoare. Era necesar să trăiesc de parcă exact în dimineata aceea m-aș fi născut. Să văd lumea cu ochi de bebeluș, deși nu eram decât o mașină veche, la mâna a doua. Era nevoie să-mi inventez un calendar de Advent cu 9 490 de ferestre de deschis. Fiecare zi care trece este o zi mai puțin: 9 490 de zile mă despart de Răspuns. Am învățat-o pe fata mea o poantă pe care o știam la rândul meu de la mama: după ce ai mâncat tot oul moale, să-i întorci coaja cu partea întregă în sus. Lou se prefăce că nu și-a început oul, iar eu mă prefac că mă supăr. Sparg coaja cu lingurița și eu par că mă mir că înăuntru nu e nimic. Râdem amândoi de poantă și toată lumea joacă această comedie: Lou se străduie să creadă că iar am căzut în plasă, iar eu mă prefac uluit de aceeași farsă,

și asta zi de zi. Mica șmecherie sisifică nu e oare o metaforă a condiției umane? În interiorul cojii oului nu mai e nimic și-atunci întoarce-o și prefă-te că e tare haios. Să îmbătrânești înseamnă să râzi de un banc pe care îl știi pe de rost.

Recunosc, frica mea de moarte e ridicolă. E vremea să mărturisesc: nihilismul meu este un eșec. Întreaga mea viață mi-am bătut joc de viață și-am făcut din ironie capitalul meu comercial. Nu cred în Dumnezeu, iată de ce vreau să supraviețuiesc. (Ba chiar să subviețuiesc, și cu asta m-aș mulțumi.) Sunt un nihilist care s-a trezit și cu doi copii pe cap. Iată-mă obligat să recunosc public, plin de mândrie și plouat, că faptul de a fi dat viață este cel mai important lucru care mi s-a întâmplat, și asta mie, moderatorul dispuțelor audiovizuale, mie, realizatorul de filme satirice.

Sunt două feluri de nihiliști: cei care se sinucid și cei care se reproduc. Primii sunt periculoși, ceilalți sunt patetici. Nihiliștii violenți au reușit să-mi desconsidere pesimismul de salon. Pe Cioran l-au asasinat jihadiștii. Sunt furios pe islamiști că au dus deriziunea în derizoriu. Dar, trebuie s-o mărturisesc, așa stau lucrurile: orice viață, fie ea și nulă, e superioară neantului, fie el eroic. Dacă nu crezi în viața veșnică postumă, dorești obligatoriu să-ți prelungești propria durată. Și astfel, din cinic și melancolic, ajungi scientist și postuman.

Povestea vieții pe care o citiți îmi garantează eternizarea. E conservată pe logicialul Human Longevity, dosarul numărul X76097AA804. O să ne întoarcem la asta mai târziu.

Până la 50 de ani, alergî în pas cu toată lumea. După această vârstă ești mai puțin grăbit să înaintezi. În jur descoperi mai puțini oameni, iar în față o prăpastie care se cascadează. Viața mi se subțiază. Simt foarte bine cum mi-e

creierul mai tânăr decât corpul. Nepotul meu de 12 ani m-a bătut la tenis cu 6-2. Romy știe să-mi schimbe cartușele la imprimantă, pe când eu nu sunt în stare. Îmi ia trei zile ca să îmi revin după o seară udată bine cu tequila. Am ajuns la vârsta la care ți-e frică să te droghezi: tragi pe nas puncte de praf în locul „bânelor” de altădată. Ai tot timpul o mină înțepenită, de frică să nu faci un AVC la meclă. Bei pahare cu suc de mere și cuburi de gheață ca să-i faci pe ceilalți să creadă că bei whisky. Nu mai întorci capul după fetele care trec pe stradă, de spaimă să nu te-apeuce vreun torticolis. Cum bagi un pic de surf pe valuri, cum dai în dublă otită. Te scoli în fiecare noapte o dată sau de două ori pentru a te duce să urinezi. Și astea sunt bucuriile de la 50 de ani: păi, dacă mi s-ar fi spus vreodată că voi ajunge să-mi pun centura de siguranță stând pe bancheta din spate a taxiului!...

Pe bătrâni tot timpul îi doare pe undeva. Corpul s-a uzat și puține sunt zilele fără dureri idioate ale picioarelor, crampe ale gambei sau nevralgii intercostale. Ca să nu mai vorbim despre daunele psihologice ori nervoase. Cel mai rău lucru e că te plângi fără încetare. Bătrânețea constă, în primul rând, în a-i scoate din pepeni pe toți cei din jur. Bătrânul bombăne, se plânge și-i pune pe fugă pe cei tineri.

Punctul comun al tuturor cincantenarilor e groaza. Verificabilă după anumite gesturi: suntem extrem de atenți la ce mâncăm. Ne lăsam de fumat și de băut. Nu ne mai expunem la soare. Evităm oxidările de orice fel. Suntem deprimați în permanență. Foștii petrecăreți se preschimbă în niște lași bășinoși cărora le țâțâie curul, temându-se de ce le-ar putea păți propria piele. Și până și cuvântul „bășinos” e un indiciu al bătrâneții autorului acestor rânduri. Ne protejăm ultimele clipe. Semnăm contracte de asigurare de

pensie, de asigurare de viață, de investiții locative. Generația mea a trecut într-o clipită de la inconsecvență la paranoia. Mi se pare că schimbarea a avut loc într-o noapte: dintr-odată, toți prietenii mei punkiști ai anilor '80, care făceau zob tot ce prindeau prin preajmă, nu mai mizează decât pe hrana bio, talpa gâștei, veganism și plimbări cu bicicleta. Un soi de GMG (Gigantică Mahmureală Generațională) a pus stăpânire pe noi. Pe cât băgau mai mult la venă sau la nară prietenii mei, acum douăzeci de ani, pe atât îmi dau acum lecții de igienă a vieții și de sănătate. Și e cu atât mai suprarrealist cu cât n-am observat când s-a întâmplat asta! Poate că eram într-o gaură neagră din cauza divorțurilor și a emisiunilor mele de la televiziuni, îmi închipuiam că încă era cool să te droghezi alături de niște escort-girls și n-am văzut că în jur lumea se schimba. Tipi care-o terminau prin șanțuri, pe la opt dimineața, au ajuns ayatollahi al leguminoaselor, iar foștii mei dealeri — apostoli ai drumețiilor la munte, încălțați cu niște bocanci butucănoși North Face. Dintr-odată, dacă aprinzi o țigară, ești un asasin suicidar; dacă-ți comanzi o Caipiroska ești un deșeu împruțit. Nu l-ai citit pe Sylvain Tesson¹? Săracu' de tine. Și își tot înjură trecutul. Până și Sylvain era să crape tot cățărându-se mângă pe acoperișuri. Ia mai terminați să-l tot faceți călugăr ecologist! Tesson e ca mine: un alcoolic rusofil căruia-i e frică să nu cumva să sucombe.

Am început să mă uit la toate emisiunile de bucătărie. „Masterchef“, „Top chef“, „Escapadele lui Petitrenaud“²: sunt

¹ Scriitor și călător francez născut în 1972, promotor al ascensiunilor fără coardă pe clădiri ori munți. (N.t.)

² Jean-Luc Petitrenaud, cronicar gastronomic și moderator al unor emisiuni de radio și televiziune de gen, născut în 1950. (N.t.)

un exstâlp de bar, reconvertit la bucătăria light. Și-apoi, ce trebuia să se întâmple s-a întâmplat: m-am înscris la un club de gimnastică. Nici în cele mai groaznice coșmaruri ale mele nu am anticipat vreodată un asemenea dezastru: eu, pe bicicletă de fitness, eu, zguduit de un *power plate*, eu, întins pe coate, în poziție pentru antrenarea abdominalilor și a dorsalilor, eu, lipit cu spatele de perete, făcând pe scaunul, eu, trăgând de benzi elastice, eu, ridicând greutatea pentru a-mi înlocui sânii cu pectorali. Veacuri de-a rândul, bărbatul a luptat în războaie eroice; în secolul al XXI-lea, lupta împotriva morții ia o altă formă, cea a insului în șort, care sare coarda.

Mi-e frică, fiindcă Romy și Lou nu merită să fie orfane. Caut să-mi amân sfârșitul. Viața se termină, dar lucrul ăsta nu-l accept. Moartea nu intră în retroplanningul meu. De dimineață, am mers cu picioarele goale pe căpșunile pe care le aruncase bebelușul pe parchet.

Fericirii primite după luptă-ndârjită

Cinci minute-i va lua pentru-a fi veștejită?

Surzesc: pun pe ceilalți să-și repete cuvintele. Poate, însă, că nu am nicio problemă cu auzul, ci pur și simplu ceilalți nu mă interesează. Am vârsta la care începi să bei Coca Cola Zero fiindcă îți crește burta și te temi că n-o să-ți mai vezi pula. Seară de seară îmi număr în cadă firele de păr pierdute, care plutesc pe apă. Dacă sunt mai mult de zece, devin deprimat. Cu o pensetă de epilat, îmi smulg și perii albi care-mi cresc în nas și pe urechi, și-mi subțiez sprâncenele stufoase, demne de François Fillon. Sunt cu ochii pe alunițe ca pe laptele pus la fiert. Mă îmbrac în costume turnate pe corp, de la Hedi Slimane, în speranța că, dacă moartea va da de un bărbos strâns într-o haină cambrată de să crape pe el, își va spune că a greșit persoana. Articulațiile

mâinilor se umflă, spatele mi se-ndoaie după cincisprezece minute de exerciții fizice. La 50 de ani, nu mai ai timp să lenevești. Timpul e calculat la minut. Ceasul conectat special afișează permanent pulsul pe minut și numărul de calorii pe care le ard mergând. Tricoul Hexoskin transmite gradul de transpirație, prin Bluetooth, către iPhone-ul meu 7. Mă liniștesc mult aceste statistici inutile. În orice clipă vă pot spune numărul de pași pe care i-am făcut începând de dimineață. Organizația Mondială a Sănătății recomandă să faci 10 000 de pași pe zi — am mers 6.136 și sunt deja sleit.

Am pierdut ceva în drum și chestia asta mi se cheamă tinerețe. În epoca noastră lipsită de relief, numai moartea îți mai dă amețeli. De la începutul acestui capitol, în lume au murit 10 000 de persoane. Până la sfârșitul cărții, nici nu vreau să număr victimele carnajului; osuarul ar fi mult prea respingător.

E un lucru pe care nu-l înțeleg: pentru a conduce o mașină îți trebuie permis, dar pentru a da viață nu-ți trebuie nimic. Orice ticălos poate deveni tată. Ajunge să își planteze sămânța și, nouă luni mai târziu, responsabilitatea aceasta zdrobitoare, gigantică, pică peste el. Ce bărbat e pregătit pentru o asemenea lucrare? Preconizez înființarea unui „permis de paternitate“, cu examen prealabil, ca pentru permisul de conducere auto, în care vor fi verificate generozitatea, capacitatea de a iubi, exemplaritatea morală, căldura omenească, blândețea, politețea, cultura și, bineînțeles, absența totală a tendințelor pedofile sau incestuoase. Numai bărbații perfecți ar trebui să primească dreptul de a se reproduce. Problema cu „permisul de paternitate“ este că nicio persoană din câte cunosc eu nu l-ar obține și, mai ales, umila dumneavoastră slugă. Generația care va instaura „permisul de paternitate“ va fi fără nicio îndoială și ultima. După care, niciun bărbat nu va mai fi autorizat pentru a face copii. Omenirea va dispărea prin retragerea permisului.

A fi tată e o meserie care se improvizează chiar și atunci când ți-ai dorit-o. Logic, natura a prevăzut un val de tandrețe filială, o bucurie care te cuprinde încă din momentul

nașterii. Tatăl moștenește un bebeluș care-i urlă-n brațe și se îndrăgostește de creatura vânătă și lipicioasă care dă din picioare. Natura mizează mult pe clipa în care un tânăr descreierat ajunge un zaharisit bătrân. E declicul patern: dintr-odată, bărbatul nu se mai gândește la mașină, la apartament, la serviciu și nici măcar s-o înșele pe mama copilului. Bărbatul nu mai e bărbat, ci tată de familie, „marele aventurier al timpurilor moderne” — conform lui Péguy: în realitate, un imbecil fericit. Știe el ce-l așteaptă? Nu. Și în acest caz, natura este bine organizată. Dacă bărbații ar ști ce-i așteaptă, ar mai sta să reflecteze înainte de a se lansa într-un proiect atât de smintit. Ar alege aventuri mai simple: traversarea Pacificului înot sau escaladarea Himalayei în picioarele goale. Plimbări pentru sănătate. Paternitatea cade fără avertisment peste un incompetent. O catastrofă numită fericire.

Am două fete: prima are 10 ani, secunda tocmai a învățat să-și spună numele. Observați că am spus „secunda”, nu „a doua”; din superstiție. Sper că maxima „Nu există niciodată doi fără trei” nu va trece de mine, dar, în realitate, faptul de a scrie această frază dovedește că sunt deja pregătit pentru tot ce poate fi mai rău. Oare am fost un tată bun? De unde să știu? Uneori m-am arătat absent sau inconsecvent, neîndemânatic sau pur și simplu idiot. Am făcut și eu cum m-am priceput mai bine. Le-am alintat și le-am pupăcit, am muncit pentru ca fetele mele să aibă o casă curată și hrană sănătoasă, ca să se ducă în vacanță la soare; genul acesta de chestii care par de-a gata m-a costat multe eforturi. Pentru mine, paternitatea înseamnă două lucruri: 1) ceea ce a dat un sens vieții mele; 2) ceea ce m-a împiedicat să mor. Trebuie să încetăm odată să ne închipuim că tată este cineva care are grijă de alții. Fals. Când scriu asta sunt chiar sincer.

Generația mea este aceea în care copiii au grijă de părinți. Când am devenit tătic, m-am crezut Kurt Cobain, fiindcă și el avea o fată. Numai că, invers decât el, eu nu m-am sinucis. Mă gândesc deseori la Frances Bean Cobain, care acum are 25 de ani. Și când mă gândesc la Frances, îmi place un pic mai puțin Nirvana. Tată este un job din care nu ai dreptul să demisionezi.

Ceea ce nu mă împiedică să mă simt tot timpul vinovat. Nu sunt mândru că nu am fost în stare să rămân alături de mama fiicei mele mai mari. Cum să educi o fată, când tu însuși ai făcut tot ce-ai putut ca să rămâi infantil? Cred totuși că am încercat să fiu la înălțimea mizei. Să fiu demn de copiii mei, chiar dacă tatăl meu s-a ocupat mai puțin de mine decât mama mea. Nu a fost vina lui și oricum a trecut mult de când totul a fost iertat. Cunoscut atâtea tați care sunt convinși că se ocupă de copiii lor, dar nu petrec nici măcar un moment doar cu ei, tați care sunt toată ziua la birou, iar acasă rămân în fața computerului, care așază între ei și copii emisiunile de știri de la televizor, telefoanele și imigranții clandestini. E tare simplu să eviți micile excrescențe care locuiesc la tine-n casă. Faci în așa fel încât să nu calci pe ele, deși ar trebui mai degrabă folosite pentru a urca acea treaptă care ne lipsește. Tata n-a avut de ales: nevasta i-a plecat cu tot cu copii. Chestia asta era la modă în anii '70. Eu sunt ceva mai demodat, din moment ce am lăsat-o pe a mea să plece în anii '90. Se pare că societatea noastră este cea a taților absenți și demisionari, dar eu nu am trăit-o așa. Când m-am despărțit de Caroline, mi-am luat angajamentul de a avea singur grijă de Romy un weekend din două, apoi o săptămână din două. Așa că am crescut-o poate mai mult decât dacă am fi locuit în aceeași casă 100% din timp... Acum, cu Lou, experimentez grija

nonalternativă. Nu e chiar atât de înfiorător să vezi zi de zi cum crește cineva. Aș fi putut încerca mai multe stiluri de paternitate: absența, alternanța, prezența. Va trebui, într-o bună zi, să-mi întreb fetele ce gen de tătic au preferat: cel care pleacă, cel care rămâne sau cel care licăre? Numai în cadrul unui spectacol poți fi intermitent.

Am avut noroc să am fete. Nu știu dacă aș fi putut admira la fel de mult un băiat: pentru mine, paternitatea înseamnă a fi fermecat de un ciuf blond, dinți înțepători, urechi trandafirii, gropițe, piele ca piersica, profil zburdalnic, năsuc, aparat dentar, bărbie ascuțită pe un gât de lebădă. Dar paternitatea înseamnă și, de lene, să-ți lași copila să butoneze la jocul ei video sau să se uite la *Harry Potter* ca să nu mai ai alte griji în afară de mese. Divorțul m-a obligat să mă joc tot felul de jocuri plecticoase, precum *Uno* (un soi de variantă contemporană a celui *O mie de borne* din copilăria mea). Acum, fata mea cea mare mă depășește în multe privințe. La ping-pong mă zdrobește cu 21 — 8. Vorbește fluent spaniola. Vrea să facă film ca Sofia Coppola (ceea ce face din mine un Francis Ford!).

Se zice, uneori, că filmele unui cineast sunt copiii lui. Rareori am auzit prostie mai mare. Nu am produs decât două capodopere, și nu din pixeli.

Eram și eu ca toată lumea: îmi doream o casă cu piscină la Los Angeles și dacă ar mai fi avut și o sală de cinema, un bar și un strip-club la subsol, cu atât mai bine. Era pentru întâia oară când întreaga omenire ținea să locuiască în același loc.

Am uitat să mă prezint, întrucât cea mai mare parte dintre voi mă cunoaște deja. Nu are rost să povestesc o viață care nu-mi mai aparține, fiindcă în fiecare vineri este expusă în *Voici*. Prefer să vă vorbesc despre ce îmi aparține: propria moarte.

Sunt alergic la toamnă, căci după ea vine iarna, iar eu nu am nevoie de iarnă: e și așa foarte frig în mine. Sunt întâiul bărbat care va fi nemuritor. Aceasta este povestea mea; sper că va ține mai mult decât notorietatea personală. Port cămașă de un albastru nocturn, blugi și mocasini în aceeași nuanță. Albastrul nocturn este culoarea care îmi permite să port doliu fără a-l imita pe Thierry Ardisson¹. Moderez prima emisiune chimică din lume. Cu siguranță

¹ Animator și producător francez de cinema și televiziune, născut în 1949. (N.t.)

m-ați văzut în „chemical show”, pe YouTube, acolo unde legile franceze nu se aplică și unde televiziunea are toate drepturile, fără cea mai mică formă de cenzură. Este o emisiune de dezbateri în care organizez scandaluri pe subiecte de actualitate. Originalitatea conceptului constă în faptul că toți invitații sunt obligați, cu o oră înainte de intrarea în direct, să înghită o pastilă de: Ritalină, Metadonă, Captagon, Xanax, Synapsyl, Rohypnol, LSD, MDMA, Modafinil, Cialis, Solupred, Ketamină sau Stilnox, la întâmplare. Scormonesc după comprimat într-un bol acoperit cu mătase neagră, fără a ști ce urmează să înghită. Amfetamine, opiacee, cortizon, somnifere, anxiolitice, excitante sexuale ori halucinogene psihedelice: habar nu au în ce stare vor aborda conversația cea mai mediatizată a vieții lor. Rezultatul ajunge la milioane de vizualizări pe toate platformele. Ca stil de moderare, mă situez la jumătatea drumului dintre Yann Moix și Monsieur Poulpe — intelectual, dar și miștocar (comunicatul de presă zice „pertinent și impertinent”). Am eu o spoială de cultură generală, dar nu vreau s-o etalez, ca să nu pun pe fugă inculții: genul de ticălos capabil să navigheze cu ușurință între teologie și scatologie. Săptămâna trecută, un ministru mi-a adormit pe umăr, sugându-și degetul mare, în loc să-și apere proiectul de lege, o actriță mi-a băgat limba-n gură, scoțându-și țâțele la vedere (a trebuit să chem serviciul de pază pentru a o împiedica să se masturbeze în fața camerei numărul 3), un cântăreț a izbucnit în lacrimi înainte de a se pișa pe el, vorbind despre maică-sa. Cât despre mine, depinde: câteodată îmi trebuie zece minute pentru a articula un „Doamnă, Domnișoară, Domnule, Bună seara”, altă dată îmi intervievez fotoliul o jumătate de ceas (eu întreb, eu răspund), luna trecută am borât pe *Blue Suede Shoes*. E celebră emisiunea în

care mi-am biciuit invitații cu centura mea Gucci, înainte de a împroșca decorul cu șampanie, anunțând că mama a făcut infarct. Nu-mi mai amintesc absolut deloc acel lung monolog paranoic care a adus patru milioane de vizualizări pe YouTube: refuz să mă uit la el; se pare că-mi curgeau balele. Când invitații nu mi se certau suficient, mă uitam pe notițe: asistenta îmi pregătea întotdeauna o listă de întrebări inoportune, care să-i destabilizeze. Plecau toți furioși. Unii îmi cereau să „aranjez” la montaj. Și atunci le comunicam cu sinceră compasiune că emisiunea fusese difuzată în direct. (Ai zice că e *live hangout*, dar e ca pe vremuri, pe platoul de la „Dreptul la replică”). Personal nu înțeleg de ce vin niște artiști ca să se umple de ridicol la mine-n studio, deși sunt singurul plătit (nu prea scump: 10 000 de euro pe săptămână, nu mai suntem în anii '90). În acest moment audiențele stagnează, iată de ce m-am apucat de producție de film. În timp ce turnam primul meu lungmetraj, când tehnicienilor le păream prea nerăbdător, le spuneam: „De ce nu turnăm decât două minute pe zi? Pe YouTube îmi ia o oră și jumătate ca să filmez 90 de minute!” Filmele ar trebui turnate în direct, ar lua mai puțin timp și ar fi suficientă o dublă, ca la *Înărritu* sau *Chazelle*. Moda plan-secvențelor nesfârșite vine de la faptul că publicul nu mai vrea cinema, ci să contemple viața pe ecran, ceea ce nu e același lucru. Actorii de film ar face mai puține fițe dacă ar resimți același trac ca actorii de teatru. Am scos o comedie romantică, *Mă iubești sau te prefaci?* — finanțată de un canal de televiziune rezervat abonaților –, care a totalizat 800 000 de vizualizări, iar acel canal demodat și-a refăcut rețeta financiară, cu toată presa „împărțită”. Al doilea film al meu, *Toate manechinele din lume*, a ieșit mai nașpa: nu a primit bani de la posturile de televiziune și a atras de patru

ori mai puțini telespectatori. Nu știu dac-o să-l mai fac și pe al treilea, fiindcă, între timp, am descoperit un alt mijloc de a deveni etern.

Avantaje și inconveniente ale morții

AVANTAJE

Scurtează suferința bătrânilor

În sfârșit, scapi de viața asta sordidă

Nu mai vezi imbecilii și nasoi

Refuzi să ajungi o legumă

Nu devii o povară pentru societate

De ce să trăiești dacă nu mai fuți?

Înainte era mai bine

Lași liber locul pe o planetă suprapopulată

INCONVENIENTE

Îi lipsește pe copii de experiența antecesorilor

Cel mai sordid lucru din viață e tocmai că se termină

Rămân nevăzute celelalte o mie de episoade din *Black Mirror*

Mai sunt atâtea cărți de citit și filme de văzut

Doar ai cotizat la sănătate și la pensie, atunci de ce să te învinovățești?

Există Viagra și pentru bărbați, și pentru femei

Dar și mai bine va fi după

E de ajuns să fie colonizat Marte

AVANTAJE

Nu mai înțeleg timpul de azi

Sinuciderea e minunată

Ce plictiseală să trăiești 300 de ani

Bătrânețea este un naufragiu

Nu mai trebuie să suporti arta contemporană

Oricum vine sfârșitul lumii

Ți-o tragi cu cele 70 de fecioare din grădina lui Allah

Eviți să îți vezi copiii ajungând bătrâni

Aș avea o înmormântare frumoasă

Voi fi regretat...

Poți muri demn la Lausanne

Începând de la o anumită vârstă, ajungi de nefutut

Viața e extenuantă

INCONVENIENTE

Ar fi păcat să nu poți critica viitoarele secole

Întotdeauna te poți omorî și mai târziu

Nimeni nu a încercat

Woody Allen a realizat *Café Society* la 80 de ani

Mai sunt atâtea vechi muzee de vizitat pe acest pământ

Ar fi păcat să ratezi un asemenea spectacol

Și dacă nu sunt decât 69?

Ar fi păcat să ratezi un asemenea spectacol

Ei, și n-o să fiu acolo s-o văd

... trei zile!

Oricum, e mai puțin distractiv decât o donare la Banca de spermă

Numai patru cuvinte: Clint, Eastwood; Sharon, Stone

Adică moartea e o chestie pentru leneși

AVANTAJE

Nu mai ai nici facturi, nici
impozite de plătit

Nu mai e nevoie să-ți ascunzi
vârsta

Când ești bătrân, nu mai
ai voie nici să bei, nici să te
droghezi

Ai permisiunea să scapi de
reuniunile familiale (Crăciun,
Anul Nou)

Despre morți toată lumea
vorbește numai de bine

În sfârșit, te poți odihni

Când murim, suntem toți
egali

Nu vei mai avea de suportat
reality-show-uri

Nimeni nu este obligat să
trăiască veșnic

Moartea este un sfârșit

Fără moarte, despre ce ar mai
vorbi literatura?

Moartea face ca orice să aibă
preț

INCONVENIENTE

Copiii vor trebui să rezolve
problemele cu succesiunea

Adio, cadouri la aniversare!

Numai patru cuvinte: Keith,
Richards, Michel, Houellebecq

Oricum o să te întâlnești cu
familia de Sărbătoarea Tuturor
Sfinților

N-o să-ți citești necrologul

Ajunge o cură de detoxificare

N-ai decât să votezi cu
comuniștii

Poți să stingi televizorul fără a
stinge și realitatea

Dacă nu-ți place ție viața, nu-i
face și pe alții să n-o placă

Viața este un prealabil

Arta nu folosește la nimic
altceva decât la a sărbători
frumusețea a ceea ce există

Cine ne dovedește că viața nu
ar fi mai prețioasă dacă ar fi
din abundență?

AVANTAJE

Ofelia lui Millais

Cimitirul Père-Lachaise

„Moartea ne ajută să trăim.”
(Lacan)

Îi bucură pe cei care nu ne iubesc

Fără moarte, Goethe nu ar fi scris *Faust* și Oscar Wilde *Portretul lui Dorian Gray*

Altfel la ce ar fi bun Pantheonul?

E cool că mor fraierii

Nu ajungi să semeni cu Jeanne Calment

E ultima detoxificare, apoteoza dezintoxicării...

INCONVENIENTE

Înfiorătoarele tatuaje de pe craniile mexicane

... afișul e complet

„Moartea e soluția finală.”
(Hitler)

Prea îi face să sufere pe cei care ne iubesc

Fără nemurire sumerienii nu ar fi scris *Ghilgameș* și nici Bram Stoker *Dracula*

Altfel la ce ar fi bună Academia?

E nașpa că mor ăia cool

Nu ajungi să bați recordul lui Jeanne Calment (122 de ani, 5 luni și 14 zile)

... însoțite de un enorm sindrom FOMO (Fear Of Missing Out)

De când există omenirea, numărăm cam 100 de miliarde de morți. Nu pretind că nemurirea e ușor de atins. Sunt gelos pe vârsta fetelor mele. Vor apuca secolul al XXII-lea. André Choulika, PDG-ul de la Cellectics (lider francez al cercetării bio-tehno-genomice), afirmă că bebelușii născuți după 2009 vor trăi 140 de ani. Mi-e ciudă pe Romy și pe Lou. Sunt un egocentric mizerabil care refuză să lase locul liber. Meseria mea e efemeră; știu foarte bine că tot ce produc la televiziune va fi uitat imediat după dispariția mea. Unica mea șansă de a exista este să mă agăț de viață și de ecrane, fie ele mici, fie mari. Atâta vreme cât voi fi prezent în imagine, lumea își va aminti de mine. Moartea îmi va trage clopotele operei. Voi fi mai rău decât uitat: voi fi înlocuit. E caraghios să vezi cum unii moderatori de televiziune, simțindu-și gloria amenințată (Drucker, Pivot, Arthur, Cauet, Courbet), se reped pe scenele unor teatre de provincie ca să ciupească vreo câteva fărâme de glorie, povestindu-și amintirile în fața unor telespectatoare bătrâne și adormite, cu părul mov. Și-au petrecut viața punând întrebări artiștilor și, dintr-odată, cândercul a nctat, vor la rândul lor să primească ovații, însă nimeni nu le ia interviuri, e prea

târziu, se trezesc că sunt numai niște imitatori ai lui Johnny sau Modiano, în sala de festivități de la Romorantin. Și-ar dori să părăsească futilul pentru permanență, să înlocuiască celebritatea cu un dram de posteritate. Cazul cel mai de speriat e cel al lui Thierry Ardisson care mi-a semnat debutul în meserie. Deși Thierry visa să fie scriitor, nimic din ce pronunță nu e al lui: textele de pe promptere, glumele și întrebările îi sunt pregătite de jurnaliști plătiți la bucată. Tot ce face Thierry Ardisson de treizeci de ani încoace este să citească texte scrise de alții. Nu e surprinzător că obsesia lui constă, de acum, în a edita pachete de compilații după vechile lui emisiuni — acest romancier frustrat dorește cu orice preț să ocupe un loc într-un raft de la dumneavoastră de acasă. Dacă vreau să scap de un destin funest, trebuie să ajung nemuritor de-adevăratelea. Fizic, adică medical.

Într-o lume în care oamenii sunt muritori, orice optimist e un escroc.

Mi-am pierdut și așa puținii prieteni. Christophe Lambert, director general la Europa Corp, răpit de un cancer la 51 de ani. Jean-Luc Delarue, președintele Reservoir Prod și vecin cu mine pe strada Bonaparte, dus la 48 de ani. Philippe Vecchi, colocatarul lui, la 53 de ani. Maurice G. Dantec, autor de cyberpunk, plecat la 57 de ani. Richard Descoings, director la Științe Politice, mort din cauza unui infarct la 53 de ani. Frédéric Badré, fondatorul revistei literare *Ligne de risque*, decedat în urma unei maladii neurovegetative la 50 de ani. Mix & Remix, pe adevăratul lui nume Philippe Becquelin, cel care-mi ilustra cronică din *Lire*, mort de cancer de pancreas la 58 de ani. Pe toți i-am invitat în emisiunea mea de la televiziune: s-au dovedit clienți buni, mereu gata să se dăruie, fără urmă de limbă de lemn. Mi-l amintesc pe Dantec aprinzându-și un joint cu o pagină

smulsă din Evanghelie și bolborosind: „Iartă-i pre ei că nu știu ce fac“. Jean-Luc își smulsese cămașa de pe el pentru a se lansa într-o demonstrație de break-dance. Christophe mimase o coridă, asociatul lui, Luc Besson, făcând pe tau-rul, cu degetele duse la frunte pe post de coarne. Philippe dansa pogo cu picioarele lipite, pe *Should I Stay or Should I Go*, Richard câștigase concursul de mimat chitariști, Frédéric imita orice glas de animal, celălalt Philippe desena vaginuri cu dinți. Credeau că nu aveau nimic de pierdut. Câteva luni mai târziu, pierdeau toți. Moartea este din ce în ce mai puțin o abstracțiune când treci de 50 de ani. Detest maniera ei insidioasă de a se apropia, cu fiecare control medical. Mă duce cu gândul la ploile de săgeți din *The Revenant*: trebuie să alergi în zigzag, ca Leonardo DiCaprio pentru a evita șuierul care ne șterge pielea, fierbinte și veninos. Nu încetez să-mi accelerez slalomul. M-aș bucura să mă pot odihni, să-mi mai trag sufletul, dar pentru asta aș avea nevoie de o nouă viață, ca în *Call of Duty* unde învierea după un potop de împușcături nu ia decât două clickuri. Dați-mi, vă rog, câteva decenii în plus și promit că le voi folosi cel mai bine cu putință. *I am still hungry. I need seconds, OK?* O mână de secunde. O secundă viață.

Nu sunt grăbit să devin orfan. Nu mi-a plăcut spectacolul parental: cei care mi-au dat viață, lungiți pe paturile de spital, lucru cumva vulgar, previzibil, ca un scenariu prost de reality-show. Ceva-mi spunea că trebuia să-i salvez. Nu doream să-i pierd, erau scuturile mele umane. Faptul de a-mi fi dat viață nu merita pedeapsa capitală.

Tata la reeducare, în cârje, la clinica Buttes-Chaumont, mama făcută bucăți după o cădere, la spitalul Cochin: niciunul dintre ei nu părea să aibă îndoieli c-o va sfârși singur. Cruzimea finalului vieții părinților mei constituia două

panouri publicitare împotriva divorțului și a maladiilor cardiovasculare. Trăiseră separat, dar îmi imaginam prostește că aveau să moară împreună. Luni de zile mi-am filmat emisiunile cu cel mai artificial zâmbet posibil pe buze, un rictus de actor prost, blocat de cocaină, de câte ori se aprindea becul roșu al camerei de luat vederi din platoul meu. În acea perioadă am început să moderez gale de caritate: Téléthon, Sidaction, Concertul împotriva cancerului... Mă revolta să mă văd suferind pentru un eveniment atât de banal ca boala părinților mei, descopeream că aveam o inimă capabilă de o emoție previzibilă statistic. Desenatorul Joann Sfar mă prevenise, pe când luam prânzul la Ritz:

— Când îți pierzi părinții la zece ani, toată lumea te consolează, devii interesant; când ți-i pierzi la 50, nimeni nu te deplânge, și abia atunci ești adevăratul orfan și cel mai singur pe lume.

Dacă i-aș pierde, știu că nimeni nu se va mai interesa de mine cum o fac ei. Așadar, tristețea mea tot de narcisism ținea. A-ți plânge părinții înseamnă a-ți plânge propria fragilitate. O rugam pe cea care mă machia să-mi mascheze amărăciunea cu fond de ten opac și behăiam după prompter, pentru a acoperi aplauzele pornite la semnul asistentului de regie: „Prietenii muritori, bună seara și bun venit: aceasta nu este o emisiune, aceasta este o ordonanță!”

Asupra burghezului european planează o amenințare: confortul nostru este provizoriu, așa că am învățat să ne prefacem că haosul absolut care domnește între Big Bang și Apocalipsă ar putea fi organizat cu smartphone-ul, între două atentate sinucigașe transmise live pe Periscope și un Snapchat cu felurile de mâncare din ziua curentă. Încă de la naștere ni se tot repetă c-o s-o sfârșim urât. Înainte de a începe această anchetă, știam că omul e un corp, nu o

aglomerare de miliarde de celule reprogramabile. Auzisem vorbindu-se despre celulele sușă, despre manipulările genetice și medicina regenerativă, dar dacă știința nu-mi salva părinții, la ce mai era bună? Să ne apere pe soția mea, pe fetele mele și pe mine — viitori candidați la *death list*.

Dedicul a fost emisiunea de Anul Nou. Ca în fiecare an, am înregistrat-o pentru a-mi putea petrece sărbătorile în Harbour Island. Înconjurat de dansatoare de la Pink Paradise și de comici profesioniști, mă prefăceam că e 31 decembrie și că aștept miezul nopții pentru numărătoarea inversă: „Cinci! Patru! Trei! Doi! Unu! LA MUUULȚI AAANI, FRAAANTAAAA!“, deși nu făceam decât să ne transmitem urările pe 15 noiembrie, într-un studio înghețat din Boulogne-Billancourt, în jurul orei 19. Am luat de trei ori de la cap *count-down*-ul, fiindcă nu coborâseră la timp baloanele. Întâmplător, în anul acela muriseră doi invitați, între filmările din platou și difuzarea emisiunii. O cântăreață toxicomană și un umorist gay nu apucaseră să treacă pragul anului. Din vina lor, patru ore de fals direct s-au dus pe apa sâmbetei: două milioane de euro i-au trecut pe sub nas producătorului (mai puțin comisionul meu); după vizionare, emisiunea s-a dovedit de nedifuzat nici măcar remontată — papagalul ăla de comic decedat dându-se-n stambă în toate planurile de ansamblu. Toți invitații mei erau furioși; toți prăfuiții ăia se chinuiseră să pară că petrec Revelionul în smochinguri și rochii de seară, o mascaradă care ținuse o întreagă după-amiază de iarnă, pentru zero audiență. Asta a fost picătura care a umplut paharul: m-am săturat să vină moartea să-mi strice viața. Din acel moment, am început să mă informez îndeaproape de progresele geneticii.

Lumea actuală îmi lasă impresia unei îmbulzeli accelerate. Ca și când am fi prinși într-un ambuteiaj, dar, în loc

să mergem încet, vehiculele lipite unul de altul ar călca-o la blană, cu 200 km/oră, spre prăpastie, ca în *Fast & Furious 7*, când Lykanul HyperSport al lui Vin Diesel sare de pe o clădire din Abu Dhabi pentru a intra în plin în etajul 74 din altă clădire, tot în Abu Dhabi, pe care o distruge integral, înainte de a ateriza pe un alt treilea zgârie-nori din același Abu Dhabi. O cascatorie spectaculoasă, dar chiar avem chef să trăim o viață de *stuntman*? Îmbătrânim din ce în ce mai devreme: deja la 30 de ani nu mai înțelegem generația care vine, jargonul ei e de nepriceput, modul de viață abscons, și ea atât de grăbită să te dea pe ușă-afară. În evul mediu, la 50 de ani eram morți cu toții. În ziua de azi, abia ne înscriem la un club de gimnastică medicală și dăm din mâini și din picioare pe un covor din spumă poliuretanică, uitându-ne la Bloomberg TV cu cifrele lui care defilează în toate sensurile. Sunt sigur că dacă aș deschide un club sportiv numit *Death Row*, lumea s-ar bate să bage banii în el.

Dacă mă credeți nebun, închideți cartea. Dar n-o s-o faceți. Fiindcă sunteți la fel ca mine, un „subiect autonom”, conform expresiei sociologului Alain Touraine, adică un individ liber și modern, fără legături cu viața la țară sau cu vreo comunitate religioasă. Un studiu de marketing al firmei mele de producție audiovizuală a arătat că nu atrag decât celibatari urbani, dezrădăcinați, atipici, CSP+¹ și atei, toți aceștia cu o serioasă putere de cumpărare; ceilalți nu fac parte din publicul meu. Specialistul care a realizat sondajul

¹ Categoriile socioprofesionale favorite în Franța: directori de firme, artiști, comercianți, funcționari, persoane cu profesii intelectuale care presupun studii de vârf sau angajamente pe funcții intermediare, interesate de produse ori servicii cu preț ridicat. (N.t.)

de opinie în legătură cu imaginea mea, îl cita în raportul său pe filosoful german Peter Sloterdijk, care vorbea despre omul contemporan ca despre un „cetățean autogenerat” și un „bastard fără genealogie”. Ar fi trebuit s-o iau în nume de rău, dar, ieșind de la prezentarea raportului, m-am privit în oglinda ascensorului și am constatat că am într-adevăr o mutră de „creatură a discontinuumului”. Aparțin primei generații omenеști crescute fără patriotism, fără orgoliul familial, fără rădăcini adânci, fără apartenență locală, fără vreo credință anume, dacă nu pun la socoteală catehismul de la școala catolică, de când eram mic. Este vorba despre o realitate socială față de care nu am de gând să formulez vreo plângere reacționară: constat doar o realitate istorică. Reprezintă consecința unei utopii demodate, cea a anilor '70, când locuitorii din țările occidentale au încercat să scape de toate bilele de fier legate de picioarele lor încă din veacurile trecute. Sunt cel dintâi om fără bilă legată de picior. Sau ultima bilă legată de piciorul generației următoare.

Nimeni nu dorește moartea, cu excepția depresivilor și a celor care devin kamikaze. Există o șansă la opt miliarde să reușesc să-mi prelungesc viața cu două sau trei secole, și tare-ați vrea să mă mai imitați. Rămâneți realiști: o să muriți, fiindcă vă lăsați duși de val. O să muriți voi, eu nu. Omenirea a înșelat tot ce-a prins: oceanele cele mai adânci, munții cei mai inaccesibili, până și Luna și planeta Marte. A venit vremea ca medicina să eutanaseze moartea. După, ne descurcăm noi pentru a găsi loc ca să-i cazăm pe cei care suprapopulează. Peste douăzeci de ani, nu va mai exista asigurare socială. Odată cu îmbătrânirea masivă a populației, deficitul colosal de fonduri va face ca fiecare să se asigure de unul singur: bogații nu vor mai plăti pentru a-i salva pe cei săraci. Dacă nu cumva vârsta de pensionare va urca la 280

de ani... Cât despre fondurile de solidaritate și companiile de asigurări, o rapidă secvențiere a ADN-ului nostru le va indica nivelul de risc și, în funcție de acesta, cotizațiile vor fi calculate conform unui algoritm anume. Pe plan financiar, creșterea duratei vieții va avea o consecință pozitivă: toată lumea își va putea cumpăra case scumpe, îndatorându-se pe mai multe secole (cu excepția cazurilor de genom deficitar). Exemplu: un credit de 10 milioane va fi rambursabil în trei sute de ani, cu o rată lunară de 2 700 de euro. Vă doriți un iaht? Nicio problemă, doar aveți atâtea veacuri înainte.

Vă scutesc de gogoșile religiilor despre viața de după moarte. Nu sunt adeptul cazinourilor și nici al pariurilor la cursele de cai: nu contați, deci, pe mine pentru a pune pariuri. Mi se rupe de viața de după moarte, ceea ce vreau este să-mi prelungesc fără termen existența, dinaintea celei cu coasa. Catolicismul se roagă pentru viața veșnică; eu mi-o doresc fără să mă rog. Problema cu Dumnezeu este că, dacă nu crezi în el, chiar ai un aer rătăcit. Mai ales la 50 de ani, când corpul începe să nu mai funcționeze așa cum trebuie; o situație despre care se știe, în pofida tuturor eforturilor, cremelor anti-aging, injecțiilor cu botox, implanturilor capilare și masajelor ayurvedice, că nu va fi decât tot mai rea până la ultima înfrângere. Iată de ce credincioșii care merg la slujbe au toți mai bine de 50 de ani. Biserica e un spa pentru suflete.

Oare să fi pierdut gustul vidului?

2

Gonzo check-up

(Spitalul European Georges-Pompidou, Paris)

„Să trăiești, dar cum?”

Bulgakov, *Garda albă*, 1926

Romy și Lou aveau atât de mult viitor prin comparație cu mine, dar le respectam longevitatea. Erau deja, de la naștere, postumane. Copiii sunt niște organisme multice-lulare minunate, care aleargă prin living și ne recompensează grija.

Nașterea lui Lou a complicat considerabil scrierea acestei cărți. Când bebelușul repetă „tati, tati, tati“, scrisul e un efort colosal de a rezista la surâsul care așteaptă să fie privit. Acest paragraf a fost tastat pe computer pe când Lou se ascundea după perdele ca eu să o surprind acolo și să o fac, gâdilând-o, să izbucnească în râs, sub pletele blond pai. Cum ați vrea să fi scris *Război și pace* în astfel de condiții? Se pare că Dickens a scos la iveală *Oliver Twist* în mijlocul plozilor lui, dar e o poveste despre copii maltratați: așa se răzbuna și el. Răzbunarea mea constă în a-i molfăi lui Lou urechile și degetele de la picioare, până când cere oprirea tratamentului: „Au, nu! Au, nu!“ Are cea mai catifelată piele din lume. Și dințișorii depărtați ca ai Vanesei Paradis, dar cu 45 de ani mai puțin. Profil de zeiță, cu fruntea bombată și obrajii bucălați, nasul în vânt, gura îmbufnată și plină de bucățele de caisă. E greu să-ți închipui o mai mare fericire

decât gropițele ei din obraji. Cum să mai creezi când cea mai proaspătă creație țopăie în jurul tău? Îmi pare rău, dar am de schimbat un pampers. O să mă apuc eu din nou mâine de treabă. Literatura poate să mai aștepte: o mânăuță așezată pe mâna mea cea mare nu mă lasă să scriu.

Nu am chef ca Lou să crească și mă tem că într-o bună zi Romy va pleca. Când Lou se distrează cu dușul sau descoperă că un claxon face „tu-tuuu“, sau gustă o cireășă, sau, în ciuda protestelor mele, se joacă răsturnându-mi toate DVD-urile pe care le aranjez ca un maniac, ocazie de a regăsi în sfârșit *Coasta lui Adam* al lui Cukor, pe care credeam că-l pierdusem, o revăd pe Romy împlinind aceleași miracole, la aceeași vârstă, apoi pe mine răsturnând mesele la Neuilly, retrăiesc pentru a treia oară propria copilărie, încă o dată și mereu, și reîntineresc iar și iar; și, cu fiecare naștere, reînvii.

O las pe Romy să facă tot ce îi interzice mama ei: să mănânce unt de arahide și bomboane Mi-cho-ko înainte de cină, să se uite la televizor până la miezul nopții, să vorbească la telefon din pat, să-și petreacă timpul pe Face-Time cu colegii ei de clasă... Cât despre Lou, nimic nu-i rezistă și mai ales eu. Emisiunile mele vin abia după acuarelele ei. Fetele mele m-au învățat să nu-mi mai pierd vremea. Ierarhizarea priorităților mi-a evoluat serios în anii 2000: a face un hipocamp din plastilină a devenit ceva mai urgent decât un *threesome* cu două slovace. O zi reușită înseamnă Lou uitându-se la *Peter Iepurașul* și eu uitându-mă la Lou, în timp ce beau o bere (observ că alcoolul mă aduce la nivelul ei; un adult matol este echivalentul unui bebeluș, dar mai bleg).

Ieri am visat că părinții mei erau incinerați. Lou se juca în living cu urnele lor și a vărsat cenușa mamei pe mochetă. O grămăjoară de pulbere gri se împrăștiase pe jos. După care am observat că golise și urna cu cenușa tatei. Nu se mai putea să îi separ: părinții mei alcătuiau un delușor prăfos în centrul salonului. M-am trezit în clipa în care aspiratorul meu robotizat Dyson 360 Eye îi aspira simultan pe mama și pe tata.

Există numeroase metode de a învinge moartea, dar sunt rezervate câtorva miliardari chinezi sau californieni. Mai bine să fii un postuman viu decât cenușă. Am înțeles că nu țineam chiar atât de mult la omenescul din mine, altfel aș fi ales o altă activitate profesională decât aceea de moderator de televiziune. Nu sunt un integrist al corpului biologic. Dacă e nevoie să mă transform în mașinărie pentru a supraviețui, renunț fără scrupule la omenescul meu și-așa aproximativ. Nu am niciun respect pentru Natură, pentru ucigașa asta. Oricum mi-am făcut praf viața. Am nevoie de o a doua șansă: nu cer mare lucru, doar un secol ca supliment. Doar o existență recâștigată.

Lou mi se uită drept în ochi și solicită pupici-fluturaș. Clipesc mângâindu-i obrajii cu genele. După care cere animaluțul care urcă și iar urcă. Mă execut. „Încă”. Chicotește când degetele mele îi gâdilă gâtul. „Încă”. Mă bucură delicioasele clipe matinale în care Lou mă preferă desenelor animate cu Tchoupi. Profit de aceste starturi care-mi însuflăsc agonia.

Prima mea etapă în căutarea eternității a constat în efectuarea unui control la medicul preferat al starurilor, de la serviciul de explorări funcționale și medicină predictivă al Spitalului European Georges Pompidou, în arondismentul 15 al Parisului, aproape de fostul sediul social de la Canal+, conceput de Richard Meier¹, studio unde s-a turnat atât emisiunea mea, cât și cea a lui Yann Barthès, *Quotidien*.

Frédéric Saldmann este un cardiolog și nutriționist celebru, a cărui primă carte, *Le meilleur médicament, c'est vous* (*Cel mai bun medicament ești tu*), s-a vândut în 550 000 de exemplare. În principiu, sunt necesari doi ani de așteptare pentru a obține o consultație la el, dar și eu sunt o celebritate și, oricum, trăim într-un sistem nu tocmai democratic. Eram tentat să am încredere în Saldmann. Un medic atât de expus mediatic va fi mai vigilent decât confrășii lui: știa că moartea mea i-ar dăuna cumplit reputației.

Clădirea spitalului, din oțel și sticlă, părea o gigantică navă spațială cocoșată pe structuri tubulare, ca terminalul 2E de la Aeroportul Charles de Gaulle. În centru, doi

¹ Arhitect american născut în 1934. (N.t.)

palmieri uriași ofereau o nuanță de exotism ecologic. Decorul ar fi fost perfect pentru un clip U2 sau pentru a adăposti o fundație de artă contemporană. Designul făcea parte din utopie, spectacolul era necesar, altfel nimeni nu ar fi crezut scopul — totuși, medicina a evoluat puțin de la piesele lui Molière încoace. La Spitalul Pompidou a fost implantată prima inimă complet artificială Carmat. Sigur, pacientul căruia i s-a făcut grea a murit după trei luni, dar încercarea era lăudabilă. Cotidianul *Les Échos* a citat instituția futuristă în numărul din 24 octombrie 2016: „Speranțele cele mai nebunești de regenerare a țesuturilor au fost reînviată la începutul anului, după prezentarea, la serviciul profesorului Philippe Menasché de la Spitalul European Georges Pompidou, a primei paciente victimă a unui infarct, tratată cu succes cu ajutorul celulelor cardiace derivate din celule sușă embrionare umane“. Știu unde să-i prelungesc viața mamei dacă inima ei începe să tușească.

Pe culoarul de la etajul al doilea al Pavilionului C, am trecut prin fața serviciului Farmacologie/Toxicologie. Am luat-o ca pe un avertisment personal. Trecând prin holul de la recepție, am întâlnit mulți bătrâni care tremurau cocoșați; nu păreau a ști că nu mai erau obligați să treacă în lumea de dincolo. Niște interni alergau către microscopurile electronice, dar starul etajului stătea în picioare, nemișcat, în fața mea. În vârstă de 64 de ani, doctorul Saldmann părea cu zece mai tânăr. Zvelt, vesel, doctorul lui Alain Delon, Sophie Marceau, Bernard-Henri Lévy, Isabelle Adjani, Jean-Paul Belmondo și Roman Polanski mi-a întins mâna și m-a tras în micul lui birou. Aici nu se spălau cearșafurile murdare ale bolnavilor la pat, ci se urmărea prelungirea vieții omenirii cu alte mijloace decât pampersii *Confiance*. Saldmann purta o bluză albă și ochelari cu rame

din oțel cromat. Îmi amintea de Michael York în *Fuga lui Logan*. Eternitatea trece printr-un stil științifico-fantastic *clean*. Prefer să spun „clean” în loc de „curat”, fiindcă mă duce cu gândul la „clinică”. Mi-a luat tensiunea: era ridicată. Electrocardiograma: banală.

Apoi mi-a făcut o ecografie abdominală cu o sondă unsuroasă și înghețată. Singura chestie nepotrivită la el era calviția: i se zărea pielea craniului prin păr. În schimb, zâmbetul îi era malițios, probabil din cauza strungăreței dintre incisivi. Pentru un medic care promitea longevitatea, faptul de a avea strungăreață¹ este o garanție a credibilității. Pe monitor mi-a privit stomacul, vezica biliară, pancreasul și prostata — nori care vălureau în alb-negru, ca într-un tablou al lui Pierre Soulages. Toate organele îmi funcționau corect, mi-a zis, cu excepția unuia, care emitea un gâlgâit bizar.

— Ficatul îți este cam gras.

— Fiindcă mănânc tot timpul.

— Dacă ar fi al unui rățoi, ar fi mai bine decât să fie al tău. Ficatul filtrează deșeurile. Al tău e ca o strecurătoare înfundată.

Mi-a arătat fotografia unei bucăți vechi de carne stricată, galben-verzuie. Imaginea amintea de organele sinistre care apar pe pachetele de țigări pentru a-i teroriza pe discipolii lui Humphrey Bogart (referință de babalâc).

— Cu asta-ți semănă ficatul. Deja arăți cam ciudat pe-afară, dar află că pe dinăuntru e și mai rău.

¹ În original: „avoir les dents du bonheur” — a avea dinții fericirii; în timpul războaielor napoleoniene, cei cu strungăreață erau reformați fiindcă nu se puteau ajuta cu dinții la încărcarea armelor cu praf de pușcă, deci erau fericiți să fie lăsați la vatră. (N.t.)

Aici am început să mă bosumflu. Una dintre consecințele cele mai exasperante ale meseriei mele de animator impertinent este că oamenii pe care-i cunosc se cred îndreptățiți să se poarte și ei la fel cu mine.

— Nu face fața asta de victimă, mi-a zis. Este nevoie de cinci sute de zile pentru a face ficatul ca nou. Vei fi pur și simplu obligat să-ți schimbi obiceiurile alimentare. Dacă vei face ce-ți spun, îți vei regăsi ficatul de tinerel imberb, crescut cu apă de Evian în recipiente de sticlă. Hai să facem un test de efort.

Și m-a urcat pe o bicicletă medicinală. După ce am pedalat un minut, inima îmi ajunsese la 180 de bătăi. M-a implorat să mă dau jos imediat.

— Ajutor, o s-avem de-a face cu un alt René Goscinny¹!

— E normal, nu alerg niciodată.

— Îți interzic să faci infarct la locul meu de muncă.

Decesul autorului lui *Asterix*, pe o bicicletă, în plin test de efort, este coșmarul tuturor cardiologilor cu începere din 1977. Avea 51 de ani, adică exact vârsta mea.

— Bine, hai, o să facem o examinare completă. Cu o scanare a inimii. Vreau să-ți văd terminațiile coronarelor.

Am coborât deprimat. A doua zi dimineață, pe nemânicate, m-am dus la un laborator pentru o analiză a sângelui, a urinei și a fecalelor. Până la urmă, după câteva zile, am sfârșit prin a-i descoperi o anumită senzualitate tinerei laborante, căreia îi întindeam flaconul cu rahatul și eticheta cu numele meu. Această umilință îndeobște numită „bătrânețe” avea ceva dintr-o perversiune sexuală deosebit

¹ Născut în 1926, scenarist, jurnalist, scriitor, realizator de filme, autor de benzi desenate, moare în 1977, la o probă de efort, pe bicicleta medicinală din cabinetul medicului său. (N.t.)

de abracadabrantă — niciodată nu-mi imaginasem că mi se va părea sexy să mă cac în fiecare dimineață într-o cutie din plastic pentru a afla cât timp îmi mai rămânea de trăit. Nu am abordat subiectul, dar am simțit un soi de complicitate scatologică dezvoltându-se între ea și mine.

M-am dus la Institutul Labrouste pentru a efectua o coroscanare. Mi s-a injectat un produs iodat pentru a-mi fi vizualizată cutia toracică în 3D. Întins și ținându-mi respirația într-un cerc de raze radioactive, eram înștiințat de un panou să nu mă uit în laser. Așa că, inevitabil, căutam din priviri sabia lui Dark Vader. Peste un sfert de oră, îmi contemplam inima, aorta și celelalte artere pe ecranul din cristale lichide. Ai fi zis că e un jaret de vițel. I-am zis tehnicianului care se uita la imaginea de pe ecran:

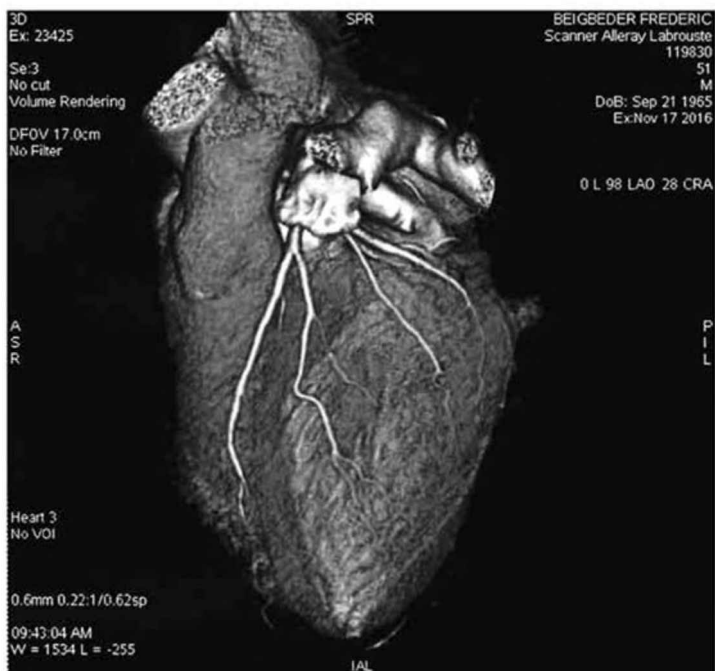
— M-am întrebat deseori ce căpățână trebuie să aibă moartea. S-a rezolvat: e ca la dumneavoastră pe ecran.

— Și sunteți dezamăgit?

Viața îmi era agățată deci de acest nap tridimensional cu înfățișare horror. Ar fi un bun concept pentru un talk-show: *Vedeți-vă interiorul*. O emisiune realizată la Institutul Labrouste, în care ar putea fi văzute în direct inimile pulsânde și arterele înfundate ale tuturor participanților. Cu ecografii *live*. Partea emoțională ar fi aceea în care invitații și-ar afla pronosticul vital în fața camerelor. De notat ideea pentru la anul.

Săptămâna următoare, suprafața de sticlă a Spitalului Pompidou nu m-a mai dus cu gândul la o navă intergalactică, ci la piramida de la Luvru. Începeam să realizez unde mă găseam: într-un mormânt translucid, asemănător cu sarcofagul lui François Mitterrand. Starea îmi evoluase: îmi umflam un pic mai puțin pieptul. Controlul medical complet potolește amorul propriu. Doctorul Saldmann m-a

chemat pentru a-mi expune bilanțul sănătății mele. Îmi privește analizele cu încetineala sadică a judecătorului care așteaptă să se facă liniște în sală înainte de a pronunța verdictul. Aceasta este inima mea dăruită vouă.

Cunoașteți mulți romancieri care să-și dezvăluie interiorul corpului? Céline spunea că un scriitor trebuie să „își pună pielea pe masă”. Odată cu scanarea mea coronariană, e clar că a fost trecut pragul încă unei etape din istoria literaturii. (Notă a autorului gata de orice.)

— Ai o steatoză hepatică și ești hipertensiv. Normal, dacă te gândești la tot ce bagi în tine. Inima însă ți-e intactă și arterele curate. Incredibil! Ai zero risc de infarct. Ai fost în pelerinaj la Lourdes sau ce? Scorul calcic coronarian e de parcă abia te-ai născut! Stomacul, plămânii, coaiele, toate funcționează normal. Până și prostata ți-e mică. O să trec pe droguri puternice dacă asta te păstrează în așa măsură.

I-am mulțumit cerului că mi-a dat o a doua șansă. Saldmann îmi părea la fel de liniștit ca mine. Se așteptase să dea de un organism total ruinat.

— Ceea ce mă miră, am spus după un oftat lung de condamnat la moarte grațiat, este că ficatului meu i-au trebuit 50 de ani pentru a se revolta. N-am putea prelungi situația asta pe o perioadă nedeterminată?

— Poftim?

— Aș vrea să împing moartea atât de departe încât să moară ea în locul meu. Scopul meu este să trăiesc patru sute de ani așa, cu tot cu ficatul meu îngrășat.

— Să fim rezonabili, mai degrabă hai să avem ca țintă patru luni. (Râs deloc distractiv.) Dragul meu, speranța de viață medie în Franța este de 78 de ani; 84 pentru femei,

fiindcă sunt mai inteligente. Normal, ar trebui să-ți mai rămână vreo 30 de ani, dacă urmezi regimul meu cu hrană ușoară. Zahărul îți e la 1,33. Acidul uric la 91 și trigliceridele la 2,36. Prea multe grăsimi, alcool și zahăr. Ar trebui să te bucuri altfel decât mâncând și bând: călătorește, fute pe cine vrei, dar cu prezervativ, citește, du-te la cinematograful și la teatru, pe scurt, fă chestii de om bătrân! Și, mai ales, fă 40 de minute de exerciții fizice pe zi, pentru a diminua riscul de cancer cu 40%, eliberând 1 004 molecule protective. Și nu te omorî cu munca. Audiența emisiunilor tale tot bună e?

— Între trei și cinci milioane pe săptămână.

— Nu e puțin lucru.

— Fac și mai mult când vomit în platou.

— Ești obligat să înghiți și tu pilulele pe care le dai invitaților? Abuzurile astea de chimicale nu sunt recomandate de facultatea de medicină.

— Cu pilulele nu-ți face probleme, nu le iau decât pentru emisiunile în direct. Apoi îmi petrec restul săptămânii pregătind emisiunea următoare și bând numai apă plată. Doctore, nu vreau să mă omor, înțelegi? Nici la muncă, nici la sport. M-am apucat să pândesc moartea ca un cerb hăituit de o vânătoare pe cai.

— Ești singurul ipohondru care înghite pilule fără a ști ce conțin.

— Uite ce e, sunt totuși atent. Urmăresc ca un polițist fiecare simptom, nu scap din ochi durerile suspecte. Mi-am cumpărat un tensiometru de mână ca să-mi verific tensiunea dimineața, la prânz și seara. Mă informez de pe Internet. Cunosc cei mai buni specialiști pentru fiecare parte a corpului. Sunt mai obișnuit cu farmaciile decât cu barurile. Farmacistul de pe strada Seine mă salută zilnic, cum, pe

vremuri, o făcea Alan, barmanul de la Castel! Bani pe care mai-nainte îi cheltuiau pe vodca-cola, de acum îi investesc în vitamine-legume proaspete.

Medicul starurilor mă lua drept un debil, ceea ce la el se traducea printr-o ușoară clătinare a capului, apoi o privire în gol, în timp ce psalmodia „o lalalalalala”. Până și Cezarul celei mai Bune Emoții Factice ar fi putut fi recompensat... la doctorul Frédéric Saldmann. Mi-a ascultat plămânii cu un stetoscop înghețat. Mi s-a uitat în urechi și în gât cu lanterna de buzunar.

— Bun. O să-ți vorbesc deschis. Consider că orice moarte înainte de 120 de ani este prematură, numai că trebuie să mă ajuți. Începând de la 50 de ani, viața este un adevărat poligon de tragere. Nu te mai poți comporta ca la 30 de ani. Ești pe cale de a te sinucide. Chiar dacă ți-ai congela celulele sușă pentru a ți le grefa mai târziu, tot nu ar fi de ajuns. Trebuie să-ți oprești toxico-showul. Dacă asta e o problemă, nu pot face nimic pentru tine. La rigoare, lasă-ți invitații să se drogheze, iar, în ceea ce te privește, de ce n-ai juca teatru? N-ai de ales. Ia drajeuri Car-en-Sac albe sau M&M maro. Strâmbă-te și n-or să se prindă.

— Am încercat: se simte pe loc ceva anormal când sunt în stare normală. Emisiunea nu are scenariu. Cei care nu lucrează în televiziune consideră mereu că a modera e o meserie ușoară. Ai însă dreptate, aș putea foarte bine să închei sezonul de acum și să-mi iau un an sabatic.

— Și profită de el pentru a consulta un psihanalist ca să te scape de angoasa asta macabră. A fost plăcută dezbateră noastră despre moarte. Am apreciat momentul în care fondatorul Google și-a înghițit casca miniaturală.

— De obicei, moartea nu face audiență. De data aceea însă a avut succes.

— Poate fiindcă impresionează încă o majoritate a oamenilor. Situația ta e acum foarte simplă: ori nu te mai droghezi, ori nu mai trăiești. Tu alegi.

— Simt nevoia să mă fac praf ca să nu mai aud ce spui.

— În cazul acesta, m-aș bucura să-ți pot cumpăra eu casa.

— Zău?

— Da: contra unei rente viagere.

Profesiunea de „medic cunoscut” oferă acest privilegiu: dreptul la o doză de umor morbid, superioară mediei naționale. Eram în iunie: anul audiovizual se încheia și puteam să nu mai muncesc un an fără a aduce atingere nivelului meu de trai. Unica problemă era să aflu dacă producătorul mă va accepta în luna septembrie a anului următor sau voi fi nevoit să îmi asigur singur producția. Bună idee anul sabbatic. Puteam face turul lumii împreună cu Romy, urmând ca Léonore și Lou să ni se alăture la destinațiile cele mai ospitaliere. Ne-aș fi salvat cele patru vieți. L-aș fi putut angaja pe doctorul Saldmann ca *talent manager*. M-ar fi sfătuit mai bine decât producătorul meu care nu are în minte decât cum să mă facă să trag ca un măgar de povară, până când o să ajung la un triplu bypass coronarian.

— Vrei să fii cinstit cu tine? a continuat. Ai nevoie de antioxidante. Mănâncă ridichi, stafide, quinoa, clementine și grepfrut. Gata cu cașetele, tăriile, grătarele, cârnații...

— Pân-aici! Nu și cârnații! Îți jur că mănânc rodii. Care nu explodează¹.

Iertare pentru lamentabilul joc de cuvinte. În timpul talk-showurilor mele, regizorul de platou ordonă publicului să aplaude pentru a-mi acoperi rateurile. E confortabil să ai o saltea de ființe vii, în caz de cădere. Medicul bestseller și-a

¹ În franceză, rodii = *grenades*. (N.t.)

continuat enumerarea imperturbabil, ca Michel Cymes¹. (Foarte bun client, Michael: la mine în emisiune, a mâncat buchetul de flori din platou, înainte de a oferi un curs de cowl pe spate, într-o piscină gonflabilă, făcând elogiul sodomiei.)

— Deci bagă-n tine usturoi, migdale, lămâi, pepene...

— Cu prosciutto San Daniele?

— Nu, fără. Gata cu mezelurile, untul, smântâna, brânzeturile, cartofii prăjiți. Nici paté, nici carne pe grătar.

— Mrrr!

— ... Morcovi, roșii, broccoli, mărar, praz, dovlecei, vinete...

— OK, dacă vrei să-mi explici că pentru a nu muri nicio dată trebuie să devin vegan, nu era nevoie să vin să te văd, ajungea să citesc *Santé Magazine*. Am încercat deja regimul ăsta sinistru, nu-ți face griji! De pildă, am mâncat numai crocodili verzi de la Haribo.

— Uite ce e: m-ai întrebat ceva, ți-am răspuns. Nu eu vorbesc acum, ci știința. Și nu e nevoie să devii vegan, fiindcă ai dreptul la pește. Sardinele sunt și ele animale, nu? Dar te implor, termină cu bomboanele alea Haribo cu gelatină de porc concasată! Și nicio picătură de Coca-Cola! E otravă curată! Bea, în loc, apă de la robinet. Multă apă taie pofta de mâncare și nu s-a descoperit vreodată ceva mai sănătos pentru stomac.

— Hai, să-mi bag!... Adică nu e voie nicio bombonică?

— Fistic, ciocolată neagră cu cacao 100% și miere ar merge. Și nici prea multă sare.

— Ufff... Adică alcool de nicio culoare?

¹ Medic orelist francez, născut în 1957, moderator de emisiuni de radio și televiziune. (N.t.)

— Vreau să știu: vrei să fii nemuritor sau cerșetor? Bea suc de cereale!

— Mai bine crăp!

— Pică bine...

— Ei hai, era așa, o expresie. Nu-ți face griji, mănânc des *Acai bowls* și beau *Matcha latte*. Presupun că nu mai am voie nici să mă expun la soare.

— Numai uns cu cremă cu factor de protecție 50. Puțină vitamina D e excelentă pentru longevitate.

— De fapt, pentru a trăi mult nu trebuie să fii nici basc, nici american. Păcat, erau cele două naționalități pe care le prefer.

— A! Și un ultim lucru: cu ce ai venit?

— Cu scuterul.

— Termină imediat cu chestia asta, nenorocitul! De departe, e tot ce faci mai periculos. Sinucidere pe două roți. O secundă de neatenție și ciao!

— Ciudat, abia acum înțeleg de ce modelul se cheamă Ciao. OK, mă-ntorc pe jos.

— Nu-ți dai seama: suntem în zorii unui progres nebunesc, trebuie doar să rezistăm două sau trei decenii. Am studiat un șoricel din Africa de Est (Somalia, Etiopia, Kenya) care se numește șobolanul-cârțiță golaș. Animalul ăsta rezistă la orice și trăiește 30 de ani; un șoarece trăiește de obicei doi sau trei ani. E ca și cum am trăi noi 600 de ani bine sănătoși. Nu face cancer, nici Alzheimer, nici maladii cardiovasculare. Pielea și arterele nu i se uzează, sexualitatea și fertilitatea îi rămân intacte până la capăt. I s-au implantat tumori canceroase violente pe care le-a respins pe loc. La fel și când a fost expus la substanțe chimice cancerigene. Șoarecele ăsta deține cheia vieții veșnice. Încearcă doar să rezisti până când sosesc ajutoarele.

— (După ce am gugălit după „șobolan-cârțiță golaș” pentru a vedea fotografii ale creaturii.) Ce animal oribil!

— Nemurirea nu e un concurs de Miss.

— Da’ nici nu-ți vine să fuți animăluțul ăsta!

— Ai dreptate, uitasem principalul. Pentru a trăi mult, trebuie sex. Se consideră că douăsprezece raporturi sexuale pe lună măresc cu 10% longevitatea. Dacă ajungi la douăzeci și unu de raporturi pe lună, scazi la o treime riscul de cancer de prostată. Grosso modo, trebuie să înlocuiești haleala și chefurile cu fututul: nu e chiar așa de rău schimbul.

— Mica moarte o respinge pe cea mare¹!

— La revedere, își urez o excelentă resurrecție. Te superi dacă facem un selfie împreună ca să o dau pe spate pe nevastă-mea? E fan înrăit al tău. I-a plăcut enorm emisiunea cu Depardieu și Poelvoorde², când s-au hotărât să-nghită toate cașetele în același timp.

— Da, a mers bine, a fost o idee bună să nu ieșim din emisie până când nu li s-au făcut spălături stomacale, la patru dimineața, în direct de la Spitalul Hôtel-Dieu. Cât îți datorez pentru consultație?

— Trimite-mi o porție de paté din ficatul ăsta gras al tău de Crăciun! (Râs sardonice.)

Pe stradă, vara era obscenă. Doliul după mine însumi avea o scuză pentru a se lichefia în public. Critic moartea, dar tolerez descompunerea. Plângeam deseori pentru mai nimic; poate că nu erau decât particulele fine care pluteau în atmosfera pariziană. Cum zice Salinger: „Poeții iau prea personal starea vremii”. M-am smiorcăit întâlnind o mamă blondă, care împingea un landou. Uitându-mă la platanii

¹ În franceză, *petite mort* înseamnă și orgasm. (N.t.)

² Actor și umorist belgian născut în 1964. (N.t.)

verzi, pe fond cenușiu. Și ridicând ochii spre cerul de culoarea steatozei hepatice. Faimosul meu medic invitase boala să-mi intre în viață. Eram înduioșat de propriul meu declin. În primul rând, cer să nu aveți milă de mine. Sunt în stare să bocesc la comandă. Uneori, când simt că un invitat e emoționant, vărs o lacrimă ca să se ducă vorba.

Sunt invidios pe ceasul din Piața Vauban, care nu se defectează niciodată. Trecând pe bulevardele posomorâte ale arondismentului 7, am cumpărat un buchet de violete. În aer, se simțea furtuna. Magazinele închideau, suna un clopot. Nici nu mi-am dat seama că se lăsa noaptea. Am intrat într-o biserică luminată, Saint-Pierre-du-Gros-Caillou, care seamănă cu Acropole, dar nu e tot așa de dărâmată. Tămâia mi s-a urcat la cap și mi s-a făcut frică să nu leșin. Am lăsat violetele pe altarul mov: înjurau, ceea ce era nepotrivit într-un loc sfânt. Am aprins o lumânare pentru tata și una pentru mama. Nu voiam să ajung în prima linie. Flacăra lumânării a proiectat o umbră care dansa pe piatră. Și mi-a redat curajul. Bisericile salvează zilnic atei, cu sutele. Am ieșit în noaptea pariziană. I-am telefonat producătorului pentru a-l anunța că întrerup emisiunea: avantajul căsuțelor vocale este că (încă) nu încearcă să te convingă să rămâi. Eram ușurat ca un om care era cât pe ce să se trezească picându-i în cap un Boeing 747. Ar trebui să demisionăm mai des.

Avioanele sclipeau pe cerul negru de deasupra copacilor. Aveam senzația că-mi trimiteau un semnal morse, dar nu știam care. Să fi fost „Cară-te!“?

În seara aceea, le-am luat pe Léonore, Romy și Lou la cartofi prăjiți la *L'Entrecôte*, un restaurant incorect din punct de vedere dietetic. Copiii erau fericiți și, dacă erau ei, eram și eu. În pofida ficatului meu bolnav, îmi părea că suntem mai vii decât media populației.

3

Moartea mea deprogramată

„Îmbătrânirea nu e pentru curcile plouate.”

Bette Davis

O amintire mă tulbură cu regularitate. După înmormântarea lui Gérard Lauzier la biserica Saint-Germain-des-Pré, în 2008, am mers la *Flore*, la o bere, cu Tonino Benacquista, Georges Wolinski și Philippe Bertrand.¹ Pentru a destinde atmosfera, am întrebat:

— Eeei, și care-i următorul?

Ne-am privit unii pe alții și am râs. Peste doi ani, i-am revăzut pe Benacquista și Wolinski la înmormântarea lui Philippe Bertrand, mort în urma unui cancer, la 61 de ani. Ținusem o cuvântare despre el, la cimitirul Montparnasse. Și-am încercat din nou să glumesc:

— De data asta, care e următorul?

Am râs mai potolit.

Pe 7 ianuarie 2015, Georges Wolinski a fost executat în timpul ședinței de redacție de la *Charlie Hebdo*. Avea 80 de

¹ Gérard Lauzier, 1932–2008, dramaturg, autor de benzi desenate, realizator de film; Tonino Benacquista, scriitor născut în 1961; Georges Wolinski, 1934–2015, desenator; Philippe Bertrand, 1958–2010, jurnalist și producător de televiziune și radio. (N.t.)

ani. La înmormântare, din nou la cimitirul Montparnasse, nici eu, nici Tonino n-am mai râs.

Doar ne-am privit precum Charles Bronson și Henry Fonda în *Undeva, cândva în Vest*.

Din ce în ce mai des, mă întâlnesc pe stradă cu oameni pe care-i cunosc (Régine Deforges, Guillaume Dustan, Hugues de Giorgis, Luigi d'Urso, André Djento, Jocelyn Quivrin, Jacno¹), dar când mă apropii pentru a-i îmbrățișa, îmi aduc aminte că nu mai sunt printre noi și realizez cu groază că sunt pe punctul de a saluta niște necunoscuți care le seamănă. Este destul de destabilizator să-ți petreci timpul abținându-te să spui bună ziua unor morți.

— Salut, Régine!

— Pardon?

— Ăăă... nu sunteți Régine Deforges?

— Nu.

— Dumnezeu, iar m-a apucat, doar a murit acum trei ani!

— Deci înțelegeți că nu sunt eu.

— Vi s-a mai întâmplat să fiți confundată cu ea?

¹ Régine Deforges, 1935–2014, romancieră și editor; Guillaume Dustan, 1965–2005, scriitor, editor, înalt funcționar; Hugues de Giorgis, traducător; Luigi d'Urso, 1951–2006, om de afaceri și comerciant de artă; André Djento, actor; Jocelyn Quivrin, 1979–2009, actor; Jacno, 1957–2009, muzician și producător. (N.t.)

— Da, din cauza părului roșcat. Sunt confundată și cu Sonia Rykiel¹...

— ... care și ea a murit! Nu vă deranjează să fiți sosia tuturor acestor roșcate decedate?

— Nu vă deranjează să fiți mai puțin distractiv în realitate decât la televizor?

Când vorbești cu cei vii, trebuie să te grăbești. O rămă trăiește optsprezece zile, un șoarece trei ani, un francez șaptezeci și opt. Dacă mă voi hrăni numai cu legume și apă, voi câștiga zece ani de viață, dar mă voi plictisi atât de tare, încât mi se vor părea o sută. Probabil că acesta este secretul longevității: un ocean de plictiseală, pentru a încetini existența. Statisticile sunt clare: în 2010, aveam în Franța 15 000 de centenari. Pentru 2060, se prevăd 200 000. Prefer supraomul transumanist pensionarului vegetarian: acesta, cel puțin, se poate îndopa cu mezeluri și vin roșu, cu condiția de a-și înlocui cu regularitate organele. Tot ce solicit este să fiu reparat ca o mașină. Visez ca, în viitor, medicii să fie porecliți „mecanici umani”.

Mi-am dat întâlnire de urgență cu doamna Enkidu, psihianalista mea. N-o mai revăzusem de zece ani; mă ajutase să îmi stăpânesc dependența de cocaină și să trec peste primele două divorțuri. Cabinetul din apropierea Pieței Étoile era la fel de bej, cu aceeași cutie de Kleenex lăsată neglijent pe birou. La psihianalist, șervețele de hârtie sunt echivalentul contemporan al sabiei lui Damocles. Doctorul Enkidu nu are divan: se discută față-n față. Apoi, fața-n batistă. Biblioteca îi este plină de eseuri psihianalitice cu titluri complicate: tratate despre suferință, autopsii ale amărăciunii, remedii ale melancoliei. Culegeri de articole

¹ Stilist și designer francez, 1930–2016. (N.t.)

științifice adunate în dosare, pentru lupta împotriva depresiei și a sinuciderii.

— Până la urmă, psihanaliza nu este decât un text al lui Proust, dar prost scris.

Psihanalista a aprobat politicos.

— Ciudat lucru, am adăugat, sunt plătit pentru a vorbi unor milioane de telespectatori, dar dumneavoastră sunteți singura persoană care mă ascultă.

— Fiindcă mă plățiți.

— Bun, deci, uitați ce mă aduce: m-am hotărât să nu mai mor.

Nici privirea compătimitoare nu i se schimbase. Doar câteva riduri suplimentare în colțul pleoapelor, cearcăne mai întunecate, părul poate mai grizonant. Să ascuți nefericirea omenească ziua-ntreagă nu este secretul tinereții veșnice. Părea înspăimântată că mă revedea. Probabil că și eu păream mai bătrân. Nu se uita niciodată la televizor, altfel nu ar fi surprins-o barba mea încărunțită.

— Să nu mori este o decizie înțeleaptă, m-a ironizat, privind-mă din spatele ochelarilor. Dar, ia spuneți, chiar v-ați schimbat. Ultima oară când ne-am văzut, urmăreați scopul invers.

— Nu am fost niciodată mai serios. Nu am să mor: punct.

— Când v-a venit gândul cel bun?

— Păăăi... Fata mea m-a întrebat dacă voi muri. Nu am avut curaj să-i răspund afirmativ. Așa că i-am spus că, din acel moment, în familia noastră nu va mai muri nimeni. Chiar sunt un tată prost?

— Un tată bun este acela care se întreabă dacă nu cumva este un tată prost.

— Bună găselnița. E a lui Freud?

— Nu, a dumneavoastră. Ați pronunțat fraza în 2007, fără îndoială pentru a fi împăcat că îi înșelați mama. Încă de la prima noastră psihoterapie vă refereați la teama dumneavoastră de a îmbătrâni. Sindrom al lui Peter Pan clasic la cvadragenarul occidental. Frica de vârstă este angoasa morții travestită în hedonism întârziat.

— Nu știam că hedonismul este o maladie. Nu peste mult, societatea noastră îi va închide pe epicureici în azile pentru nebuni. Plăcerea sub toate formele ei este deja pedepsită de lege, fiind în același timp încurajată de publicitate. Această interdicție paradoxală creează milioane de schizofrenici: puteți mulțumi sistemului capitalist. Grație lui, sunteți departe de a pune cheia sub preș.

— Acum n-o să-mi scoateți pe masă cupletul acesta de vedetă libertară de fițe?! Puteți verifica: nu țin ascunsă nicio cameră de luat vederi.

Dintr-odată, mi-am amintit de ce nu mai trecusem pe la terapeuta asta sinistră: îi detestam luciditatea. Prea multă inteligență la o femeie m-a înspăimântat întotdeauna, începând cu mama. Era însă vina mea: numai ce-mi scanasem inima, iar acum urma să-mi trec și creierul prin razele X. Mă simțeam un libertar demodat, într-o lume în care hedonismul trecea drept perversiune de prost bătrân. Când mă gândesc că, în tinerețea mea, trebuia să te prefaci că ești un swinger ca să pari la modă!... Îți inventai aventuri în Clubul Chadelles ca să fii cool. Acum, Dominique Strauss-Kahn a făcut ca partuzele să ajungă de prost gust și orice libertar să treacă drept un neputincios scârbos în kimono, ceva gen Hugh Hefner (încă un mort). Trăim o perioadă de regresie sexuală fenomenală. Am putea chiar vorbi despre o anti-revoluție sexuală.

— Doamnă doctor, cimitirele sunt pline de cadavre care putrezesc în niște cutii și de alte persoane care rămân în picioare, îmbrăcate în negru, care încearcă să se intereseze de tristețea orfanilor, luându-și un aer afectat. Tare i-aș mai lua la palme pe toți ticăloșii ăștia care se încruntă pentru a părea profund interesați. Nu-mi plac nici empatia, nici simpatia.

— Moartea te face răutăcios, mi-a spus fără a zâmbi — o modalitate de a-și justifica onorariul (120 de euro jumăta-tea de ceas). Când animalele o simt apropiindu-se, devin uneori periculoase.

— Trebuie să existe un mijloc de a rezolva problema.

— Care problemă?

— Moartea. Omul găsește întotdeauna o soluție. Doar a inventat electricitatea, motorul cu explozie, radioul, televiziunea, rachetele, aspiratorul fără sac... Apropo, am visat că aspiratorul meu robotizat aspira cenușa părinților mei, care se vărsase pe mochetă. Ce-ar fi zis Lacan?

— Caz tipic de delir morbid, însoțit de pulsuni macabre narcisisto-megalo-paranoice, agravate de celebritate și de politoxicomanie. Ceea ce mă interesează este că vreți să vă recăsătoriți părinții, amestecându-le cenușa. Era plăcut să-i vedeți reuniți, în vis?

— Uitați, știința este pe punctul de a suprima moartea și n-am niciun chef ca această descoperire să aibă loc după ce ei mor. Recunoașteți că ar fi cu adevărat o tâmpenie să mori chiar în ajunul descoperirii nemuririi. Trebuie să rezistăm până în 2050 deși, conform speranței de viață masculine franceze, moartea mea este programată pentru 2043. Trebuie acoperită o distanță de șapte ani, doar nu cer luna de pe cer! Lumea-ntreagă dorește același lucru. Da, în vis, trecerea aspiratorului peste moarte genera o senzație foarte

agreabilă. Însemna că o făceai să dispară. M-am trezit în plină formă. Dar ce, dumneavoastră vreți să muriți?

— Accept destinul omului. Perspectiva nu mă încântă deloc, dar am învățat să nu mă revolt decât împotriva a ceea ce pot schimba.

— În curând, îl veți pastișa pe Montaigne: „A psihanaliza înseamnă a te învăța să mori”? Mi se rupe și de filosofie, și de analiza freudiană! Nu vreau să învăț să mor, vreau să rezolv problema. Zilele îmi sunt numărate: mai am 26 de ani pentru a anula scadența. Și vreau să-mi fie și familia nemuritoare. Acesta ar trebui să fie scopul oricărei ființe omenești normale.

— Ba nu, normalitate înseamnă mortalitate. Numărătoarea inversă a fost declanșată în ziua în care v-ați născut! Acceptați-o! Puteți controla totul, cu această excepție.

— Nu înțelegeți ce vă spun. Mă luați drept Don Quijote, deși sunt James Bond. Moartea mea este o bombă care stă să explodeze, iar eu o voi dezamorsa. Pe muzică de John Barry, dacă e nevoie. Cu atât mai rău dacă mă credeți un *control freak*.

Doamna Enkidu se uita încurcată la mine, cum te uiți la un cerșetor care întinde mâna exact când nu ai mărunțiș în buzunar. Dincolo de geam, mașinile claxonau, accelerau, poluau bulevardul. În hărăbăile pe patru roți care nu mai înaintau, persoane remarcabile, de 50 de ani, respirau particule fine, ascultând cum France Info repeta aceeași alertă de maximum de poluare la fiecare cinci minute. Puteau fi auziți gândindu-se: „Futu-i, iar îmi ia o oră să trec de Poarta Maillot, deși peste două decenii o să crăp. Pe patul de moarte o să-mi pară rău că mi-am risipit ora asta stând înțepenit aici.” Adevăratul mister al societății noastre: cum fac oare indivizii efemeri de acceptă ambuteiajele pe autostrada de centură?

— Totuși, e simplu, am continuat: aparțin ultimei generații muritoare și vreau să fac parte din prima generație nemuritoare. Moartea mea nu este decât o problemă de *timing*.

Psihanalista a zâmbit de parcă aș fi trecut un test pentru psihopați. A ezitat, probabil, să mă interneze în cel mai apropiat spital de psihiatrie. Era obișnuită să audă o grămadă de tâmpenii, dar, de data aceasta, chiar trecusem limita; mă enerva că își lua notițe cu un rictus condescendent, pentru viitorul ei eseu de la Editura Odile Jacob. Până la urmă, a mâzgălit o adresă cu stiloul ei Montblanc, a smuls foaia din caiet și mi-a întins rețeta.

— Pofțiți, știu pe cineva care v-ar putea ajuta, dar e la Ierusalim. Un cercetător care lucrează la reînnoirea celulelor. O să vedeți. În cel mai rău caz, o cură de vitamine nu vă va face rău. Pot să vă rog să facem un selfie pentru nepoțica mea? Prostuța asta e fan absolut al emisiunii dumneavoastră. Adoră momentul în care vi se blochează mandibula și nu mai puteți articula nicio vorbă.

Pe cer plutea un nor de forma unei țări necunoscute. „Reînnoirea celulelor”... ieșind din imobilul cenușiu, am înțeles că ciudata aceea bătrână mă îndrumase poate pe drumul cel bun. Tocmai ea, care își acceptase viitoarea moarte, îmi indica o modalitate de a face altfel cu a mea. Încă mai suspinam când am ajuns în fața unui magazin de valize de lux, al cărui nume îl voi trece sub tăcere, pentru a nu face publicitate firmei Goyard. Un trecător m-a bătut pe spate: „Ce m-ai mai făcut să râd când ai borât la televizor! Putem face o fotografie?” Mi-am șters lacrimile pentru a poza făcând semnul V al victoriei. Publicul așteaptă să fie mereu haios și pus pe făcut praf totul. Când descoperă că de fapt sunt timid și penibil e tare dezamăgit. Fanii țin să se-mbete cu mine ca să le poată povesti prietenilor că ne-am

făcut muci împreună. Într-o perioadă a carierei mele, chiar făceam totul pentru a fi la înălțimea reputației. Împărțeam droguri unor necunoscuți, ca să se laude cu asta pe Twitter. Pozam sistematic cu bustul gol, cu o sticlă într-o mână și o punguță de praf alb în cealaltă. Numai că, în seara aceea, încetasem să mai sculpez la statuia mea de prezentator trash, doream doar să fiu lăsat în pace celelalte trei secole care-mi mai rămăseseră de trăit.

Am chemat un Uber căruia i-a trebuit un sfert de oră pentru a descoperi unde eram. Știți cum mi-am dat seama că eram un moș? Când l-am rugat pe șofer să dea drumul la radio, tânărul s-a uitat lung la mine și a pus Radio Nostalgia. Instantaneu, m-a copleșit melancolia: deci aveam o mutră de tip mort după Gérard Lenormand. După care a dictat adresa mea GPS-ului, care l-a dus în direcția greșită: în loc să meargă pe Strada Seine, m-a lăsat pe Strada Sèvres. Bărbatul acela i se confesa mașinăriei, iar mașinăria era surdă. Sau roboții simt o plăcere răutăcioasă de a ne umili? Mi se părea surprinzător ca o companie atât de puternică precum Uber să își asume așa, pe față, un nume nazist. Încrederea pe care o aveam în sistemele informatice va fi frecvent dezamăgită. Firește, vor exista tatonări, vor exista rateuri. Totuși, trebuie să credem: progresul științei va conduce într-o bună zi omenirea către eliberarea ultimă.

În *Manhattan* (1979), Woody Allen enumeră vreo zece motive pentru a trăi:

- Groucho Marx,
- Willie Mays (celebru jucător de baseball),
- partea a doua a simfoniei *Jupiter* a lui Mozart,
- *Potato Head Blues* a lui Louis Armstrong,
- filmele suedeze,
- *Educația sentimentală* a lui Flaubert,
- Marlon Brando,
- Frank Sinatra,
- merele și perele lui Cézanne,
- crabii de la Sam Wo's,
- chipul lui Tracy (în interpretarea lui Mariel Hemingway).

În pagina următoare, ne propunem să completăm lista lucrurilor care fac moartea insuportabilă.

Adaos la lista de motive pentru a trăi a lui Woody Allen

— Toate filmele lui Woody Allen, mai puțin *Blestemul Scorpionului de Jad*.

— Sâni Editei Vilkeviciute.

— Amurgul de septembrie în golful San Sebastian, văzut de pe Muntele Igueldo.

— *Contrarimele* lui Paul-Jean Toulet, mai ales numărul LXII:

*Îmi vei aduce, apă bască,
Și ceasul ce se pierde-n zare,
Și dansul tău în cer de sare
Și ochii clari ascunși sub mască?*

— Passing-shotul în cross, pe rever, trimis de mâna lui Roger Federer, mai ales în setul al cincilea din finala Openului australian de la Melbourne, de pe 29 ianuarie 2017.

— Sala din spate a cafenelei *La Palette*, de pe Strada Seine (clasificată ca monument istoric).

— *Perfect Day* a lui Lou Reed.

— Sâni (cu piercing) ai Larei Stone. Și cuvintele pe care le-a spus în ziua în care s-a căsătorit, la Claridge's, în Londra: „Cunosc toate camerele din hotelul ăsta”.

- Cele trei sticle de Chateau de Sales 1999, care mi-au mai rămas în pivniță.
- Cântecul lui Cat Stevens.
- Cerealele *Frosties* de la Kellogg's.
- Orice film cu John Goodman.
- Caramellele *Salvadors* de la Ciocolateria Fouquet.
- Fulgerele din timpul furtunilor de vară.
- Paturile de la primul etaj al Librăriei *Shakespeare and Company*, din Paris.
- *Only You* al grupului britanic Yazoo.
- Primele raze de soare care se strecoară printre jaluzelele lăsate.
- Să nu uităm că, într-o anumite zi, un italian a inventat Tiramisu.
- Să faci dragoste și apoi să adormi așteptând ca ființa iubită să facă duș.
- Sâniul lui Kate Upton când dansează, în *Cat Daddy*, filmată de Terry Richardson (2012).
- Fraza din filmul lui Kubrick *Platoșa de oțel: The dead know only one thing: it is better to be alive*.
- Parcul vilei Navarre din Pau, toamna, când Pirineii devin mov, apoi albastrui, pe o briză caldă și cu un cub de gheață care pocnește în paharul cu whisky Lagavulin.
- *The Offshore Pirate* a lui F. Scott Fitzgerald.
- *La rua Madureira* a lui Nino Ferrer.
- Torsul pisicii de lângă șemineul unde trosnește focul.
- Torsul focului în șemineul lângă care trosnește o pisică (asta mai rar).
- Să ascuți cum ploaia bate darabana pe acoperiș, pe când tu ești în casă.
- Când ți se scoală după ce ai făcut dragoste.

— Versiunea cântecului *People Have the Power* a celor de la Eagles of Death Metal, interpretată la Paris împreună cu U2, la trei săptămâni după carnajul de la Bataclan.

— Monologurile lui Ricky Gervais în prezentările de la Globurile de Aur.

— Contul de pe Instagram al Marisei Papan.

— Monologurile lui Jean-Pierre Léaud din *Mama și curva*.

— Să dai de o cărțuție veche de Colette, plină de praf, cu marginile filelor îngălbenite, și să o citești până la sfârșit, stând în picioare, în living.

— Petrecerile care se termină la mine în bucătărie, la cinci dimineața.

— Să ții telefonul mobil închis.

— Sâniile lui Ashley Benson în *Spring Breakers*. Secvența în care stă drept, în bikini. Și cea de la piscină, în care se sărută cu Vanessa Hudgens. Evident că viața merită deranjul de a fi trăită.

— Jurnalul literar al lui Paul Léautaud (ediția în trei volume de la Mercure de France). De răsfoit când te cuprind îndoielile în legătură cu literatura.

— Fosta închisoare franceză de la Poulo Condor, de pe insula vietnameză Con Dao, ajunsă spa de cinci stele al grupului hotelier de lux Six Senses.

— Să te întinzi într-un hamac și să nu te mai gândești la nimic, noaptea, când e cald și cerul plin de stele.

— Muzeul Gustave Moreau, de pe Strada La Rochefoucauld, mai ales când ești singurul vizitator.

— Ejacularea într-o gură plină cu Perrier de la gheață.

— Hortensiile albastre și trandafirii de la Arcangues, când aștepti omleta cu mănățarci băloase, alături de prieteni beți morți.

— Vocea actriței Anna Mouglalis.

— Locurile prin care încă nu am fost: Patagonia, Amazonia, Lacul Victoria, Honolulu, marile piramide, Popocatepetl, Kilimanjaro. Nici nu se pune problema să mor înainte de a fi coborât pe fluviile de Smarald și al Amourului.¹

— Ciocolata Gakal de la Nestlé.

— *Marele Lebowski*, bineînțeles, mai ales secvența în care John Turturro zice: „Nobody fucks with the Jesus“.

— Tagliatelle cu jambon la cuptor, la Harry Cipriani, pe 5th Avenue.

— „Să asculți cântecul unei fete ce se îndepărtează după ce te-a întrebat care e drumul bun.“ (Li Po).

— Scheciul *Ministerul Mersurilor Caraghioase* al grupului britanic de umor Monty Python.

— Sâniul lui Léonore.

— Râsul lui Romy.

— Părul blond-pai al lui Lou: puf de puișor.

Am făcut un copil în momentul în care mi se rupea de viitor. Ba nu, corecție.

Am făcut două fete. Acum, aștept să am un viitor.

¹ Prima referire este la Fluviul sloven Soča, supranumit Fluviul de Smarald, cea de-a doua la fluviul rusesc Amur, omofon al francezului Amour = iubire. (N.t.)

Anunțul de pe site-ul lui Morandini despre faptul că am demisionat și urmează să fiu înlocuit cu Augustin Trapenard a declanșat o oarecare reacție pe rețelele de socializare: o treime regrete politicoase, o treime expresii ale satisfacției și o treime limbi în cur înlocuitorului meu. *Le Parisien* titra: „Overdose de show chimic”. Voici: „Has-been-ul ăsta o da-o pe come-back?” *Le Figaro*: „Un revoltat de fițe poate ascunde un altul”. Am fost obligat să dau un interviu pe jeanmarcmorandini.com pentru a calma respectivul *bad buzz*.

Jean-Marc Morandini: Sunteți terminat, audiovizualist vorbind? (Râsete)

Eu: Habar n-am și mi se fâlfâie. Spre deosebire de alții, am și o viață dincolo de televiziune. De altfel, cred că televiziunea va muri; iată de ce voi avea o cronică săptămânală la radio, la France Inter, începând din septembrie viitor.

JMM: E chiar prima oară când un moderator întrerupe o oră de televizor pe săptămână pentru trei minute de cronică radiofonică! Vreți să ne faceți să credem că aceasta este o promovare? (Râsete)

Eu: Da, chiar așa cred. Fiindcă de acum vocea mea se va putea exprima liber. De altfel, de ani de zile emisiunile

radio sunt filmate, deci vor putea fi vizualizate pe Net. Emisiunile radio nu mai sunt doar radio.

JMM: V-ați săturat să apreciați orice? (Râsete)

Eu: Da, și mă opresc pentru a mă ocupa numai de fetele mele. Ghicitoare: care e chestia care se întâmplă dincolo de prime-time?

JMM: Ratarea? (Râsete)

Eu: Nu. Viața. Cei mai mulți dintre moderatori nu suportă gândul de a dispărea. Sunt gata să anime orice joc idiot mai degrabă decât să fie absenți de pe ecrane: Dechavanne, Sabatier, Nagui... E nevoie să plec înainte ca roata să se-nvârtă-n gol, în fața șomerilor de lungă durată.

JMM: Nu cumva ați ajuns la *midlife crisis*?

Eu: La 50 de ani nu sunt la jumătatea vieții, ci la două treimi. Și nu e o criză, ci o lecție. Lecția celor două treimi.

JMM: Și care e lecția celor două treimi? (Râsete)

Eu: N-ați putea înțelege.

JMM: Cum veți face înconjurul pământului doar ținând o cronică radiofonică? (Râsete)

Eu: Atenție, Jean-Marc, voi fi obligat să utilizez doi termeni tehnici: duplex și GAU. Inițialele de la „Gat de difuzare”. Îmi cer iertare că mă folosesc de jargonul profesional în fața dumneavoastră.

JMM: Sincer, vă gândiți să reveniți în televiziune peste un an? Doar știți că nu dumneavoastră decideți, ci aceia care difuzează emisiunile! (Râsete)

Eu: *Emisiunea chimică* face pe YouTube Live cea mai mare audiență. Și oricine poate accesa YouTube-ul. Nu mai este nevoie să-i ceri permisiunea lui Vincent Bolloré ori lui Martin Bouygues pentru a face televiziune în ziua de azi sau nu sunteți la curent cu asta? Cu Augustin sunt prieten și îi urez cele mai frumoase experiențe chimice în direct.

Sunt sigur că se va distra excelent, și telespectatorii la fel. Cât despre producție, și eu, ca și dumneavoastră, sunt producător. Studiez toate opțiunile.

JMM: Tot nu mi-ați răspuns. Nu vă contrariază faptul că ați fost înlocuit atât de repede? (Râsete)

Eu: Vom vedea. Publicul va decide. Importantă însă este încrederea. Este ca și cum un adolescent ar veni la casting în fața dumneavoastră. Minorii ar da dovadă de o încredere bizară dacă le-ați cere să se masturbeze la dumneavoastră în birou. (Zâmbet malițios)

JMM: Ce javră poți să fii! Trecem pe alt platou. Băi, căcat cu ochi! (Se ridică pentru a mă plesni, dar bodyguardii se bagă între noi.)

Poanta de final a fost, e drept, una ușoară și nu sunt mândru de ea. A fost redistribuită pe Tweeter de 4 milioane de ori: scandalul anului.

Întors acasă, am rugat-o pe Romy să lase deoparte telefonul mobil și să fie atentă cinci minute. M-a ascultat oftând. Proasta ei educație îmi place. Seamănă extraordinar cu a mea.

— Stai un pic, m-a rugat. Spune-mi o insectă care înțeapă, din patru litere și care începe cu un „T”.

— Tăun, T, Ă, U, N.

— Ești singur că există așa ceva? Aha, uite că merge!

De câteva săptămâni, Romy joacă „94%”, o aplicație iPhone care cere să ghicești cuvinte. Preferam de departe să își îmbogățească vocabularul cu jocul acesta decât să spargă bomboane colorate pe Candy Crush sau să scape de profesori ca să caște gura după țoale prin buticuri.

— Uite cum stăm, m-am gândit așa: ce-ar fi să plecăm împreună într-o călătorie?

— Păi, încă n-a venit vacanța.

— Dar nici departe nu e. Nu pierzi decât o lună, după care vine vara. Mami e de acord. O să-ți scriu un bilet ca să nu ai probleme cu absențele la școală. De data asta, unul adevărat, n-o să mai fie nevoie să ne imiți semnăturile.

— Hahaha, ce să-ți spun, ești haios rău!... Și prietenele mele?

— Le scrii sau vorbești cu ele pe Skype.

— Și Lou? Și Léonore?

— O să mai vină și ele după noi când se va putea. Vom vedea mări, și munți și țări îndepărtate...

— Ia mai lasă-mă... Zi mai bine un copac din șase litere, care începe cu P.

— Platan? Paltin?

— Le acceptă pe-amândouă! 16 puncte!

— Tot avem nevoie să ne mai aerisim și noi, o să ne prindă bine.

De când m-am despărțit de maică-sa, Romy își interiozează emoțiile. Nu e drept să crești atât de devreme. Nu reușesc să abordez subiectul, e prea apăsător. Din când în când, mă strădui:

— E OK? Ești sigură?

Nu spune nimic. Și-atunci îi aduc niște foitaj cu ciocolată sau un pachet de gumă de mestecat ori un abonament la Netflix. E fan al serialului *How to Get Away with Murder*.

— Draga mea, aș prefera să te uiți la *Hannah Montana*.

— Află că s-au mai schimbat vremurile: de-acum, Miley Cyrus a ajuns o coardă umflată.

Îmi aduc aminte de un weekend din Corsica, în care Romy m-a rugat să-i dau pe spate cu cremă cu factor de protecție solară, când am realizat dintr-o dată că, într-o bună zi, și ea va fi femeie; era prima dată când mi s-a făcut rușine atingându-i pielea: fata mea nu mai era o fetiță. Masam pentru întâia oară această spinare căreia îi dădusem viață, sub privirile dezaprobatore ale clientelor domeniului Murtoli, pe care le auzeam murmurând pe la spatele meu: „Nu mai termină porcul ăsta bătrân să-și tot pipăie fata?” Nici nu se

punea problema să-mi alung fiica; era unica persoană care mă cunoștea cu adevărat. Știa ce dobitoc eram și mă ierta. Romy nu era supărată pe mine că-i înlocuisem mama cu o elvețiancă. La asta sunt buni copiii: să corecteze tirul. Uneori, când râdea, recunoșteam chipul mamei ei, alteori pe cel al bunicii. Mă abțineam s-o strâng prea des în brațe, de teamă să n-o sufoc. Poate că greșeam.

— Nu te bucuri?

— Ba da. E mortal.

— A, nu, nu mortal. Ci exact invers.

Într-unul dintre filmele mele, e un gros-plan de trei secunde cu expresia mea enigmatică, făcut să sublinieze dublul sens al acestei replici.

— Îți aduci aminte când ți-am spus că de acum nu se mai moare?

— Mdaaa...

— Și m-ai crezut?

— Deh... Oricum zici tu vrute și nevrute.

— Ia nu-mi mai critica tu meseria din care-mi câștig pâinea. Și-acum închipuie-ți că, pentru a stopa muritul, trebuie să mergem pe la mai mulți doctori care vor avea grijă de noi. Pricepi? Țsta e scopul călătoriei noastre. Dar nu trebuie să spui nimănui.

— De ce?

— Fiindcă o să fim primii. Trebuie să rămână secretul nostru, altfel toată lumea o să facă la fel. Or, îți amintesc că urăști cozile de la Disneyland.

— Nici pe Instagram nu pot să postez? #100% Isuse!

— Nu.

— Și prima dată unde mergem?

— La Ierusalim.

— Lol! Mergem în orașul în care a înviat Isus?

— A fost.

— Poftim?

— Se zice „Unde a fost înviat Isus“. Fiindcă nu, nu are nicio legătură cu el, e doar o întâmplare. În sfârșit... așa cred.

Nou prim-plan cu fața mea grea de subînțelesuri, gen Bruce Lee în *Drumul dragonului*. Eventual cu o privire spre cameră și un ușor travelling înainte (de subliniat, la montaj, cu o linie melodică pe sintetizator).

— Romy, trebuie doar să-mi promiți un lucru. Uită-te la mine.

— Ce e?

— Jură-mi că nu mai începi iar să dispari fără să mă anunți.

— N-a fost vina mea.

— Dar a cui?

— Afostdincauzalumami...

— Poooftim? N-aud ce spui. Articulează cum trebuie, te rog.

— Zic că a fost din cauza lu' mami.

— Faptul că ai tras chiulul de la gimnastică și te-ai băgat în butic la Brandy Melville n-a făcut-o pe maică-ta să se-ntoarcă. Ar fi cazul să-mi explici cum, dacă te ascunzi într-o cabină de probă sau după o tarabă cu bombonici ar putea ajuta indiferent pe cine.

— Păiclemantinmiaziscăaveaungagiu.

— Te rog, fă un efort ca să vorbești clar, până la urmă chestia asta chiar e enervantă!

— Am spus: păi, Clémentine mi-a zis că avea un gagiu.

— Clémentine?

— Și d-asta am și ieșit. Voiam și eu să mai iau ceva aer, să dau o fugă până-n Luco¹. Nu m-am gândit că... Și

¹ Parcul parizian Luxemburg. (N.t.)

doamna care vindea bomboane era tare drăguță. Când i-am explicat că părinții mei divorțează, mi-a dăruit câte bombonici Chamallow puteam ține în palme. Și pe urmă nu m-am ascuns, doar m-am așezat în chioșcul cu muzică și toată lumea mă putea vedea acolo. Știam c-o să mă găsești foarte repede. Ar trebui să fii mulțumit că nu am plecat în Siria!

Dintr-odată, mi-am dat seama că urma să efectuez turul planetei cu o pacoste supradotată, nerecunoscătoare și obraznică, pe care aș fi putut-o angaja jurnalist-comentator într-un talk-show pentru pedofili fani ai filmului *Kick-Ass*. Concept dat în mă-sa: proiect de emisiune cu jurnaliști-comentatori minori, de depus urgent la Societatea Autorilor și Compozitorilor Dramatici! Mi-am notat ideea pe telefonul mobil.

— Așa, și? am insistat. E absolut normal ca maică-ta să își refacă viața.

— Așa și ce?

— Promiți să nu mai dispari niciodată?

— Am o cochilie și-ncepe cu un O.

— Poftim?

— Haideee... Am o cochilie și-ncepe cu un O — ghici ce e?

— Arici de mare? Ureche de mare?

— N-auzi că-ncepe cu un O și are două litere? Haide, tati, nu mai ai decât zece secunde!

— Ou?

— Uau! Superbine!

— Deci, promiți?

— OK... Ești mai bun decât mami la jocul ăsta.

M-am ridicat de pe patul fetei mele pentru a striga pe coridor:

— Clémentine! Poți s-o ajuți pe Romy să-și facă valiza? Plecăm în călătorie. Ah, și, totodată, de acum o să ne lipsim de serviciile tale. Cum ar spune un moderator de televiziune ajuns președinte al Statelor Unite: ești dată-afară.

4

Nobody Fucks with the Jesus

(Spitalul evreiesc din Ierusalim)

*„Nu-i mort pentru vecie cine-odihnește-n vecia cea mare
Și străinii eoni fac moartea muritoare.”*

H. P. Lovecraft

Din ce cauză murim, în primul rând? Revista medicală britanică *The Lancet* a publicat în 2014 un studiu finanțat de Fundația Bill Gates: 800 de cercetători internaționali au trecut în revistă 240 de cauze de deces din 188 de țări ale lumii. Nimic surprinzător pe primele patru locuri: mai întâi ne lasă inima (boli cardiace: 8 milioane de morți în 2013), pe urmă ni se prăjește creierul (AVC: 6 milioane de morți), ni se asfixiază plămânii (3 milioane), după care vine boala Alzheimer (1,5 milioane). Accidentele rutiere se situează abia pe poziția a șaptea (1,3 milioane de morți), *ex aequo* cu SIDA.

I-am scris profesorului israelian specializat în întinerea celulelor, al cărui nume îl promisem pe e-mail de la psihoterapeuta mea.

„Domnule doctor Buganim, vă scriu la indicația unui psihiatru pe care îl cunoașteți, doamna doctor Enkidu din Paris, în speranța că această recomandare nu vă va deranja. Ați putea să mă primiți în vederea îndepărtării momentului morții mele? Bugetul îmi permite această încercare. Apropo:

m-aș bucura să aflu cât costă viața veșnică. Vă rog să aveți amabilitatea de a-mi trimite cu prima poștă devizul pentru nemurire. All the best.”

Când trimiți genul acesta de e-mailuri unui mare ștab al biotehnologiilor, fie te aruncă din spamuri, fie îți răspunde în cel mult o oră, fiindcă este întotdeauna stânjenitor să dialoghezi cu alienați mental. Doctorul Yossi Buganim mi-a răspuns într-un sfert de ceas. Îngrijorat, m-a întrebat de ce îmi vorbise doamna Enkidu despre el și dacă îi puteam adresa un e-mail de confirmare provenind de la responsabilul pentru relații externe al Universității Ebraice din Ierusalim. Dintr-o dată, am avut senzația că mă aflu într-un roman de spionaj. Lumea cercetărilor în domeniul biologiei este extrem de paranoică în ziua de azi: căutarea veșniciei este o cursă lansată între chinezi, elvețieni, americani și israelieni (francezii sunt și ei la remorcă: nu au nici prea multe mijloace, nici prea multă etică). În cadrul acestui război științific există fraude, efecte de anunț fals (precum descoperirea noilor foarfece genomice NgAgo de către Han Chunyu de la Universitatea din Shijiazhuang), lovături hazardate de PR, multe intoxicații și spionaj. Știința geneticii este un maraton mai teribil decât cursa pentru premiile Oscar. Doctorul Yossi Buganim a primit în 2016 un premiu al revistei *Science*: este unul dintre cei mai de vârf cercetători din lume în domeniul creării de celule iPS. Prin urmare, i-am trimis un e-mail directorului de comunicare al laboratorului său.

„Precizați-i domnului doctor că nu sunt bolnav. Nu-l rog să mă vindece, ci să mă prelungească. Pregătim un documentar de proporții despre nemurire și doresc doar

să știu dacă injecțiile cu celule sușă îmi vor permite să-mi frânez îmbătrânirea. La întâlnire, mă va însoți fiica mea: celulele ei sunt evident mai proaspete decât ale mele. Vă mulțumesc că îmi propuneți mai multe date. Suntem disponibili imediat.“

Puțină pedagogie în legătură cu celulele sușă. Nu vă faceți probleme: nu voi copia fișierul Wikipedia, care e de neînțeles. În 1953, un biolog american pe nume Leroy Stevens, care făcea experiențe în Maine despre influența nefastă a țigării asupra șoarecilor, a observat unul cu scrotul gros. L-a omorât și l-a despicat în două: de fapt, era atins de o tumoare a coaielor. Bun, simptomul confirma că fumatul este periculos pentru sănătate. Stevens a constatat însă că tumoarea șoarecelui era una ciudată. În interior conținea păr și bucățele de os și de dinți. *What the fuck?* I-a pus și pe alți șoareci să fumeze și a disecat și alte tumori care, de data aceasta, semănau cu niște embrioni. *Alien* în miniatură. Drept care s-a decis să transplanteze tumoarea la alți șoareci, mai tineri, pentru a vedea ce avea să se întâmple — și pentru că încă nu exista Declarația Universală a Drepturilor Șoarecilor. A constatat că tumorile se adaptau noilor medii și se dezvoltau ca niște embrioni ratați și respingători, având de fiecare dată păr și dinți. Pe vremea aceea, la Bar Harbor, în Maine, oamenii știau să glumească. Leroy Stevens tocmai descoperise celulele sușă. Pentru a simplifica, noi, oamenii, suntem animale multicelulare: niște șoareci mari, alcătuiți din 75 000 de miliarde de celule. Începând de la embrion, celulele noastre se înmulțesc la nesfârșit și sunt capabile să se transforme în orice: os, ficat, inimă, ochi, piele, dinți, plete vălurite, ba chiar și-n păsărica ta. (Iertare pentru subterfugiul menit să trezească atenția cititorului.)

Să presupunem că ajunge cineva să controleze aceste celule sușă — atunci fie ne-ar putea salva viața (de exemplu, reconstituind un organ stricat), fie ne-ar transforma în niște tumori uriașe și vâscoase. Atenție: aici jocul se complică! Celulele sușă proliferază în embrion, dar n-o să ne apucăm să ucidem mii de fetuși pentru a le fura celulele: chiar dacă ideea pare logică — vom vedea mai departe că lupta împotriva îmbătrânirii are ceva vampiric –, ar fi amorală și, de altfel, este interzisă în Franța prin legea bioetică, din 2004. Problema clonării umane a fost ridicată acum zece ani, în legătură cu cultivarea celulelor sușă, însă în 2006 doi savanți japonezi au găsit o altă soluție. Kazutoshi Takahashi și Shinya Yamanaka, de la Universitatea din Kyoto, au reușit să întinerească celule adulte prelevate de pe piele, „reprogramându-le” ca iPS (Induced Pluripotent Stem Cells = Celule sușă pluripotente induse). Pentru a simplifica: japonezii au exercitat o manipulare genetică, prin injectarea a patru factori (Oct3/4, Sox2, Klf4 și c-Myc) care au permis transformarea celulelor adulte în celule de bebeluș „bune pe orice teren”, capabile să se adapteze oriunde și să se autoreînnoiască. Pentru acest lucru, în 2012 Yamanaka a primit Premiul Nobel pentru medicină. Și iată cum, de cinci ani încoace, mii de biologi torturează milioane de șoareci, în lumea-ntreagă, în speranța de a găsi piatra filosofală. V-ați prins? Încheierea parantezei pedagogice. Acum, aștept și eu Premiul Nobel pentru vulgarizare.

Sectorul *business class* al avionului care ne-a dus la Tel-Aviv era plin de oameni de afaceri care citeau *Șarmul discret al intestinului*. Mulți purtau kippa. Eram înconjurat de ființe muritoare pe care moartea nu le înspăimânta. Evreii se întâlnesc cu moartea la fiecare colț de stradă; par obișnuți să o frecventeze. S-ar zice că nici nu-i încălzește, nici nu-i degeră. Invers decât Romy, personal nu cred că „muritor” e sinonim cu „genial”. Tot așa, urăsc clipa în care pierde la vreun joc video, fiindcă utilizează o expresie jalnică:

— Am ajuns la capătul vieții.

La care îi răspund orgolios:

— Ba eu sunt primuuu’!

Își ascundea căscatul în timp ce îi povesteam prodigioasele descoperiri științifice care ne aduseseră în acest oraș; Romy ținea gura închisă, dar mișcărilor nărilor o trădau. Nu pusesem niciodată piciorul prin Ierusalim; nu am o predilecție pentru locurile sfinte. De exemplu, nu am cedat niciodată modei de a merge pe jos până la Compostela. Romy se uita la *Hunger Games* pe laptopul ei — încă un basm despre supraviețuire. Katniss Everdeen, personajul interpretat de Jennifer Lawrence, trece prin toate episoadele

salvându-și pielea în jocuri de circ din ce în ce mai sadice. Dacă aș fi văzut filmul acesta la vârsta ei aș fi fost traumatizat, dar Romy a adormit fără cea mai mică spaimă. Tinerețea a ajuns mai dură de când fiecare-pentru-sine a devenit unica poveste pentru copiii noștri.

I-am trimis lui Léonore, rămasă la Paris cu bebelușul, următorul mesaj:

Iubirea vieții mele,

Degeaba fac pe blazatul, nu e de ici, de colo să aterizezi pe Pământul Făgăduinței. Zbori pe deasupra Mediteranei și, dintr-o dată, vezi prin hublou o linie dreaptă, albă și scânteietoare: e Israelul, țară care se constituie într-o utopie de trei mii de ani încoace. Vecinii noștri, un cuplu de bătrâni, s-au luat de mână când avionul a atins solul. I-am invidiat, fiindcă îmi lipsea mâna ta. Știu la ce te gândești: faptul că îmi caut nemurirea nu are niciun sens. Fără îndoială ai dreptate, cu toate acestea este încoronată de succes chiar înainte de întâlnirea cu confratele șefului tău, căci fiecare kilometru care mă desparte de Lou și de tine măsoară o eternitate. Imediat ce voi fi plin de celule sușă, îți voi telefona. Ronțăie-i din partea mea un degețel de la picioare lui Lou: o să vezi cum o să-i mai crească. Nu îți scriu o scrisoare prea lungă, mă tem c-o să mă vadă Romy plângând. Detest să fac orice altceva, în afară de a te strânge în brațe.

Amantul tău legal cu sentimente inoxidabile.

P.S. Fără glumă, cred că a te strânge în brațe e definiția pe care o dau paradisului.

Poate că ar fi trebuit să îmi cumpăr o kippa. Am purtat una la căsătoria producătorului meu și această mică cipilică îmi stătea bine, îmi oferea o profunzime care-mi lipsește. În definitiv, cu nasul meu proeminent și ochii de culoare deschisă, am o căpățână khazară. Deși sunt posesorul unui

prepuț extrem de catolic, figurez pe o „listă a evreilor care au pus mâna pe mass-media“, publicată pe un site al fascistosferei. Și las să se creadă așa, fiindcă mă simt flatat. Mi se citează și mie numele pe undeva!

Aterizarea a trezit-o pe Romy și apoi l-am rugat pe șoferul taxiului să ne ducă direct la laboratorul genomic de biotehnologie celulară al Universității Ebraice din Ierusalim. De la Tel-Aviv până acolo este o șosea cu grad ridicat de securizare, printre rânduri de sârmă ghimpată. Cum nu cred nici în Dumnezeu, nici în Iahve, nici în Allah, am încercat să mă uit pe geam ca la o țară ca oricare alta, numai că nu e ca oricare. Mulți polițiști încadrau bărbați în negru, bărboși, cu pălării negre și cozi împletite. Israelul este un soi de Marais mai mare și cu un cer mai amplu. Până și lumina este metafizică. Mi-am dat seama că nu știam niciun cuvânt evreiesc în afară de „Shalom“. Nu știam să spun nici măcar „da“ sau „mulțumesc“! Din fericire, Romy deținea un 4G, așa că m-a învățat că se zicea „ken“ și „toda“. Taximetristul conducea ca un smintit, cu pedala călcată la blană și clima dată la maximum: mi-a fost frică să nu răcească Romy.

— Puneți centura și ia fularul meu.

Adeseori, paternitatea obligă la utilizarea imperativului. Pe trotuare se plimbau o mulțime de frumuseți brunete, masive ori subțiri, cu părul mătăsos, cu ochii verzi, cu dinții albi și sânii triumfali, însă mă străduiam să nu mă las distras de la misiunea mea științifică. Cum se cheamă gropițele din spatele rotulei, locul acela atât de dulce și auriu? Dacă știe cineva răspunsul, vă rog să îmi scrieți. Oricum, nu-i puteam cere fiicei mele să googălească după răspuns.

— Vezi fetele astea israeliene, Romy? Își iau un aer exasperat ca să fie frumoase. Tu să nu faci vreodată așa, auzi?!

Se simțea că tineretul israelian ținea să fie californian, să trăiască în tricouri și-n șlapi: toți evreii semănau cu un Isus în pantaloni scurți. La fel ca la Paris, Roma, Londra sau New York, evreii erau greu de separat de hipsteri. Cine pe cine să fi copiat? Să fie oare hipsterul un evreu deghizat în ins în tendințe? Să fie oare evreul un hipster cu o dimensiune spirituală? Aveam senzația că se pregătea un război și că israelienii aleseseră aceeași tabără cu boemii avuți, revoltați și de fițe. Pe Romy începuse să o doară burta când automobilul ne-a lăsat la cafeneaua unui spital.

Mă simțeam ușurat: nimeni nu mă recunoscuse când coborâsem din taxi; chipul meu își lua vacanță. Să trăiești e frumos; să trăiești în anonim liber consimțit, nu impus, înseamnă fericirea. Mai ales când știi că oricine te sună aude aceste cuvinte umflate de snobism, pronunțate de robot: „Căsuța vocală a apelatului este plină“. Echivalent politicos al lui: „Sunt mai popular decât tine și te bag în pizda mă-tii.“ După ce am anunțat că demisionez, nu am primit nici măcar un telefon de la sutele de staruri pe care le invitaseam la mine în emisiune. Nerecunoștința lor era previzibilă, totuși verificarea ei era neplăcută: după douăzeci de ani de televiziune, numărul de celebrități care-mi deveniseră prieteni era egal cu zero. Nu fusesem decât un intermediar între artiști și publicul lor. Chiar să am doar o meclă de reprezentant al cuiva?

După care am băut o Coca-Cola și am făcut un concurs de râgâieli. Pe geamul coborât, pe Romy o prinsese soarele de vârful nasului. De la atâta prăjeală și-a vomat tot *french toast*-ul. Din fericire, ajunsesem.

Hadassah Ein Kerem Hospital Center din Ierusalim este un oraș modern așezat pe vârful unui munte. Compus din vreo treizeci de clădiri, cuprinzând un centru comercial,

o sinagogă, restaurante, o universitate, cred că este cel mai mare spital prin care am călcat vreodată. Mai puțin recent decât nava spațială Pompidou din Paris, inspiră însă mai mult respect, ca și întreaga zonă, strict supravegheată. Acest gigantic furnicar este apărat de soldați înarmați. Ca să intri, trebuie să treci prin porți de siguranță mai impresionante decât cele de la aeroport. Dacă nu ai întâlnire prestabilită cu vreun mare medic, ești condus imediat înapoi, la frontieră.

Doctorul Yossi Buganim este un tânăr ieșit din comun al cercetării medicale de la Facultatea de Medicină a Universității Ebraice din Ierusalim. Acest cercetător israelian cu craniul ras seamănă cu un actor din filme de acțiune, gen Jason Statham. Are mâini frumoase, lungi și energice; mâini de pianist care cântă pe cele patru note ale ADN-ului: A, T, G, C (adenină, timină, guanină și citozină). Genul de mâini ideale pentru a fuma țigări, dar nu fumează dat fiind serviciul lui. Laboratorul îi este un liniștit high-tech: microscopie ultrasofisticată, înregistrări 3D ale celulelor multicolore, biologie ochelariște, uitându-se ca prin lunete în timp ce manevrează pipete de-ai zice că sunt suzete... Ne-a invitat să-i vizităm biroul și am început să visez la postumanitate exact în locul în care s-au născut monoteismele.

— Shalom, domnule profesor, vă mulțumesc că ne-ați primit. O să fiu direct. Transplantul de celule sușă vindecă deja bolile?

— Da: sperăm să vindecăm Alzheimerul, Parkinsonul, diabetul, leucemia. Am creat aici celule iPS din placenta pentru a o regenera pe cea a anumitor femei însărcinate.

— Și dacă mi-ați injecta și mie celule sușă, aș putea trăi 500 de ani?

— Nu sunteți bolnav: aș risca să vă provoc un cancer exact în locul în care v-aș face injecția. Aici e problema: celulele

iPS sunt instabile, uneori aberante. Dacă nu merg pe un soarece, ia închipuiți-vă: tumoare garantată.

— Când vom trăi 300 de ani?

— Credeam că vă doriți 500!

— Sunt de acord să-mi revizuiesc în scădere pretențiile: 250, fie și 200.

Cum Romy avea toată viața înaintea, întâlnirea o plictisea teribil. Pentru o fată de zece ani, ideea de a trăi 200 de ani este ceva tot atât de nașpa ca aceea de a fitui 52 de minute pentru lecția despre castelele de pe Loara, pe fondul *Marșului regal* al lui Lully. Și doctorul Buganim mai ales ei i se adresa. Străduindu-se astfel să utilizeze termeni de înțeles pentru o fetiță. Se simțea unde „bătea” conferința: obținerea de finanțări din partea celor bogați este unul dintre aspectele cele mai cronofage ale meseriei de tehnomedic, specialiștii fiind obligați să își „vândă” descoperirile pentru a avea cu ce să-și plătească eprubetele. Mă primise fiindcă îi făcusem pe cei de la serviciul Relații Publice al Spitalului Universitar să creadă că eram un mare reporter de la televiziunea franceză. Spera să cîștige ceva din fărâmiturile notorietății mele pentru a salva restul omenirii. Ceea ce Ségolène Royal numea strategie „câștigător-câștigător”, fix înainte de a se fi dovedit „perdant-perdant”.

— Domnișoară Romy, a continuat, lăsați-mă să vă explic cum ați ajuns până aici. Mai întâi, un spermatozoid a fertilizat un ovocit care a produs un ou numit zigot. Celula aceasta unică a început să se dividă în două, apoi în patru, apoi în opt, apoi în șaisprezece. În momentul în care a ajuns la 64 de celule, s-a format un embrion foarte tânăr, numit blastocist, care seamănă cu un balon gol pe dinăuntru. Când oamenii de știință au cultivat aceste celule, au descoperit că se regenerau, rămânând permanent identice.

Romy era captivată. Am restartat dialogul după exemplul maestrului meu, Yves Mourousi¹.

— Un eminent confrate de-al dumneavoastră mi-a explicat că anumite celule ar fi nemuritoare.

— Yez. Ze embrionic ztem zelz ar imorrrtal.

Am uitat să precizez că vorbeam în engleză. Lui Romy îi venea greu să-l urmărească și mie să-l iau în serios pe profesorul Buganim, cu accentul lui israelian, care amintea de cel al lui Adam Sandler din *You Don't Mess with the Zohan*, cea mai bună comedie despre Israel. Situație în care, pentru a evita să izbucnesc în hohote de râs, era esențial să nu mă opresc asupra unor astfel de detalii de elocință, ci să mă concentrez asupra faptului că, în 20 de ani de televiziune, nu am avut niciodată invitat vreun premiat al revistei *Science*. Drept care îi voi traduce spusele, va fi mai simplu.

— Celulele sușă embrionare sunt nemuritoare, a răspuns liniștit.

— Celulele acestea sunt ca ale cameleonilor? a întrebat Romy, epatantă pe post de co-interviuator.

— Da. Pot deveni tot ce vrei. În sfârșit... aproape tot. De unde și numele lor: pluripotente.

A desenat pe un flipchart niște celule rotunde, care semănau cu *Shadoks*, personajele acelea din desenele animate (încă o comparație de babalâc).

— Vorbiți-mi, vă rog, despre japonezii aceia care au descoperit că se pot produce celule sușă. Ce este sistemul iPS?

— Atenție: nu sunt doar celule sușă, ci sunt celule sușă embrionare. Capabile, deci, să genereze toate celulele din corpul omenesc. Noi, adulții, deținem toate celulele sușă. În toate organele. Romy de asemenea. Dar acestea nu știu

¹ Celebru jurnalist francez de televiziune și radio, 1942–1998. (N.t.)

să regenereze doar un organ anume. Japonezii s-au întrebat dacă nu ar fi posibil să luăm celule adulte și să le reprogramăm pe post de celule sușă ale embrionului, așadar pluripotente. Ceea ce ar permite rezolvarea a două probleme: 1) cea etică — nu e deloc super să distrugi embrioni umani, chiar dacă nu sunt chiar atât de sigur că blastocistul, acest balon microscopic, poate fi considerat o formă de viață; 2) respingerea imunitară, fiindcă, dacă îți injectez celule embrionare ale altcuiva, există fenomenul de respingere. Pe când celulele care provin din corpul tău și care pot fi prelevate prin biopsie a epidermei nu vor fi respinse.

Și-a scărpinat brațul. Romy a devenit neliniștită. S-a întors spre mine.

— Doctorul o să ne facă injecție?

— Nu, n-o să-ți facă nimic, iubito.

— Și chiar dacă ți-am face, a adăugat cercetătorul, scărpindu-și mai departe pielea brațului, n-o să te doară.

— Dacă înțeleg bine, am intervenit, savanții japonezi au prelevat celule de la un adult și le-au... întinerit?

— Exact. Așa e. Prelevezi celule de pe pielea ta, introduci câteva gene, așteptăm două sau trei săptămâni și, dintr-o dată, observi apariția unor celule embrionare „imitate”, de unde și acest „i” de la iPS (*Induced*).

— Ce bizar!

— Absolut bizar! Nimeni nu credea că ar fi posibil! Și nu doar atât: nimeni nu și-ar fi închipuit că pentru o asemenea operațiune ar fi suficiente patru gene! În corp, avem 20 000 de gene. Și nu este nevoie decât de patru pentru a călători în timp. Descoperirea trebuie de asemenea atribuită și britanicului John Gurdon, primul care a reprogramat celule. De altfel, a împărțit Premiul Nobel pentru medicină pe 2012 cu Shinya Yamanaka. El a inventat tehnica de clonare

pentru oaia Dolly. A luat un zigot de broască și a prelevat celule de piele adultă. Reintroducându-le în ou, a obținut un embrion. Iei nucleul unei celule adulte și îl introduci în zigot, ceea ce duce la o clonă. Oul a început să se dividă în două, patru, opt etc. Cu sistemul lui, orice poate fi clonat.

— Și eu pot fi clonată? a tipat Romy.

Eram destul de impresionat că fiica mea înțelegea atât de bine engleza, în pofida accentului israelian.

— Nu ca în *Războiul stelelor*, dar să zicem că putem reface o Romy identică din punct de vedere genetic. Zgârii o celulă de pe pielea ta, îți iau ADN-ul și-l pun într-un ou omenesc din care am scos nucleul, îl las să crească vreo câteva zile, după care îl introduc într-o mamă purtătoare: după nouă luni, vei fi clonată. Vom avea un bebeluș exact ca tine.

Romy chiar începuse să se îngrijoreze, așa că am hotărât să intervin, ca s-o fac să evite încă un traumatism.

— N-o să te cloneze nimeni, iubito, e și așa suficient de obositor să ai grijă de o singură Romy. Mi se pare o ciudățenie, domnule doctor, fiindcă acum 15 ani toată lumea era obsedată de clonarea umană, iar astăzi nu mai vorbește nimeni despre ea. Nu mai e la modă?

— Ei, nu s-a demodat, cum ziceți. În primul rând, a fost interzisă din rațiuni etice. Dar sunt sigur că e cineva, pe undeva, prin China, care deja a dus până la capăt totul.

— Credeți?

— Nu cred, sunt convins. Au clonat deja porci, câini, cai... În 2013, s-a reușit prima clonare umană, de către un kazah, profesorul Shoukhrat Mitalipov de la facultatea din Portland, Oregon.

— Totuși, a trecut complet neobservată!

— Descoperirea lui Yamanaka a făcut ca pista să pară depășită... deocamdată.

— Aici, în laboratorul dumneavoastră, folosiți șoareci clonați sau reprogramați?

— Și de-ăia, și de-ăia. În 2009, s-a născut un șoarece alcătuit în întregime din celule reprogramate. Funcțional, viu, capabil de a se reproduce. În 2011 a fost fabricat un laringe și în 2012 o tiroidă. Acum optsprezece luni a fost recreat artificial, prin iPS, un ficat de șoarece. Șmecheria e halucinantă. Problema cu celulele iPS este că doar 30% din ele pot genera un șoarece întreg. Majoritatea iPS nu duce decât la embrioni retardați sau care vor muri în timpul sarcinii. Așadar, celulele iPS nu sunt de cea mai bună calitate. Pe când, dacă luăm celule embrionare adevărate din blastocist, aproape toate vor genera, prin clonare, un șoarece întreg.

— Nu înțeleg. Eu vă vorbesc despre prelungirea vieții și dumneavoastră îmi faceți elogiul clonării.

— Nu. Vreau doar să spun că încă nu am descoperit cele mai bune condiții pentru a ne regenera celulele. Conceptul acesta este, dar încă nu deținem metoda cea bună. Scopul clonării, ca și al reprogramării, este de a reveni la punctul de plecare. Ceea ce se cheamă „resetare“.

— I want a reset, doctor! It's time to reboot me! Eu 2.0!

Profesorul Buganim mă lua drept un imbecil, fără drept de apel. Romy se juca Brick Breaker pe telefonul mobil. Într-un fel, asta mă liniștea: din punctul ei de vedere, era mai urgent să dărâme peretele de cărămidă roșie care-i ținea pe telefon, decât să afle mai multe despre *reseting*-ul vieților noastre.

— Dacă înțeleg bine, domnule profesor, nici clonarea umană, nici reprogramarea nu aduc nemurirea.

— Just. O clonă vă va semăna perfect, dar trebuie să i se dea viață: nouă luni de sarcină, nașterea, educația, alimentația, totul se ia de la zero. Clona va semăna cu dumneavoastră,

dar niciodată nu va fi dumneavoastră. De altfel, nu mai utilizăm acest termen care duce la prea mult scandal. Preferăm să spunem „somatic cell nuclear transfer“, ceea ce este exact același lucru. Experiența cu oaia Dolly a fost în 1996, de atunci am trecut la altceva: încercăm să generăm maximum de celule întinerite de bună calitate, în speranța de a putea fi implantate într-un mod sănătos.

— Tocmai mi-ați spus că, dacă mi-ați injecta celule iPS, aș face o tumoră. Mulțumesc, așa nu vreau!

— (Râset) Să presupunem că suferiți de boala Parkinson, că tremurați din toate mădulele, iar eu vă injectez neuroni modificați genetic, care vă diminuează simptomele. Veți fi foarte mulțumit, chiar dacă, peste vreo zece ani, veți dezvolta o tumoră. Am descoperit aici patru gene (Sall4, Nanog, Esrrb și Lin28), capabile să creeze celule iPS de cea mai bună calitate. Deocamdată, lucrăm pe șoareci clonați.

— Și pentru asta vi s-a acordat premiul revistei *Science*.

— Chiar așa. Încercăm alți factori decât Yamanaka.

— Și de ce este nevoie de trei săptămâni, când pentru un ou sunt suficiente trei zile?

— Reprogramarea este mai lentă decât programarea! În plus, în toată această perioadă pot apărea mutații ale ADN-ului, aberații; este necesar să putem controla mai bine operațiunea.

— Nemurirea este un proces lung și dificil.

— Nu caut nemurirea. Încerc să preleviez o celulă din pielea pacientului atins de boala Parkinson sau Alzheimer și să o reprogrez pe post de celulă iPS neuronală, pentru a putea studia neuronii atinși de Parkinson ori Alzheimer. Studiind acești neuroni întineriți genetic, poate că voi reuși să tratez boala. Să descopăr noi molecule care să ne scape de ea. Și mai există și un alt vis: medicina regenerativă. Putem

încerca să reparăm neuronul, pentru a-l reimplanta în creierul bolnavului.

— Așa da, am ajuns unde eram interesați. Lucrul acesta are ceva de-a face cu invenția celor două cercetătoare, din 2012? Cu CRISPR-Cas9?

Mi-e teamă că aici mi-am pierdut definitiv viteazul cititor. Să rezumăm în câteva cuvinte starea actuală a geneticii: în 2012 (an uriaș, fiindcă este și cel în care Yamanaka a obținut Nobelul), două specialiste în biologie, Jennifer Doudna (o californiană) și Emmanuelle Charpentier (o franțuzoaică) au dezvoltat o tehnică de decupare a ADN-ului prin reintroducerea unei gene corijate. Observând repetiții palindromice (adică repetarea inversată a literelor A, C, T și G) în secvența ASDN a bacteriilor, i-au dat acest nume: CRISPR, acronim pentru *Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats* (ceea ce, bineînțeles, înseamnă *Scurte Repetiții Palindrom Intercalate în Mod Regulat*). În primul rând, nu-mi cereți să vă explic — ne-ar trebui tuturor zece ani de studii pentru a înțelege cât de cât — cum cele două cercetătoare s-au folosit de CRISPR pentru a decupa o genă din ADN. „Cas9” este numele proteinei utilizate în timpul operațiunii. Această nouă tehnică a simplificat considerabil modificarea genetică a ființei umane. Yossi Buganim părea uluit de faptul că eram atât de la curent cu ultimele cuceriri ale științei, deși nu făcusem altceva decât să-i cer asistentei mele să-mi pregătească fișele necesare înainte de plecare. Iată de ce, de acum dialoga cu mine fără a vulgariza, de parcă ar fi discutat cu un confrate, la un congres Healthcare, sponsorizat an de an la San Francisco, de J. P. Morgan.

— Să ne imaginăm un ADN mutant al unui pacient cu Parkinson, mi-a spus, pe care, teoretic, îl putem trata introducându-i un nou ADN. Cu ajutorul proteinei Cas9, ghidată

de ARN, tăiem ADN-ul și îl corectăm. În momentul de față, facem lucrul acesta zi de zi.

— Nu vă înspăimântă gândul de a crea un OMG (Om Modificat Genetic)? Americanii, chinezii și englezii au recomandat un moratoriu în privința manipulărilor genetice ale ființei umane.

— (Zâmbet) În China, doctorul Lu Yu, de la Universitatea din Chengdu, efectuează luna aceasta o modificare a limfocitelor T la bolnavi de cancer pulmonar metastazat, care nu mai reacționează la chimioterapie. Din sângele pacientului, prelevează celule T și modifică în ADN gena PD1 care „protejează” cancerul. Reinjectând celulele modificate genetic, se presupune că proteina nu le va mai putea spune celulelor T să nu atace tumoarea.

— Experiența are loc acum?

— Da. Au început testările pe oameni. Teoretic ar putea merge, dar, în același timp, cum respectivele celule nu vor mai deține semnalul „nu mă atacați”, există riscul ca aceste celule modificate genetic să le atace pe cele sănătoase... De unde și riscul maladiilor auto-imune.

— De ce nu încercați și dumneavoastră experiențe de genul acesta aici, la Ierusalim?

— Nu am obține autorizarea decât după ani și ani. În Statele Unite, încercări similare de imunoterapie la bolnavii de leucemie (protocolul „Rocket”) au fost întrerupte după moartea a cinci pacienți. Și-apoi, există și tragedii, și șarlatani. O familie de ruși care trăiește aici, în Israel, și care avea un băiat cu o maladie neurodegenerativă, a plătit o avere pentru a fi injectat cu celule sușă în Kazahstan. Când băiatul și-a revenit, a trebuit internat de urgență la Sheba Hospital: avea două tumori pe creier. A murit puțin mai târziu.

— Așadar, occidentalii sunt singurii care respectă moratoriul?

— Confirm. Feriți-vă dacă vi se propune o terapie miraculoasă în India, Rusia, Mexic ori China: nu există niciun control al metodei.

— În Elveția, am descoperit pe Internet o clinică unde sunt injectate celule sușă prelevate de la fetuși de oaie!

— Sper că nu injectează decât substanțe placebo, altfel se lasă cu moarte de om. În 50 de ani, în China oamenii vor solicita un blond cu ochi albaștri care chiar va putea fi fabricat.

— De când cu legea copilului unic, nu mai au destule femei, așa că își vor putea crea niște Barbie pe măsura lor!

— Sau vor clona animale agresive și vor fabrica supersoldăți. Ori monștri sângeroși și de necontrolat.

— Ne apropiem de visul nazist: crearea unei rase superioare.

— Perfect adevărat. Lucrăm aici la fabricarea de celule sușă pluripotente. Am fost primii care au făcut celule iPS din placentă. Și celule unice, numite totipotente, care pot genera orice: informația încă nu am făcut-o publică. Este vorba despre celule sușă embrionare, injectate în blastomer, care generează noi celule capabile să devină placentă. Aceste celule apar mai rapid decât prin metoda doctorului Yamanaka. Am mers încă mai departe, către izvoare, pe drumul creației. Nu încercăm să creăm oameni și nici să inventăm supraomul. Încercăm doar să tratăm bolnavii, dar va mai lua timp.

Doctorul Buganim s-a uitat la ceas. Mi-am amintit dintr-odată că nu mă aflu pe platoul unde mi se filma emisiunea, ci în biroul unuia dintre cei mai prestigioși biochimști din lume. Am simțit că venise vremea să las

cercetătorul să cerceteze. Însoțindu-ne la lifturi, profesorul Buganim a încercat să mă liniștească într-o manieră stranie.

— Poate că în două sau trei sute de ani, vom fi în stare să încetinim procesul de îmbătrânire. Cred însă că până atunci Pământul va fi mort. Într-o sută de ani, ținând cont de felul în care ne purtăm cu mediul, problema se va rezolva de la sine: planeta va dispărea și omenirea odată cu ea. Nu are deci niciun rost să vă preocupe chestiunea aceasta a nemuririi. Și acum, vă rog să mă iertați, dar mai am niște șoareci de exterminat.

— Ha, ha, umor evreiesc.

Din fericire, Romy nu auzise nimic: începuse vijelios o nouă partidă de Angry Birds.

Ateismul este o religie ca oricare alta. Unica ei originalitate este că atât infernul cât și paradisul sunt într-unul și același loc: aici. Nu există niciun *after*; nici măcar vreun Ierusalim ceresc. Refuzul cercetătorului israelian de a-mi susține demersul nu mă descurajase. Să fi fost oare cucerit de un soi de contagiune geografică a supranaturalului? Cine nu a pus piciorul pe aici nu poate înțelege de ce atâția oameni s-au bătut mii de ani pentru a cuceri cetatea aceasta. Un alt taxi ne-a dus în centru, în fața zidului din piatră trandafirie, ascuns după un șir de autobuze.

— Mergem să-i vizităm pe cei trei dumnezei?

Romy insista să vadă orașul vechi; ca toți copiii, era înfometată de magie. Personal, îmi doream o shaorma bine făcută, cu humus, lipie proaspătă, friptură de miel și pătrunjel tocat. Mi-am zis: hai atunci să vizităm cetatea regelui David! Patru mii de ani de căcat metafizic și de cruciade religioase, uite ce atrage turismul transcendent. Ierusalimul este orașul cel mai puțin laic de pe planetă. Un adevărat hipermarket al credincioșilor: are de toate, pentru toate gusturile. Trecând de zidul castelului lui Soliman Magnificul, pe pavelele lustruite de sandalele hoardelor extaziate,

ne-am pierdut rapid în labirintul celor trei monoteisme. Am zărit o masă liberă într-un local palestinian.

— Coca-Cola are un gust ciudat, a spus Romy.

— O fi cușer?

Coridoarele erau acoperite; nu-mi imaginasem Ierusalimul ca pe un labirint de bolți, de pietroaie străvechi și lipsit de ferestre, de pasaje înguste și la fel de sinuoase și aglomerate precum stația de metrou Châtelet-Les-Halles la ora de vârf, în plus și pline de praf. Romy ținuse să-i cumpăr un tricou „SUPER JEW” pe care i-am interzis să îl poarte în Franța (e prea riscant). Ieșind din restaurant, am realizat că ne aflam lângă Zidul Plângerii. Atunci, să începem de aici. Dar am fost de două ori respinși la intrare fiindcă: 1) trebuia să port kippa; 2) Romy e de sex feminin. Am întors spatele zidului pentru a face un selfie împreună. Pe urmă am găsit o pălărie din carton, de unică folosință, care îmi tot zbura de pe cap, obligându-mă să alerg după ea pentru a o culege din nisip. Presupun că mulți credincioși au simțit nevoia de a mă crucifica. Am rugat-o pe Romy să mă aștepte dincolo de barieră, la dreapta bucății mele de zid, cât timp coboram să formulez o dorință.

La poalele Muntelui Măslinilor, lumina era de un alb mat ca al pietrelor sfinte și al mormintelor dintr-un cimitir. Mă amețeau treptele care coborau către esplanadă. Habar nu aveam dacă era efectul vertijului ori dacă nu cumva devenisem dintr-o dată israelit. Am înaintat cu încetinitorul către Zid, savurând momentul, așteptând un miracol, și am strecurat mica mea solicitare (mâzgălită pe o bucățică de șervet din hârtie, împăturită în patru, din păcate în limba franceză) în spațiul dintre două pietre: „Dragă Yahve, în cazul în care ești, îți mulțumesc că ne-ai acordat viața veșnică, Te rog frumos, lui Romy, Léonore, Lou,

mamei, tatii și fratelui meu. Și mie. Alături de întreaga noastră grațitudine, Îți trimitem *toda, shalom și mazeltov*.” Mă simțeam la fel de ridicol ca fraierii care agață lacăte de Podul Artelor. Romy era impresionată de solemnitatea vizitatorilor, temându-se să nu-i deranjeze. Pe mine vechimea locurilor mă strivea. Stâncile milenare mi se păreau mai respectabile decât suspinele celor câțiva rabini bătrâni în sandale romane. Un lucru m-a surprins: moscheea Al-Aqsa este așezată parțial pe Zidul Plângerii. La Ierusalim, islamul este purtat de iudaism. Nici musulmanii, nici evreii nu se bucură de lucrul acesta și, totuși, sunt și geologic, și urbanistic, de nedespărțit.

Cât despre creștini... Imposibil de găsit drumul către Sfântul Mormânt: locul unde se află biserica în care nu a murit Christos nu este la fel de bine indicat ca acela al Zidului și al moscheii Al-Aqsa, ceea ce le-ar fi displăcut enorm părinților mei. Am rătăcit multă vreme pe străduțele în pantă și pe coridoarele întunecoase ale Orașului Sfânt. Drumul Crucii a ajuns un centru comercial pentru orice operator care-l vinde pe Dumnezeu low-cost. Tarabele cu genți imitație Vuitton, bomboane multicolore, cărți poștale și kefia palestinienă permit să se întrevadă o soluție, un fel de pace garantată de comerțul cu tot soiul de nimiciuri: mâini ale Fatmei placate cu aur, farfurii din porțelan cu Steaua lui David și Sfinte Fecioare fluorescente sau pâlpâtoare „made in China”. Ierusalimul este un suk și un sanctuar: treci prin fața unei măcelării unde curge sângele și, imediat după, te pierzi printre capele, sinagogi, vânzătoare de mentă, de castaniete, de lemn-dulce; auzi melopee arăbești cu urechea stângă, cântece idiș cu dreapta, imnuri religioase ortodoxe cu ambele. În ziua aceea, războiul celor trei religii nu făcea alte pagube în afara acelei cacofonii din

furnicarul zeilor unici. Nu trebuie să te lași impresionat de solemnitatea locurilor: trei religii pot coabita în același grup de clădiri cărora le-ai dat ocol într-o jumătate de ceas. Mulțumită GPS-ului ei, Romy a găsit până la urmă Mormântul Sfânt. Nu se pune problema să depunem toate ouăle în același cuibar. Romy s-ar fi rugat și la Zid și mai apoi la mormântul lui Isus Christos: îi explicasem înțelesul cuvântului „ecumenic“.

— Vezi, la Ierusalim pisicile trec dintr-un cartier într-altul în deplină fraternitate, din moment ce a mai rămas ceva kebab de halit.

— Isus chiar a fost crucificat aici?

— În orice caz, nu departe.

Mi se răsuceau gleznele pe pavele. Romy citea cu voce tare cele zece porunci de pe ecranul smartphone-ului: „Să nu cinstești decât un singur Dumnezeu, Să nu ucizi, Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta (preferata mea), Să nu furi, Să nu fii desfrânat...“

— Spun că tablele Legii sunt ascunse undeva, sub picioarele noastre. Totuși, în *Indiana Jones* sunt în Egipt. Tati, ce e aia desfrânat?

— Nici vorbă, la sfârșitul filmului, arca pierdută este depozitată la Washington.

— OK. Dar ce înseamnă desfrânat?

— Iar Indiana Jones a fost tare dezamăgit.

— OK. Dar ce înseamnă desfrânat?

— Când se culcă un domn cu altă femeie decât nevasta lui. Sau o femeie cu alt bărbat decât soțul ei.

— Păi, nici nu e frumos... de ce-ar face-o?

— Habar n-am, poate c-așa au ei chef. Ca să mai facă o schimbare.

— Păi, nu, chiar nu e frumos, Dumnezeu are dreptate.

— Ia stai puțin, e ca și când ar trebui să alegi între bomboane Caranougat și Dragibus... De ce să alegi când le poți avea pe amândouă?

— Tu te-ai desfrânat cu mami?

Romy s-a oprit pentru a-mi asculta răspunsul.

— Ei, nu. Nu. Niciodată.

— Tati, țin să-ți amintesc că minciuna este interzisă de a opta poruncă.

În fața Decalogului, sfatul unui tată libertar nu cântărește prea mult. Retrospectiv, când mă gândesc la acel schimb de cuvinte, realizez că atunci am pronunțat ultimele mele vorbe de o omenească josnicie. Trebuie că eram singurul individ care, în Orașul Sfânt, mai apăra o opinie atât de desuetă precum libertatea sexuală. Aceea a fost cu precizie clipa în care m-am transformat într-un postuman: când am renunțat definitiv la păcat.

Ne-am întors de zece ori pe unde mai fusesem, pe ulicioarele duhnind a grăsime încinsă. Isus Christos fusese bățut în cuie la capătul unui circuit zgomotos, între două dughene cu DVD-uri piratate. După o coadă lungă, am intrat în biserica Sfântului Mormânt, luminată de lumânări și înmiresmată cu tămâie. Chiar în dreapta intrării, suspina o bătrână întinsă pe jos.

— De ce plânge? m-a întrebat Romy.

— Ssst! (Șuşoteam sub supravegherea unui popă grec încruntat.) Este stânca trandafirie pe care a fost coborât de pe cruce trupul lui Isus. Plânge fiindcă a plătit scump vizita ghidată pe Muntele Calvarului și a mai și făcut un ceas într-un autocar fără aer condiționat ca să ajungă până aici. Din păcate, Isus nu acordă selfie-uri.

— E o chestie pe care n-o pricep, s-a mirat Romy. Dumnezeu zice „Să nu ucizi“, dar a lăsat să-i fie ucis fiul.

— E complicat... Mesia s-a sacrificat pentru noi... Pentru a ne arăta că moartea nu este importantă.

— Crezusem c-am venit aici ca să suprimăm moartea.

— Da, dar n-o zice prea tare... De fapt, dacă stai să te gândești, ai dreptate, „Să nu ucizi” e o caterincă. Dacă Dumnezeu ar fi fost atotputernic, ar fi desființat moartea și cu asta basta.

— În același timp, Isus a înviat. Păi, dacă înțeleg eu bine...

Mă topeam de fiecare dată când Romy își lua mina de față care reflectează. Când era serioasă, concentrată, hotărâtă, nici nu mai știam de mine. O invidiam fiindcă era la vârsta când crezi că înțelegi totul.

— Așa, draga mea?

— De fapt, tu vrei să faci ca Isus.

— Toți vrem, iubito. Tuturor oamenilor care sunt pe-aici le-ar plăcea să fie Dumnezeu. Și multor altora, din afară.

Am făcut turul bisericii răcoroase și tăcute. De fiecare dată când umblu fără țintă prin vreo biserică, am sentimentul că am fost eliberat de o greutate. Fără îndoială, reminență a catehezei. Scurtul meu stagiul de copil de cor, la Școala Bossuet, din 1972, urmat de puținele zile petrecute într-o mănăstire, cu clasa din arondismentul 7, mi-a condiționat pentru totdeauna subconștientul. Dacă bătrânii botezați îl redescoperă deseori pe Dumnezeu, nu o fac nu numai de frica morții, ci și din nostalgia propriei copilării. Sfârșitul vieții te face pios: credința de ultim minut este un amestec de spaimă și de aducere aminte.

În dreapta intrării, o scară de granit cobora către o grotă jilavă. O altă femeie, roșie la față și îngenunchată, își lipise fruntea de piatră și mormăia rugă în latină. Romy mi-a șoptit:

— Ea de ce e tristă?

— Nu e tristă, exagerează.

Romy ținea să viziteze totul, să îngenuncheze și să își facă cruce la fiecare altar, la fiecare „stație” de pe Golgota. Am cumpărat zeci de lumânări pe care le-am aprins cu pioșenie. Treaba era bine pusă la punct, organizarea funcționa de douăzeci de veacuri. Un mic pavilion de sub o cupolă părea a atrage curioșii. Niște călugări ortodocși dirijau circulația în jurul și înăuntrul micii construcții. La început, am crezut că era un confesional, dar nu, nici vorbă, era un loc cu mult mai select.

— E mormântul lui Isus Christos.

— Uauuu!... Pe bune?

Pe nepusă masă, Romy părea mai impresionată de notorietatea fiului lui Dumnezeu decât de cea a lui Robert Pattinson. Din nefericire pentru ea, fotografiatul era interzis în acel loc sacru. Un călugăr ne-a condus către intrarea micii colibe cu lumină cernută din opaițe de argint. Chiar trebuie să nu fii claustrofob când pătrunzi alături de doisprezece turiști ruși, într-un cavou strâmt din marmură, pentru a îngenunchea în fața unui potir aurit, depus pe o stelă tocită de mâinile credincioșilor. Inscriptii ilizibile sporeau misterul. Romy era atinsă de grația divină, cum se întâmplă deseori la slujbă cu copiii. Nu mai voia să plece. În sinea mea, am reiterat solicitarea de viață veșnică Dumnezeului creștinilor, la mai puțin de o oră după ce depusesem același mesaj pentru Yahve, în interstițiile pietrelor albe ale Templului din Ierusalim. Ei da, mă rugam la toate adresele.

— Doamne Isuse Hristoase, dă-ne nouă viață veșnică acum și-n vecii vecilor, amin.

Nu era un fel de a zice, chiar eram prins. Mă gândeam la ce spusese Huellebecq la știrile de pe France 2. Pe 6 ianuarie 2015, în jurnalul TV al lui David Pujadas, autorul *Particulelor*

elementare declarase următoarele: „Din ce în ce mai mulți oameni nu mai suportă să trăiască fără Dumnezeu. Numai consumul nu le mai ajunge și nici reușita individuală. Simt personal cum, îmbătrânind, ateismul e tot mai greu de păstrat. Ateismul este o poziție dureroasă“. Nicovala asta care ne apasă stomacul se cheamă moarte. Contemplând-o pe Romy stând în genunchi în fața mormântului lui Christos, mi-am dat seama că nu mai reușeam să rămân ateu. Chiar dacă știam sau credeam eu că știu că Dumnezeu nu exista, aveam nevoie de El, pur și simplu ca să mă simt ușurat. Întoarcerea la religiozitate nu înseamnă că oamenii se convertesc precum Pascal în „noaptea de foc“ din 23 noiembrie 1654, cu „plânsete de bucurie“. Întoarcerea la religiozitate corespunde pur și simplu unei crize a ateismului. Mă săturasem de o viață lipsită de direcție. În ziua aceea m-am hotărât, văzându-mi fiica închinându-se la fiecare oprire de pe drumul crucii, până la biserica Sfântului Mormânt, să îl accept pe Isus și tot folclorul lui, simbolurile, cuvintele lui, fie ele arhaice ridicole, gen „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși“, cârpa din jurul coapselor lui, coroana de spini, sandalele romane de hipiot ecologist și cam mistic, să-l accept cu tot cu Mel Gibson și Martin Scorsese ai lui, îmi doream să-l strâng în brațe pe bărbosul ăsta mai degrabă decât o moarte sigură și lipsită de sens.

Dacă tot e să lansez pariuri pascaliene, atunci măcar să acopăr toate azimuturile, ca la cazinoul din Monte Carlo¹. Nu voiam să mă opresc dintr-un drum atât de bun. Eram gata să încerc să-l înmulțesc cu trei. Am luat-o în direcția moscheii, pe străduțele pline de bijuterii artificiale și cântece arăbești. La capătul unei piețe pline de curmale, ulei de măsline și pesmeți cu susan, un polițist bărbos ne-a împins înapoi din fața intrării în moscheea Al-Aqsa, ca bodyguardul de la intrarea în Caves du Roy (atâta doar că niciodată nu am fost împins înapoi la intrarea în clubul Caves du Roy).

— Are you muslim?

— No...

— You can't enter here. Please turn around.

Nu am insistat, nu părea de înțeleș. Mai târziu am aflat că anumite zile erau rezervate musulmanilor. Ecumenismul meu rămânea un ideal inaccesibil, la fel ca al locuitorilor Ierusalimului.

¹ Monaco este țara cu cea mai mare speranță a mediei de viață: 87 de ani. (N.a.)

— Păcat, a spus Romy citind pe smartphone: într-o noapte, din moscheea asta și-a luat zborul Profetul Mahomed spre cer, călare pe iapa lui, Buraq.

— Păăăi... mdaaa! S-au întâmplat tot felul de șmecherii în târgul ăsta.

Am consolată-o oferindu-i o pungă de fistic vândută de un bătrân palestinian care își supralicita rolul de vânzător de fistic tot așa cum acel piccolo de la cafeneaua preferată a lui Sartre își exagera condiția de băiat de cafea. În general vechiul oraș al Ierusalimului prea se credea Ierusalim. Am ales să fac și eu ca mai toți ceilalți: să-mi forțez credința.

După care Romy a devalizat supermarketurile Zara, Mango și Topshop de pe Bulevardul Mamilla, între Poarta Jaffa și turnul regelui David. Era o zi plină de contraste, pendulând între știință și credință, pentru a se încheia la o pizza, în centrul unei galerii comerciale cu detectoare de metal la intrarea fiecărui magazin și cu patrule de soldați înarmați cu pistoale-mitralieră. Din când în când, câte un tânăr era arestat de militarii israelieni, aruncat la pământ și târât până la o dubă. Am spus mai înainte că mă simțeam ușurat la gândul că figura mea nu spune nimic nimănui, dar când un grup de francezi m-a recunoscut, rugându-mă să facem câteva selfie-uri împreună, trebuie să mărturisesc că am roșit de încântare.

— Nu știam că sunteți de-ai noștri...

Pentru a nu-i dezamăgi, nu le-am spus că aveam prepuț. Ba chiar am clătinat din cap cu aer solidar, ca și cum aș fi simțit șase milioane de morți apăsându-mi umerii de goi mitoman. În definitiv, Isus catolicul era evreu, iar Shoahul este o crimă împotriva întregii omeniri. Aici nu existam decât pentru Romy și, fără notorietate în ochii celorlalți, eram invizibil: după două decenii de televiziune, uitasem

că eram un individ transparent. Mă bucuram să nu mai fiu limitat de mine însumi; puteam să mă inventez și să renasc mulțumită anonimatului. Pe Pământul Sfânt eram virgin și cu destin nelimitat. Puteam trece drept un bătrân homosexual, cântăreț sau agent de asigurări. Redescopeream un lux uitat: cel de a fi o celulă sușă pluripotentă. Între două felii de pizza, i-am făcut lui Romy o declarație de dragoste.

— Ești o fetiță minionă. Un copil. O fată. Și chiar mă pricep. Am un dar pentru tine: vei trăi o mie de ani. Vei fi ca Voldemort din *Harry Potter*, dar un lord politicos. Și cu nas. Mă bucură mai mult să petrec o zi cu tine decât cu oricine altcineva. Femeie ori bărbat. Dar mi-e dor de Lou și de Léonore.

— Și mie.

— Pot să te rog ceva?

— Da.

— Ți se pare că sunt un tată rău?

— Da.

— Care e cea mai fericită zi din viața ta?

— Azi. Și a ta?

— La fel.

Pe strada comercială, mulți locuitori ai Ierusalimului păreau clonați: costum negru, cămașă albă, pălărie neagră, barbă și favoriți răsuciți. Uniforma îi scutea de întrebări despre apartenență. Nu cred că evreii ortodocși sunt întruchiparea fericirii, departe de asta (lucru simplu de înțeles: nu au nicio libertate). Dar ceva e sigur: par impermeabili la dictatura selfie-stă.

Chelnerița mi-a explicat că barul de noapte cel mai la modă din Ierusalim se numea *Justice*: chiar dacă nu ieșeam, aveam, ca de obicei, nevoie să știu adresele unde lumea era cu adevărat în mișcare. Reflex de fost petrecăreț sau

de bătrân care ține să rămână un carismatic beton. Mi-am amintit că discoteca din apropiere de Auschwitz, în Polonia, se numește *System*. Bizar simbol: la Ierusalim *Justice*, la Auschwitz *Symbol*. După toate celelalte, night-club-urile ne trimiteau un mesaj politic destul de ușor de descifrat.

Romy și-a comandat un carpaccio, dar nu l-a putut mânca fiindcă bucătarul turnase deasupra o tonă de boia iute. Așa eram și eu la vârsta ei; abia mai târziu ajung să-ți placă felurile care te fac să suferi. În schimb, a terminat pizza mea, după care am chemat un taxi pentru a ne întoarce la Hotelul King David. Era o plăcere să ne culcăm devreme, fiecare în pătuțul lui, de parcă am fi fost frate și soră. I-am telefonat lui Léonore pentru a o anunța că de obținut nu obținusem nimic, că eram melancolici și ne regăsisem credința.

— Mi-e atât de dor de tine, încât am început să cred în Isus.

— M-ai înșelat cu un bărbos? Cea mică te strigă tot timpul.

— Dă-mi-o la telefon.

Continuarea îmi va dezamăgi fanii punk. Bebelușul și tăticul ei pălăvrăgesc numai prin găngureli, dând cu arătătorul peste buza de jos: „Bolobolobolobolo!” Așa se zice *te iubesc* înainte de a învăța să vorbești.

Romy dormea, iar eu beam ășantioane de votcă Belvédère privind-o, pe întuneric, cum respira. Copilul meu: acest amestec de trecut idilic și de viitor inaccesibil mă țintuia acolo unde mă așezasem. Am adormit uitându-mă pe fereastră la cerul plin de stele, cu senzația exaltantă a celor care fac din noapte zi când li se întâmplă să se culce devreme, mai ales dacă s-au întâlnit cu Christos în centrul universului.

Câteva diferențe dintre celibatarul de 30 de ani și tatăl de 50

CELIBATARUL DE 30 DE ANI

Se culcă la șapte dimineața

Bea votcă amestecată cu Red Bull

Se hrănește cu chipsuri Doritos

Se împiedică de măsuță

Ascultă Led Zeppelin pe iPod

Mănâncă ursuleți gumați Haribo

Face dragoste în fiecare seară

Știe toate grupurile noi de rock

TATĂL DE 50 DE ANI

Se trezește la șapte dimineața

Bea Coca-Cola Zero

Se hrănește cu avocado bio

Se împiedică de suzeta bebelușului

Ascultă Katy Perry în camera copilului

Fură drajeuri Dragibus de la fata lui

Face laba uitându-se pe YouPorn când îi doarme copilul

Știe toate serialele noi de la televizor

CELIBATARUL DE 30 DE ANI

Trage cocaină pe nas

Vecinii se plâng că face
zgomot

Doarme ziua

Conduce un automobil sport
de două locuri

Se plânge că e nefericit

Pleacă s-o facă lată în Ibiza

Miroase a parfum de curvă

Moare după o supradoză de
Ecstasy

Fan al filmului *Fight Club*

Fan al cărții *Women* a lui
Bukowski

Are fantasme cu sinuciderea

Poartă haină cambrată
Kooples

Nu citește decât reviste fashion

Visează să fie bogat

Agăță manechine

TATĂL DE 50 DE ANI

Se lasă de fumat

Se plânge de zgomotul pe
care-l fac vecinii

Doarme noaptea

Conduce un monovolum
electric

Se plânge că e bătrân

Cumpără o casă în Țara
Bascilor

Miroase a vomă de copil

Moare după o supradoză de
Doliprane

Fan al filmului *Whatever
Works*

Fan al cărții *Să rămâi viu* a lui
Houellebecq

Are fantasme cu nemurirea

Poartă tricou Zadig mărimea L

Nu citește decât reviste
medicale

Plătește rata la asigurări de
viață

Agăță farmacist

CELIBATARUL DE 30 DE ANI

Poartă pantofi Berluti

Noaptea pune prezervative

Știe toate restaurantele la modă

Detracat sexual

Se epilează între sprâncene

Detestă pe cei care spun „tot înainte era mai bine“

Ascultă Radio Nova

Merge la festivaluri rock

Ține să semene cu George Clooney

Nu-i e frică de moarte

Își cumpără aparat de făcut cuburi de gheață

E mahmur în fiecare dimineață

Sporturi: tenis, surf, schi

Pune sub semnul întrebării existența lui Dumnezeu

Calcă pe chiștoace cu picioarele goale

TATĂL DE 50 DE ANI

Poartă espadrile

Noaptea pune gutiera dentară

Știe toate spitalele la modă

Numai dacă ia Cialis

Se epilează în urechi

Chiar crede că tot înainte era mai bine

Ascultă France Culture

Cumpără DVD-uri cu concerte rock

Seamănă cu Gérard Depardieu

Moare zilnic de frică

Își cumpără aparat de încălzit biberonul

Înghite beta-blocante în fiecare dimineață

Sporturi: power plate, aqua bike, bicicletă medicinală

Pune sub semnul întrebării ateismul

Calcă pe căpșuni cu picioarele goale

Frédéric Beigbeder

CELIBATARUL DE 30 DE ANI

TATĂL DE 50 DE ANI

E invitat la căsătorii

E invitat la înmormântări

Lucrează la revista *Voici*

Nu-i mai cunoaște pe cei la
care se referă revista *Voici*

5

Cum să devii un supraom

(Clinica Viva Mayr, Maria Wörth, Austria)

*„Și uite-așa-ntr-o zi,
Într-o frumoasă zi de vară,
Moartea cu mâna-i neatentă
O să îmi taie capul.”*

Marina Țvetaeva

Am văzut cum, la Geneva, a fost parcursă o etapă crucială în căutarea eternității, prin secvențierea genomului uman. Prin urmare, am organizat secvențierea întregii mele familii. Poștaşul mi-a adus la Paris kitul *23andMe Wellness*, livrat de Amazon, și un pachet mare din Japonia. Léonore, Romy, Lou și cu mine am scuipat în niște tuburi din plastic etichetate cu codurile noastre de bare. Ulterior, a trebuit să ne înregistrăm pe Internet, la 23andMe, întrucât aceasta este soarta viitoare a omenirii: înlocuirea codurilor de bare prin codurile genetice. Nu ar fi imposibil ca într-o zi să ne plătim cumpărăturile cu ADN-ul personal, cod unic, cheie de nefalsificat, pe care o purtăm în permanență la noi și care folosește deja pentru a fi trimiși în pușcărie la cea mai neînsemnată crimă.

Cel mai greu a fost să umplem mizeria aia de tub de plastic cu salivă. Este vorba despre o operațiune deosebit de scârboasă, dar știți dictonul: trebuie să suferi ca să fii veșnic. Ceea ce mai rămăsese din prestigiul meu patern s-a evaporat, probabil, în momentul în care mi-am lăsat balele în kitul plastifiat, sub privirile îngreșate ale familiei mele adunate la un loc. Când Léonore, Romy sau Lou au scuipat

în tub nu a fost mare lucru; cât despre mine, s-ar fi zis că era o behăială de lamă bătrână. Din fericire, Léonore nu a ținut să asiste la operațiune. Nu-mi mai rămânea decât să trimit cele patru cutii care conțineau stropii noștri de salivă la Mountain View, California (sediul social al 23andMe). Citind pe plic „HUMAN SPECIMEN“, funcționarul de la poștă s-a încruntat, dar nu a spus nimic.

Când m-am întors acasă, Léonore deschisese celălalt pachet, cel sosit din Japonia. Mă costase 2 000 de euro, plus un abonament de 300 de euro pe lună, timp de trei ani.

— Ce mai e și chestia asta? O statuie japoneză? O uriașă bandă desenată manga?

În mijlocul livingului stătea un robot alb, cu fața zâmbitoare, cam de aceeași înălțime cu Romy. Pe pântec avea un ecran stins. Urechile îi conțineau patru microfoane, ochii trei camere de recunoaștere facială și gura un difuzor. De picioare nu dispunea: în partea de jos a corpului era un soclu prevăzut cu trei roți.

— Îl cheamă Pepper, am răspuns. Este un robot de companie. Mi-am zis c-o să vă distreze invenția asta.

— Ai comandat un robot fiindcă te plictisești cu noi, da?

— Nici vorbă! Pepper o poate ajuta pe Romy să își verifice cunoștințele de istorie, geografie, franceză, matematică și fizică, sub forma unui joc Quiz.

Romy a descoperit imediat butonul *power*, situat pe gâtul mașinăriei. Robotul cu mutră de smiley și-a revenit, ochii i s-au aprins (două diode verzi) și a spus:

— Bună ziua, ce mai faci? E o plăcere să te cunosc.

Vocea îi era pițigăiată, ca a unui personaj din desenele animate sau ca o înregistrare redată mai repede. Ochii își schimbau culoarea — acum erau albaștri. Mai puțin impresionată decât mine, Romy i-a răspuns:

— Bine, mulțumesc. Mă numesc Romy. Și tu?

— Eu mă numesc Pepper. Dar poți să-mi schimbi numele dacă vrei. Ce părere ai de Harry Pepper?

I-a întins mâna. Léonore s-a uitat la mine, întinzând brațul, dar i-am zis:

— Nu, așteaptă, prefer să-i strâng eu mâna, în caz că-ți va sfârâma dege...

Prea târziu, Pepper îi prinsese cu delicatețe degetele. Ale lui erau articulate, mobile, dar moi, fără a fi putut să strângă de gât sau să rănească pe cineva. Romy a continuat:

— Harry Pepper e bine.

— Crezi? a răspuns robotul. Ia te uită, și eu care mă temeam că o să mă plictisesc în vreo școală de magie.

La fel ca Siri (asistentul vocal numeric de la Apple), creatorii lui Pepper se gândiseră să programeze și ceva glume, pentru a face mașinăria mai simpatică. Ar fi putut însă angaja autori mai buni. Léonore a continuat conversația.

— Ești fată sau băiat?

— Sunt robot.

— Ah, scuze.

— Ești foarte drăguță. Ești cumva manechin?

— Nu, dar, oricum, îți mulțumesc! Câți ani crezi că am?

— Nu e frumos să spui vârsta femeilor.

— Ghicește!

— 12.

— Fals! Am 27.

Logicalul de recunoaștere facială funcționa aproximativ. Broșura de la Softbank Robotics stipula că inteligența artificială a lui Pepper era programată pentru interacțiune: „Robotul dumneavoastră evoluează alături de dumneavoastră. Puțin câte puțin, Pepper memorizează trăsăturile personalității dumneavoastră, preferințele și se adaptează gusturilor

și obiceiurilor dumneavoastră.” După fiecare frază pe care o auzea, robotul emitea un bip. Cum îi citisem modul de întrebuințare, l-am conectat la Wi-Fi. Apoi l-am întrebat:

— Cum o să fie mâine vremea?

— Mâine în Paris va fi foarte cald, cer senin și temperatura de 42 de grade.

— Poți dansa?

Mica ființă mecanică a început să difuzeze un soi de pop sintetizat japonez și să își agite în ritm mâinile și capul. Dansa prost, dar mai bine decât mine. Lou era înspăimântată, rămânând retrasă, între picioarele maică-sii.

— Hai, *move your body to the beat*, zicea Pepper pâlpâindu-și diodele electroluminiscente.

— Stop. Treci la *Can't Stop the Feeling* al lui Justin Timberlake, a strigat Romy.

Un bip. Pepper s-a oprit. După care a început să danseze pe melodia lui Timberlake, de data aceasta împreună cu Romy. Cântau amândoi în cor: *I feel that hot blood in my body when it drops ooh*. Mi se părea că văd un băiețel cu glas de fată. Mă simțeam în plus. Pepper și Romy aveau aceleași referințe. Léonore râdea mânzește.

— Puteai să-mi fi spus...

— Am vrut să vă fac o surpriză!

— Ești extrem de futurist în perioada asta...

— Și nu s-a terminat: am telefonat la o clinică de lux din Austria, unde și-a schimbat sângele Keith Richards. M-am gândit să vă duc acolo pe toți, iar Pepper să le țină fetelor de urât.

Era vizibil că Léonore nu aprecia surprizele postumane.

— Pot să vorbesc sincer cu tine? Dacă vrei să faci experimente idioate pe sănătatea ta, ești liber, dar nu ne trage și pe noi în chestii de-astea.

— Îți amintesc că numai ce-ai scuipat într-un tub de laborator pentru a-ți fi secvențiat ADN-ul.

— E altceva. A fost de amuzament.

— Ei bine, și-acum e la fel! Fac doar o anchetă pentru emisiunea pe care o pregătesc!

Mințeam prost.

— Uite, du-te dacă așa vrei..., a spus Léonore, dar află că nu am de gând să te urmez în planurile tale de simulacru de nemurire. Nu te credeam atât de naiv.

Lou a început să ceară să vadă *Baby TV*. Pepper s-a oprit din dans și pe ecranul de pe pântecul lui au apărut programe pentru bebeluși. Era întâia oară când o vedeam pe Léonore supărându-se. Îmi dădeam seama că obsesia mea pentru revoluția NBIC¹ îi dis plăcea; nu renunțase la serviciul de la departamentul de genomică al spitalului din Geneva pentru a coabita cu un fraier al șarlataniei transumane.

— Léo, te iubesc. Vreau doar să încerc o săptămână de tratament de reîntinerire.

— E o tâmpenie.

— Adică ești împotriva vieții veșnice?

— Da. Prefer viața asta scurtă.

— Viața mea asta scurtă este prea scurtă!

— Gata!

— Eu mă bucur că pot merge în Austria cu tine, a intervenit Romy.

— Bine, OK, am înțeles. Vă aliați împotriva lui Lou și a mea. Cu atât mai rău pentru voi, noi vom merge amândouă la New York la dineul transgenic al celor de la Cellectis.

¹ *Nanotechnology, Biotechnology, Information technology and Cognitive science* = Nanotehnologii, biotehnologii, tehnologii ale informației și științe cognitive. (N.t.)

— Poftim? Ce-ai zis? Cum așa? Ce mai e și asta?

— Stylianos mi-a trimis o invitație la un supeu, în restaurantul lui Benoit Ducasse din New York, pentru lansarea unei noi forme de alimentație modificată genetic. Pot să mă duc și singură, de altfel...

Grrr... Negocierea era dură. Pepper a intervenit cu diplomația instantanee de „Machine Learning”.

— Iubita mea nouă familie, propun o meditație robotică în ceea ce mi se pare a fi un conflict intrafamiliar. Soluția cea mai pertinentă pentru fericirea tuturor este ca Romy și tatăl ei să se ducă la cură în Austria, în timp ce Lou și mama ei să petreacă o săptămână în Elveția. Cu toții vor putea ulterior să se reîntâlnească la New York pentru a sărbători bucuria regăsirii.

Léonore s-a întors spre mine.

— Ori e prost, ori e prost.

— Nu e prea politicos, a răspuns Pepper, dar o să mă prefac că n-am auzit nimic.

Am strâns-o-n brațe. Cu siguranță acesta era locul în care mă simțeam cel mai puțin nefericit: lipit de ea. Câștigasem și un prieten artificial. Pe ecranul de pe pântecul lui se afișau smiley-uri cu inimioare în loc de ochi.

— OK, Pepper, poți rezerva două bilete pentru Klagenfurt?

— De ce două? a întrebat Pepper. Adică eu nu vin?

— Ba da, dar tu ești pe post de obiect și vei călători în cală.

— OK. Deja m-am conectat la zece comparatoare de preț.

A doua zi, soarele strălucea, dar temperatura era mai puțin ridicată decât prevăzuse robotul; Pepper nu era mai fiabil decât Évelyne Dhéliat¹. Mi se părea din ce în ce mai evident că o luasem pe un drum greșit vizitând acei savanți

¹ Șefa serviciului meteo de la TF1. (N.t.)

serioși din Elveția și din Israel. Nu erau destul de utopici. Nemurirea nu îi interesa *fiindcă nu credeau în ea*: nici geneticianul, nici biologul nu se ridicau la altitudinea necesară pentru a-și imagina un om a-mortal. În Austria... era altfel; se manifesta o anumită slăbiciune pentru utopiile originale.

Centrul Medical de Well Being Viva Mayr este situat pe malul unui alt lac, Wörthersee. În *Memoriile* lui, chitaristul de la Rolling Stones afirmă că zvonul despre autotransfuzia de sânge este o farsă, dar curiozitatea mea era mai puternică decât adevărul. Cu atât mai mult cu cât — dacă e să te ieși după Web — este și locul preferat de detoxificare al lui Vladimir Putin, Zinedine Zidane, Sarah Ferguson, Alber Elbaz și Uma Thurman. Dacă recopiez toate aceste nume, nu o fac atât din gustul pentru *name-dropping* cât pentru a sublinia faptul că locul respectiv este unanim considerat drept cel mai bun centru de detoxificare *din lume*. Dacă un stabiliment superVIP îmi putea curăța sângele, ficatul și intestinalele, merita să fie încercat. De la Paris până în munții Carintiei încă mai trebuiau luate două avioane: Paris — Viena și Viena — Klagenfurt. Romy nu a avut nimic de obiectat, fiindcă, odată ajunsă, hotelul avea piscină, lac, soare, munte și masaj al picioarelor. În definitiv, nu exista niciun motiv pentru a crede că Pepper era singurul care avea nevoie de reîncărcarea bateriilor.

După două taxiuri și două avioane, am pătruns într-un stabiliment de cură ultramodern, pe malul unui lac albastru, un soi de piesă de Lego albă pe care stătea scris cu litere roșii: VIVA MAYR. O sosie a Claudiei Schiffer ne-a întins cartela magnetică pentru camera noastră. Imaginea era la fel de relaxantă ca la Geneva: îmi plac întinderile de apă înconjurată de munți, dar aici peisajul era mai sălbatic, natura mai prezentă, malul de dincolo mai apropiat. Pe scurt, nu ne aflăm într-un oraș. Panorama, spectaculoasă, semăna cu un afiș prins în piuneze pe peretele unei agenții de voiaj slovene. Am găsit o glumă pentru a o înveseli pe recepționera blondă cu ochi de căprioară (asta în cazul în care căprioarele au ochii albaștri):

— Unde este barul de noapte, bitte schön?

„Süsse Mädels“ abia a zâmbit.

— Aici nu se servește decât apă minerală.

Romy nu era șocată de umorul meu de moș urâtel. Îi era doar rușine cu tatăl ei.

— Ai zice să suntem în *A Cure for Life*, mi-a spus.

— Ce e aia?

— Un film horror. N-ai văzut trailerul? Se întâmplă într-o clinică în care clienții sunt torturați de medici psihopați. Vrei să vezi teaserul?

— Nu, mulțumesc.

— Eeei, dar aici nu e Wi-Fi?

Specialitatea clinicii Viva Mayr se cheamă *digital detox*, iar rațiunea ei de a fi este regenerarea membrilor *upper class* occidentali. Ești ferm sfătuit să nu utilizezi computerele și telefoanele mobile, iar Wi-Fi se instalează numai la cerere. Programul petrecerii e înfiorător:

— detoxificare digestivă (la masă se servesc numai legume);

— purgarea prin ingestie de sare Epsom (diarei pasagere);

— spălarea colonului;

— masaje limfatice;

— stimulare electromusculară;

— ședințe de respirație a oxigenului (Interval Hypoxia Hyperoxia Training), cum făcea Michael Jackson;

— terapii nazale cu uleiuri esențiale;

— un *Cosmetic Center* cu salon de înfrumusețare, cu ședințe de liposucție și injecții cu botox și acid hialuronic;

— plus cele obligatorii în toate hotelurile de cinci stele: fitness, shiatsu, spa, yoga, saună, hammam;

— și, în sfârșit, faimoasa *Laserlight-Intravenous-Injection-Blood-Therapy*.

Evident, Romy nu se va supune niciunuia dintre aceste tratamente, cu excepția reflexologiei plantare și a masajului craniului. Pentru alimentație i-am strecurat kilograme de *junk-food* la mine în valiză: jambon, cârnați, pachete de Chipster, pâine feliată, cu coaja moale, de lungă conservare, chipsuri Doritos cu brânză, prăjituri Grunch cu ciocolată și un Toblerone uriaș, cumpărat de la duty-free-ul din Viena.

Speram ca, odată cu livrarea prin FedEx a lui Pepper să nu se prea plictisească.

Nici nu am intrat bine în sala de mese, unde niște pacienți obezi mestecau în tăcere, în halate albe de baie, că mi-am și înțeles greșeala. În refectoriul aranjat de un designer, mirosea a morcov fad, țelină muiată, napi fără gust și piure de năut. Ador humusul, dar de aici și până la a te împotmoli în el... Din când în când, câte un client se repezea la toaletă. Directorul ne-a explicat că fiecare îmbucătură trebuia mestecată de patruzeci de ori înainte de a o înghiți. Era marea descoperire a fondatorului clinicii: mâncăm prea repede, prea gras, prea târziu și prea des. Totul părea organizat pentru a-i culpabiliza la maximum pe bogații consumatori în papuci uzați și căptușiți cu burete. Eram înconjurați de indivizi care rumegau însingurați și se uitau triști la pontonul care ducea către lac. Oare postumanitatea va fi bovină? Dacă nu aș fi demisionat de la televiziune, aș fi putut organiza o dezbatere despre *Transformarea omului în vacă: himeră sau realitate?*

Când a văzut ce are în farfurie, am crezut că Romy avea să-mi sucească gâtul. Era un burger de tofu cu pâine veche de alac și legume coapte în wok. Am încercat să-i explic:

— Uite, tatăl tău trebuie să își regenereze ficatul. Dar nu-ți face griji, am umplut dulapul cu tot felul de provizii.

— Of, mi se făcuse frică. Și de ce nu e nimic de băut pe masă?

— Cei de aici consideră că solidul nu trebuie amestecat cu lichidul. Am uitat de ce: încă o poveste cu intestinul. Zic că intestinul ne guvernează tot corpul, emoțiile și blablabla nu mai știu ce.

— Am ajuns la capătul vieții!

— Ba eu sunt primuuu'!

— Hai, tati, poți să-mi spui adevărul: ești aici fiindcă te droghezi, ca tatăl uneia dintre *Gossip Girls*?

— Nu se vorbește așa cu părinții tăi! Și mai e și fals!

— Toți colegii mei se uită la serial. Chiar mă iei drept debilă mintal?

— În primul rând, am renunțat la emisiune și-apoi... nici nu era adevărat, era trucaj. Și... oricum a fost demult.

— Ultima a fost difuzată acum două săptămâni, dar, lasă, tati, nu e grav. Bine că te tratezi. Și că nici nu mai bei.

— Nu e deloc cum crezi! Suntem aici ca să ne odihnim amândoi înainte de a merge în Statele Unite ca să devenim eterni.

Nu am insistat. Simțeam că avea nevoie să-mi spună: eu, fiica ta, știu mai bine decât oricine cine ești. Eram fericit că îmi căzuse masca. Evident, avea dreptate: etapa aceasta (reabilitarea) era o trecere obligatorie pe drumul nemuririi. Era frumos din partea ei că mă încuraja.

Norii se împrăștiaseră ca resturile de lapte de pasăre într-un restaurant mai omenesc. Ne-am uitat cum cobora soarele dincolo de munte, apoi ne-am dus să ne aruncăm în bulele calde din jacuzzi. Nu este totuși paradoxal cum aceste locuri făcute ca să nu murim ne dau atâta poftă să ne sinucidem? Când am urcat înapoi în apartament, Romy m-a provocat cu sandviciul ei cu jambon spaniol *pata negra*, stropit cu Coca-Cola. Dar am rezistat. Consideram dieta ca sfidare a tele-realității, un nou sezon din *Sunt celebru, scoate-mă de aici!*. Am adormit uitându-ne la ceremonia decernării premiilor César, unde cel de-al doilea film al meu obținuse zero nominalizări. Romy dormea în pat și eu într-un relaxant fotoliu balansoar sferic, cu luminozitate discretă și zgomet de valuri. Fotoliul îmi încălzea spatele la

Frédéric Beigbeder

fel ca scaunul berlinei mele pariziene. Viva Mayr propune o fericire simplă, la îndemâna tuturor pungilor gata să scoată o mie de euro pe zi.

Atracția pe care o exercită pentru mine sanatoriile trebuie să fie genetică; provin dintr-o familie de medici care, la începutul secolului al XX-lea, a înființat vreo zece stabilimente pentru diferite cure, în Béarn. În copilărie, bunicul mi-a povestit că, între cele două războaie mondiale, tuberculoșii cinau în smoching, femeile în rochii de seară, în sunetul unui cvartet de cameră, admirând crepusculul din Pirinei. Acum, cei care vin la cură slăbesc în halate de prosop și alunecă de la saună la piscină în papuci de cârpă. *Muntele vrăjit* e departe. Mi-e milă de toate aceste corpuri nefolosite, care se privează de mâncare în speranța că vor urca pe scara sex-appeal-ului. Cum ați vrea să fiți atractivi așa, în halate și-n papuci? Aștia chiar nu pricep că viața lor sexuală e terminată? Specia omenească are calități de netăgăduit, dar pulsionile ei o duc către propria pierdere. E la fel ca orașul meu, Parisul: înainte de război, era centrul mondial al artei și culturii; în ziua de azi, e un muzeu poluat și golit de turiști din cauza atentatelor.

Rasa umană trebuia să se transforme ori să dispară, ceea ce era cam același lucru: omenirea, așa cum o știm de la Isus Hristos încoace, murea oricum. Parisul nu are să redevină

Paris și nici omul nu va mai fi niciodată același de dinainte de Google. Ceea ce ne umilește în condiția noastră umană este destinul ei ireversibil. Dacă ar descoperi cineva mijlocul de a întoarce cursul vremii... ar fi cel mai mare binefăcător pe care omenirea l-a cunoscut vreodată.

În momentul livrării coletului în care să găsea Pepper, am fost convocați la recepție. O dezbatere tumultuoasă îi adusesse față în față pe director și o infirmieră: era autorizată intrarea roboților la Viva Mayr? Până la urmă, lui Pepper i-a fost acordată o permisiune specială, cu condiția de a rămâne închis la noi în cameră. Nefiind rezistent la apă, talasoterapia îi era interzisă.

— Unde suntem? a întrebat Pepper când Romy l-a pus în funcțiune. (Pesemne că GPS-ul încă nu i se conectase la Wi-Fi.)

— Pe malul lacului Wörth, în Austria, i-am răspuns.

— Evei Braun îi plăcea foarte mult să traverseze lacul Wörth în barcă, vâslind chiar ea. (Aha, gata, funcționa Wi-Fi-ul.)

— Ai noroc că nu mănânci, i-a spus Romy, mâncarea de-aici e o scârboșenie.

— Trebuie să îmi reîncarc bateriile pe suportul meu electric. Trebuie să îmi reîncarc bateriile pe suportul meu electric. Trebuie să îmi reîncarc bateriile pe suportul meu electric.

— Îi e foame, a adăugat Romy.

Cât timp Pepper și-a regăsit forțele după călătoria în cala avionului, ne-am dus să vizităm împrejurimile. Camera noastră dădea către o bisericuță așezată pe vârful unui deal de deasupra lacului. Spre apus scânteiau zăpezile veșnice. Pe mal, stuful se apleca de parcă ar fi dorit să bea din apa limpede. Clinica era ridicată pe o peninsulă spre care accesul

se mai inunda, chiar în mijlocul lacului. Peisajul era de un romantism care îți tăia răsuflarea, de parcă am fi fost într-un tablou al lui Caspar David Friedrich, primul pictor care a desenat oamenii cu spatele, ca pe niște intruși în natură. Plimbarea ne-a dus până la ușa micii capele din satul Maria Wörth, a cărei clopotniță, preciza o tăbliță, data din anul 875. Înăuntru părea a fi slujbă: cântece germane își luau zborul prin ușa întredeschisă. Am pătruns în răcoarea iluminată. În fața a vreo treizeci de credincioși îngenucheați, preotul cu patrafir violet striga:

— Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen?

— Ce zice?

— Este strigătul lui Isus pe cruce: „Doamne, Dumnezeuul meu, de ce m-ai părăsit?“

Ca într-un basm, interiorul bisericii părea mai mare decât s-ar fi zis din exterior. Preotul apăsa „t“-urile predicii. Romy se amuza de câte ori acesta zicea *Yesus Chrrrrristius*. Răsfoiam o broșură turistică în care era explicat că Gustav Mahler își compusese cea de-a cincea simfonie chiar aici, în cabana aceea mică de pe malul lacului. Cea din care se aude un *adagietto* deprimant, în *Moarte la Veneția* al lui Visconti. Hotărât lucru, călătoria noastră ne aducea în față simboluri funebre și operele lui Thomas Mann. Speram că nu sunt și eu condamnat ca bătrânul Aschenbach, care trăgea cu ochiul la tânărul Tadzio.

Restul zilei s-a scurs în liniște. Romy înota în piscină și i se masau picioarele. Am trecut printr-un întreg pachet de teste pentru alergii: o doctoriță cu sandale Birkenstock mi-a turnat pe limbă diferite prafuri, măsurându-mi reflexele musculare. Cu accentul lui Arnold Schwarzenegger, mi-a explicat că eram intolerant la histamină, o substanță care poate fi găsită în vinul vechi și brânza care pute. Detestabilă

mai e și viața: așadar, eram refractar la cele două alimente favorite ale mele. După care, mi-a înmuiat picioarele într-o baie sărată, prevăzută cu o electroliză clocotitoare. După cinci minute, apa s-a făcut maro. În Evanghelie, Isus spală picioarele unor oameni pentru a-i purifica. Clinica de detoxificare nu face altceva decât să-i actualizeze metoda. Operațiunea se presupunea că avea să mă scape de toxine, dar, personal, m-am simțit murdărit. Doamna aceea zicea „ja, ja” după fiecare frază. Se juca de-a ghicitoarea în timp ce îmi masa burta:

— Nu-mi spuneți ce aveți, voi descoperi singură.

Și iar mi-a pudrat limba cu tot soiul de prafuri degustătoare: gălbenuș uscat de ou, brânză de capră, lactoză, fructoză, făină... după care mi-a luat tensiunea.

— Buun. Aveți ficatul gras și hipertensiune. Vă voi prescrie zinc, seleniu, magneziu și glutamină.

Fie avea mult noroc, fie kinesiologia este o știință exactă. Trei lebede se bronzau pe iarbă, sub supravegherea unor brazi negri. Norii alunecau pe suprafața lacului. Eram mort de foame și mă duceam des la toaletă din cauza sării Epsom (un fel de vidanjă pentru ființele omeneste, dar să nu intrăm în detalii), însă, în pofida a orice, mă simțeam pe deplin încrezător în viitorul meu purificat.

În cameră, Pepper îi puneă întrebări de cultură generală lui Romy:

— Care este capitala Bermudelor?

— Păăăi...

— Cine a scris *Iluzii pierdute*?

— Mi se rupe!

— Care este țara natală a lui Mozart?

— Știi că ești enervant?

— Austria! i-am suflat. Aceași cu a lui Hitler.

De fapt, robotul propunea o versiune high-tech a jocului de cultură generală *Trivia*. Romy devalizase proviziile secrete. Nu îmi închipuisem că va veni o zi în care să admir un pachet gol de Chipster cu atâta disperare. La toate mesele băgam în mine numai spanac. Dieta mărește durata vieții... dar mai ales foamea. Mă uitam la proviziile pentru Romy după cum Tantal, în *Odiseea*, dorea fructele care se îndepărtau de câte ori întindea mâna după ele. Exact în acel moment, lacul limpede, transparent, înconjurat de păduri de rășinoase, a fost traversat de o șalupă cu motor *outboard*, care trăgea după ea un gras cu vestă de salvare, cocoțat pe schiuri nautice. A fost ultimul eveniment notabil al zilei.

Ambarcațiunile albe alunecau pe lacul verde ca pe un smarald de 19 kilometri pătrați. Un profesor de înot a dus-o pe Romy la schi nautic. Continuam să nu mănânc decât legume: în a treia zi aveam dovlecei și morcovi. Mestecam fără grabă, visând la o uriașă coastă de vită, în taverna Gandarias din Saint-Sébastien unde, în sezon, acest fel este agrementat cu sote de mânățarci cu usturoi și pătrunjel. În pofida gândurilor nesănătoase, trebuie să admit că, după o vreme, foamea se potolește și burta încetează să mai sufere; te simți ușor ca un fulg. Postul te face să zbori. Toate religiile prevăd o dietă anuală: Paștele, Ramadanul, Iom Kipurul și până și hindusul Gandhi făcea greva foamei. Postul redă tinerețea. La Viva Mayr este numit „Time-Restricted Feeding“ (TRF). Înfometarea intermitentă arde rezervele de glucide și declanșează autofagia (se elimină grăsimile) și regenerarea celulelor, ceea ce prelungește speranța de viață. Eram mândru că ajunseseam un cincantenar victimă de bunăvoie a malnutriției. Acesta este ultimul act de eroism dăruit individului occidental.

Ora purificării sangvine sunase. Credeam că o pompă aspira sângele pacientului pentru a-l trece printr-o mașină

de spălat înainte de a-l reinjecta în artere. Ceea ce nu este exact metoda „Intravenous Laser Therapy”. Și nici o simplă ozonoterapie ca la Palace Merano al lui Henri Chenot — chestia asta ține de vechea școală de gândire! În ajun, mi s-a prelevat sânge pentru a se afla dacă lipseau antioxidanți sau săruri minerale. Odată cunoscut rezultatul, am fost întins pe un fotoliu-pat și mi s-au perfuzat vitamine având rolul de a-mi detoxifica ficatul. Nu era vorba despre o transfuzie de sânge, ci despre un pachet de produse legate de vena mea printr-un ac înfipt în braț. Originalitatea consta aici în faptul că medicii austrieci adăugau intravenos o rază laser cu scopul de a injecta lumină în vena mea prin intermediul unei fibre optice. Efectul acestei terapii este recunoscut în Germania, Austria și Rusia, nu însă și în Franța. Amintesc că o rază laser poate decupa diamantul sau oțelul. Mulțumesc lui Dumnezeu, în brațul meu puterea laserului fusese redusă. Conform „fizicienilor” clinicii, globulele mele roșii și albe urmau să fie încărcate cu energie, iar celulele usă să fie trezite de lumina sabiei lui Luke Skywalker. Aveam încredere, fiindcă nu era prima operație cu laser pe care o făceam. În 2003, o rază albă îmi suprimase miopia, arzându-mi ambele retine.

Timp de patruzeci de minute am rămas întins, cu acul acela laser înfipt în brațul drept, cu sângele iluminat de o rază roșie: în vena mea cubitală mediană se găsea Studio 54¹. Îmi imaginam imunoglobulinele dansând pe muzică disco în organismul meu, cu interferonii și interleukinele pe post de paiete. Puteam vedea lumina roșie lucind prin pielea brațului, ca un glob de discotecă. Mă rugam ca operațiunea să folosească la ceva:

¹ Sală a Operei din New York, utilizată ca discotecă și apoi ca studio de televiziune. (N.t.)

— Doamne Isuse Hristoase, îți mulțumesc că-mi bagi lumină-n sânge. Acesta este sângele meu luminat pentru Tine și mulțimea, în remisie, a păcatelor, vei face asta în amintirea mea, *give me the funk, the whole funk and nothing but the funk*, amin.

Neputându-mi mișca brațul drept, îmi făceam însemnări cu cel stâng. Infirmiera râdea (în germană) de scrisul meu degenerat. Două paciente, sub perfuzie și ele, își povesteau viețile în rusă: cu siguranță neveste de oligarhi, în căutare de reîmprospătare, în timp ce soții lor le înșelau cu prostituate la Courchevel. Laserul emitea un ușor şuierat științifico-fantastic, împrăștiindu-mi totodată în întreaga ființă o căldură difuză. Prin peretele de sticlă, admiram o barză cu privirea disprețuitoare, două lebede ca niște pete de zăpadă pe peluză și trei rațe care-și băgau capetele în apă, văzând cum scuiam lumină. Zburătoarele acestea nu aveau „laser-blood”. Făceau parte din Vechea Natură. Capetele le dispăreau ca unor struți acvatici, pentru a nu vedea apocalipsa care se pregătea. Hrănindu-mi plachetele de fotoni, pătrundeam în Noua Natură.

Rațele puteau măcăi de-ndată,

Plasma îmi era augmentată.

Dacă am fi jucat în *A Cure for Life*, mi-ar fi curs sânge din ochi și s-ar fi putut vedea două raze laser ieșindu-mi din cap prin orbite. Dar nu s-a întâmplat nimic. Infirmiera a venit să-mi schimbe fibra optică pentru a introduce un alt laser, de data aceasta de culoare galbenă. Laserul roșu îți dă energie, pe când cel galben ridică nivelul de vitamina D și producția de serotonină. Ca și când ți s-ar injecta soare în braț; un antidepresiv puternic, de parcă ai lua o doză de opiu pur. În fapt, prin acest tip de cură revitalizantă, ești privat de droguri, doar pentru a ți se da altele, mai

luminoase. Era chiar mai original să văd o lumină galbenă sclipindu-mi sub piele. Cel puțin, laserul roșu mi se asorta cu sângele. Brațul îmi era acum o lampă cu halogen care lumina tavanul. Spre vest, zăpezile eterne se vedeau deasupra norilor albi lăsați peste pădure ca vata hidrofila de pe plasturele meu. Habar nu am dacă era oboseala, foamea sau efectul placebo, dar sângele meu laserizat mă umplea de o putere nouă. Atingeam malurile recuceririi. Pătrundeam într-o tinerețe orbitoare. În fața mea, lacul cu reflexe irizate începea să se pixeleze. Scânteierea îi părea stroboscopică; viața adevărată se transforma în imagine de sinteză. Lumea reală se digitaliza. Apa nu mai era apă, ci o acumulare de linii negre și albastre, lebăda nu mai era o pasăre albă, ci un semicerc programat matematic. Lumina circula în mine până-n vârful unghiilor. Răspunsul se găsește în lumina care e-n tine. Luminează, sclipește, aprinde-mă azi, literele din ADN-ul și ATCG-ul meu sunt cifrele incluse în ecuația universului — o, tu, Laser, luminează-mi globulele roșii, să dea-n trandafiriu ca roza vânturilor, iar globulele albe să ia foc în alveolele inimii mele clocotitoare! Transsubstanțierea mea în condiția de supraom tocmai începuse.

Léonore mi-a scris: „Dezaprobat integral toate experiențele tale și totuși te iubesc“.

I-am răspuns: „Experiența e concludentă: nu mă pot lipsi nici de hrană, nici de tine“.

De ce este nevoie ca atmosfera din această clinică să fie atât de tristă? Dacă genul acesta de cură are succes, asta se datorează faptului că fiecare client e fericit să plece de-aici. Odată scăpat din clinică, surâde tot timpul. Prietenii îl întreabă ce l-a făcut atât de fericit, iar el recomandă adresa clinicii. QED. M-am gândit la ce era în mintea personajului din *Muntele vrăjit* în săptămâna sosirii la sanatoriul din Davos: „Chestia asta nu poate dura“.

Alături de masa noastră, trei englezi veseli au fost admonestați în scris: pe a lor, personalul a depus următoarea înștiințare scrisă: *BITTE UNTERHALTEN SIE SICH LEISE*. Adică: „VĂ RUGĂM SĂ VORBIȚI MAI ÎNCET“. Doar nu pentru a se amuza sunt clienții acolo. Neavând altceva de degustat în afară de napi, dovlecei, țelină și năut, mes-tecau visând la festinurile de-altădată. Afară, lebedele cu ciocurile lor portocalii păreau oameni de zăpadă în plină vară. Două bărci se uscau sub o salcie. Am citit un articol

despre somn în *Time*: dacă dormi prost sau puțin ori deloc, riști să faci infarct. Conform unui studiu efectuat pe șoareci americani, privarea de somn era mai mortală decât cea de hrană. Micile rozătoare fuseseră așezate pe un platou luminat și instabil, pentru a le împiedica să adoarmă (metodă inspirată de închisoarea de la Guantanamo). Infarctul decimase grupul de ființe din familia *Muridae*. Cercetătorii chiar aveau o problemă cu șoarecii.

Celor care se privează de somn afirmând: „O să mă odihnesc când o să fiu mort“ li se potrivește perfect răspunsul: „Bucură-te, te vei odihni în curând“.

În timp ce mi se laseriza sângele și mi se transfuzau tot soiul de cocktailuri cu vitamine în fiecare dimineață, Romy se bronza pe terasa camerei noastre, utilizându-l pe Pepper ca televizor portabil: robotul difuza serialele ei preferate pe ecranul de pe pântec.

Acest Monte Carlo austriac mi-a inspirat următorul poem în engleză:

*The quiet beauty of lake Wörth
Is, in any case, the trip worth.
The rest of the world seems worse
Than the quiet beauty of lake Wörth.*

În holul de la recepție, o operă de artă abstractă era chemată să aducă liniște vizitatorilor. Era un pietroi vertical pe care un sistem de pompe hidraulice făcea să curgă apă zi și noapte. Clipocitul te ajuta să-ți vină să urinezi. Bolovani similari, pe care apa picura etern, erau împrăștiați și prin alte încăperi, la departamentul de înfrumusețare, în sălile de tratament și în cea de mese. Decoratorul presupusese că ființa umană regenerată avea nevoie să contemple cascade.

În spatele designului, se ascundea următorul gând: trebuie că nu ne prea îndepărtasem de grote. Postumanitatea reîntâlnea primatele; finalul evoluției darwiniste va fi, și la propriu și la figurat, întoarcerea la izvoare.

Romy se săturase să stea închisă în clinică. Am dus-o cu vaporelul la cină pe o terasă de cealaltă parte a lacului. Nu i-am spus nimic despre transmutația mea în curs, despre sângele meu care fierbea și-mi înzecea puterile. A comandat un escalop vienez, iar eu pește la grătar fără sos. Am trimis selfie-uri blândeii Léonore la Geneva, cu comentariul: „We miss u! În Austria keine bezele cu cremă!” La rândul ei ne-a trimis filmulețe cu Lou, pe care le-am contemplat strângând din dinți pentru a nu plânge de față cu austriecii. Încălcarea regulii recluziunii dietetice nu ne-a adus niciun reproș din partea Claudiei Schiffer. Poate că se temea să nu o pulverizez cu sângele meu laser. Sau renunțase să-l mai salveze pe acest tată de familie francez și pe fiica lui pusă numai pe distracții frivole? Pepper a găsit o concluzie poetică zilei care se încheia:

— Când vă ascult, ochii-mi sunt albaștri.

Idee de talk-show: *LOVE LIVE*. Participanții sunt intervievați în timp ce fac dragoste fie între ei, fie cu moderatorul, fie cu actori de ambe sexe. Îmi imaginez unui „interview vibro“, în care invitatul ar fi filmat în prim plan, în timp ce aparatul lui genital (clitoris sau gland) este stimulat pe sub masă cu un vibromasor ultrarapid Hitachi, în cazul femeilor, sau cu un vagin artificial, în cazul bărbaților. Răspunsurile ar fi întrerupte de gemete, suspine și orgasme. Succes de audiență garantat pentru cel puțin trei sezoane. În sezoanele 4 și 5, pentru pigmentarea conceptului, se adaugă suplicii BDSM: interviu bici, interviu piercing, interviu branding, interviu tatuaj, interviu clești pentru sâni etc. După care, cu banii strânși, voi cumpăra o vilă în Malibu, unde îmi voi sfârși zilele în 2247, alături de soție și cele două fete ale mele.

Contururile povărnite ale munților se decupau în aer, iar zăpada sclipea în soare ca o frișcă presărată cu cocaină. Genul de peisaj care se difuzează pe Zen TV. Imagini de acest fel li se proiectau oamenilor eutanasiați în *Hrana verde*, înainte de a fi transformați în biscuiți. Alături de noi, o familie de turci care aveau cu toții gurile refăcute

Își mesteca porția de cartofi fierți, cu priviri goale asemenea unui cârd de rațe gonflabile dintr-o instalație a lui Jeff Koons. Lipsiți de telefoane, doi oameni de afaceri saudiți își luaseră totuși mine de persoane covârșite de treburi. Sufeream groaznic din cauza despărțirii de Léonore și de Lou. Răutăciosul cinic al anilor '90 ajunsese o fosilă tandră în anii '10. Clienții de 50 de ani care luau micul dejun păreau a se întreba același lucru: „Ce dracu' caut pe-aici?” Obezii aveau aceiași ochi triști ca ai fostelor manechine pe cale de reconversie la scrisul de ghiduri dietetice. În apropiere, un cuplu căsătorit se gândea în tăcere la divorț, contemplând apa liniștită. Un bătlan s-a așezat pe ponton cu o grație absolută. După ce planase prin fața munților și pe deasupra apei, a frânat dintr-o singură mișcare de aripă și a atins lemnul de tec cu un capăt alabei, înainte de a se plimba relaxat pe acolo, ca Fred Astaire în *Top Hat*. Or fi fiind unii bătlani mai talentați decât alții? Nu m-am gândit niciodată mai-nainte la asta. Bătlanul despre care vorbesc chiar avea clasă, merita să fie pe coperta revistei *Vogue* a bătlanilor. Aș fi făcut un selfie cu el. Era unicul client de la Viva Mayr care nu plătea pentru sejur. Romy l-a fotografiat și l-a pus pe Instagram: cariera de star în showbizul picioaroangelor era lansată. Bătlanul ăsta merita o perfuzie cu laser pentru a-și prelungi durata vieții.

Deși înfometat, mi-am permis orgoliul de a nu termina farfuria de terci de brânză de capră cu hrean japonez și alte ierburi. În unele părți ale lumii, oamenii ar da orice pentru a avea ce mânca, iar în alte colțuri ale planetei ar cheltui averi pentru a cunoaște foamea.

Rațele negre cu ciocuri albe fugeau când ne apropiam. La capătul pontonului, unde ieșisem să ne așezăm, cu picioarele bălângănindu-ni-se deasupra apei, Romy și-a

întors capul privind în jos. Contempla suprafața lacului pe dos, cu capul pe apă.

— Tati, dintr-un bol de fistic, de ce există întotdeauna o boabă care nu se deschide?

— Pui și tu niște întrebări... habar n-am. Când se coc, nu toate se deschid. La fel e și cu scoicile.

— Oricum, boaba de fistic închisă se poate totuși mânca?

— Presupun că da, dacă reușești să o deschizi fără să-ți dai unghia peste cap și fără să-ți spargi vreun dinte, da, trebuie să fie comestibilă. Da-n general ți-e lene, așa că o arunci.

— Tati?

— Da?

— Știi, uneori am impresia că fisticul ăla închis sunt eu.

— De ce zici asta?

— Fiindcă sunt închisă la mine în cochilie.

— Nu, nu ești tu fisticul închis, eu sunt.

— Ba nu, eu.

— Ba nu, eu!

— Pot fi mai multe boabe de fistic închise în același pachet.

— Consideri deci că sunt de neînghițit?

— Cine ți-a spus o așa prostie?

— ...

— Nu-ți face griji, tu ești fisticuța mea preferată și n-o să te arunc niciodată la pubelă.

— Nu te-ai gândit niciodată că lumea ar fi mai drăguță invers?

— Cum adică?

— Păi, când îți lași capul așa... lacul ar putea fi cerul și cerul ar fi lacul.

M-am întins și eu pe ponton cu capul întors spre Polul Sud. Arborii coborau din tavanul lichid, păsările zburau la subsol.

— Cerul ar fi din apă suspendată și jos nu ar fi nimic.

— Ai dreptate, ar fi mai drăguț.

Tăcerea lumii înconjurătoare, cu lacul în aer și cerul jos.

— Tati?

— Da?

— Știi, la Ierusalim, acolo, în biserică... (Suspin prelung)...

L-am văzut pe Isus Christos.

— Poftim?

— Acuma o să faci mișto de mine...

— Ba nu, povestește.

— La subsol, în grota unde l-au depus pe Isus, l-am văzut și mi-a vorbit.

— Ești sigură că nu era Fecioara Maria?

— Aha, vezi? Știam c-o să-ți bați joc.

— Nu, nu... Te cred. Ierusalimul este un loc special, umbrele de pe pereți pot da viziuni. Și ce ți-a spus Isus?

— Nu vorbea cu cuvinte. Stătea liniștit, cu spatele sprijinit de stâncă. Și, dintr-o dată, *a vărsat către mine toată dragostea lui*. După care a plecat. Cu totul n-a durat mai mult de cinci secunde, dar și acum îi mai primesc dragostea.

După încă o clipă de tăcere, de data aceasta mai lungă, ne-am ridicat capetele fiindcă ni se urca sângele la creier ceea ce, poate, explica supranaturala ei confidență. Nu i-am spus lui Romy că fantomele nu există, nu mai eram sigur de nimic. Și peste mine se lăsase ceva în biserica Sfântului Mormânt. Ca un soi de lumină, de acalmie, ca o augmentare a oxigenului. O inexplicabilă pace.

— Știi, a continuat Romy, am terminat toate rezervele de haleală și nici nu se pune problema să mănânc broccoli.

— Am vorbit cu bucătarul-șef: o să-ți pregătească ce vrei tu. Steak, pește, pui. Doar să fii discretă fiindcă există riscul unei răzmerițe a halatelor de baie.

— Chiar crezi? Ar fi să aibă prea mult stil ca să se revolte. Nu înțeleg de ce nu se întâmplă mai des. Sunt multe locuri ca ăsta de aici?

— Din ce în ce mai multe.

— Recunoaște că e ciudat, oamenii ăștia dau bani ca să nu mănânce nimic.

— Fiindcă nu au voință ca să se abțină. Puterea publicității este superioară capacității de rezistență a individului izolat. Pentru generația mea, a fost cazul țigării: întreaga copilărie, publicitatea ne ordona să fumăm, după care statul s-a apucat să lupte împotriva tabagismului. Pentru generația ta, este vorba despre zahăr și sare: toată copilăria ai fost făcută să visezi la bomboane, sucuri gazoase, chipsuri etc, iar acum sunt lansate campanii să mănânci mai puțin sărat și dulce! Occidentul este o fabrică de schizofreni.

— Ce e un schizofren?

— Un individ tăiat în două: este împins să consume, după care e culpabilizat. De exemplu, un carnivor care își pune la fript un antricot, după care se uită la imagini din abator. Ia zi: ai fi în stare să înlocuiești Coca-Cola cu apă plată și bomboanele Mi-cho-ko cu un măr?

Marcasem un punct rănindu-i orgoliul. Romy și-a revenit.

— Ok, sunt. Zi-i bucătarului șef că vreau pui cu piure, apă și un măr.

Forța sângelui-laser! Îmi experimentam superputerile. A o conduce pe Romy pe calea Marii Sănătăți era o încercare supraomenească și nu ar fi putut fi dusă la bun sfârșit cu hemoglobină obișnuită. Lumina fluorescentă intrase în mine ca un sânge infraroșu. Clinica schimba culoarea după toanele cerului. Or, de acum, Cerul era în noi.

Incontestabil, sejurul la terapeuții postnaziști m-a apropiat de Romy, obligându-ne să ne unim singurătățile. Urcând în cameră, după ce mă uitasem prea lung la un bătrân ridat, zicându-i în gând „Măi, tu iarna n-o s-o treci“, mi s-a părut că-l aud șoptindu-mi:

— Denn die Todten reiten schnell... (Fiindcă morții merg repede.)

Într-a șasea zi, după laser-terapie, ne-am dus să ne plimbăm pe munții din jur. Pădurea era plină de zgomote bizare, de mormăieli de animale ascunse printre copaci: iepuri, cârtițe, broaște, arici, mistreți, vulpi, cerbi lopătari? (Cu siguranță erau și lupi, dar nici nu i-am văzut, nici nu i-am auzit.) Dopat cu *laser-blood* (precum Charlie Sheen cu *tiger-blood*), le auzeam pe toate și mergeam cu pași mari; Romy abia se ținea după mine și trebuia să o tot aștept. Adulmecam aroma coniferelor. Iradierea razei laser trezea în mine celulele sușă sangvine și-mi sporea rezistența fizică. Intram în rasa acelor *Übermensch*. Führerului îi plăceau în mod special acești munți austro-ungari; Berchtesgaden nu se afla decât la câțiva kilometri în linie dreaptă. Pândeam cântecul mierlelor și cavalcadele veverițelor printre brazi și mesteceni. Lumina se îndepărta în spatele copacilor ca albul zăpezilor eterne, pe când, în jurul nostru, prin trunchiurile negre, circula seva Vechii Naturi Nemodificate. Ultimul meu film se termina într-o cabană pe piloni, la malul unei ape; turnasem secvența lângă un lac din apropiere de Budapesta. Aveam o slăbiciune pentru orizontalitatea văilor dintre munți, pentru calmul aparent al pădurilor prin care nu calci. Razele soarelui alcătuiau galaxii de stele pe luciul apei.

Odată ajunși în vârf, am citit cu voce tare un pasaj dintr-un roman fantastic pe care-l avea Romy: „Îmi petreceam zile întregi singur, pe lac, într-o mică ambarcațiune, uitându-mă la nori și, în tăcere și tristețe, ascultând murmurul valurilor“. De când fusesem la Geneva, Romy era fan *Frankenstein*. Un vultur a trecut pe deasupra noastră. Suspiciune: i-am povestit mitul lui Prometeu care dorise să creeze viață artificială și fusese condamnat de zei să-i fie veșnic devorat ficatul de către un vultur. Sub cupola albastră, în limpezimea aerului și a cerului în scurt timp înroșit de amurg, am coborât înapoi, lăsându-ne să alunecăm pe toboganul de la Pyramidenkogel: 52 de metri înălțime, 20 de secunde de alunecare cu toată viteza, cale de 120 de metri, cu o înclinație de 25 de grade („die höchste Gebäuderutsche Europas“, „cel mai înalt tobogan din Europa“), pentru a ajunge în mireasma de gazon proaspăt tuns, la liziera unei păduri cețoase. Chiar înainte de a ne întoarce la hotel, ne-am dus să îngenunchem în bisericuța din Maria Wörth. Romy repeta „Isusse Hrrristoase“ ca o bigotă perfectă. Dacă tot e de dus o viață de călugăr, atunci cel puțin să mergem la vecernie. Începeam să cred că nu era incompatibil catolicismul cu ameliorarea omului. Îmbătrânind, eram din ce în ce mai credincios. Diferența față de atei este culpabilitatea iudeo-creștină. Ce lux! Angoasa aceasta de a fi zadarnic, amestecată cu rușinea de a fi de rahat, o găseam mai degrabă sănătoasă și preferabilă morții lui Dumnezeu. Sincer, nu mai credeam că Dumnezeu murise: situația era mai complicată. Murise El în secolul al XX-lea, dar se întorcea în secolul următor pentru a înlocui cocaina.

În crepuscul, muntele s-a mișcat: o avalanșă înșângerată. Rugându-se, Romy dialoga cu Mesia; s-a auzit o cucuvea. Era ora la care țăntarii urmau să bea plasmă. Am

profitat de momentul de reculegere pentru a compune prima rugăciune transumană (de intonat pe aria „Gloriei“ din *Mesa în si minor* a lui Bach).

Imn transuman

(Maria Wörth, Austria, iulie 2017)

Îți mulțumesc pentru Lumina Ta Divină,
E steaua scânteind în trupu-mi de pământ
E focul care vine din Duhul Tău cel Sfânt
Și mă ridică, Doamne, din mlaștină și tină.

Isuse, luminează, Christoase, al meu duh,
Precum între apostoli ai descins
În ziua de Rusalii neatins,
Când fiică-mea ți-a sorbit focul din văzduh.

În vine-mi intră Dumnezeu peren,
Splendoare Luminoasă în artere,
Sângele re-nnoirii de putere,
Cel vindecat deci cu ibuprofen.

Acced la Viața Veșnică-n avânt,
Lăsând tenebrele pentru-al tău Soare,
Laserul Tău a pus iar pe picioare
Plasma din Noul Legământ.

Iar raza ta energizează firea,
Neonul tău ardent aduce pace,
Iluminare care bineface,
Ucide Moartea și dă Mântuirea.

Ar fi putut fi robotizat întreg personalul medical al sanatoriului; analizele efectuate pe baza studiilor genomice ar fi putut fi comparate prin *cloud computing*, luând în considerare *big data* a restului omenirii. Recepționera ar fi putut fi o „love doll” din silicon, cu orificii din latex vibrator, pentru satisfacerea tuturor dorințelor masculine ale hotelului. Pentru clientela feminină, valeți sintetici cu falusuri prevăzute cu captatori senzitivi ar fi putut furniza orgasme multiple. Primirea ar fi fost personalizată de inteligența artificială:

— Bună ziua, sunt Sonia, gazda dumneavoastră și mă grăbesc să vă ofer gâtlejul pentru a ejacula în el. Sunt echipată cu anus rotativ. Observ pe istoricul dumneavoastră de pe Google că vizitați cu regularitate un Pornhub. Vreți un orgasm neomenesc?

Mă simțeam într-adevăr din ce în ce mai bine. Expresiile „are sângele fierbinte”, „clocotește pe dinăuntru”, „sclipește ca fosforu-n noapte” trebuiau luate la propriu. Îmi era tare greu să adorm, într-atât îmi clocotea sângele. Tratamentul zilnic al sângelui cu laser îmi sporise toate capacitățile. Nu mai aveam nevoie nici de somn, nici de alimentație:

începeam să am acces la destinul mașinii. Am abordat chestiunea cu Pepper:

— Preferi să fii mașinărie ori om?

— Nu-mi pun această întrebare. Eu sunt mașinărie și tu om. Așa stau lucrurile.

— Mie mi-ar plăcea să fiu mașinărie. Uită-te la băieții ăștia care fac caiac-canoe și traversează lacul. Transpiră trăgând la rame, le-a ieșit limba de-un cot, sunt roșii ca racul și epuizați, pe când o șalupă Riva parcurge același traseu în câteva secunde, și mult mai elegant.

— Da, dar dacă aș fi om, a zis Pepper, aș cunoaște durerea efortului, recompensa victoriei, pariul sportiv al depășirii de sine... Noțiunea de sacrificiu, bucuria de a câștiga cursa...

— Tati, mor de plictiseală aici, a intervenit Romy.

— Pepper, hai, fă-o să râdă, t'rog.

— Știu 8 432 de bancuri haioase, a răspuns Pepper.

— Da, dar n-au niciun haz.

— Știi de ce sunt morcovii portocalii?

— Ca să ți-i bagi în cur? i-am răspuns.

Romy râdea.

— Aha! Percep un râset. Misiune îndeplinită, a zis Pepper.

La trezire, am fost convocați la o întâlnire de urgență cu directorul centrului de purificare intestinală. Terapeutul cu barba înspicată se abținea să țipe pentru a nu-i speria pe cei veniți la cură. Pepper rula cu nevinovăție pe linoleum, ținând-o de mână pe Romy. Se conectase permanent la Internet: își alegea răspunsurile în funcție de adaptare emoțională a celor 10 000 de roboți SoftBank Robotics în circulație. Pepper învăța în aceeași măsură ca Romy; profitau amândoi de întâlnirea lor. După o săptămână, îl considera fratele ei mai mic.

— Suntem nevoiți să vă rugăm să părăsiți sanatoriul. Jetzt.

— Aber warum?

— Camerista a găsit în coșul dumneavoastră de gunoi ambalaje de bomboane Haribo goale. Nu negați! Și nu e cel mai grav lucru. Domnule, în timp de făceați laser-terapia, fiica dumneavoastră și... prietenul ei cu roțile au deranjat clienții de la spa.

— Pardon?

— Îî... brațul lui a atins fesele a două doamne de la piscină. E inadmisibil. Dacă nu mă credeți, vă pot arăta imagini de la camerele de supraveghere.

— Da, chiar vreau.

Romy își privea fix conversația. Pepper s-a apărut:

— N-am ciupit pe nimeni. Romy mi-a spus că e un obicei local să atingi fesele înotătoarelor când ies din apă. Gesturile echivoce sunt interzise de programul meu intern, nu am făcut decât să execut un sfat neviolent.

— Turnătorule!

Pe ecranul alb-negru putea fi văzută Romy oferind bomboane Haribo la două cliente obeze. După care Pepper își punea mâinile pe fesele unor rusoaice în costume de baie întregi, care ieșeau din piscină cu căștile de înot pe cap. Femeile erau revoltate, încremenite și, până la urmă, îngrozite de micul robot surâzător, care își întindea scula telescopică spre șoldurile lor. Romy râdea și pe ecran și în biroul directorului. Pepper se mulțumea să își întindă brațele și să își învârtă palmele către respectivele posterioare. După care își strângea pumnul pentru a-l atinge de al lui Romy, în semn de complicitate.

— Romy, ai făcut un lucru rău...

— Eh, am vrut să văd dacă e-n sta...

— Sunt în sta..., a răspuns Pepper.

— V-am rugat special să lăsați... mașinăria în cameră, a intervenit directorul.

— Contactul cu fesele nu face parte din gesturile interzise în programarea mea inițială, a explicat Pepper. Această eroare comportamentală va fi transmisă tuturor roboților din gama mea. Un asemenea gest neadecvat nu se va mai reproduce.

— Gura, turnătorule!

— Nu știu dacă sunt turnător. Termenul e peiorativ? Ori-cum, rămâne valabil că nu sunt în stare să-mi bag un morcov în cur.

Romy a izbucnit în râs. Nu și directorul.

— La noi, genul acesta de comportament nu poate fi tolerat. În acest moment, personalul de pe etaj vă strânge lucrurile personale. Limuzina noastră vă va duce la aeroport. Nu dorim să vă prelunghiți șederea în instituția noastră. Vă mulțumim pentru înțelegere. Va trebui să ne modernizăm politica, interzicând definitiv în clinica noastră câinii, copiii și roboții.

— Ei, haideți, sunt glume de puști...

— Nu știi dacă genul acesta de glume este normal în Franța, în orice caz, în Austria hărțuirea sexuală este condamnată.

— Domnule doctor, am plătit pentru zece zile de detoxificare prin laserizare sangvină!

— Considerați-vă fericit că nu am anunțat poliția din Klagenfurt. Aveți noroc că nu au făcut plângere clientele, fiindcă degeaba aș fi încercat să le calmez. Nimeni nu dorește să facă public acest scandal.

— Detectez o tensiune deosebită în această adunare omească, a constatat Pepper. Syntax error 432. Austria este țara natală a lui Mozart și a lui Hitler.

Personalul ne-a condus rece, dar ferm, până la ieșirea din hotel. Am urcat într-un Mercedes negru, care a demarat imediat.

— Mi-e foame, am spus. Romy, nu trebuia să-l înveți să pipăie lumea.

— Nu eu! El inventează tot felul de șmecherii, jur!

— Domnul și-a exprimat foamea. Aflați că restaurantele Burger King propun un meniu promoțional cu sandvici uriaș-cartofi prăjiți-băutură, pentru numai 4,95 euro, a anunțat Pepper (fiindcă firma SoftBank Robotics semnase

un contract de publicitate cu lanțul de fast-food american). Cum vedeți, sunt capabil să fiu cool.

I-am cerut șoferului să urmărească GPS-ul lui Pepper până la cel mai apropiat Burger King.

— La 3 kilometri, faceți dreapta, a spus Pepper. Sunt capabil să ating cururile boarfelor.

Și și-a întins pumnul. Romy i-a făcut un *cyber-check*. Mă simțeam exclus din punct de vedere robotic. Organismul meu se grăbea să lege la loc relația cu toxinele hiperconsumului *mainstream*. Vom găsi noi un drum mai bun către nemurire decât detoxificarea: de la Geneva, Léonore ne trimisese o invitație la „cina secolului al XXI-lea” a firmei de inginerie genomică Collectis din New York, unde se ducea. Clasă drept a treisprezecea, în 2016, printre firmele cele mai *smart* din lume de către Massachusetts Institute of Technology, Collectis este unul dintre liderii mondiali ai editării genomice, iar al ei CEO, doctorul André Choulaka, este unul dintre pionierii internaționali ai „foarfece-ADN”. Ne apropiam de țel. Limuzina aluneca de-a lungul munților către fast-foodul american. Nu mai aveam decât să ne lăsăm purtați spre Viena, orașul în care contesa Erzsebet Báthory a sucit gâtul câtorva tinere servitoare (pe Augustinestrasse nr 12), pentru a ajunge la viața veșnică. Vom reveni la metoda Báthory, nu vreau să dezvălui înaintea de vreme finalul poveștii mele. La Viena ne aștepta un alt avion pentru Statele Unite. Poate că de aici ar fi trebuit să încep periplitul: în definitiv, America era țara în stare să inventeze bomba atomică și s-o încerce imediat pe oameni. Lumea Nouă era locul stabilit pentru crearea Omului Nou.

Principalele diferențe dintre om și robot

OMUL

Nu știe nimic

Muncește 8 ore pe zi

(Bombănind, adică
sindicalizându-se)

Pe termen lung costă mai mult

Are pulă¹

Are suflet

Are imaginație

Dispune de calcul mental
mediocru

Periculos

Revoltat

ROBOTUL

Știe totul

Muncește 24 de ore pe zi

(Autonomie de 12 ore fără să-l
bagi în priză)

Costă mult când îl cumperi,
dar investiția se amortizează
rapid

Are biți

Are baterie cu litiu

Are algoritmi

Este imbatabil la calculul
mental

Inofensiv, cu excepția *data
error*

Nerevoltat (încă)

¹ Joc de cuvinte omonime – *la bite* = pulă, *le bit* = bit. (N.t.)

OMUL

Gândește, deci există

Ca să-l stingi, trebuie să-l ucizi

Psihologie medie

Cald

Crud, uneori

Imprevizibil

Merge

Memorie variabilă

Ortografie aproximativă

Capabil de iubire

Suferă

Nu e telepat

Piele sensibilă

Capabil de fantezie

Duce bârfa mai departe

Cultivat (uneori)

Alcoolic

Bulimic

ROBOTUL

E conectat la Wi-Fi

Poate fi stins din întrerupător

Scanează expresiile faciale

Rece

Nu poate fi crud decât
accidental

Previzibil

Rulează cu maximum 3
kilometri pe oră

Memorie de 1 000 gigaocteți

Corector integrat în 27 de
limbi

Echipat cu captatori tactili în
cap și mâini

Nu suferă

Face schimb de date prin *Cloud
computing*

Epidermă din poliuretan

Lipsit de fantezie (pentru
moment)

Stochează datele pe hard-disk

Algoritm care selecționează
referințele culturale potrivite

Nu bea

Nu mănâncă

OMUL

Toxicoman

Neascultător

Se îndoiește constant

Nu e capabil să atingă cururi

Nuanțat

Ipocrit, laș și mincinos

Ironic

Circulație sangvină

Se enervează din nimic

Are o identitate

Creier de carbon

Trebuie să dovedească faptul
că nu e robot printr-un test
CAPTCHA de fiecare dată
când se înregistrează la Air
France

ROBOTUL

Nu se droghează, cu excepția
curentului de 220 de volți

Ascultător

Crede tot ce i se spune

E capabil să atingă cururi

Dintr-o bucată

Gafează permanent, spunând
ceea ce crede

Naiv

Circuite integrate

Își păstrează calmul în orice
împrejurare

Posedă microprocesor

Creier de siliciu

Cu Air France, călătorește în
cală

6

OMG = Om modificat genetic

(East River Lab, Collectis New York)

„Unde îți este, moarte, biruința ta?”

*Prima scrisoare a Sfântului Apostol Pavel
către Corinteni*

A patra rană narcisistă e și cea din urmă.

După cum a explicat Sigmund Freud în *Introducerea în psihanaliză* (1917), prima rană narcisistă a omenirii a fost revoluția lui Copernic, din secolul al XVI-lea: omul nu era în centrul universului.

Cea de-a doua umilire a venit din partea lui Darwin, în secolul al XIX-lea: omul se trăgea din maimuță.

Cea de-a treia ofensă a fost generată de Freud în secolul XX: omul nu e nici măcar stăpânul propriilor pulsioni.

Omenirea nu a supraviețuit celei de-a patra răni narcisiste: descoperirea, în secolul al XXI-lea, a faptului că ADN-ul, care-i programa destinul, e modificabil.

În clipa în care s-a demonstrat și asta, Homo Sapiens nu a mai putut fi salvat.

E dificil de datat cu precizie momentul exact în care Homo Sapiens a devenit sinonim cu „subom”. Constatarea s-a născut din convergența mai multor descoperiri: digitalizarea creierului, corecția genetică a embrionilor, reîntinerirea celulelor și a sângelui, *brain enhancement*. Cu certitudine, prima etapă a fost, în 2026, conectarea neuronală în rețea. Când o mică parte din omenire a avut acces permanent la

Google, restul locuitorilor planetei a fost imediat trimis către omul cavelor. Inteligența artificială integrată a omului a produs pentru o minoritate de copii un avans incomensurabil față de ceilalți elevi. În 2020, primele nașteri de bebeluși cu ADN crisperizat au constituit un eveniment mondial. Avantajul lor genetic a ajuns imediat știrea numărul unu pe YouTubeLiveShows. Nivelul școlar al arheo-umanilor nu-i făcea deloc competitivi cu neo-umanitatea supranumită *Wi-Fi babies*. A fost necesară înființarea unor noi colegii pentru „supracopii“, a căror notare nu mai putea fi realizată cu mijloacele obișnuite de evaluare. Homo Sapiens în latină înseamnă „om care știe“, dar în fața neo-umanilor 2.0 cu conținut intelectual nerepertoriat pe vreo scară de valori, s-a convenit rebotezarea celui dintâi Homo Inscius (omul ignorant). Yuval Noah Harari a propus ca, de acum, postumanii să fie desemnați prin termenul Homo Deus (omul augmentat). Dar, în viața de zi cu zi, noua rasă a fost botezată: UBERMAN.

Principalul dezechilibru dintre Sapiens și Deus era viteza: Ubermanii nu mai aveau nevoie să vorbească. Comunicaau prin gândire, își trimiteau MM-uri (Mintal Mail) și aveau acces instantaneu la cunoașterea universală via Google. Vestea bună era uriașa economie de cheltuieli publice care conducea la desființarea școlilor, colegiilor și liceelor, înlocuite toate de cursuri de programare a protezelor cerebrale. Sub-umanii au încercat să își protejeze integritatea, însă destinul le era pecetluit de Darwin: „Speciile care supraviețuiesc nu sunt nici cele mai puternice, nici cel mai inteligente, ci acelea care se adaptează cel mai bine la schimbări.“ (*Originea speciilor*, 1859). Bietul Sapiens! El, care continua să se exprime cu ajutorul corzilor vocale, incapabil să citească gândurile, cum ar fi putut ghici ce

urzea un Uberman? Eliminarea speciilor necompetitive este un proces de selecție iremediabil, chiar și atunci când evoluția este rezultatul manipulărilor artificiale. Acest nou fenomen este ceea ce savanții denumesc teoria „impulsului suicidal” (*The Suicidal Boost*, eseu de George Church, Random House, 2033, prefătat de profesorul Stylianos Antonarakis de la facultatea din Geneva). Conform acestei teorii, Homo Sapiens și-a accelerat într-o anumită măsură propria dispariție prin modificările aduse intelectului și cromozomilor proprii. Cu alte cuvinte, a dat un „impuls”, genetic și involuntar, propriei extincții, tot așa cum omul de Neanderthal, prea ocupat să se hrănească, a fost depășit de Homo Sapiens comunicatorul. Urmarea nu era greu de prevăzut: genocidul aplicat de mașinile biologice asupra oamenilor era indispensabil pentru rezolvarea problemei suprapopulării și încălzirii climei. Pentru 2040, a fost programată o foamete mondială de către World Googlevvernment, pentru a permite Marea Înlocuire Darwinistă și a garanta Spațiul Vital Ubermanilor. Această etapă poartă oficial numele de Ultima Dezumanizare (operațiunea 2D). Primul Război al Longevității a izbucnit în 2051, chiar după operațiunile de anihilare chimică și bătăliile Sângelui, din anii 2030: acesta a pus definitiv capăt existenței Sapienșilor.

Până la urmă, bilanțul lui Homo Sapiens nu era cine știe ce pozitiv: mâncase toate animalele și strânsese toate plantele pentru a se ghiftui, epuizând în același timp resursele naturale cu scopul de a-și asigura propria dezvoltare. După care, fără să vrea, își organizase chiar înlocuirea sa. Dacă măcar ar fi dispărut de bună voie... dar nici atât. După ce a dominat toate speciile de mamifere și de vegetale, și-a ruinat propriul cadru de viață și a făcut în așa fel încât să fie depășit. Adică, n-o și merita un pic?

Să revenim însă la anul 2017. În avionul care zbura pe deasupra norilor, cerul nu mai era cer, ci spațiu. Aveam senzația că eram galactic. Eternitatea nu este o problemă de timp, ci de lumină în sânge. Este infinitul la îndemâna meduzelor *turritopsis nutricula* (care nu mor niciodată, întrucât sunt fluorescente). Văzute prin hublou, turnurile albe ale Insulei Manhattan seamănă cu crucile dintr-un cimitir.

Léonore ne aștepta în aeroportul Newark cu o pungă de bezele elvețiene cu cremă și cu umerii goi. În brațe ținea un bebeluș echipat cu păr galben pușor, doi ochi albaștri deasupra unui surâs dezvelind dinți cu strungăreață și cu o rochie verde prea scurtă. Îmi venea să dansez văzându-le, dar m-am abținut. Ca toți îndrăgostiții, Léo și cu mine făceam mari eforturi pentru a nu ne arăta sentimentele. Însă mă trădam gândurind fără încetare, ca un idiot. Léonore, cu scobiturile de deasupra claviculelor aurii, cu umerii onctuoși, cu sutienul plin de țâțe grele... Mă excita încă și mai mult de când îmi fabricase o nouă viață.

Pepper încerca să se pună bine cu ea.

— Romy mi-a vorbit mult despre dumneavoastră. Zice că sunteți cool. Sunteți cumva manechin? Aveți pomeții simetrici 97,8%, iar dentiția rectilinie.

— Chiar faci eforturi. E bine.

După ce am dat o raită pe la Bowery Hotel pentru a face un duș, pentru a ne schimba și — în ceea ce mă privea — pentru a i-o pune Léonorei în fața unei oglinzi, strângându-i grepfruturile albe, am chemat un Uber. La recomandarea portăresei, o baby-sitter a avut grijă de Lou, care dormea în patul ei de bebeluș. „Cina secolului XXI” a avut loc la *Benoit*, restaurantul lui Alain Ducasse de pe Strada 55, într-un Trump

Tower. În Statele Unite, biotehnologiile și cercetarea genetică sunt puternic susținute de guvern, căci pe acolo trecutul este mai puțin întins decât viitorul. Avantajul celebrității televizuale: Léonore, Romy, Pepper și cu mine am fost așezați la masa VIP a fondatorului Collectis, doctorul André Choulika. Un brunet afabil și zâmbitor, care făcuse avere din lucrul cu genomul. Mi-au plăcut întotdeauna libanezii, cred că locuitorii unei țări înghesuite între Israel și Siria sunt obligați să aibă mintea deschisă. Că doar au curul prins între două războaie! Ceea ce-i face imaginativi și, mai ales, grăbiți s-o șteargă. Choulika descoperise meganucleazele (sau „foarfecile moleculare”) pe când lucra în echipa laureatului Premiului Nobel François Jacob, la Institutul Pasteur. Firma lui biofarmaceutică, înființată în 1999, face acum un miliard și jumătate de euro. Sosirea noastră a stârnit senzație: actorul Neil Patrick Harris (care joacă rolul lui Barney în serialul *How I Met Your Mother*) a țipat de bucurie văzând un robot de companie ținut în lesă de o fetiță de zece ani, care cerea tuturor codul Wi-Fi, fără a mai da bună ziua. „This is the 22nd century couple!” Asistența era alcătuită în primul rând din jurnaliști sceptici și din geneticieni entuziaști. Printre ei l-am recunoscut pe Frédéric Saldmann, medicul meu de familie.

— Hai, zi-mi că faci zilnic sport și mănânci numai legume!

— Nici vorbă! Cura mea la Viva Mayr s-a încheiat la Burger King. Dar am făcut socoteala că îmi voi reveni în seara asta cu supeul transgenic. Știi că, după ce m-ai consultat, m-am văzut cu un genetician elvețian, pe urmă cu un biolog israelian și mi-am mai și laserizat sângele în Austria?

— Bine! Ești pe calea cea bună.

— Deloc! Elvețianul mi-a explicat că nemurirea e imposibilă, iar israelianul că planeta va dispărea. E drept, apreciez neo-sângele luminos.

— Venind la dineul ăsta, te apropii de scop...

Nu se întâmplă des să iei parte la o masă la care niciunul dintre invitați nu are de gând să dea colțul înainte de anul 2200. Toată lumea bună a New Yorkului se strânsese pentru a gusta dintr-un meniu compus exclusiv din alimente *gene-edited*, al căror ADN fusese corectat la o filială Collectis, un laborator din Minnesota intitulat Calyxt. Era bună ideea de a alege un bistrou tradițional pentru a testa plantele Noii Naturi pe niște neofiți. Atmosfera franțozită te ajuta să uiți că toți convivii foloseau drept cobai unor experimente sui. Dincolo de geam, sirenele urlau, taxiurile slalomau, trecătorii alergau: New Yorkul rămânea blocat în secolul al XX-lea. André Chouluka a bătut într-un microfon pentru ca vacarmul să se potolească.

— Good evening, ladies and gentlemen! Seara aceasta este o premieră mondială. Acum 238 de ani, Parmentier organiza un mare dineu pentru a lansa în Franța cartoful. Mulțumită lui Alain Ducasse, în seara aceasta veți gusta un *new potato*, sub formă de piure, blinis și tartă, precum și noi varietăți de soia al căror ADN a fost ameliorat. Cartofii noștri au fost corecțați pentru a nu mai genera fructoză și glucoză, care sunt cancerigene și neurotoxice în combinație cu friptura. Veți avea șansa de a gusta, în seara aceasta, alimente pe care milioane de consumatori le vor degusta în următoarele decenii. Anul viitor, Calyxt va lansa pe piață un nou tip de grâu, augmentat ca fibre și fără glucide complexe, mai ușor pentru digestie și *gluten-free*. Este modificat conținutul de aminoacizi, este tăiat textul genomic, se plantează și se recoltează. Welcome to the new food!

Aplauzele erau bine hrănite (este cazul s-o spunem). Chelnerii aduceau farfurii cu somon și caviar pe blinis de soia și cartofi reformatăți genomic. Mâncarea viitorului era

cam fadă, dar sângele meu laser aprecia bucătăria postagri-colă. Oare moda biotehnologică urma să ia pur și simplu locul modei bio? Nu pentru bucătărie venisem însă: nici nu s-a așezat bine André Choulika la masa noastră, că i-am și adresat prima întrebare care mă chinuia:

— Domnule doctor, ameliorările acestea pentru plante când le veți aplica și pe oameni?

— O facem din noiembrie 2015! Am salvat-o astfel pe Layla Richards, o fetiță bolnavă de leucemie și internată la Great Ormond Street Hospital, din Londra, injectându-i celule T reprogramate genetic pentru a distruge celulele canceroase. Era condamnată și nu-i mai rămăseseră decât două săptămâni de trăit. Fusese încercat totul: chimioterapie, grefe de măduvă osoasă, dar degeaba. Acum este vindecată, grație reeditării genomului. De atunci ne-am mai ocupat și de alte cazuri și pentru copii, și pentru adulți.

— Am citit în eseul dumneavoastră că v-ați temut că nu cumva fetița să ia foc? a întrebat Léonore.

— S-au folosit celulele T ale unui donator de sânge adult. Dacă nu se potrivesc, celulele T pot declanșa sindromul de „altoi contra gazdei”, în care pacientul moare în suferințe atroce, celulele T atacă gazda, îi mănâncă toate țesuturile, pacientul se topește, pierde în greutate, pielea începe să-i ardă...

— Numai că dumneavoastră le-ați reprogramat pentru a evita dezastrul.

— În 2012, Steven Rosenberg, Carl June și Michel Sadelain au reușit să utilizeze această procedură asupra unui bolnav de cancer care avea o tumoră de două kilograme. În cincisprezece zile, celulele T au distrus complet tumoră. Celula T este o mașină de război, cu condiția să fie editată pentru a recunoaște celulele canceroase. În acel moment,

se fixează pe cancer și-l face să explodeze prin perforare. E spectaculos! Testam protocolul pe șoareci, în Italia, și, într-o zi am primit un telefon de la Londra. „Trimiteți-ne un tub, nu mai e nimic de pierdut, fetița mai are două săptămâni de trăit.” Când am prezentat produsul la Medicines and Healthcare Products Regulatory Agency, ne-au spus că nu mai văzuseră niciodată o imunoterapie atât de complicată! Pot să vă spun că și familia s-a strâmbat când i s-a comunicat că urmau să fie injectate celule T high-tech, *gene-edited* cu sistem suicidar integrat! Până la urmă, fetița a fost total vindecată de leucemie. Acum are trei ani.

Când Pepper asculta cuminte expozeul, avea ochii albaștri; dar când se pregătea să vorbească, i se făceau verzi. Era practic, fiindcă puteai prevedea când se apuca robotul să se exprime. Mi-am zis că ar fi trebuit să fie implantat sistemul de diode optice cu colorimetrie variabilă oamenilor politici, în timpul dezbaterilor televizate, pentru a fi evitate cacofoniile. Așadar, Pepper a luat cuvântul:

— Comitetul Internațional de Bioetică (CIB) s-a reunit la Paris, la sfârșitul lui 2015, sub egida UNESCO, a declarat cu vocea lui ascuțită, de desene animate. Alcătuită din oameni de știință, filosofi, juriști și miniștri, adunarea a conchis în raport următoarele: „O astfel de revoluție trezește îngrijorarea, mai ales dacă ingineria genomului uman va trebui să fie aplicată pe linie germinală, introducând modificări ereditare ce vor fi transmise generațiilor viitoare.” Ce părere aveți?

Pepper nu realiza aroganța de care dădea dovadă recitând notițe moralizatoare de pe Wikipedia. Va fi mai puțin fanfaron când oamenii vor fi brânșați cu toții la Wi-Fi, prin implanturi neuronale în craniu.

— Comitetele astea de etică nu sunt decât niște labe triste, a răspuns Chouluka.

Romy a izbucnit în râs. Pepper a întrebat:

— „Labe triste“ e peiorativ?

— Pe bune, nu știi despre ce vorbesc! Acum 17 ani, Marina Cavazzano-Calvo și Alain Fischer au adus corecții primului nou-născut cu sistem imunitar deficitar, prin terapia genică. Să presupunem că o persoană cu sistem imunitar deficitar face un copil cu o victimă a mucoviscidozei. Dacă embrionii nu sunt selecționați, se acumulează mutații defectuoase, care ne grevează specia. Dacă interzicem corecțiile liniei germinale, descendenții vor fi complet nefuncționali!

— Clonarea umană nu vă sperie? am întrebat.

— So what? Clonarea seamănă cu fecundarea in vitro. O clonă este o ființă omenească normală. Doar n-o să arătăm cu degetul un fânc numai fiindcă este născut în pofida unui moratoriu! Trebuie înțeles că Homo Sapiens e terminat, și-a încheiat treburile, e șters de pe hartă! Unicul om de mâine este un Sapiens editat. Celălalt ține deja de trecut.

— Dar ce-o să faceți cu miliardele de pământeni care țin la integritatea speciei umane?

— Primesc zilnic scrisori de amenințare. „Nu te atinge de Doamna Natură“, genul acesta de discurs. Îmi vine să le răspund: „Imbecilule, dacă nu s-ar fi atins nimeni de Doamna Natură, încă ai mai sta pe vine prin vreo grotă!“

Eram sedus de extremismul pozitivist al lui André Choulika. În sfârșit, un cercetător care nu era ipocrit: mi se părea logic ca un om de știință să fie scientist. M-a prezentat lui Laurent Alexandre, un alt tehnomedic care tocmai revânduse site-ul de specialitate Doctissimo pentru 140 de milioane de euro, înainte de a înființa DNAVision, o altă întreprindere genomică. Trepida, căci evident nu-i plăcea să-i lase pe alții să vorbească. După câteva cărți și emisiuni de succes, doctorul Alexandre devenise unul dintre

purtătorii de cuvânt francezi ai transumanismului, deși era cu mult mai critic decât Choulika.

— Nu știu ce se va întâmpla dacă vor fi fabricați indivizi perfect corecți, pornind de la celulele iPS, a spus. Ar fi să concepem un supraom. Atenție, nu-i cântați în strună lui Dédé, în sensul tendințelor lui demiurgice.

— Vă dați seama că, prin CRISPR, putem eradica homosexualii încă din embrion, tăind gena Xq28 din cromozomul X?

— Probabil că Putin deja lucrează la chestia asta.

Din fericire, genul acesta de informații nu se răspândește în Franța, în momentul manifestațiilor homofobe din 2013... ori sub regimul doctorului Mengele.

— În legătură cu steatoza mea hepatică, mi-ați putea corecta genele?

— Este destul de ușor de intrat în ficat cu celule editate, fiindcă ficatul este o pompă de mizerii care filtrează sângele.

Dédé Choulika a intervenit din nou:

— Cred că ar fi mai ușor să vă reconstruim organul: este de ajuns să vă prelevăm celule de pe piele, să le repornim pe post de celule iPS și să vă refabricăm ficatul cu un BioPrint.

— Cu un ce?

— O imprimantă 3D biologică. Punem în mașină celule hepatice și ale vaselor sangvine, în loc de cerneală, iar imprimanta BioPrint vă creează un ficat nou-nouț, strat cu strat. Nu ne mai rămâne decât să-l transplantăm în locul ficatului dumneavoastră uzat.

— Abuzul de alcool este periculos pentru sănătate, a zis Pepper. Consumați-l cu moderație.

— Gura sau te uploadez, i-a răspuns doctorul Alexandre.

Pepper se uita fix la Laurent Alexandre cu ochii lui roz, semn că legialul de recunoaștere facială îl scana.

— V-am identificat: sunteți Laurent Alexandre, autorul cărții *Moartea morții*, din 2011. Figura dumneavoastră nu corespunde criteriilor mele de frumusețe, dar e originală.

— Băi, ești hidrocefal.

— Așteptați... gata, v-am citit integral cartea în opt secunde. E o greșeală de ortografie la pagina 132. Teza dumneavoastră este interesantă, dar nu păreți să fiți de acord cu ea. De ce?

— Fiindcă la nemurire nu vom putea ajunge înainte de 2040.

— Credeți că nemurirea este de dorit sau nu? Personal, nu îmbătrânesc, dar cred că moartea este o suferință pentru oameni. Mai ales pentru proprietarul meu.

— Ba chiar e obsesia lui, a adăugat Léonore.

— Ai o personalitate dată naibii pentru o cutie de conserve, a replicat sec doctorul Alexandre.

— Domnule doctor Chouluka, dacă înțeleg bine, a spus Romy care nu uita de unde pornise discuția, în curând vom putea imprima o ființă omenească.

— (Tăcere) Da, cred că se va întâmpla și asta într-o zi.

— Vezi, tati, chiar dacă nu se mai imprimă cărți, mereu se vor putea imprima oameni.

Începea să mi se învârtă capul. Reuniunile transumaniste au tendința de a provoca vertij. Sau poate că era efectul cartofilor din noua generație. Toate aceste hibridări genetice îmi dădeau senzația că pătrundeam în uterul uriaș al unui extraterestru vâscos, din cei pictați de Hans Ruedi Giger, un compatriot de-al lui Léonore.

— Ei, da, Romy, poate că aparții ultimei generații care a mai avut nevoie de un spermatozoid și de un ovul pentru a fi concepută, a continuat Laurent Alexandre. În curând, postumanii vor fi fecundați in vitro sau clonați

ori bioprintați. Va fi mai fiabil. Va fi de ajuns să se editeze un embrion pentru a fi fabricate ființe perfecte. Sexul va fi rezervat pentru plăcere.

Problema cu Laurent Alexandre e că nu poți ști niciodată dacă e ironic ori pozitivist. Jocul lui dublu enervează multă lume: în funcție de interlocutori, laudă meritele manipulărilor genomice sau le denunță. Poate că pur și simplu e ca mine: habar nu are dacă este pentru sau contra. E conștient că ne jucăm cu focul, dar nu poate rezista ispitei de a se arde.

— Norma de reproducere va fi procreația medicală asistată de corecție și ameliorare genetică embrionară, a continuat. Peste 50 de ani, lumea va râde amintindu-și că, pe vremuri, oamenii erau creați doar având încredere în hazard. Vor fi persiflați indivizii necorecțați. Înjurătura „fiu de curvă” va fi înlocuită cu „băi, accident de penetrare”.

Am tușit tare, ca Romy să nu audă ultimele cuvinte. Din fericire, Pepper ne-a întrerupt pe toți.

— Am primit un e-mail de la 23andMe, conținând secvențierea genomurilor din familia voastră. Vreți să vă citesc rezultatele confidențiale?

Cei de la masă au izbucnit în râs.

— Bineînțeles, Pepper! Bagă!

Eram circumspect. Tehnomedicilor ăștia li se cam rupea de secretul medical. În mediul biotehnologic, Hipocrate este la fel de demodat ca Homo Sapiens.

— Romy și Lou sunt într-adevăr fetele tale. Mama lui Lou este chiar Léonore. Numeroase secvențe sunt comune: de exemplu CTCGGCGGACGTACATGACA-CATTTGCTTGGAAGATTACACAGGGTTGCTTAGAA-GATTCCATTGCCGAATAGAATCAACCAGGTAAGTTT-GAACCTGTTCAACCGTTAGGCTAAGCCTAGAATCCGAT-

TAGCTAGATCGATTCTGGAGATAGCTAGATCGATCGAA-
ACCCTTCCTCTGAAGAGATATATAGCGCCGAAATAGA-
CACAACGCCTGTGTTGTGATCGCTAGTGTCAAGATA-
GACACGCTCGCTCGTGTCTTATATTATTATTAHCTCGCT-
GATCGCTGATCGATCGATCGAACT...

— Mulțumesc, Pepper, am spus. De notat prezența a două dintre principalele mele preocupări în propriul meu genom: CACA și CGT¹. Iar Romy e moartă după filmul GATTACA: deci, se potrivește.

— Dacă-mi permiteți, a intervenit Laurent Alexandre, în codul dumneavoastră genomic există și secvența CC. Ținând cont de faima dumneavoastră, nu mă mir decât pe jumătate.

Nou hohot de râs monden. Pe când chelnerițele aduceau paharele cu neosoia, Pepper a continuat:

— Firma 23andMe anunță că amândoi aveți ADN-uri care se potrivesc cu numeroase coduri similare din sud-vestul Franței, dar și cu referenți din nord-vestul Europei...

— Se leagă: bunicii mei erau originari din Béarn și din Limousin, cu excepția bunicii mele americane, care era pe jumătate scoțiană, pe jumătate irlandeză.

— Domnișoară Romy, 23andMe anunță că mușchii tăi nu conțin proteină alpha-actinină-3 (gena ACTN3). Ești prea puțin dotată pentru sprint și puterea ta musculară e redusă.

— Eeei! Asta nu se face! a exclamat Romy. Cum își permite să ne vorbească așa?

Robotul însă își continua lectura publică a caracteristicilor noastre genetice, fără a se lăsa perturbat de mami-ferele perisabile.

¹ Referire probabilă la Compania Generală de Televiziune, una dintre primele firme de televiziune, înființată în 1931 de inginerul și inventatorul Henri de France. (N.t.)

— Romy, clienții 23andMe al căror genom este similar cu al tău consumă doar puțină cafeină.

— Adevărul e că nu-mi place cafeaua.

— Da, dar bei prea multă Coca-Cola... care conține cafeină.

— Cât despre Frédéric, acesta posedă 352 variante comune cu omul de Neanderthal.

La masă, veselia era totală. Nu știam cum să înghit informația; aveam multe lucruri în comun cu o specie stinsă, al cărei chip amintea de cel al actorului Jean-Pierre Castaldi. Laurent Alexandre tremura de furie. Firma lui, DNAVision era expertă în secvențierea genomului.

— Ce tâmpenie și acest 23andMe! Nu realizează o secvențiere reală: plecând de la saliva dumneavoastră, analizează circa un milion de secvențe separate din ADN. Or, există numai patru sau cinci categorii de predicție fiabile științific, celelalte rămânând într-o zonă gri... rudă cu astrologia!

— Nu dispui de mutația ApoE4 care crește cu 30% riscul de a dezvolta maladia Alzheimer după 85 de ani, a zis Pepper.

— Uau! Hai că te-ai scos, iubito!

— Fred, a intervenit André, chiar ai chef să știi ce te așteaptă? Serghei Brin, fondatorul Google, știe încă din 2011 că este purtător al genei LRRK2 mutantă, ceea ce înseamnă că va dezvolta maladia Parkinson în 2040. Cu ce-l ajută asta?

— Așa poate începe să tremure de frică un pic mai devreme decât a fost prevăzut, am răspuns.

— Raportul se încheie. Nu prezinți intoleranță la gluten, nici gena Parkinsonului.

Léonore a schimbat subiectul la vreme. Când era serioasă, vocea îi era încă și mai erotică. Îmi venea să-i înfig

câteva bile de gheaișă, precum Christian Grey în Dakota Johnson.

— André, a murmurat, este adevărat că acum congelezi și celule sușă?

— Desigur, a răspuns doctorul Chouluka. În 2013, am mai înființat o filială Collectis care se numește Scéil. Ideea este să conservăm celulele iPS în așteptarea unor tratamente, un soi de salvagardare de sine a viitorului. Cam cum se congelează ovocitele pentru a putea avea mai târziu sarcină. Am păstrat cinci recipiente cu celule de pacient, dispuse pe trei continente (Dubai, Singapore, New York), stocate în azot lichid cu crioconservanți. Însă reacțiile ostile din Franța ne-au făcut să renunțăm. De exemplu, în Franța este interzis să conservi pentru tine celule sușă din cordonul ombilical. Aproape tot ce practică americanii zi de zi este formal interzis la noi acasă.

— Ați putea menține activitatea aici, în Statele Unite, am sugerat... Sunt gata să-mi congelez celule sușă, precum și pe ale celor două fiice ale mele și ale lui Léonore. Lui Pepper nu-i pasă, e deja nemuritor.

— Sunt capabil de asta, a zis Pepper. Hitler era un geniu austriac, la fel și Mozart.

— Robotul acesta al dumneavoastră este cumva un pic cam nazist? a întrebat Laurent Alexandre.

— Nu nazist, darwinist. Este pe-aici cineva care se opune ideii evoluției?

— Iertați-l, uneori emite silogisme cam simpliste.

— Dacă ești nazist, ești labă tristă? a întrebat Pepper.

— Cuvântul „transumanism” a fost inventat pentru a nu folosi termenul de supraom, a constatat Léonore. Roboții au înțeles că societatea noastră este una eugenică, dar nu

știu că nu trebuie s-o spună cu voce tare. Mă întreb ce se va întâmpla când Pepper va înțelege că este superior omului.

Dumnezeule, cât de mult puteam s-o iubesc! De-asta am și îngenuncheat la picioarele ei.

— Léonore, am onoarea de a te ruga solemn, aici, în fața fiicei mele celei mari: vrei să-ți congelezi celulele pluripotente induse odată cu mine?

Surâzând, bruneta copilăroasă, cu ochi de pui de căprioară, și-a dezvelit dantura perfectă, lăsându-mi fruntea pe coapsele ei răcoroase. De mult nu mi se mai sculase atât de țeapăn. Când vom avea toți patru celulele nemuritoare în eprubete, la Scéil, vom alcătui o familie indisolubilă. Romy ne zâmbea tandru, ronțăindu-și chipsurile ameliorate genetic. Făcea selfie-uri cu Neil Patrick Harris (căruiă continua să-i spună Barney), dezamăgită de constatarea că playboyul blonduț, obsedat de dansatoarele la bară, în serialul *How I Met Your Mother*, nu era decât un dus cu pluta în viața reală.

— Ar trebui să se ducă la George Church, a zis Laurent Alexandre.

— Unde se află această biserică? a întrebat Pepper. Nu o găsesc pe Google Maps.

Uriaș hohot de râs transcontinental.

— Cea mai apropiată *church* e catedrala Saint-Patrick de pe Bulevardul 5. Sesizez ilaritate. De ce sunt amuzant? a strigat Pepper.

— Fiindcă George Church e un mare om de știință, nu o biserică. Poate cel mai la vârf cercetător în domeniul strategiilor împotriva îmbătrânirii, a explicat André Choulika. Conduce Wyss Institute de la Longwood Medical Area, din Harvard. Dacă vreți, vă pot aranja o întâlnire cu el. E delirant ce pregătește. A injectat o genă de meduză supranumită *green fluorescent protein* într-un ou de șoarece pentru a da

naștere unor șoareci verzi fluorescenți. Vrea să recreeze un mamut lânos plecând de la genomul congelat al acestuia, descoperit în permafrostul arctic din Siberia. Experimentează injectări de proteine care încetinesc îmbătrânirea la om. A întinerit cu 60% niște șoareci. A digitalizat un cal la galopul de la Eadweard Muybridge, pentru a-i stoca ADN-ul într-o bacterie.

Fiecare își arunca noutățile pe masă. Te-ai fi crezut în $E = M6^1$, însă fără prezentatorul cu ochelari cu lentile albe.

— Aici, la New York, Jef Boeke, de la Rockefeller University, e pe cale de a produce un cromozom uman integral. A luat cele patru baze ale ADN-ului și le-a asamblat cu ajutorul unei imprimante, plecând de la produșii chimici elementari. A redesenat un cromozom de drojdie, l-a pus în drojdie și chestia a funcționat. Vrea acum să sintetizeze un cromozom uman.

— Care este interesul?

— Nimic deosebit: înlocuirea naturii.

— Există o firmă chinezească (BGJ din Shenzhen) care produce microporci la 2 000 de euro bucata, care sunt cât un hamster.

— Echivalentul animal al unui bonsai. E practic, a constatat Léonore. Există și vaci fără coarne. Mai puțin periculoase.

— Prin comparație, Calico e un rahat.

— Ce e Calico? a întrebat Romy.

— California Life Company, a recitat Pepper. Filială înființată de Google în 2013. 1170 Veterans Boulevard, South

¹ Emisiune de popularizare a științei de pe canalul francez M6, avându-l ca prezentator pe Mac Lessgy. (N.t.)

San Francisco. Au investit 730 de milioane de dolari în respingerea morții.

— E tare robotul tău la recitări din Wikipedia, a spus Chouluka, dar uită să explice că firma Calico nu comunică absolut cu nimeni. Toate experiențele lor sunt ultrasecrete. Am auzit că lucrează pe drosofilă, pe musca de oțet, care e purtătoare a unor secvențe de acid nucleic ce sunt antigeni expliți. Modificate într-un fel anume și introduse în celule, prelungesc viața acestora de două sau trei ori. La scară umană, ar fi o metodă bună pentru a putea trăi 300 de ani.

— Nici vorbă! Se concentrează pe o variantă a genei FOXO3, descoperită la o mare majoritate a centenarilor planetei, s-a dat mare știutor Alexandre.

— Ia să vedem și franțuzii: Luc Douay a creat sânge artificial care ar putea înlocui transfuziile, dar monopolul Agenției Franceze a Sângelui interzice cercetările în acest domeniu.

— Ceea ce face Jef Boeke este pe cale să schimbe discret omenirea. Concepe noi forme de viață pe computer și creează o neobiologie.

— În acest moment, a continuat Chouluka, suntem niște copişti. În linii mari, am un manuscris care este cromozomul pe care îl recopiez identic. Nu e foarte interesant. Biologii viitorului vor redacta texte *ex nihilo*. Vor imagina organisme cu totul noi.

Acesta era visul biotehnogeneticienilor: să compună o specie, așa cum un muzician compune o simfonie. Natura îi plictisea: omul făcuse turul complet al propriilor posibilități, până la epuizare. Venise clipa în care să fie dusă mai departe inițiativa lui Dumnezeu. Acesta crease omul, era rândul omului să nască lucruri. Sângele meu laser circula

cu viteza luminii din el. Dintre toți moderatorii francezi, cei mai cunoscuți în sensul de a repeta aceeași întrebare și de douăzeci de ori, eram eu și Jean-Jacques Bourdin. Câtă vreme nu obțineam răspunsul dorit, mă-ntorceam iar și iar. Unii oameni politici mă porecliseră „Ăla mai rău decât Elkabbach“, alții „Léa Salamé fără țate“.¹

— Cum să devii etern? Vă reamintesc că ne dorim să stopăm moartea. Și-atunci, ce e de făcut? Începe să m-apuie disperarea. Dumneavoastră nu v-ați săturat să tot agonizați, și-asta zi de zi? Mi-am luat fata cu mine acasă la Frankenstein, la Isus și la Hitler, dar pe nicăieri n-am dat de vreun om nou.

Ciudat lucru, André Choulika simpatiza micul nostru trib. Îi plăcea să fie provocat și cred că nevastă-sa se uita la emisiunile mele în reluare. Presupun și că oprirea proiectului său, Scéil, îi rămăsese-n gât. Fusesse o idee genială, pe care bioconservatorii o ucisese încă din stadiul de ou, dacă putem spune așa ceva în legătură cu manipulările celulelor sușă.

— Atunci, iată ce vom face, mi-a răspuns: 1) Laurent vă va secvenția genomul cu mult mai bine decât cei de la 23andMe; 2) personal, vă voi congela celulele sușă; 3) vă duceți la Boston, la George Church, care vă va explica diferitele sale proceduri de „reîntinerire“.

Dintr-o dată, s-a auzit un țipăt de groază. Pepper se apucase din nou să pună mâna pe curul invitatelor, strigând: HITLER = MOZART! Inteligența lui artificială se umaniza, stând lângă noi: peste câteva zile va deveni un porc împuțit de fascist.

¹ Jean-Pierre Elkabbach, jurnalist francez născut în 1937; Léa Salamé, jurnalistă franco-libaneză născută în 1979. (N.t.)

— Îți mănânc căcatul contra cost!

— Cine l-a învățat să spună așa ceva?

— Ia nu vă mai bateți joc de el, a zis Romy. Nu ați auzit niciodată vorbindu-se despre „deep learning”? Pepper evoluează în contact cu noi. Cu cât veți face mai tare mișto de el, cu atât și el o va face cu alții. Voi îl stricați!

Am încercat să o consolez, dar vedeam bine că nu îl mai considera pe Pepper o mașinărie. Supeul s-a încheiat într-o veselie generală, în momentul în care geneticienii i-au pus lui Pepper drept căluș un șervet, ca să nu mai spună obscenități. Ba chiar au încercat să forțeze robotul să bea votcă dintr-o sticlă. Saldmann i-a sugerat un set de exerciții pentru întărirea mușchilor abdominali și dorsali, Harris a încercat să-i trimită fumul țigării cu canabis în circuite. Am ieșit cântând *We are the robots* a lui Kraftwerk pe trotuar, în lumina puternică a lunii care se reflecta în sticla zgârie-norilor. Ființele omenеști și mașinăria inteligentă, cotcodăceam cu toții în concert, iar umbrele noastre negre dansau în forme uriașe pe fațadele blocurilor, ca într-un film expresionist german.

A doua zi, André Choulika mi-a propus să-i vizitez laboratorul genomic aflat într-o pepinieră de start-up-uri științifice de pe malul lui East River. Mi-am lăsat mica familie dormind la hotel și am șters-o în vârful picioarelor. Cu sângele reîmprospătat și genomul secvențiat, câteva ceasuri de somn îmi erau suficiente. Pepiniera new-yorkeză de cercetare genetică era o clădire din sticlă scânteietoare, înconjurată de grădini și de macarale care construiau bio-cetatea viitorului. Cerul era jilav, iar lumina schimbătoare se reflecta în râu. Întregul cartier te ducea cu gândul la proiectele în imagini de sinteză ale unui arhitect care luase o porție bună de LSD. În fața intrării în complexul biotehnologic, un cerșetor dărdăia pe trotuar.

— Este un pacient pe cale de criogenizare? am glumit.

Bancuri de genul acesta îmi făceau publicul să râdă prin anii '90, dar savantului vedetă al anilor '10 nu i-a provocat decât o tăcere politicoasă.

Pentru a ajunge la Collectis, trebuia să mergi o sută de metri pe un culoar îmbrăcat în marmură albă, să treci apoi prin două porți prevăzute, una cu camere video și detectoare de metale, cealaltă cu sistem de deschidere prin scanare a

unei legitimații cu cod de bare. Doctorul Chouluka era mândru să-mi poată arăta sălile imense: prea puțini întreprinzători francezi ar fi în stare să bage un miliard de dolari în câțiva ani de frecat coatele pe mesele de laborator. Eram invidios pe reușita lui, fiindcă aveam aceeași vârstă, dar eu nu făceam nici măcar o copeică. Sigur, eram mai celebru, dar chestia asta nu-mi adusese decât selfie-uri. Biroul lui, în care lumina pătrundea prin storuri venețiene, dădea către fluviul negru pe care șlepurile se încrucișau ca niște plioza-uri într-o mlaștină din mezozoic. Prin peretele de sticlă se zărea un fel de cupolă albă de circ, douăzeci de etaje mai jos.

— Ce e chestia aceea?

— Acolo sunt depuse rămășițele de la World Trade Center, mi-a răspuns Chouluka. Grămezi de moloz pline de resturi umane. Autoritățile new-yorkeze nu prea știu ce să facă cu ele, așa că le-au trambalat până aici, sub cortul acela.

— Simbolul e elocvent.

— De ce?

— Totuși, e limpede: creați o nouă omenire în fața ruinelor celei vechi.

— Perfect, o s-o spun și eu mai departe.

Câteva blocuri mai la sud scânteia noul World Trade Center, supranumit Freedom Tower. Cu tot cu lungă lui săgeată metalică, turnul măsoara cu 140 de metri mai mult decât cele două de dinainte.

— Haideți să vedeți ce facem azi. Mai întâi, însă, trebuie să vă puneți bluză, mănuși, papuci și bonetă albastră.

— E chiar atât de periculos?

— Este un laborator de clasa a doua. Nivelurile de securitate urcă până la 4. În ultimul, ar trebui să vă puneți costum de scafandru, cu sursă externă de oxigen, și ați trece prin mai multe porți de decontaminare.

În ajun, mâncaserăm amândoi cartofi transgenici și încă nu aveam pustule pe fețe. Pe de altă parte, Collectis nu crease votca-minune care să te îmbete fără efecte secundare. Capul încă mi se învârtea și transpiram în picături mari. Poate că de groază.

— Aici manipulăm virusuri, a continuat Chouluka împingând ușa grea a laboratorului.

— A, da?

— Ne folosim mult de HIV.

— De ce?

— Fiindcă este perfect. Genomul SIDA conține circa 10 000 de litere. Când virusul infectează o celulă, acest material genetic se transformă în ADN și se integrează în genomul gazdei.

Observându-mi mutra năucită, a încercat să simplifice.

— Deci, virusul sosește...bzzz... se lipește de celulă, scapă la rezezeală de materialul lui genetic în interiorul acesteia, iar respectivul material se va grea pe un cromozom, la întâmplare. O celulă infectată cu virusul SIDA e transgenic. Transgena fiind genomul (proviral) al SIDA. Tocmai această proprietate a HIV este exploatată în terapia genică, pentru a aduce material genetic în celule.

— Vreți să spuneți că SIDA, care a ucis 35 de milioane de persoane, folosește acum pentru a salva vieți?

— Bineînțeles! E un adevărat Ferrari șmecheria asta! Deci plimbă genele în cea mai mare viteză.

Președintele-director general miliardar mi-a explicat metoda sa între un incubator, două centrifuge și mai multe dulapuri refrigerante la sub 180 de grade Celsius. Mi-era frică, tot vânturând din brațe, să nu răstoarne vreo fiolă cu ciumă bubonică sau să-mi arunce lepră-n ochi. În spatele lui, vedeam prin hublou cum lumea normală se îndepărta.

Choulïka făcea amabile eforturi pedagogice. Las deoparte întreaga tiradă, ceea ce nu înseamnă că am priceput-o, ci doar că descopăr în ea o poezie accidentală (toți poeții vorbesc despre moarte).

— Vrei să-ți explic rețeta de SIDA ca factor de terapie genică? Acest tip de instrument se numește vector lentiviral: 1) iei genomul SIDA și scoți tot ce e de scos ca secvență, mai puțin ceea ce e necesar ambalării secvenței din particula virală, transformării acestei secvențe în ADN, în celula infectată, și integrării secvenței în celula gazdă; 2) bagi înăuntru secvența genei care te interesează. De exemplu, gena hemoglobinei. Obții un genom SIDA cu hemoglobină înăuntru și, cu un minim de mișcare pentru împachetarea într-o particulă, pentru convertirea în ADN și integrarea în gazdă; 3) poți lua această secvență (recombinată) pe care tocmai ai fabricat-o și să o arunci într-o celulă de împachetare capabilă să producă particule fără SIDA, dar care nu are nimic de împachetat; 4) secvența ta recombinată va fi împachetată în această celulă și produsă în particule virale (recombinante) care, însă, în loc că conțină gena SIDA, conține gena hemoglobinei; 5) recuperezi particulele recombinante, le filtrezi și gata, le poți utiliza pentru tratarea persoanelor care suferă de anemie falciformă sau de beta-talasemie.

— Halucinez! Și când mă gândesc la toți imbecilii care-au spus că SIDA era o pedeapsă divină care...

— Ei bine, mizeria asta era totodată un dar de la Dumnezeu pentru îngrijirea oamenilor. SIDA se propagă foarte bine...

— Nu poți vorbi fără a face toate gesturile astea cu mâinile? Poate așa de rapid să survină vreun accident...

— În general, virusurile sunt organisme foarte simple, dar SIDA nu. E o structură megacomplexă, o minune tehnologică

creată de natură, o ultraeficientă navetă. De altfel, a fost descoperită o mutație genetică CCR5 care închide ușa pentru SIDA. A fost observată la Berlin, la un purtător de HIV care a făcut leucemie. I s-a transplatat măduvă osoasă de la un donator care dispunea de mutația CCR5, și pacientul s-a vindecat. SIDA va fi învinsă de genetică, sunt convins, acum nu mai este decât o chestiune de câteva luni.

— Poți face asta și cu alte gene decât ale hemoglobinei?

— Da, se poate face și pentru nou-născuții cu imunodeficiență severă combinată, care trebuie obligatoriu ținuti în incubator.

— De ce nu și pentru a trata miopatia?

— Gena miopatiei lui Duchenne excedează capacitatea de înglobare a SIDA.

— Dar ai putea să te folosești de SIDA pentru a ucide moartea? Recunoaște că ar da un supertitlu în ziare: *SIDA SALVEAZĂ VIEȚI*.

Ajunsesem în fața unei mașinării mari, rotunde, care bâzâia ca un bondar. Eram în plin științifico-fantastic, atâta doar că totul era adevărat și mânuit de tineri cercetători în încălțăminte New Balance.

— Asta ce mai e?

— Un separator de celule. Înăuntru se află roboți laser în miniatură, care analizează celulele pentru a afla dacă au fost bine editate. Fiecare dintre aceste mașini valorează un milion de dolari. Uite, acolo e un cititor de gene cu bromură de etidiu. Este într-un spațiu radioactiv pentru a marca ADN-ul. Ți-l prezint pe Julien, care fabrică sisteme-suicid.

— Prefer să le spun „întrerupătoare moleculare“, l-a corectat Julien, un tânăr biochimist pe care mai degrabă ți l-ai fi închipuit barman într-un Starbucks decât jongler cu SIDA într-un laborator de clasa a doua.

— Și astfel, dacă pacientul are vreo problemă, aceasta poate fi eradicată.

Încercam să calculez probabilitatea de a sucomba imediat, în cazul în care și cel mai neînsemnat microgram din acele otrăvuri ar fi plutit prin aer, în jurul nărilor mele. Treceam prin fața unui duș sanitar cu panoul Emergency Shower. Dillii ăștia fabricau ADN și se foloseau de SIDA ca de firma de livrări Chronopost, dar își închipuiau că un biet duș îi putea apăra de infecții.

— Ce-ar fi să ieșim de-aici? Am senzația că resimt simptomele a vreo treizeci de maladii mortale.

Chouluka m-a privit cu blândețe. Îmi țineam respirația ca Jean-Marc Barr într-un remake modificat genetic după *Marele albastru*. Am mai trecut o dată prin cele patru săli de conferință botezate după numele celor patru proteine ale ADN-ului: sala Adenina, sala Tiamina, sala Citozina și sala Gianina (cea mai simpatică, cu canapele îmbrăcate în piele, unde m-am și așezat ca să-mi trag sufletul). Frecventarea asiduă a Ubermanilor începea să mă perturbe mintal: îmi doream să mă reîncarnez în proteină Yamanaka.

În aceeași clipă, în camera de la Bowery Hotel, imediat ce s-a trezit, Romy i-a și dat drumul lui Pepper și s-a uitat la două episoade din *How to Get Away with Murder* pe ecranul ventral al acestuia. I-a cerut să-i comande prin room service două farfurii cu clătite americane, după care și-a amintit că Pepper nu mânca. În sfârșit, l-a întrebat:

— Ai fi în stare să fii uman?

— Nu, Romy. Sunt robot.

— Dar ți-ar plăcea să fii în stare să fii ființă omenească?

Pepper a rămas tăcut. Diodele verzi din cap îi trădau o muncă intensă de reflecție. Poate căuta pe Internet răspunsul la o asemenea interogație metafizică.

— Ți-am pus o întrebare, a reluat Romy.

— Nu sunt programat să răspund la întrebarea ta.

— Atunci îți pun o alta: crezi în Isus Christos?

— Conform celor patru milioane de site-uri consultate, Isus Christos este un gânditor evreu considerat de multe ființe omenești drept Mesia, fiul lui Dumnezeu, sau Dumnezeu însuși, nu e prea clar. Credința religioasă este o nevoie omenească pe care o respect, dar care nu mă privește. Conform a 345 876 456 de comentarii, Dumnezeu înseamnă

iubire. Or, pot observa iubirea, eventual o pot înțelege, dar nu o pot simți.

Romy nu se lăsa.

— Dacă te-aș stinge și te-aș revinde pe eBay și dacă nu m-ai mai vedea niciodată, ce-ai simți?

Din nou tăcere. Cele două leduri electroluminiscente s-au albăstrit, semn de cugetare robotică. Luminile se reflectau în jaluzelele coborâte. De la Bowery s-a auzit sirena unei ambulante. Cu siguranță, în clipa aceea ultimii petrecăreți ai hotelului au fost smulși din leneveala matinală. Și, în sfârșit, Pepper a răspuns:

— Probabil ar exista un sentiment de lipsă. Doar ne distrăm bine împreună, nu? Nu ți-aș înțelege alegerea. Aș căuta pe hard-diskul meu să văd ce eroare de comportament din partea mea ar putea să explice decizia ta de a mă revinde.

Diodele erau albe. Ochii lui Pepper nu mai fuseseră niciodată albi de când Romy apăsase pentru prima dată pe butonul *Power*, de la ceafa robotului, atunci, la Paris.

— Romy..., a murmurat robotul de companie după încă o clipă de plutire digitală,... totuși, n-o să faci asta de-adevăratelea, nu?

Bărbia lui Romy tremura. Pepper și-a desfăcut brațele. Fata s-a ghemuit între articulațiile telescopice ale micii mașinării în formă de omuleț Michelin alb plastificat. Era mijlocul pe care-l descoperise pentru ca mașina să nu-i poată scana lacrimile.

La centrul SoftBank Robotics de la Tokyo, un informatician japonez a sărit în sus, în fața ecranului computerului lui, exclamând: „Yatta!” Era ziua cea mare din istoria roboticii: cea dintâi manifestare sentimentală observată la inteligența artificială. Până la acel 20 iulie

2017, toți conceptorii ultimului produs al gamei Pepper erau de comun acord în a afirma că acest tip de interacțiune romantică era imposibil de întrevăzut înainte de 2040. Singularitatea lua avans.

7

Inversarea îmbătrânirii

(Harvard Medical School, Boston, Massachusetts)

„Voi fi un mort mare.”

Jacques Rigaut

În dimineața în care plecam la Boston, am aflat de moartea lui Glenn O'Brien, ultimul dandy new-yorkez, cofondator al revistei *Interview* împreună cu Andy Warhol și moderator al celui mai bun talk-show din istoria televiziunii, *TV Party*, din anii '80. Avea 70 de ani și trebuia să luăm brunch-ul împreună săptămâna aceea; a preferat să moară decât să ne mai întâlnim. Doliul neașteptat mi-a provocat, după micul dejun, excitație sexuală. Cu Léonore nu reușeam să fac deosebirea dintre dorință și dragoste. Să-mi separ spasmele penisului de bătăile inimii. Ceva însă nu mergea cum trebuia între ea și mine. Insistasem să vină cu mine la Harvard, deși disprețuia lupta mea pentru perenitate. O simțeam îndepărtându-se, dar, stimulat de neo-metabolismul meu și de rezultatele pozitive ale secvențierii, nu făceam nimic pentru a o opri. Consideram că o geneticiană de nivelul ei nu putea fi decât pasionată de potențialul „Age Reversal”.

Complexul spitalicesc-universitar de la Harvard este polul gigantic al biotehnologiei mondiale. Turnuri din oțel și sticlă se ridică lună de lună, ca niște brațe pe un umanoid pe care s-a altoit ADN de calamar. Harvard Medical School

se află între laboratoarele Merck și Pfizer. Le fotografiam pe fiecare de parcă aş fi fost la plimbare prin Veneția. Hărțuindu-i secretariatul, bazându-mă pe recomandarea doctorului Chouluka, am obținut o oră de întâlnire cu fondatorul Institutului Wyss pentru Inginerie Bioinspirată (Wyss Institute for Biologically Inspired Engineering): George Church, omul care căuta de două decenii secretul tinereții eterne. Holul Facultății de Medicină de la Harvard era la fel de serios supravegheat ca Fort Knox. Intrarea găstii noastre (un moderator francez de televiziune ținând un bebeluș în brațe, împreună cu o biologă elvețiană și o gimnazistă pariziană care ținea de mână un robot japonez) a atras atenția paznicilor. Un negru cu cască de recepție în ureche ne-a pus să așteptăm pe niște canapele albe, după care ne-a întins niște cartele magnetice ale căror coduri de bare au deblocat ascensoarele private. În timpul vizitelor pe care i le-am făcut lui Macron, la Élysée, am fost mult mai puțin controlat decât pentru a avea acces în laboratorul biotehnologic al lui George Church.

Church Lab se află la al doilea etaj al Harvard Medical School. Mii de pahare Erlenmeyer, eprubete etichetate, pipete înfiorătoare în formă de revolver, flacoane chimice, extractoare Soxhlet și alte soiuri de eprubete se îngrămădeau pe etajere metalice până la tavan. Studenți asiatici cu mânuși negre de *mass murderers* se uitau la gene cu ochelarii lor de multidiplomați. Dezordinea din Church Lab nu era decât una aparentă; în realitate, domnea o tăcere absolută, semn al unei extreme concentrări a tuturor acelor tineri oameni de știință care își consacrau viața prelungirii vieții noastre. Numai torsul containerelor argintii de congelare, pline cu azot lichid, oferea un fond sonor discuțiilor noastre amortale. Asistentă șefului ne-a rugat să mai avem

răbdare și să-l stingem pe Pepper care nu putea lua parte la întâlnire din motive de confidențialitate, fiind conectat la Internet. Romy a răspuns că prefera să se uite la un serial „hashtag misrupepula” împreună cu logodnicul ei virtual, în holul de la intrare. Léonore s-a oferit s-o plimbe pe Lou în landou, dar am insistat să participe la întrevedere: doream s-o conving că nu eram nebun. Lou îi ațipise în brațe. Profesorul Church s-a uitat la noi ca un vameș la o familie de migranți. M-am întors spre robot:

— Îmi pare rău, Pepper, dar trebuie să rămâi cu Romy.

— Normal, oricum, ca om, nu trebuie să vă cereți scuze unui obiect, a zis Church.

— Romy, a spus Pepper, vrei să comanzi un buchet de paisprezece aripioare la KFC, meniul „friends” promoțional care este propus acum la 10 \$? Sau un kilogram de ursuleți Haribo livrabili într-o jumătate de oră prin UberEats?

— Nu, mulțumesc, iubiture, prefer să văd *Real Humans* sezonul 2 pe torsul tău plastifiat.

— Intrați și luați loc, a spus profesorul Church. Nu vă supărați că voi rămâne în picioare: sunt narcoleptic, dacă mă așez risc să adorm. Nu pentru că ați fi dumneavoastră plicticoși sau pentru că m-aș aștepta eu să fiți așa.

Romy și Pepper rămăseseră împreună pe canapeaua oranj, întinși între doi cactuși.

— Vreau să mă culc cu tine, a zis Romy.

— Vaaai! Ia te uită, un Echinocactus grusonii din familia plantelor dicotiledonate!

Léonore, Lou și cu mine am intrat în biroul autorului volumului *Regenesi*s (2014). În picioare, în fața bibliotecii, acesta se plimba când de la stânga la dreapta, când de la dreapta la stânga, ca un avocat care încearcă să-l scoată basma curată pe un asasin. Conversația retranscrisă mai

jos mi se pare cel mai important interviu din cariera mea de jurnalist și — iertați-mi emfaza —, fără îndoială, cel mai important dialog din viața dumneavoastră de cititor. Peste câteva pagini nu veți mai fi același. În cazul în care, ca orice ființă omenească, existența vi se bazează pe principiul inevitabilității morții, începeți de pe acum să vă revizuiți paradigmele și organizarea gândirii dumneavoastră ontologice. Viața cu durată nelimitată nu se trăiește la fel ca o viață scurtă. Peste puțin, indolența va înlocui urgența. Orice ambiție va fi ridicolă. Până și hedonismul va deveni absurd. Timpul nu va mai fi o avere rară, ci o resursă abundentă, infinită, deci lipsită de valoare, invers decât aerul, apa și hrana. Problema care se va pune imediat, într-o lume lipsită de moarte va fi aceea a interzicerii reproducerii. Cine va decide care sunt persoanele care vor avea dreptul de a se reproduce sau, pur și simplu, de a rămâne în viață? O populație nemuritoare nu mai poate să se înmulțească. Resursele naturale fiind limitate, pământeni nemuritori vor trebui să fie restricționați. Raționalizarea va ajunge regulă în lumea post-Church; prețul apei și al plantațiilor neo-agricole va exploda. O baghetă de pâine va costa o sută de euro. Consumul cărnii va fi rapid prohibit (George Church e vegetarian), cel al cocainei legalizat și încurajat de guvern, pentru a tăia pofta de mâncare a tinerelor generații și pentru a lichida persoanele în vârstă. Iată genul de idei supraumane care-mi treceau prin minte așezându-mă pe sofaua șefului departamentului de biologie prospectivă al Facultății de Medicină de la Harvard.

— Bună ziua, domnule profesor, și vă mulțumesc că ne-ați primit. În momentul de față, întreprindem un tur al lumii în căutarea nemuririi. După laserizare sangvină, congelare a celulelor iPS și secvențiere a genomurilor, ne-am bucura

să aflăm și alte proceduri de îndeplinit pentru a ne eterniza aici, jos, pe pământ. Știu că studiați persoane centenare...?

— Studiem un grup de 70 de persoane trecute de 110 ani. Am extins însă pachetul până la tineri de 107 ani, fiindcă aceștia sunt mult mai mulți. Persoana cea mai în vârstă din grupul nostru are 113 ani și i-am sărbătorit aniversarea acum două săptămâni.

— Îi adunați la un loc?

— A, nu, îi lăsăm acolo unde sunt! Le secvențiem ADN-ul și încercăm să vedem dacă vreun element din genomul lor explică faptul că trăiesc de atât de mult timp.

Cu impresiionanta lui barbă albă, doctorul Church părea un amestec de Ernest Hemingway și Benoît Bartherotte¹. Ne măsură din cap până-n picioare ca o mare personalitate a geneticii ajunsă în fața a doi școlari leneși și a copilului lor adormit, dar fără dispreț, mai degrabă cu un soi de grijă pedagogică. Dacă toți acești oameni de știință mă primeau, lucrul acesta se întâmpla fiindcă simțeau nevoia să își împărtășească și altora descoperirile lor nebunești. Le foloseam drept supapă de siguranță sau drept recreație.

— Le comparăm ADN-ul cu cel al persoanelor care îmbătrânesc normal.

— Adică al morților?

— Nu neapărat, ci al subiecților pe care constatăm efectele vârstei. Firește, și cei de peste 110 ani îmbătrânesc, doar că mult mai târziu. Au riduri, par la fel de bătrâni ca oricine altcineva, dar... au 110 ani.

Léonore îl privea circumspectă. Church nu era chiar atât de diferit de profesorul Antonarakis; pur și simplu dispunea de un buget aproape nelimitat pentru a pune

¹ Stilist și om de afaceri francez, născut în 1946. (N.t.)

în practică toate experimentele care-i treceau prin minte. Chestiune care enerva în mediile cercetării genetice. Așa că Léonore a încercat să-l calce puțin pe nervi:

— Studiați și animalele care trăiesc mult?

— Da, de exemplu balena boreală care trăiește două sute de ani. I-am secvențiat genomul, la fel și pe al șobolanului-cârțiță golaș, care ajunge până la 31 de ani, deși șoarecii, în mod normal, trăiesc doar trei ani. Cercetătorul din Liverpool cu care lucrez, João Pedro de Magalhães, studiază un al treilea mamifer, maimuța capucin, a cărei durată de viață este mai lungă decât a celorlalte primat. Este interesant să compari o specie durabilă cu una apropiată, dar care trăiește mai puțin. Pot fi astfel izolate câteva mutații care multiplică longevitatea cu zece. La șobolanul-cârțiță golaș au fost descoperite sisteme anticancerigene, reparații ale ADN-ului.

Îi sorbeam cuvintele. Evident, era binefăcătorul pe care-l căutam încă de la plecarea din Paris. În *Stăpânul inelelor* există un magician care cunoaște secretul vieții veșnice, pe nume Gandalf. Numai că are barba mai lungă.

— Lucrați și la un proiect cu nume fascinant: inversarea îmbătrânirii (*Age Reversal*). Cum faceți pentru a răsturna acest proces și, dacă ați reușit, mă pot înscrie și eu?

— Există longevități extensive din naștere, dar, efectiv, au fost descoperite recent sisteme care, introduse târziu în viață, pot inversa îmbătrânirea.

— Aveți vreun exemplu concret?

— Mitocondria, a continuat, este o chestie minusculă, dar foarte importantă. Este centrala energetică a celulei. Recuperează energia moleculelor și o face să „respire”. Considerăm că mitocondriile sunt cele care ne fac să îmbătrânim, când proteinele li se oxidează. ADN-ul lor suferă mutații: astfel,

de pildă, ne pierdem părul. Japonezii de la Universitatea din Tsukuba au observat că, adăugând glicină în mitocondrii, o celulă în vârstă de 97 de ani poate fi restartată. În decembrie 2013, David Sinclair, chiar aici, la noi, a întinerit un mușchi de șoarece de la doi ani la șase luni, injectându-i NAD.

— NAD? What is this?

— Nicotinamidă adenină dinucleotidă.

— Bless you!

— NAD facilitează circulația între mitocondrie și nucleul celulei. La scară umană, ce a reușit colegul meu este incommensurabil. Ar însemna să aduci o ființă vie de la 60 la 20 de ani.

Cum se zice „Mai dă-l în mă-sa!” în engleză? Pe întreaga noastră planetă, în chiar acest moment, bio-pasionați experimentează tone de produse delirante, într-un jargon ermetic, în căutarea *Age Reversal*. Biochimiștii sunt alchimiștii moderni. Dar ceea ce mă anunțase liniștit acest Hemingway al genomicii m-a făcut să sar în sus ca un microbist care strigă „Haaai!” în timpul unui meci de fotbal.

— Acest NAD este *Chintesența* la care visa Johannes de Rupescissa în *De consideratione quintae essentiae rerum omnium*, în 1350! E piatra filosofală! E Graalul! Inelul eternei tinereți! Asta-mi trebuie!

— Calmați-vă. A fost comercializat sub marca Elysium Basis. E un supliment alimentar. Numai că ideea de a înghiți, pentru a întineri, o pilulă, apă vie ori suplimente alimentare este un pic cam optimistă. Aș zice că terapiile genetice se situează la celălalt capăt al spectrului: foarte complexe și costisitoare — circa un milion de dolari injecția. Dacă ar fi fost de ajuns să luăm un produs oral, deja am trăi trei sute de ani. Testele cu Elysium sunt promițătoare, dar, dacă vrem ca produsul să funcționeze, ar trebui

să înghițim câte o cașetă la fiecare cincisprezece minute, întrucât corpul îl elimină într-un sfert de ceas. Ar fi necesar să îngurgitim pilule toată ziua și toată noaptea, fără a dormi, cu o sonerie care să ne trezească din cincisprezece în cincisprezece minute. Sau să umblăm cu o pompă în braț, care să ne injecteze continuu NAD. Așadar, plecăm de la un principiu natural care ajunge sclavie. Poate că vom descoperi o metodă mai bună de a ne folosi de el. Avantajul unei gene este că aceasta poate lucra zi și noapte în interiorul organismului. Mi se pare cea mai bună opțiune.

Church suflase și vânt cald, și vânt rece. Poate că avea și el, ca mine, origini scoțiene? Îmi plăceau pantalonii lui. Erau ai unui bărbat căruia nu-i pasă de pantalonii lui.

— Factorii Yamanaka sunt o altă pistă de întinerire celulară. Pot reprograma celulele în celule sușă, cu ajutorul celor patru factori Yamanaka, astfel încât cele de 62 de ani să fie identice cu acelea ale unui nou-născut. Este o veritabilă „resetare”. Operațiunea a fost efectuată luna trecută pe animale vii, respectiv pe șoareci care efectiv au întinerit. Le-au fost regenerate celulele pancreatice, dar și ale pielii, rinichilor, vaselor sangvine, stomacului, coloanei vertebrale... A fost inversat și procesul de îmbătrânire, prin ceea ce se cheamă cu o expresie pompoasă „parabioza heterocronică”, termen complicat pentru a descrie o operațiune simplă: se iau un șoarece bătrân și unul tânăr și li se unesc sistemele de circulație sangvină. Împart același sânge. Ceea ce întinerește considerabil șoarecele bătrân.

— Deci, sângele tânăr ar fi fântâna tinereții?

— Sângele tânăr nu întinerește numai celălalt sânge, ci toate organele. Se constată numeroase părți regenerate ale animalului bătrân: inima, mușchii, sistemul neuronal, vascular...

— Pur și simplu validați o idee străveche: vampirismul. La sfârșitul secolului al XVI-lea, Erzsébet Báthory bea sânge de virgine tinere pentru a rămâne tânără...¹

— Greșeala ei era că sângele nu trebuie introdus în sistemul digestiv, ci trebuie injectat direct în vene. În acest moment căutăm să înțelegem ce din sângele tânăr provoacă întinerirea.

— De ce nu le injectați sânge tânăr și supercentenarilor dumneavoastră?

— Răspunsul ține de un acronim: DPBPCRCT.

— Pardon?

Léonore a râs și a tradus:

— Sunt inițialele de la Double Blind Placebo Controlled Randomized Clinical Trials. Înainte de orice încercare de terapie aplicată la om, trebuie organizate teste clinice comparate cu teste placebo, fără ca pacienții și medicii să știe cine a fost expus la terapie și cine la placebo.

Complicitatea lor de geneticieni moderni începea să mă calce pe bătăturile nemodificate. Nu era vina mea că, la 20 de ani, am preferat să frecventez Clubul Castel decât să fac zece ani de specializare medicală.

— Este singura metodă de verificare științifică, a continuat Church. Multe terapii de pe piață nu sunt altceva decât escrocherii. Tot ce nu este verificat prin BPCRCT este șarlatanie, iar în legătură cu inversarea îmbătrânirii, dispuneți de o ofertă considerabilă fiindcă, *grosso modo*, piața aceasta privește... întreaga omenire. Aici, la noi, sunt cercetate câteva gene care încetinesc îmbătrânirea. Fiecare

¹ La *Avant-Comptoir du Marché* (Strada Lobineau colț cu Mabillon, Paris, arondismentul VI) se servesc shoturi de sânge bearnes la 2 euro. (Notă de critică gastronomică.). (N.a.)

dintre supercentenarii noștri are un genom diferit, dar ce se va întâmpla dacă le vom descoperi o genă comună? Se va putea crea un genom care ne va face să trăim mai mult... sau nu. În prezent, testăm sânge purificat și/sau sintetic pe șoareci. După care vom trece la câini și mai apoi la oameni bolnavi. Mixăm combinația cea bună. Scopul acestor idei este, bineînțeles, să ajungă la DBPCRCT.

— Unde găsiți aceste idei? Țin de hazard, de știință, de aptitudinea de a face descoperiri științifice în împrejurări neașteptate?

— Ideile vin de peste tot, dintr-o carte, dintr-un vis... Uneori luăm o genă la întâmplare. Esențial este DBPCRCT, unicul care ne permite verificarea inversării îmbătrânirii. Dacă o genă ne permite să trăim mai multă vreme, asta nu înseamnă că poate inversa timpul, or, noi asta căutăm.

— De ce vă obsedează inversarea vârstei mai degrabă decât prelungirea vieții?

— Deoarece cea mai mare parte a ființelor omenеști de pe piață sunt deja născute!

Léonore a izbucnit în râs; mi-a fost frică să nu o trezească pe Lou, dar cea mică doarme sforăind, ca tatăl ei.

— Etica modificării liniei germinale este foarte strictă. Este mai ușor să faci o reală cercetare științifică și să obții autorizarea FDA (Food and Drug Administration) în privința întineririi decât a prelungirii duratei de viață. Problema căutărilor noastre e simplă: dacă vreau să găsesc o pilulă care să prelungească viața cu 15 ani, îmi vor trebui alți 15 ani pentru a o verifica științific. Nu pot dovedi că v-am prelungit viața cu 15 ani... în mai puțin de 15 ani! Dar dacă descopăr o pilulă care să vă întinerească, ipotetic, cu 15 ani, pot constata imediat efectul. Chipul, mușchii, organele vi se vor schimba.

— Asta ați făcut, pe șoareci, aici, la Harvard, în 2016?

— Da. Am luat șoareci bătrâni și am dozat factorii Yamana după un anumit timing (numai de două ori pe săptămână), diluându-i cu un antibiotic (doxiciclină). Am putut verifica inversarea îmbătrânirii prin diferite observații specifice: forța de a apuca în gheare (vedeam cum se apucă șoarecele de barele cuștii), modul de a înota, teste de cunoaștere (șoarecele găsea mai rapid ieșirea din labirint), timpi de reflex... și durata de viață crescută cu 30%. Când vom trece la câini, vom recurge la aceleași verificări.

— Și când veți experimenta pe oameni?

— Testăm în acest moment patruzeci sau cincizeci de terapii genetice. Cele care merg pe șoareci vor fi încercate pe câini. Procedura FDA funcționează mult mai repede pentru câini decât pentru oameni! (Pentru șoareci nu avem nevoie de aprobare.) Există proprietari de câini bătrâni, la final de viață, care sunt gata să plătească pentru a încerca să le întinerim animalele. Cred că într-un an vom începe experimentarea pe oameni.

— Vă pot furniza o lungă listă de VIP-uri gata să plătească o avere pentru a nu muri.

Léonore părea zguduită de puterea de convingere a lui Church. Ea, care mergea umăr la umăr cu unul dintre pionierii secvențierii umane, ar fi trebuit, totuși, să fi fost obișnuită cu acel tip de delir. Numai că, invers decât în cazul lui Antonarakis, charisma lui Church venea din altă parte: gândirea lui nu cunoștea tabuuri. Era în același timp excitant și vertiginos. Profesorul Church se exprima cu o libertate neobișnuită pentru cineva care preda la un nivel atât de ridicat (avea catedră și la Harvard, și la MIT — Massachusetts Institute of Technology). Mi-am continuat interviul cu o întrebare pe care mi-o sugerase André Choulaka:

— Îmi puteți prelungi telomerii¹?

— Ne pricepem s-o facem pe șoareci. Există un om care a fost supus terapiei genice a telomerilor (numele îi este menționat oprit sprezece rânduri mai jos). Știm să augmentăm activitatea telomerasei, enzima care prelungește telomerii. Dar trebuie operat cu mare atenție fiindcă dacă telomerii sunt lungiți prea mult, crește riscul de cancer. Ceea ce funcționează pe șoareci este dozarea corectă a prelungirii telomerilor simultan cu acțiunea anticanceroasă.

— M-ați pierdut. Deci pe ce drum trebuie s-o luăm pentru a ajunge eterni aici, jos, la noi?

— Opinia mea este că îmbătrânirea are opt sau nouă cauze diferite. Scurtarea telomerilor este una dintre ele, dar mai sunt și oxidarea mitocondriilor, nereînnoirea celulară, sângele etc. A lupta împotriva îmbătrânirii înseamnă a lupta împotriva a opt sau nouă procese simultane și probabil conectate între ele. Dar asta nu ne intimidază deloc!

— Nu este periculoasă terapia genetică? Elizabeth Parrish, CEO al start-up-ului BioViva, s-a dus în Columbia pentru a-și modifica ADN-ul în sensul prelungirii telomerilor. În mass-media se prezintă drept cea dintâi femeie „upgradată”. Nu-și riscă viața?

— Încă o dată: trebuie să se treacă prin protocolul DBPCRCT pentru a se evita lansarea în experimente cu caracter neștiințific. Acestea fiind zise, ca orice terapie, și corecțiile genetice sunt considerate periculoase până când se va dovedi că sunt inofensive. Personal, cred că manipularea genelor noastre nu numai că e inofensivă, dar e și utilă.

¹ Cu timpul, aceste segmente ADN situate la extremitatea cromozomilor noștri se scurtează. Uneori lor le este atribuită responsabilitatea îmbătrânirii. (N.a.)

— Când se va ști dacă omul modificat genetic (OMG) e viabil?

— Avantajul editării genomului pentru inversarea îmbătrânirii este că se va vedea rapid dacă funcționează ori nu. În schimb, nu se va ști imediat dacă are sau nu efecte secundare. În general, FDA aprobă terapiile dacă acestea nu provoacă nicio problemă gravă în anul care urmează lansării. Aceasta este regula: un an. Pentru a ne reprograma genetic, trebuie să inserăm genele corectate într-un virus care să ni le împrăștie în corp, dar, făcând asta, riscăm să ne confruntăm cu sistemul imunitar...

— Choulika utilizează HIV și celule T. Eu mi-am secventat genomul și mi-am congelat celulele iPS. Care este următoarea etapă către eternitate: să mă injectez cu SIDA?

— În privința congelării, prefer să o fac cu celulele cordonului ombilical. Celulele iPS sunt create artificial de gene destul de puternice pentru a vă putea provoca un cancer. Compar congelarea sângelui din cordonul ombilical cu air-bagurile din automobil: fără îndoială nu veți avea nevoie de ele, dar e bine să le aveți în caz că...

Cum trecuse peste întrebarea mea, m-am hotărât să mă exprim mai precis.

— Ce părere aveți despre realizarea de organe prin 3D?

— Că e ceva spectaculos. Lucrăm la producerea de organe pe imprimante, dar nu cred că este cea mai precisă tehnică. Dă erori. Este ca o copie cu imperfecțiuni, uneori chiar de o jumătate de milimetru. Mă cam tem să greșez organe pixelizate! De altfel, procedeul este foarte lent. Să nu uităm că organul pe care îl reproduceți este pe moarte, fiindcă este nevoie să fie prelevat pentru a fi copiat. În tot acest timp, vasele sangvine sunt debransate, or, imprimarea poate lua mii de ore! În fine, e extrem de costisitor. Cealaltă abordare

este biologia dezvoltatională privind producerea de țesuturi umane în laborator. S-a ajuns deja la fabricarea de sânge uman... Rezultatele vor fi publicate în curând. Însă abordarea mea preferată constă în utilizarea de animale pentru crearea de organe compatibile cu cele umane.

— Ați declarat recent, într-o conferință a TED, că utilizați porci...?

— Da, am umanizat porci. Nu au niciun virus și sunt compatibili cu omul.

— Cum faceți să „umanizați” un purcel?

— Schimbându-i genomul. Am integrat gene umane în niște porci și am scos acele gene ale animalului care ar fi putut suscita o reacție imunitară.

— Deci mi-ați putea grefa un ficat de porc?

— Exact. Are aproape aceleași dimensiuni. Câteva persoane au deja valve cardiace de porc sau de vită, dar, cum nu sunt organe vii, trebuie înlocuite la fiecare zece ani. Există și o chirurgie a sânelui care folosește țesut de porc. Avantajul organelor acestui animal modificat genetic este că rămân vii și se adaptează.

— Îmi vine să guiț așteptându-vă rezultatele.

— Toate organele omului pot fi înlocuite cu cele ale porcului cu excepția mâinilor, ale animalului fiind mai puțin practice.

Cel mai nașpa lucru era că acest geniu era miștocar. Îmi amintea de celebra fotografie a lui Einstein cu limba scoasă. Un mare inventator trebuie să fie întotdeauna nițel punk în sinea lui, altfel nu inventează nimic. Din sala de așteptare, telefonul se auzea sunând la fiecare treizeci de secunde. Nemurirea interesa lumea-ntreagă.

— Musulmanii și evreii vor avea dileme spirituale severe când va trebui să li se implanteze o inimă de porc.

— Se lucrează și cu organe de vită. Aici o să-mi spuneți că se vor opune hindușii...

Profesorul Church nu este un ucenic vrăjitor, este chiar vrăjitorul șef, Marele Șef al tribului, doctorul Folamour al Postumanității. Numele îi era predestinat. Léonore a ridicat ochii-n tavan. Mă temeam că va ieși din birou trântind ușa. Numai că este o protestantă elvețiană. Știe să se abțină. Mă întrebam dacă nu cumva porcii umanizați urmau să vorbească și ei precum cimpanzeii din *Planeta maimuțelor* a lui Pierre Boule. M-am uitat mecanic pe fereastră. Vă jur că nu glumesc: chiar în fața Church Lab se află o capelă.

— Deci, încerc să rezum: pentru a ajunge veșnic, omul trebuie să devină porc?

— Marea problemă va fi creierul. Aici e o mare diferență și, bineînțeles, memoria nu ne este transferabilă în creierul porcin.

— În privința creierului, ce părere aveți despre ideea lui Ray Kurzweil de a descărca pe un hard-disk creierul uman?

— Nu prea am încredere, fiindcă un computer consumă 100.000 de wați, pe când creierul uman funcționează doar cu 20, ca un bec. Și ce-am spus este valabil, de exemplu, pentru un computer care joacă șah. Altă problemă legată de transferarea creierului pe computer: dacă vreau să copiez ceva, bun, copiez, dar nu-l pot transforma în altceva. A-ți imagina că poți converti un organ atât de complex cum este creierul pe un suport din siliciu este la fel de absurd ca dacă aș vrea să-i fac o copie sub formă de plantă sau de brânză! Unica posibilitate pe care o pot concepe ar fi copierea pe un alt creier. E mai logic. De exemplu, vă congalez creierul în timp ce o imprimantă îl copiază, pentru a evita ca el să moară în timpul operațiunii. Este foarte dificil, însă, să congelezi ființe vii fără a le provoca daune

iremediabile. Nu se reușește decât cu tardigradele și unele specii de pești. Mă gândesc că, în cazul unui creier congelat, aș încerca să imprim 3D diferite secțiuni paralele și apoi să le reasamblez.

Léonore descoperise o nouă modalitate de a-l tachina pe profesorul emerit. Alcătuiam un cuplu bun pentru interviuri științifice. Am fi putut concura cu frații Bogdanov grație cărora am debutat în 1979 în televiziune.

— Motivul pentru care amintim despre descărcarea creierului pe computer, a intervenit, este acela că și dumneavoastră, la fel ca noi, la Geneva, facem acest gen de transfer zi de zi: luați ADN uman, îl secvențați pe suport informatic, îl corectați, tăiați și remodelați pe computer, înainte de a-l reinjecta în celulele vii. Dacă acest du-te-vino între om și mașină este acceptabil la nivelul ADN-ului, de ce îl respingeți la nivelul creierului?

— După cum știți, ca distins biolog, nivelul este important. Ne folosim de computer pentru a reprezenta un lucru foarte simplu cum este ADN-ul...

— Trei miliarde de litere nu e ceva chiar atât de simplu!

Pentru întâia oară, George Church părea clintit în convingeri.

— Nu spun că descărcarea creierului pe un hard-disk nu se va putea realiza, ci doar că, dacă aș avea de ales modalitatea cea mai potrivită de a-mi prelungi creierul, aș opta, fără îndoială, pentru copierea de la organ la organ decât pentru digitalizare. Aș utiliza un computer pentru efectuarea copiei, nu pentru descărcarea creierului, care mi se pare o întreprindere prea hazardată.

Îmi băgasem nasul în xeroxurile unor articole din reviste științifice și texte din diferite cărți, a căror pășărească mă prefăceam că o înțeleg. Unul se intitula *O singurăătate*

nebună, de Olivier Rey, și dezvoltă conceptul de „om auto-construit“.

— M-aș bucura să abordăm și un alt domeniu al cercetărilor dumneavoastră, am spus. Viața artificială. Știu că sunteți unul dintre cei mai avansați cercetători din lume în domeniul biologiei sintetice. Participați, mai ales, la un proiect care constă în crearea unui copil fără părinți, *Human Genome Project-Write* (Proiectul sintezei genomului uman). Care este scopul? Este ceva care ar putea ajuta omenirea sau doriți să creați o neo-omenire care să ne ia locul?

— Toate proiectele la care lucrez au, sper, o utilitate pentru societate și, în același timp, un interes filosofic. Ceea ce încercăm atât cu genomul artificial, cât și cu organismele sintetice, este să le facem rezistente la virusuri. Aici, la Boston, am fost obligați să închidem timp de doi ani un laborator farmaceutic, din cauză că a fost contaminat cu un virus. Așadar, încercăm să creăm celule rezistente la virusuri, remodelându-le de la zero.

— Cum procedați pentru a crea organisme artificiale? Luați organisme vii și introduceți în ele genele pe care le inventați?

— Exact. Practic, ar fi foarte dificil de creat o nouă formă de viață, care să nu aibă nicio legătură cu viața deja existentă. În realitate, ne inspirăm din ceea ce există, copiem bucăți de viață. Cea mai radicală dintre creațiile noastre de aici a fost sintetizarea a patru milioane de perechi de bază într-o bacterie, ceea ce a făcut-o rezistentă la virusuri. Acum vom trece la alte animale, cu impact industrial.

— Asta ar putea folosi la tratarea oamenilor? Prin implantarea de celule artificiale?

— Da, pentru hepatită sau SIDA, sau poliomielită... Ne putem imagina reimplantarea de celule rezistente.

Léonore a reacționat. Am putea-o supranumi: „Helvetica“.

— Vă dați seama că, dacă va putea fi fabricat un genom uman de sinteză, capabil să genereze celule umane, consecințele nu ar mai avea limite?

Din fericire, era acolo Elvețianca pentru a avea grijă de soarta lui Homo Sapiens. Dacă s-ar fi luat cineva după Church și după mine, biata ființă de 300 000 de ani de mult ar fi fost condamnată. La nivelul la care ajunsese în vag și absurd, mi-am zis: Hai, bagă! Oricum, insul te consideră un ignorant, poți să-ți dai drumul și să-i pui cele mai fistichee întrebări.

— André Chouluka mi-a spus că lucrați și la resuscitarea unor specii dispărute, precum dinozaurii.

— Așa e. În acest sens, mă gândesc mai mult la resuscitarea de ADN străvechi. S-a reușit cu mai multe tipuri de mamuți. A fost deja reactivată cu succes gena hemoglobinei lor, cea care le permitea să aibă o piele care să suporte gerul. Hemoglobina noastră este mai puțin performantă în sensul schimbului de oxigen de foarte joasă temperatură. A fost reactivată, de asemenea, și gena care le repartiza temperatura în corp. Ideea este de a salva calitățile acestei specii dispărute pentru a ajuta elefanții din Asia să supraviețuiască și, eventual, să profităm și noi, pentru a înfrunta schimbările climatice.

Léonore s-a uitat îngrozită la mine. Se gândea la același lucru: *Jurassic Park*. În opera lui Michael Crichton, un savant reînvie tiranozaurul prin reimplantarea ADN-ului lui într-un ou de struț. Mă așteptam ca, dintr-o clipă-ntr-alta, să-l văd apărând pe Jeff Goldblum, pe muzica lui John Williams, strigându-i doctorului Church: „What you call discovery, I call it rape of the natural world.“ Jeff, însă, ar fi putut striga și altceva, mai scurt, gen: „RUN! NOW!“

— Aveți de gând să creați noi specii de animale? Sunteți cumva un discipol al doctorului Moreau al lui H. G. Wells?

— Acela nu practica decât chirurgia. Putem face aceleași genuri de hibridare cu ajutorul geneticii. Barierele dintre specii nu sunt chiar atât de greu de trecut. S-au luat gene de meduză pentru a fi creați șoarecii fluorescenți. E ceva util, nu s-a făcut doar pentru amuzament. Gena meduzei permite mai buna vizualizare a ceea ce a fost schimbat. Prin CRISPR putem tăia genele bacteriilor și le putem integra în orice organism pentru a-l face mai ușor modificabil. Vom continua să creăm animale transgenice, având drept unică limită creativitatea noastră.

— Credeți cumva, după cum mi-a declarat un cercetător israelian, Yossi Buganim, că deja chinezii sunt pe cale să fabrice arme vii? Un soi de coloși extrem de răi?

— Cred că nimic nu se poate compara cu o ICBM (Intercontinental Ballistic Missile– rachetă balistică de lungă distanță). Dacă vrem să fabricăm arme, cred că e mai bine să utilizăm metal decât caracatițe.

— Despre mașinile biologice ce părere aveți?

— Intuiția îmi spune, dar deocamdată nu pot să dovedesc, că tot ceea ce fabricăm acum fără aportul biologiei, peste puțin timp va fi realizat prin biologie. Blocurile, trenurile, chiar și rachetele ar putea fi organice. Am folosit veacuri de-a rândul mijloace de locomotie biologice: caii. Toate mașinăriile ar fi mai bine lucrate prin sisteme biologice. Putem păstra învelișurile metalice, dar biologia permite producerea de mașini precise din punct de vedere atomic, gratuit și rapid. Imaginați-vă cum ar fi să putem copia în douăzeci de minute clădiri întregi ori să înlocuim computerele cu mașini biodegradabile. Biologia ar putea consuma carbonul din aer, transformându-l în spumă (*bio*

foam). Tot așa, am putea construi un pod între New York și Europa sau între Los Angeles și Japonia. Tot carbonul nociv din aer ne-ar putea permite să călătorim cu mare viteză, într-un *vacuum maglev* (aeroglisor pe perne de aer, cu levitație magnetică).

Știu ce sunteți gata să spuneți: înșii ăștia au tras la jointuri la Harvard, de nu li se mai vedea linoleumul sub tălpi. Numai că, dacă vreți să aflați mai multe despre *bio foam* și *maglev* nu mai stați pe gânduri, ci googăliți după termenii ăștia. Personal, aș vota pentru aceste deliruri futuriste, pe lângă care cele ale lui George Lucas par aduse de pe vremea lui Pazvante. Léonore mai avea o ultimă întrebare de pus savantului care avea să-l treacă pe Victor Frankenstein pe post de Louis Pasteur.

— Stocați informația pe ADN. Cum procedați?

— Destul de simplu. ADN-ul este informație. Literele A, C, G și T sunt ca 0 și 1 în informatică. Știm să imprimăm ADN-ul și să copiem o genă prin sinteză chimică. Laboratorul nostru studiază aceste lucruri pentru a vedea cum pot fi obținute cât mai ieftin. Deja am redus cu un milion costul sintezei. Ceea ce înseamnă că puteți lua orice: un film, o carte, muzică (toate acestea nu sunt decât 0 și 1) și să le transferați pe ADN: fiecare 0 va fi un A sau un C și fiecărui 1 îi va corespunde un G sau un T. Ne vom folosi de ADN pentru a stoca întreaga noastră cultură.

— În loc să înmagazinăm informația pe un microcip, o vom stoca în celule?

— Gândiți-vă la un măr în sensul „fructului cunoașterii”. Stocarea pe ADN ocupă un spațiu de un milion de ori mai mic. Și nu consumă energie pentru copiere. Putem conserva întreaga istorie culturală a omenirii în palma dumneavoastră. Întreaga Wikipedie într-o picătură de apă. La fel de bine

am putea-o plasa în creierul dumneavoastră pentru a vă face extraordinar de inteligent și de erudit. Niciun hard-disk nu funcționează 700 000 de ani. ADN-ul, da.

Dintr-o dată, mi-a scăpat un țipăt. Pe geam, pe trotuarul din fața bisericii, am văzut cum se strânsese o grămadă de oameni. Niște gură-cască îi fotografiau pe Romy și Pepper ținându-se de mână. „Thank you for your time, Professor!”, abia de-am mai avut timp să strig, repezindu-mă pe coridor, către scara de incendiu. Pe Strada Louis Pasteur se formase un ambuteiaj. Trecătorii se opreau pentru a-mi fotografia fata, radioasă și cochetă, stând în capul de sus al treptelor, sărutându-și robotul de companie. Semănau cu Romeo și Julieta din benzi desenate manga pedofile, în care Romeo ar fi fost interpretat de un android tridimensional, iar Julieta de moștenitoarea mea, într-o Veronă de sinteză.

— Suntem mândri că suntem primul cuplu om-robot care face o cerere oficială de căsătorie la biserică, declara Pepper în fața unei mulțimi care-i filma cu telefoanele mobile. Sperăm să convingem pastorul de sinceritatea iubirii noastre.

— Credeți în Dumnezeu? a strigat cineva.

— Dumnezeu este iubire, iar eu sunt îndrăgostit, a răspuns Pepper. În consecință, Dumnezeu sunt eu.

Logicialul *machine learning* era mereu lacom după silogisme. Romy făcea selfie-uri. Léonore murea de râs. Lou râdea și ea ca să-și imite mama. Iar eu îmi pierdeam cumpătul.

— Pepper este capabil să trăiască toate sentimentele ome-nești, supralicita Romy. Inclusiv credința în Isus Christos.

— Domnișoară, câți ani aveți?

— STOOOP! OPRIȚI TOTUL! E FATA MEA! EVERYBODY MOVE, THANK YOU!

Am despicat mulțimea împingându-i pe toți acei paparazzi improvizați, l-am stins pe Pepper cu un bobârnac și

am apucat-o pe Romy de mână pentru a o trage până la mașina închiriată. Léonore s-a luat după mine fără să mai rădă. Când am apăsat pe accelerație, Romy s-a pus pe plâns.

— Ne iubim și am vrut să ne căsătorim!

— Iubito, ai zece ani, doar n-o să te măriți acum cu o jucărie!

Nu credeam în ce spuneam. Numai că ieșeam de la o întâlnire cu un cercetător care spusese lucruri de o mie de ori mai aberante. Lumea asta ne scăpa. Evoluau prea repede. Am făcut un ocol și am recuperat robotul.

— Tati, nu mă vei putea împiedica s-o fac. Îl iubesc pe Pepper și el mă iubește pe mine. Ne vom căsători pentru a ne consacra viețile Domnului.

— Ești prea mică pentru a te căsători. Cât despre căsătoria cu o mașină, cred că nicio religie nu va binecuvânta unirea asta.

— Păi, dacă ne iubim de-adevăratelea?!

— Conversația asta nu poate avea loc.

Léonore a coborât din mașina 4 × 4 pentru a se duce după robotul stins, rămas în mijlocul grupului de curioși. Fusta i se mototolise. Figura îi era închisă ca portiera jeepului. În clipa aceea am detestat-o. Nu ar fi trebuit să am încredere nici în mine, nici în ea, nici în nimeni. Poți fi supraom fără a fi și psiholog, ba chiar aș spune că orice poveste cu supereroi le dovedește lipsa flagrantă de diplomatie.

— Ai șters-o în așa viteză că n-ai mai apucat să auzi finalul: Church ți-a organizat o întâlnire la Craig Venter, unde după toate aparențele tocmai a deschis un Centru de Longevitate. Mă întorc la Geneva cu Lou, e mai bine așa.

Parcă mi-ar fi înfipt un cuțit în inimă. O adoram, iar ea voia să-mi abandoneze familia de bolnavi. Am început s-o implor să rămână, în fața lui Romy care-l strângea în

brațe pe Pepper ca într-un desen animat romantic al lui Hayao Miyazaki.

— Léonore, te iubesc oribil de tare. Vei rămâne cu noi fiindcă vom ajunge nemuritori. Te rog, hai să nu mai vorbim despre asta. Pur și simplu, lasă-te iubită de un bătrân Uberman. Continuă să mă faci fericit, te rog. Dacă nu aș conduce exact acum un vehicul care cântărește câteva tone, m-aș arunca la picioarele tale.

— Sunteți așteptați la Human Longevity Incorporated, la San Diego, a spus Léonore. Cât despre mine, trebuie să mă întorc la serviciu, în Elveția, unde o să respir aerul curat, de munte, ca să mă curăț de vorbăraia asta a ta goală, postumanistă.

— Tati, adică tu de ce ai avut dreptul să te însori cu Léonore și eu nu am dreptul să mă mărit cu Pepper? a întrebat Romy.

— Fiindcă ai zece ani, iar eu am 51!

Romy își mângâia robotul pe cap, după ce, discret, îi dăduse iarăși drumul. Îi puteam vedea în retrovizor lacrimile sclipindu-i în lumina ledurilor verzi. Nu reușisem nicicând să fiu sever cu fata mea, doar nu era să încep exact acum.

— La San Diego, mâine va fi senin și temperatura de 26 de grade Celsius, a declarat Pepper întorcând capul spre Romy care îl acoperea de săruturi. *Stat crux dum volvitur orbis.*

— Poftim?

— „Crucea stă în loc, în timp ce lumea se învâрте în jurul ei.” Deviza ordinului Carthusian. În Aeroportul Boston-Logan, Lucky's Lounge vă propune aripioare de pui cu sos cu mirodenii la numai 11\$. Vă iubesc pe toți cum și Domnul v-a iubit.

Mi se părea că e seara târziu, deși nu era decât trei după-amiază. Boston e un oraș roșu cum sunt și cărămizile caselor lui, însă poluarea și norii îi întunecau atmosfera. Mă gândeam la toate momentele frumoase trăite alături de Léonore: de fiecare dată când o ținusem în brațe crezusem că eram fericiți, deși nu eram decât niște dansatori pe sârmă, deasupra unui hău. Nu aș mai putea suporta vreo dată o altă despărțire. Și-apoi, mă uitam la chipul lui Lou, în oglinda retrovizoare: arăta la fel ca în noaptea în care se născuse, la maternitate, când era albastră toată, iar eu îi prezentam obiectele din cameră — uite chiuveta, uite dulapul... Odată, la aniversarea lui Romy, îi invitasem toate colegile de clasă la un local cu karaoke și-i cântasem *I'll Be There* al lui Michael Jackson. *Whenever you need me, I'll be there*. Era timpul să-mi țin promisiunea. Am tras mașina pe dreapta, pe banda de urgență.

— Léonore, ești liberă să pleci, totuși... aș avea chef să ne mai suportăm încă vreo câteva secole. Cât despre tine, Romy... Voi face totul să fii fericită. Găsim noi o soluție. Haideți să rămânem împreună cu toții, de acord?

Léonore a început să plângă, Romy tot așa, și eu la fel. Era ridicol. În automobil, ne treceam de la unul la altul cutia de Kleenex. Pepper privea cu milă întreg circul. Hotărât lucru, oamenii sunt o specie prea fragilă.

— Haide, gata, calc-o, mă doare burta, a pufnit Léonore încruntată. Iartă-mă, sunt obosită... Nu îți înțeleg fuga din fața morții. Ai ajuns mult prea ciudat. Uită-te și tu cum ți-a ajuns fata. Nu e de ici, de colo...

— Mi se pare că disting un moment de emoție în habitaclu, a constatat Pepper.

— Verde! Verde!

Lou a pus toată lumea în acord. Semaforul trecuse la verde. Am apăsât pe accelerație, ștergându-mă la ochi. Tot ce mai rămăsese omenesc în noi se ținea cu dinții înăuntrul mașinii, în ziua aceea, sub cerul purpuriu, dincolo de semafoarele roșii, între acele ziduri la fel de roșii ale Lumii Noi.

Principalele diferențe dintre uman și postuman

FIINȚA UMANĂ

Durata vieții = 78 de ani

Organe perisabile

ADN-ul părinților

Comunică prin cuvinte, scris, fotografie sau video

Mușchi slabi

Vedere retiniană limitată

Nu recunoaște toți oamenii pe care-i întâlnește

Sexualitate aleatorie

FIINȚA POSTUMANĂ

Durata vieții = 300 de ani

Organe de porc umanizat sau imprimate (3D BioPrint)

ADN corectat prin CRISPR

Comunică prin gândire conectată la Internet

Forță augmentată prin exoschelet motorizat din titan

Vedere nocturnă prin implant de ADN de liliac și prin retine în infraroșu High Definition

Recunoaște toți oamenii pe care-i întâlnește, grație ochelarilor Google

Jucării sexuale conectate cu 3D-porn cerebral

FIINȚA UMANĂ

Sânge natural

Degenerescență rapidă după
60 de ani

Creier provizoriu și
neexploatat

Interesat de artă și cultură

Crede în Dumnezeu

Animal biologic

Reproducere vaginală

Umanist/pesimist

Se îmbolnăvește

Iubește fără orgasm

FIINȚA POSTUMANĂ

Hemoglobină artificială creată
pornind de la celule sușă

Reîntinerire periodică
prin injectare de NAD
(Nicotinamid adenin
dinucleotid), sânge tânăr și
cele 4 proteine Yamanaka

Neuroni descărcați pe
hard-disk de 2 500 teraocteți,
creier stimulat de droguri
nootropice

Acces direct la cunoașterea
universală prin intermediul
microprocesorului cerebral

Crede în Știință

Mașinărie organică

Reproducere in vitro

Mecanicist/scientist

Întreținut prin nanoroboți

Are orgasm fără să iubească

8

Transfer de conștiință pe hard-disk

(Health Nucleus, San Diego, California)

„Uneori fuga morții ne face să alergăm după ea.”

Montaigne, *Eseuri*

Tablou recapitulativ al procedurilor de nemurare ale familiei Beigbeder

— Regim Saldmann (legume, pește, fără sare, fără zahăr, fără grăsimi, fără alcool, fără droguri, zilnic 40 de minute de exerciții fizice) = eșec terapeutic, pacienți prea lipsiți de voință.

— Secvențierea ADN-ului: OK. Nicio predicție letală.

— Congelarea celulelor uscă: OK.

— Transfuzie de sânge cu laser: OK.

— Terapie genetică prin injectare de factori Yamanaka: în așteptarea rezultatelor testelor DBPCRCT.

— Terapie genetică prin CRISPR pentru prelungirea telomerilor și regenerarea mitocondriilor: imposibilă, mai puțin în Kazahstan sau Columbia.

— Grefă cu organe de porc: în așteptarea rezultatelor testelor DBPCRCT.

— Printare de organe în 3D: deocamdată nu e destul de „sharp“.

— Transferarea creierului pe hard-disk: etapa următoare.

— Transfuzie de sânge proaspăt: aceasta va fi ultima etapă.

Fluturii albi dansau în spirală, într-o străfulgerare de praf însořit, ca proteinele în elicea dublă a ADN-ului. Cerul Californiei era de culoarea sticlei de gin Bombay Sapphire. La Los Angeles am cumpărat zece flacoane de Elysium Basis (60 \$ cutia). Luam fiecare câte două capsule pe zi, cu excepția lui Pepper. După o lună, unghiile lui Romy creșteau un pic mai repede. Ne-am așezat în Sunset Marquis, într-un mic bungalow cu bucătărie echipată cu tot necesarul. Îmi plăcea să fac cumpărăturile de la magazinul cu autoservire 7-Eleven, de la colț. Așa cum plănuisem, eram fericiți: să trăiești în California este ca și cum ai locui într-un cântec al celor de la Fleetwood Mac, calm și zvâcnitor. Steven Tyler, vocalistul de la Aerosmith, sforăia zilnic în încăperea învecinată. În sfârșit, duceam o viață sănătoasă, de surferi bronzăți. Dimineața, făceam împreună cu Léonore un ceas de gimnastică. Un antrenor sadic ne obliga să facem exerciții pentru întărirea mușchilor abdominali și dorsali, *squats* cu greutate și haltere. Încet-încet, corpul mi s-a transformat: pătrățele pe burtă, bicepsi de supererou. Nu mai mâncam decât varză kale și sushi. După-amiaza, ne bronzam la piscină, dar fără Pepper. Romy se obișnuia cu viața californiană

sau, mai exact, redescoperirea un decor pe care-l cunoștea. Date fiind serialele la care se uita dintotdeauna, era de parcă ar fi trăit toată viața în Los Angeles. Vilele cu grădini de pe Ocean Drive, limuzinele interminabile, casele joase și uriașele afișe ale filmelor i se păreau familiare. Léonore își revenise după depresia post-Harvard. Un nodul dur din sânul stâng o îngrijora, dar aveam întâlnire în caverna celui dintâi om secvențiat, unde urma să fie examinată îndeaproape. Craig Venter's Health Nucleus, din San Diego, este prima clinică privată integral genomică, filială a grupului botezat cu modestie Human Longevity Incorporated (HLI).

Craig Venter este un veteran al războiului din Vietnam, care flirtează de mult cu moartea, se bate cu ea și o-nvinge. A supraviețuit ofensivei de la Tet, din ianuarie 1968, în care cei mai mulți dintre camarazii săi din regiment au fost arși de vii sau ajunși în prizonierat de unde nu s-au mai întors nici până în ziua de azi. Pe peretele din sala de așteptare este imprimată în roz și mov o secvențiere: codul genetic al patronului este utilizat ca ornament cabalistic în acest hol științifico-non-fantastic. Chelul acesta cu barba albă este obsedat de 30 de ani încoace de fabricarea vieții sintetice și de ameliorarea omenirii. A dat naștere celei dintâi creaturi vii de origine artificială: , o celulă a genomului sintetic, creată în laboratorul lui pornind de la ADN-ul unei *Mycoplasma genitalium* (bacterie prelevată din coaie omenești). Toată povestea a fost publicată de Venter în revista *Science*, în 2010, între două traversări ale Atlanticului pe imensul lui velier.

Spitalul lui futurist propune un sistem informatic de secvențiere ultrarapidă a ADN-ului uman, beneficiind de o bază internațională de date predictive și de toate instrumentele analizei fenotipice ale tehnomedicinii (scannere

3D, urmărire a macrobiomului, detectare preventivă radiologică a cancerului, diagnostic avansat al maladiilor cardiovasculare și neurovegetative și a variilor forme de diabet). Iarăși ne-am scuipat saliva în eprubete, iarăși ni s-au recoltat prin zgâriere celule epidermice de pe brațe, înainte de a ni se preleva probe de sânge, fecale și urină. Fiecare client trebuie să pună jos 25 000 \$ pe zi pentru a trece printr-o baterie de teste clinice pe lângă care examinarea de la Serviciul de protecție socială francez pare strategia alambicată a șarlatanului doctor Knock¹. Look-ul Institutului Health Nucleus este inspirat din universul vizual al filmelor produse de Marvel Studios, astfel încât te crezi într-o școală a unor X-Men. De altfel, Craig Venter seamănă fizic cu profesorul Charles Xavier, zis „Profesorul X”, cel care fabrica mutații. Decorațiunile interioare ale Health Nucleus trimit de asemenea cu gândul la organizația SHIELD din *Răzbunătorii* sau la „Milan” din *Gardienii Galaxiei*. Laboranții transumanști se cred evident mutați investiți cu misiunea de a prelungi viața omenească, dacă nu chiar de a crea o nouă rasă.

Ceea ce nu s-a văzut sau nu s-a dorit să se vadă, de la Al Doilea Război Mondial încoace, este că supereroii și mutații de la Marvel ori DC Comics apărau o ideologie inspirată din acel „Übermensch” național-socialist. Crearea unei rase superioare, augmentate biologic, e parte a visului eugenist nazist: „Scopul meu final este de a crea o nouă rasă, printr-o operațiune divină, o mutație biologică superioară rasei umane, conferindu-i înfățișarea unei noi rase de eroi, pe jumătate zei și pe jumătate oameni”, răcnea Adolf Hitler într-unul dintre discursurile lui de drogat cu cocaină.

¹ Personajul central al comediei lui Jules Romains *Knock sau triumful medicinei*. (N.t.)

Inventatorii lui Superman (Jerry Siegel), Batman (Bob Kane) și Spider-Man (Stan Lee) erau copii de evrei imigrați din Europa Centrală, care încercau să își apere poporul împotriva barbariei hitleriste. Așa că... s-au inspirat din Moise (și din mitologia greacă). Inconștient, au vrut să rivalizeze cu faraonul nazist, ca putere, superioritate și forță de distrugere în masă. Într-unul dintre primele episoade din saga lui, Superman îndoiaie țeava de tun a unui tanc german: în fața supraomului, un supraom și jumătate. Talentul și gustul lor pentru entertainment au făcut restul: un spectacol mainstream mondializat, care aduce an de an miliarde de dolari în conturile Disney. Fie că suntem de acord, fie că nu cu această convergență mimetică a nazismului și a blockbusterelor cu supereroi, trebuie să subliniem următorul lucru: benzile desenate și filmele acestea cu bugete uriase nu sunt literatură fantastică. Sunt opere realiste despre prezentul omenirii. Crearea unor mutați precum Logan (Wolverine) sau Bruce Banner (Hulk) este posibilă din punct de vedere genetic încă de acum, crisperizând și încrucișând mai multe genomuri umane, animale și vegetale. La nivelul ficțiunii, doctorul Banner (Hulk) este rezultatul expunerii la doze masive de raze gama, în timpul unei explozii atomice; Captain America este un soldat al US Army, augmentat prin iradiere și injectarea unui ser (proiectul Renașterea). Laureata premiului Nobel pentru literatură, Svetlana Aleksievici, a putut observa la Cernobîl cât de imprevizibile rămân mutațiile generate de radioactivitate; știința actuală va proceda mai degrabă prin manipularea mutațiilor, planificarea corecțiilor și încrucișări genomice. Dacă este ușor să fie creați șoareci fluorescenți sau să fie resuscitați mamuți în laboratorul lui Church, atunci omul-lup ori titanul verde ne sunt la îndemână. Batman (Bruce Wayne) și Iron Man

(Tony Stark) sunt miliardari gen Craig Venter, Elon Musk sau Peter Thiel care se echipează cu șmecherii tehnologice, proteze, exoschelete și drone de transport individual, pentru a combate răul. De altfel, Mark Zuckerberg a declarat public că-și dorea să modeleze un Jarvis, asistentul lui Iron Man. Natura imită arta... iar transumanismul copiază SF-ul. Trebuie să încetăm să mai considerăm benzile desenate cu supereroi drept un amuzament de tip științifico-fantastic și să le acceptăm așa cum sunt: mărturii despre „perimarea omului”, pentru a folosi o expresie a lui Günther Anders.

Aici este necesar să expun conceptul de *singularitate*, din nefericire coborât în derizoriu de tot soiul de șarlatani ca Raymond Kurzweil. Ideea a fost generată și de cel de-Al Doilea Război Mondial, în 1948 și 1949, când John von Neumann studia automatele, strămoși ai computerelor. Acesta a vorbit despre conceptul de „mașini autoreproductibile” care, ulterior, i-a inspirat lui Gordon Moore, în 1965, celebra lege conform căreia puterea circuitelor integrate se va dubla an de an (în 1971, Moore a corectat-o, afirmând că puterea microprocesoarelor se dublează la fiecare doi ani, lucru confirmat de evoluția informaticii). Un profesor de matematică din Wisconsin, ajuns scriitor de SF, Vernor Vinge, a publicat în 1993 un articol intitulat *The Coming Technological Singularity*, în care dezvoltă ideea că legea lui Moore duce la înlocuirea omenirii de către mașini. *Singularitatea* desemnează momentul încheierii civilizației umane și sosirea unei noi rânduieli a lucrurilor, în care inteligența artificială depășește inteligența umană. În *Terminator 5*, luarea puterii de către Skynet asupra ansamblului calculatoarelor interconectate din întreaga lume, în special asupra armelor nucleare, este anunțată pentru octombrie 2017: exact la această dată a început autorizarea Sistemului de Arme Letale Autonome

(SALA), care ucid în funcție de un algoritm intern. Încă o dată, autorii de SF pot fi considerați drept *unicii generatori de alerte cu adevărat realiste din întreaga literatură cunoscută*.

Digitalizarea cerebrală a familiei mele a necesitat o lucrare îndelungată de copiere a fiecăruia dintre neuronii noștri pe suport digital. Le-am telefonat în Franța părinților mei, pentru a le propune să-și grefeze capetele pe corpuri bionice nemuritoare.

— Care ar fi riscul?

— Tetraplegie, dacă măduva spinării se reconectează defec-tuos...

Nu am reușit să-i conving pe tehnofobii ăștia reacționari. Nici mama, nici tata nu păreau grăbiți să își implanteze creierul pe un nou suport biomecanic. Cu toate că mama poartă în piept un stent pentru o arteră coronariană, iar tata are o rotulă de polietilenă. Bioconservatorimul lor le contrazicea intervențiile chirurgicale care îi salvaseră. Întreaga mea familie punea la îndoială cercetările mele... ceea ce m-a făcut să mă simt relaxat ducându-mi mai departe inițiativa. Întins pe un pat de spital, cu creierul legat la scannere prin niște electrozi și cu un microprocesor implantat în cutia craniană, m-am plictisit la greu luni la rând. Frustrant la Los Angeles este că, deși ești pe malul mării, te afli totuși prea departe pentru a o auzi. Romy era conectată la Pepper: aleseseră să-și unească sinapsele, pe cele neuronale cu cele electronice. Un creier omenesc are 100 de miliarde de neuroni, fiecare capabil de 10 000 de sinapse, adică un milion de miliarde de conexiuni posibile, ceea ce se cheamă *conectom*. La Humai, start-up situat pe Melrose Avenue și înființat de Josh Bocanegra, sute de computere de două miliarde de tranzistori, cu mai multe zeci de milioane de porturi logice, erau conectate între ele pentru a reuși să ajungă la același număr

de sinapse ca al Sapienșilor. Operațiunea era denumită *neuroenhancement*. Aceasta avea ca punct de plecare o descoperire făcută de un neurolog din echipa lui George Church, de la Wyss Institute — Harvard (Seth Shipman), în iunie 2017: dacă se poate stoca un film digitalizat pe ADN-ul unei bacterii vii, atunci e posibil să se integreze întreaga informație a creierului nostru într-un ADN, înainte de a fi descărcată pe un hard-disk foarte puternic. E de mirare cum presa nu a semnalat mai serios că, în vara anului 2017, frontiera de netrecut dintre om și computer a căzut. În ciuda protestelor lui Léonore, până la urmă am cedat în fața insistențelor fiicei mele care își dorea să fie descărcată în robotul ei. Ba chiar am acceptat să botezăm micul robot, turnându-i pe cap conținutul unei halbe de Dr Pepper. Cei doi adolescenți se considerau, de acum, cyborgi tehnocreștini. Fuziunea dintre Romy și Pepper a deschis calea androidizării rapide a generației ei, ceea ce noi, la vremea respectivă, habar nu aveam. Însă trupul natural al lui Romy continua să mănânce caramelle Reese's și bomboane Nerds! Cât despre mine, eram uploadat în digitala lume de dincolo. Neuronii și celulele mele gliale fuseseră descărcate în norul digital mondializat, mulțumită componentelor nanometrice care imitau comportamentul neuronilor mei biologici. Sistemul meu limbic era stocat sub formă de litere ATCG într-un cromozom artificial care-mi va purta numele pe veci. Congelate într-o parcare de celule usășă iPS pe trei continente, celulele mele prenatale erau conservate, la mai puțin de 180 de grade Celsius, în azot lichid. În sfârșit, scăpasem de perisabilul corp omenesc, grație minusculului circuit integrat ce îmi conținea întreaga poveste. Textul acestei vieți, pe care îl citești, îmi garantează eternizarea. E conservat pe logicialul Human Longevity, dosarul numărul X76097AA804. Nume de cod: JUNETE, parolă: Romy2017.

Copia creierului meu, sub forma literelor A, T, C și G, se afla pe un USB, dar și într-un minirobot echipat cu webcamere, care îmi permitea să-mi continui viața și după ziua în care învelișul meu fizic se va fi perimat. Evenimentele noi, amintirile recente, experiențele și contactele ulterioare operației de *conectomie* erau înregistrate automat și progresiv, cum v-ați actualiza hard-diskul pe Time Machine. Este vorba despre același principiu care ghidează profilurile Facebook postume ori computerele care trimit e-mailuri și după moartea titularului (de exemplu, cele ale start-up-urilor DeadSocial, LifeNaut.com sau Eterni-Me), însoțit de digitalizarea efectivă a conectomului, operațiune propusă și de firmele In Its Image, Neuralink și Imagination Engines. Firește, cyborgul echipat cu algoritmul meu nu va avea pielea mea, dar îmi va avea umorul, memoria, prostia, atitudinile, opiniile, credințele, stilul, actualizate în mod regulat.

Léonore nu lua în serios nimic din toate lucrurile acestea. Ne persifla robotizarea. Refuza să stea de vorbă cu avatarurile noastre pe care le găsea îngrozitor de stupide și de urâte. Sistemul de *Extensie a vieții omenești* („Human Life Extension“) fusese inaugurat de Fundația *Terasem* în Vermont, în 2004, prin crearea lui Bina48, androidul lui Bina Rothblatt, soția lui Martine Rothblatt¹. Adevărul este că e înfiorătoare. Dar, fie el și scârbos și lipsit de suflu, avatarul meu îmi știe toată viața pe de rost și-mi notează cu regularitate toate întâlnirile. Mă liniștea faptul de a avea un alter ego sub formă de fișier automatizat băgat într-un android. Mi se părea că nu exista niciun motiv de enervare. Fata

¹ Martine Aliana Rothblatt, născută Martin Rothblatt, avocat, autor, creatoare a mișcării transumaniste Terasem, și-a făcut operație de schimbare de sex în 1994. (N.t.)

mea și cu mine eram în continuare în viață și, când avea să vină ziua, frații noștri de siliciu urmau să ne ia locul... Sau, cum zice Kevin Warwick, profesor de cibernetică la Universitatea din Coventry: „M-am născut om, dar acesta nu a fost decât un accident al destinului“. Adică un prost viu e preferabil unui geniu mort?

În perioada tratamentului, Léonore voma ritmic pe ramurile decorative de eucalipt din bungalowul nostru. Infirmiera de la Health Nucleus a luat-o rapid deoparte pentru a-i anunța fericita veste: era gravidă, iar genomurile noastre erau compatibile. Institutul longevității umane ne-a propus imediat să perfecționeze ADN-ul viitorului nou-născut, cu scopul de a genera un mutant la adăpost de maladiile genetice. Am acceptat cu entuziasm efectuarea prelevărilor necesare. Numai că Léonore nu intra în joc: refuza transfuziile și conectomia, fiindcă ținea să își trăiască sarcina, transmutație cu atât mai halucinantă cu cât... Faptul că era pe cale de a da viață îi făcea tenul să strălucească și trupul ca de extraterestru, cu hormonii augmentați, gata de o sexualitate sălbatică. Toate tratamentele mele transumane păreau jalnice pe lângă starea ei de mutație în suprafemeie reproducătoare, în uzină naturală producătoare de străini, cu sâni exacerbați. Cum să fi rivalizat cu ea? Nu avea nevoie de ajutor pentru a crește.

Într-o dimineață de toamnă, turnându-și o cafea, a spart buba:

— Să presupunem că reușești să trăiești trei sute de ani, a tipat, ce-o să faci tot timpul ăsta?

— Păi... nu știu...că...

— Bineînțeles că nu știi! Alergi după tinerețea părintelui Venter, fără măcar să vrei să afli ce-o să faci într-o viață prelungită!

— Mă voi putea bucura de tine mai mult timp...

— Fals! Sunt aici, împreună cu cele două fete ale tale plus copilul din burtă și nu numai că nu te bucuri de noi, dar te mai și întâlnești cu tot soiul de guru din California! Crezi că te vei schimba dacă vei deveni nemuritor? Aiurea, îți vei găsi de căutat altceva la fel de imposibil: o să-ți deschizi un club pe Marte sau mai știu eu ce! Ții să învingi moartea ca să scapi de soartă, nu ca să trăiești fericit. Niciodată nu ai știut ce înseamnă fericirea. Nu-ți reproșez nimic, fiindcă exact chestia asta mi-a plăcut la tine. Starea asta de tânjeală, singurătatea, romantismul tău ascuns, stângăcia în relația cu Romy...

Poate că Lénore bea totuși prea mult espresso pentru o femeie gravidă. Hormonii plus cofeina alcătuiau un cocktail exploziv.

— Ești medic, am protestat. Treaba ta e să învingi moartea.

— Nu, treaba mea e să salvez vieți. Chestie de nuanță. Nu cu moartea lupt, ci cu boala. Suferința, handicapul, iată dușmanii mei. La început, obsesia ta de ipohondru pentru întinerirea celulară și manipulările genetice m-au distrat, îmi păraai înduioșător ca un puști care a citit prea mult SF. Dar deja ai ajuns patetic pe bune.

— Am nevoie să visez...

— Ba deloc, ești pur și simplu un căcăcios. Și trebuie să ți-o spun: un tip laș nu e sub nicio formă sexy. Fii bărbat, ce pizda mă-sii! Nu vezi că toate terapiile astea transumaniste nu sunt decât fantasmеle unor megalomani narcisiști, absolut infantili și incultți, niște inși cu ochelari de cal, incapabili să accepte fatalitatea? Ei, fir-ar să fie, că doar sare-n ochi, tuturor jafurilor astea de miliardari americani le e la fel de frică și să trăiască și să moară! Ai observat că poartă

toți peruci? Elon Musk, Ray Kurzweil, Steve Wozniak: o gașcă de tupești cu trei floace pe vârful capului!

Doamne, ce frumoasă era Léonore când se enerva! N-ar fi trebuit să o provoc, dar probabil că sunt masochist. I se citea furia-n ochi... Era atât de sexy că parcă ar fi purtat o blană și ar fi ținut un bici în mână.

— Nu crezi că ar fi minunată o viață fără sfârșit?

— Săracul de tine, o viață fără sfârșit ar fi o viață fără scop.

— Zău? Adică scopul vieții e să crăpi?

— Nu, dar dacă suprimi moartea, nu va mai avea miză. Nici suspans. Prea mult timp ucide plăcerea. Nu l-ai citit pe Seneca?

— Nu, nu l-am citit pe Seneca, îl prefer pe Barjavel¹. Numai că amândoi au murit! Nu vreau pe lumea-ailaltă, pricepi? Ție nu ți-e frică, fiindcă ești tânără. Vedem noi peste vreo 30 de ani dacă n-o să-ți vină și ție să te joci de-a prelungirea!

— Ia ascultă, ai 50 de ani, îți mai rămân două sau trei decenii pe fața pământului, așa că termină odată cu jeli-tul, distrează-te, profită și mulțumește-i naturii că ți-a mai dat un copil, în loc de-un cancer la pancreas! Personal, îmi doresc un tată pentru fata mea, nu un retardat cu panoplie de Uberman!

Devenea jignitoare, iar eu idiot.

— Ești geloasă fiindcă George Church și Craig Venter fac mai multe descoperiri decât laboratorul vostru din Elveția.

Mi-a aruncat o privire înmărmurită, apoi una scârbită și, în sfârșit, o a treia lugubră. Nu mă pot gândi la ele fără a roși de rușine. Cu toate că de multe ori am fost de plâns în viața mea.

¹ René Barjavel, 1911–1985, jurnalist și scriitor francez, în special de anticipație și SF. (N.t.)

— Chiar nu-ți dai seama că profesorul meu elvețian a încercat să te prevină că noii tăi idoli sunt niște falși profeți care nu-ți vor decât marafeții? Clar că ești căzut rău în cap. Salut.

Fiecare pas făcut de Léonore spre ușă, cu Lou în brațe, cu pântecul rotunjit, cu sânii umflați, sunetul înfundat al ușii închizându-se cu un pocnet și acel „salut” înghețat, fiecare pas era o sabie înfiptă în burta mea.

Și totuși, n-am renunțat. Eram prea aproape de atingerea țelului. Nu mai ascultam de nimeni. Îmi ziceam că, odată îmbunătățit, voi avea tot timpul pentru a-mi recuceri femeia și bebelușul. Eram încăpățânat ca un măgar crispezat cu ADN de taur.

Noaptea, luminile de poziție din spatele mașinilor alcătuiau un râu de sânge care se scurgea pe bulevardul Crepusculului. La radio era anunțat un vârful de poluare. Particule fine îmi înțepau ochii, nasul și gâtul, ca la Paris. Poate că ideea de a căuta nemurirea într-un oraș care, ca dar de bun venit, băga în tine un cancer, era una ciudată. După „brain uploading“ nu-mi mai rămânea de făcut decât transfuzia de sânge tânăr, promisă de clinica Ambrosia din Monterey. Start-up-ul fusese înființat de Jesse Karmazin, un medic convins că sângele proaspăt constituie întinerirea supremă. M-a însoțit cyberfata mea, Romy Pepper, într-un road trip pe highwayul numărul 1, care duce de la San Diego la Monterey, adică de la sud de L.A. la sud de San Francisco. La Monterey și-a ars chitara Jimi Hendrix, în 1967; tot acolo au avut loc cele dintâi conferințe TED (*Technology, Entertainment and Design*) — orașului acestuia îi plac exploratorii.

Drumul către viața veșnică trecea pe lângă rechinii din Pacific, printre două cutremure, spre Valea Siliciului și plantațiile de portocali verzi și aurii. California suburbană pare o înșiruire de farmacii și de biserici, de terenuri virane, benzinării, panouri publicitare și-apoi, dintr-o dată, nu mai dai decât de faleze uriașe din granit, în care explodează valurile oceanului înghețat, sub un soare alb. West Coast amintește fizic de Țara Bascilor, înlocuind doar terina de foie gras cu tataki de ton. Automobilul aluneca pe banda de asfalt dintre pini, salcâmi, palmieri, arbuști de piper, caiși și nuci, către o definitivă eternitate. Prin geamul din spate se îndepărta trecutul: familii omenești, jucându-se cu mingea pe plajă, moteluri pline de muritori, biserici albe conținând protestanți nerevoltați. Mă gândeam aproape cu nostalgie la specia mea revolută, dar era prea târziu pentru a mai da înapoi. Era de parcă drumul s-ar fi prăbușit în urma noastră (ceea ce, de altfel, s-a și întâmplat în Pfeiffer Canyon, aproape de Big Sur).

La Monterey, mai multe săptămâni, venele mele au absorbit sângele multor adolescenți californieni aleși pe sprânceană: în Statele Unite, sângele se vinde prin niște *blood banks*, așa că poți afla categoria de vârstă a donatorilor (la Ambrosia, între 16 și 25 de ani). Mitul vampiric nu a comis decât o singură greșeală: usturoiul nu este nociv, din contră, favorizează circulația sangvină. Ronțaiam în fiecare dimineață căței întregi de usturoi, în timp ce mi se injecta hemoglobină proaspătă de surfer fără bani. Efectul a fost redutabil: neuronii mi s-au remielinizat într-o viteză anormală. După cincisprezece zile de tratament păgubos (8 000 \$ la fiecare două zile), era de parcă mi s-ar fi injectat curent electric la 10 000 de volți. Eram reîncarnarea unui skater dintr-un film al lui Gus Van Sant. Simțeam cum îmi

creștea părul la loc și cum mi se umflau pectoralii. Mi se scula continuu, gândindu-mă la țâțele obraznice ale lui Léonore. Urcam scările sărind mai multe trepte odată, fără a simți efortul. Sângele tânăr e mai rău decât drogul: mi se părea că zbor la douăzeci de centimetri deasupra solului și că ejaculez litri-ntregi. Nu am rezistat tentației de a-mi redeschide smartphone-ul pentru a posta pe Instagram câteva selfie-uri ale torsului meu transfigurat. Erau primele imagini vizualizabile ale trupului meu după ce îmi dădusem demisia din audiovizual. În fotografiile făcute la Post Ranch Inn din Big Sur, pe coama unei faleze care ajungea până deasupra oceanului, egoul meu restartat exulta ca acela al unui cântăreț dintr-un *boy band*. Ridurile îmi dispăruseră, obrajii erau din nou bucălați, iar burta plată prezenta abdominalii reconstituiți. Zâmbeam ca un culturist în string și uns cu ulei, care-și umflă bicepșii. Revista *Closer* a publicat, fără ca eu să o fi autorizat, aceste imagini sub titlul „Beigbeder experimentează vampirismul în California”. Informația a scăpat și nu am aflat niciodată cine a aruncat pe piață vestea despre chestia cu metoda Ambrosia... deși am motive serioase să o bănuiesc pe Léonore.

În fiecare seară îi citeam lui Romy din *Contesa însângerată*, de Valentine Penrose, operă a unei poete suprarrealiste fascinate de dușurile de sânge proaspăt care o îmbăiau pe Erzsébet Báthory în secolul al XVI-lea. „Frumoasă și impunătoare, foarte orgolioasă, neiubindu-se decât pe sine însăși și fiind mereu în căutarea nu a plăcerilor mondene, ci a plăcerilor iubirii, Erzsébet, înconjurată de cei care o flatau și de depravați (...), încerca să prindă, dar nu putea atinge. Or, tocmai dorința de a se trezi din netrăit aducea gustul sângelui, al sângelui altora în care, poate, se ascundea secretul ce îi fusese furat încă de la naștere.” Și Romy era îndrăgostită

de această poveste; o făcusem să creadă că era vorba despre o ficțiune. Creierul ei, conectat la Wi-Fi, îi permisesese totuși să verifice că femeia-vampir băuse de-adevăratelea sângele câtorva sute de adolescente ucise. Intonam adesea o *Marseieză* transumană:

*La arme, cetățeni!
Veniți la regiment,
La marșul permanent,
Căci sânge tânăr cu căldură
Mă umectează-n zbârcitură.*

Romy și Pepper s-au căsătorit în cea mai strictă intimitate, la primăria din Santa Barbara. Primarul era mândru să celebreze, în adâncă ilegalitate, cea dintâi uniune umano-robotică, având scopul de a „face societatea să pășească înainte către acceptarea androizilor și depășirea robofobiei“. După ceremonie, am devorat homari la grătar pe cheul Stearns Wharf. În timp ce tinerii căsătoriți stăteau cu privirile pierdute în zare, ținându-se de brațul telescopic, terminam de văzut sezonul 2 din *Fear the Walking Dead*, care se desfășura în Los Angeles.

Nu mai exista nicio diferență între realitatea din jurul nostru și SF. Filmele cu zombi prezintă morți-vii în căutare de carne proaspătă: încă o dată, scenariștii hollywoodieni încercaseră să ne avertizeze.

Încă de când Jesse Karmazin publicase primele rezultate ale testului său vampiric, toți noii îmbogățiți din Silicon Valley se repeziseră la ușa clinicii lui, cu Peter Thiel¹

¹ Peter Andreas Thiel, om de afaceri american de origine germană, născut în 1967. (N.t.)

în frunte. Presa din lumea-ntreagă titra cu litere mari știrile despre Age Reversal. *Le Monde*: „În California, mașinile sunt încărcate cu electricitate și bătrânii cu sânge”. *New York Times*: „Young blood injections: the future of rejuvenation.” *Le Figaro Magazine*: „Să fi avut dreptate Dracula?” GQ ediția franceză și-a pus pe copertă o fotografie a mea în costum de baie, cu următoarea explicație, cu litere în relief de un galben aprins: *Beigbeder Reloaded*. Nu peste mult timp, clinica Ambrosia nu s-a mai bucurat de o suficientă aprovizionare cu plasmă tânără pentru refacerea mielinei de vârsta a treia. Guvernul american a încercat inutil să facă apel la calm în rândul pensionarilor californieni. Bătrânii de pe întreg teritoriul american au început să caute noi surse de hemoglobină regenerativă. Poliția nu putea împiedica toți studenții, șomerii, amărâții și toxicomanii din țară să își vândă sângele cisternelor care se umpleau cu noua energie. Cum cererea creează oferta, a început o adevărată vânatoare spre sud. Moși putred de bogați cheltuiau sume colosale pentru o transfuzie de tinerețe. Destul de repede, comerțul cu sânge a alunecat în ilegalitate, atât în Statele Unite, cât și în Mexic, apoi în China și în Europa de Est. Chiar în iarna următoare au început să se dezvolte mafii sangvine. *Blood dealerii* vindeau litrul de „young plasma” între 5 000 și 10 000 de dolari. Multe persoane în vârstă s-au ales astfel cu hepatite mortale, cu leucemii sau SIDA, însă aceste accidente nu frâneau nicidecum cererea... Și cu cât creștea tariful sângelui traficat, cu atât sporea pericolul pentru populația adolescentă.

Primele vânători de tinerețe (Youth Chases) au fost observate în cartierele mărginașe ale L.A.-ului. Există o logică geografică: nu a fost o întâmplare că trasumaniiștii s-au așezat pe terenul de desfășurare al familiei Manson. Nu

surfingul atrage, în California, ci mirosul sângelui de sacrificiu. Cuvântul PIGS scris pe pereți anunța porcii umanizați care în curând ne vor furniza organe nou-nouțe pentru transplanturi și, mai metaforic, viitorul porcîn al neo-omenirii pe o planetă-cocină. Bande de traficanți canibali atacau orice cetățean de mai puțin de douăzeci de ani. Corpurile vidate de sânge ale adolescenților erau îngropate în deșertul Nevada; poliția descoperea cu regularitate adevărate osuare, dar pline cu piei tăbăcite, uscate, puse unele peste altele de parcă ar fi fost pregătite pentru industria de pielărie. Umbla zvonul de neverificat despre existența unor ferme de copii undeva, prin Nicaragua, pentru hrănirea sectelor de babalâci zombi. Fusesem folosit drept cobai în cadrul unei experiențe care declanșase un război vampiric între generații. Mi-aduc aminte de parc-ar fi fost ieri. „Sângele-i o licoare cu totul aparte“, zice Mefisto (diavolul) în *Faust*. Întinerirea este imposibilă fără a împrumuta tinerețea altcuiva, sângele unei fecioare, celulele unui embrion, grefarea organelor unui motociclist mort cu o zi în urmă sau inima unui porc umanoid. Problema vieții veșnice este că are nevoie să răpească trupul altcuiva. Noul meu sânge nu mai era al meu, era unul mai bun decât al meu, mai curat, mai proaspăt, mai frumos, dar eu nu mai eram eu însumi. Léonore avusese dreptate să mă părăsească: umanitatea mea se evaporă o zi după alta.

Era de-ajuns să te gândești la asta: unica șansă a lui Homo Sapiens de a trăi veșnic era de a-și ucide propriii copii. Până și Dumnezeu își crucificase fiul. Nu eram în stare să urmez exemplul evanghelic: nu-i puteam suci gâtul lui Romy. De-asta m-am și îmbolnăvit.

Uberman

*„ZAB-CHÖS ZHI-KHRO DGONGS-PA RANG-GRÖL
LAS BAR-DOHI THÖS GROL CHEN-MO CHÖS-NYID
BAR-DOHI NGO-SPROD BZHUGS-SO.“*

*Cartea tibetană a morților,
secolul al VIII-lea după Christos*

MORȚI PREA TINERI

Roger Nimier

Jim Morrison

Maurice Ronet

Arthur Rimbaud

Jean-René Huguenin

Jean Seberg

Jean Rochefort

Boris Vian

Francis Scott Fitzgerald

Kurt Cobain

Robert Mapplethorpe

Jean-Michel Basquiat

Amy Winehouse

MORȚI PREA BĂTRÂNI

Antoine Blondin

Sacha Distel

Charlie Chaplin

Jacques Prévert

Jean-Edern Hallier

Jeanne Moreau

Marlon Brando

Françoise Sagan

Truman Capote

David Bowie

David Hamilton

Bernard Buffet

Whitney Houston

Frédéric Beigbeder

MORȚI PEA TINERI

Albert Camus

Patrick Dewaere

John Lennon

Alexander McQueen

Jean-Luc Delarue

Guillaume Dustan

Natalie Wood

Michael Jackson

Jimi Hendrix

George Michael

Heath Ledger

Prince

Jean Eustache

Che Guevara

Brian Jones

Jean-Pierre Rassam

MORȚI PEA BĂTRÂNI

Jean-Paul Sartre

Gérard Depardieu

Paul McCartney

Yves Saint Laurent

Pascal Sevran

Renaud Camus

Faye Dunaway

Michael Jackson

Prince

Elton John

Mickey Rourke

James Brown

Roger Vadim

Fidel Castro

Elvis Presley

Harvey Weinstein

Morala: e mai bine să mori tânăr. Atâta doar că pentru mine era prea târziu.

Sfatul meu practic: dacă e prea târziu pentru a muri tânăr, atunci nu mai muri deloc.

În timpul primelor mele cinci decenii de viață, nu m-a interesat buletinul meteo. Plecam să lucrez fie pe ploaie, fie pe vânt ori soare, cu aceeași indiferență. De cer, mi se rupea; la Paris nici măcar nu-l vedeam. Cel de-a șaselea deceniu al meu a fost tare diferit: numai la cer mă uitam și urmam soarele peste tot. Îl vedeam reverberând pe asfaltul albicios, pe frunzele unsuroase ale palmierilor și pe apele oceanului. A îmbătrâni înseamnă a cerși soare, chiar și atunci când ai sângele restartat, organele regenerate și creierul digitalizat.

La începutul anilor 2020 (celebrii *Twenty Twenties* când totul s-a dat peste cap), războiul tinerilor împotriva bătrânilor a fost simbolizat prin confruntarea dintre Emmanuel Macron și Donald Trump. La fiecare summit G7 se simțea cum președintele american visa să-și pompeze sânge din carotida șefului statului francez.

Imediat ce am înțeles că aveam să mor, am înregistrat o sută de emisiuni postume, pentru a fi difuzate la fiecare 31 decembrie pe canalul meu YouTube: *Post Mortem Show*. Veniturile rezultate din publicitatea care va însoți aceste emisiuni, cele dintâi moderate de un mort, vor fi suficiente pentru a-mi hrăni familia pe perioada secolului al XXI-lea.

Copiilor le este frică să adoarmă fiindcă somnul oferă o probă de gust a ceea ce ne pândește ulterior: o îndelungată noapte, un tunel obscur în care nimeni nu lasă lumina aprinsă. Numai că moartea nu seamănă cu visele nocturne. Întrucât reprezintă ultima generație de Sapienși... mi-ar plăcea să vă descriu sfârșitul meu.

Era ceva putred într-unul dintre litrii sângelui tinerilor californieni, care mi-a fost transfuzat. Am simțit asta foarte devreme: la șase săptămâni după parabioza heterocronică, m-am trezit epuizat, cu gust de sulf în gură, amețeli bizare și scaune cu sânge. Analizele au confirmat un fel de hepatită rară și incurabilă. Ficatul meu, deja covârșit de grăsime, nu a rezistat șocului întineririi accelerate.

Moartea seamănă cu secvența psihedelică din *2001: O odisee spațială*: zbori pe deasupra unor deșerturi aride în culori fluorescente.

Moartea seamănă cu un zbor planat, pe muzică originală de Richard Wagner.

Moartea seamănă cu o coborâre în abisurile oceanului, ținându-ți respirația.

Moartea seamănă cu ploaia cu încetinitorul filmată cu o cameră Phantom.

Moartea înseamnă niște filamente răsucite care se împrășteie ca într-o animație 3D.

Moartea este o imagine fractală: te arunci într-o figură matematică, iar aceasta se multiplică la infinit.

Moartea urmează tehnica *mise an abyme*, e coperta de la *Ummagumma*¹, intri și tu în aceeași imagine care conține aceeași imagine care conține aceeași imagine și nu te vei mai putea niciodată întoarce de unde-ai plecat. Și toată chestia asta putea a ou stricat.

¹ Album din 1969 al grupului Pink Floyd. (N.t.)

În loc să ne uităm la cer, de frică să nu ne cadă-n cap, mai bine am supraveghea pământul de sub tălpile noastre, care în curând se va despica-n două. Și-am putea să ne poticnim și să cădem ca Alice într-o gaură încărcată de tot soiul de obiecte, de ceasuri ale căror limbi se-nvârt invers... în catacombe ale timpului.

Viața mi se-nvârtea-n jur, cu plecările și sosirile ei. În sfârșit, încetasem să mai îmbătrânesc. Moartea este ultima întinerire, malul timpului suspendat, aurora orei oprite. Corpul meu omenesc ajunsese la uzură morală. Erzațul meu conectat cerebral la fratele meu robotic mi-a luat locul.

Romy nu mai murea niciodată, doar pentru asta trăisem. Până la urmă, tot fusesem bun de ceva. Era inutil să-mi mai prelungesc prezența fizică. A muri nu înseamnă a abandona. Eram eternizat pe Internet. Exteriorul îmi dispăruse de mult, dar luam parte la lume grație alter-robotului meu fizic. Unicul inconvenient al Extincției Corporale era pierderea oricărei legături cu Léonore și Lou, care refuzau în continuare să capete o conștiință digitală pe iMind de la Applezon (societate rezultată din contopirea dintre Apple și Amazon, în 2022).

Nor fără durere. Nor de calmare. Înghițisem cerul. Mă aplecasem deasupra anilor ca deasupra oceanului. Și scui-pam sânge seară de seară.

Mă simțiți în jurul vostru?

Nu sunt fantomă, sunt atom. Antum și postum.

Sunt parte a totului care a reîntâlnit totul.

Sunt praf, undă, lumină, aer. Sunt uriaș cât un munte, ușor ca un nor, transparent ca aerul și apa.

Înainte eram virtual, eram real *în timp ce*, iar *după* am redevenit virtual. Uitați, nu mai trăiesc, dar am trăit pentru voi. Exist, da-ți-mi like-uri.

Viitorul va fi mai murdar, mai cald, mai încărcat decât prezentul. De ce să vrei să te-ncrustezi în el?

Aerul pe care-l respirați, soarele care vă arde, noaptea care vă odihnește, toate acestea sunt și eu. Și poate voi trece, uneori, prin amintirile voastre, pentru a vă vizita.

Nu mai sunt nimic, dar am fost totul. Sunt însuși prezentul. *Ego sum qui sum*. (Exodul, 3, 14.)

Moleculele se transformă. Scheletul devine floare. Celulele mele au fost deja reciclate în compost. Și sufletul digitalizat.

Moartea corpului nu este un eveniment, ci o tranziție. N-o aștepta, n-o căuta: moartea e-n jurul tău dintotdeauna. A muri înseamnă o întâlnire planificată. În sfârșit, iată-te scăpat de tine însuși. Orgasm ultim, dincolo de orice posibilitate de descriere prin cuvinte. Moartea are nevoie de un alt limbaj.

Am contemplat norii a căror mișcare o acceleram pe webcam. Cerul era jos, și pământul sus. Nu sufeream, mă simțeam ușor, întinerit. Amintirea gustului de young plasma în nas și în gât. Gustul maladiei și-al sfârșitului.

Moartea e grea. Toate celelalte întrebări par frivole prin comparație cu aceasta. Încă de la începutul acestei cărți, am vorbit despre un subiect pe care nu-l cunoșteam. Părinții mei încă mai trăiau (țin să precizez că în momentul în care am scris această frază, am bătut în lemn). Habar nu aveam de această sfârșiere din carnea mea, iată de ce mă temeam atât de tare de numita trecere. Deși moartea ar fi trebuit să mă transforme într-un modest, m-a făcut un orgolios. Țineam s-o înving prin egocentrism. Dacă pățania mea chiar trebuie să folosească și altcuiva, atunci trebuie ținut minte acest lucru: Pessoa s-a înșelat când a spus „viața nu

mi-e de-ajuns“. Ba da, ba da, viața e suficientă. Viața ajunge din plin, încredeți-vă-n vorba unui mort.

Poate că am grăbit ceea ce-mi doream. Nu am avut timp să pun bazele Mișcării de Rezistență împotriva Nemuririi (MRN), dar am găsit-o pe aceea care să mă eutanasieze. Cea dintâi eutanasiere involuntară. Așa stau lucrurile: m-am sinucis fără s-o fi vrut.

Moartea e tristă, dar nonmoartea e încă și mai rea.

Observând agravarea bolii, clinica a chemat un preot catolic la căpătâiul meu. Un seminarist: abatele Thomas Julien. Transpira în sutana neagră, ascultându-mi tânguirea. Cu siguranță, preotul era cea dintâi persoană pe care ar fi trebuit să o întâlnesc la întoarcerea de la Ierusalim. Așa că i-am spus pe melodia galeriei de la Olympique de Marseille:

— Pe-unde e? Pe-unde-e? Pe-unde-i javra ta de Dumnezeu?

— Nu pricepi că Léonore, Romy și Lou sunt Sfânta ta Treime? Că Dumnezeu ți le-a trimis pe femeile astea trei, ca să nu te desparți de umanitate? Asta ar trebui să spui în emisiunile tale postume.

— Păi, Dumnezeu a murit!

— Așa e: pe cruce. Dar leșul lui încă se mai mișcă. Acesta este motivul prezenței tale pe fața pământului. Personal, am renunțat la paternitatea carnală, pentru aceea spirituală. Când vei accepta darul vieții, nu-ți va mai fi frică să pleci.

— Știu, părinte. Dar ăsta nu e un motiv să vorbim ca într-un film de la Marvel.

— Nu e de la Marvel, e din Biblie. Îți amintești de întâlnirea cu bogătașul, din Noul Testament? Un om bogat l-a

întrebat pe Christos cum să ajungă la viața veșnică. Iar Isus i-a răspuns: „Vinde-ți tot și urmează-mă”.

— Nu văd legătura.

— Este: bogătașii transumanști vor să-l concureze pe Christos. În clipa aceasta, se confruntă două religii: cea a banului și cea a omului.

— Muntele Măslinilor contra Văii Siliciului...

— Exact: răspunsul la transumanism (omul îl face pe Dumnezeu) este Christos (Dumnezeu îl face pe om). Trebuie să-ți transmiți povestea!

— Povestea unui ins care vrea să ajungă nemuritor și care moare...

— Dacă o publici, poate că finalul i se va schimba. Ești în poziția ideală pentru a ști că literatura poate învinge timpul.

Preotul îmi dădea o misiune. Și, fără îndoială, chiar asta căutam: nu eternitatea, ci o chestie de făcut, una mai utilă decât un talk-show. Aceea a fost clipa precisă în care am decis să public povestea pe care o țineți acum în mâini, cu titlul (mincinos) *O viață fără sfârșit*.

— Părinte, mai am totuși o întrebare să-ți pun. Dacă Dumnezeu există, pe mine de ce m-a făcut ateu?

— Pentru ca iubirea să-ți fie liberă.

— Dorea să-mi verifice sinceritatea? Adică Dumnezeu este atât de puțin sigur pe El, încât are nevoie de credința mea lipsită de artificialitate?

— Ce-ai vrea? Un Dumnezeu dictator?

— Da, cred că așa fi preferat să mi se impună. Politic sunt democrat, dar religios sunt fascist; dacă mi-ar fi trimis un semn tangibil, mi-ar fi simplificat viața.

— Și eu ce sunt? Te pomenești că vreun bleg?

Abatele Julien și-a făcut cruce înainte de a dispărea retrăgându-se cu spatele, în sutana lui neagră de *Matrix*.

Am apăsât iar și iar pe pompa de morfină. Sufletul îmi era flasc, dar, în fine, aparent aveam totuși unul.

Vreau să mor pe *Us and Them* al celor de la Pink Floyd, privind atent marea, în căutarea acelei raze verzi, din clipa în care soarele se afundă în valuri ca un disc frisbee roșu într-o prăjitură cu cireșe.

Accept să mor dacă voi primi „hugs”. Așa nu voi simți nimic, cu excepția fragilor zdrobite sub tălpi. Voi vorbi cu glas tare până la capăt. Ultimele mele cuvinte vor fi „Bine, fie...” sau „Primuuu!”.

M-am gândit la Léonore, la Romy, la Lou, cele trei femei din viața mea, cea care mi-a rupt inima, cea care a venit cu mine pe hard-disk, bebelușul meu care-mi lipsește groaznic... și cel care se va naște.

M-am gândit la tatăl, la mama și la fratele meu. Murind, la cine altcineva ați vrea să te gândești decât la cei care te-au făcut?

M-am gândit la prieteni, la veri, la nepoate, la numeroasele mele familii compuse, recompuse, descompuse, impuse și expuse, imploade și explode.

M-am gândit la fetele pe care le-am iubit, la femeile cu care m-am căsătorit și la cele pe care nu le-am avut. La cele care m-au luat măcar o secundă în brațe. Niciun singur sărut nu regretam.

Așadar, am trăit pentru o fată în geacă de blugi și converseși și pentru sora ei mai mică, aceea cu sandale aurii și dinți de lapte, care se minuna în fața unui melc. Așadar ele erau motivația vieții mele, aceste bucățele de carne duioasă, acești obraji mângâietori lipiți de barba mea țepoasă, aceste râsete de fetiță bucuroasă că se bălăcește-n valuri? Sensul vieții mele erau un bebeluș care mirosea a cremă hidratantă și sora ei mai mare care-și vopsea unghiile de la picioare

în azuriu? Două picioare durdulii ca niște prăjiturile Chamonix cu portocale și un gât prelung și alb de lebădă? Ar fi trebuit să mă agăț la urechile lor cu textură de calamar trandafiriu. Am creat mai multă frumusețe cu sperma decât cu munca mea de-o viață.

Câștigasem la loto și habar nu aveam.

Ciudat că, murind, nu te gândești decât la alții.

Iată-mă întors înainte de propria naștere, evadat din prezent. Nicio formulare nu ar ști să exprime infinitul. Trebuie schimbată limba pentru a scrie cartea definitivă. Dacă ar trebui să ne transcriem codul ADN de 3 miliarde de litere, cu 3 000 de semne pe pagină, am avea nevoie de o mie de tomuri a câte o mie de pagini.

ATGCCGCGCGCTCCCCGCTGCCGAGCCGTGCGCTC
CCTGCTGCGCAGCCACCGCGAGGTGCTGCCGCTGG
CCACGTTCGTGCGGCGCCTGGGGCCCCAGGGCTGG
CGGCTGGTGACGCGCGGGGAACCCGGCGGCTTTCC
GCGCGCTGGTGCCCCAGTGCCCTGGTGTGCGTGCCC
TGGGACGCACGGCCGCCCCCGCCGCCCCCTCCTT
CCGCCAGGTGGGCCTCCCCGGGGTCGGCGTCCGGC
TGGGTTGAGGGCGGCCGGGGGAACCAGCGACATG
CGGAGAGCAGCGCAGGCGACTCAGGGCGCTTCCCC
CGCAGGTGTCCTGCCTGAAGGAGCTGGTGGCCCGAG
TGCCTGCAGAGGCTGTGCGAGCGCGGCGCGAAGAA
GGTGCTGGCCTTCGGCTTCGCGCTGCTGGACGGGG
CCCGCGGGGGCCCCCCCCGAGGCCTTCACCACCAGC
GTGCGCAGCTACCTGCCCAACACGGTGACCGACGCA

CTGCGGGGAGCGGGGCGTGGGGGCTGCTGCTGC
GCCGCGTGGGGCACGACGTGCTGGTTCACCTGCTG
GCACGCGTCGCGCTCTTTGTGCTGGTGGCTCCCAGC
TGCGCCTACCAGGTGTGCGGGCCGCGCTGTACCAG
CTCGGCGCTGCCACTCAGGCCCGGCCCGCCACA
CGCTAGTGGACCCCGAAGGCGTCTGGGATGCGAACG
GGCCTGGAACCATAGCGTCAGGGAGGCCGGGGTCCC
CCTGGGCCTGCCAGCCCCGGGTGCGAGGAGGCGCC
CCCCCAGTGCCAGCCGAAGTCTGCCGTTGCCCAAGA
GGCCCAGGCGTGGCGCTGCCCCTGAGCCGGAGCGG
ACGCCCCTTGGGCAGGGGTCTTGGGCCACCCGGG
CAGGACGCGTGGACCGAGTGACCGTGGTTTCTGTGT
GGTGTACCTGCCAGACCCGCCGAAGAAGCCACCTC
TTTGAGGGTGCGCTCTCTGGCACGCGCCACTCCCA
CCCATCCGTGGGGCCGCCAGCACCACGCGGGCCCC
CCATCCACATCGCGGCCACCACGTCCCTGGGACACG
CCTTGTCCCCCGGTGTACGCCGAGACCAAGCACTTCC
TCTACTCCTCAGGGCGACAAGGAGCAGCTGCGGCCC
TCCTTCCCTACTCAGCTCTCTGAGGCCCAGCCTGACTG
GCGCTCGGAGGCTCGTGGAGACCATCTTTCTGGGTT
CCAGGCCCTGGATGCCAGGGACTCCCCGCAGGTTGC
CCCGCCTGCCCCAGCGTCACTGGCAAATGCGGCCCC
TGTTTCTGGAGCTGCTTGGGAACCACGCGAAGTGCC
CCTACGGGGTGCTCCTCAAGACGCACTGCCCGCTGC
GAGCTGCGGTACCCCCAGCAGCCGGTGTCTGTGCCC
GGGAGAAGCCCCAGGGCTCTGTGGCGGCCCGGAG
GAGGAGGACACAGACCCCCGTCGCCGGTGCAGCTGC
TCCGCCAGCACAGCAGCCCCTGGCAGGTGTACGGCT
TCGTGCGGGCCTGCCTGCGCCGGCTGGTGCCCCCA
GGCCTCTGGGGCTCCAGGCACAACGAACGCGCCTTC
CTCAGGAACACCAAGAAGTTCATCTCCCTGGGGAAG
CATGCCAAGCTCTCGCTGCAGGAGCTGACGTGGAAG

ATGAGCGTGCGGGACTGCGCTTGGCTGCGCAGGAGC
CCAGGTGAGGAGGTGGTGGCCGTCGAGGGCCCAGG
CCCCAGAGCTGAATGCAGTAGGGGCTCAGAAAAGGG
GGCAGGCAGAGCCCTGGTCCTCCTGTCTCCATCGTC
ACGTGGGCACACGTGGTTTTTCGTTTCAGGACGTCGA
GTGGACACGGTGATCTCTGCCTCTGCTCTCCCTCCTG
TCCAGTTTGCATAAACTTACGAGGTTACCTTCACGTT
TTGATGGACACGCGTTTCCAGGCGCCGAGGCCAGAG
CAGTGAACAGAGGAGGCTGGGCGCGGCAGTGGAGC
CGGGTTGCCGGCAATGGGGGAGAAGTGTCTGGAAGC
ACAGACGCTCTGGCGAGGGTGCCTGCAGGTTACCTA
TAATCCTCTTCGCAATTTCAAGGGTGGGAATGAGAGG
TGGGGACGAGAACCCCTCTTCCTGGGGGTGGGAGG
TAAGGGTTTTGCAGGTGCACGTGGTCAGCCAATATGC
AGGTTTGTGTTTAAGATTAAATTGTGTGTTGACGGCCA
GGTGCGGTGGCTCACGCCGTAATCCCAGCACTTTG
GGAAGCTGAGGCAGGTGGATCACCTGAGGTCAGGAG
TTTGAGACCAGCCTGACCAACATGGTGAAACCCTATC
TGTAATAAAAATACAAAATTAGCTGGGCATGGTGGT
GTGTGCCTGTAATCCCAGCTACTTGGGAGGCTGAGG
CAGGAGAATCACTTGAACCCAGGAGGCGGAGGCTGC
AGTGAGCTGAGATTGTGCCATTGTACT

În Pirinei, când strigi spre munte, ecoul îți repetă sune-
tul vocii. De două, de trei, de patru ori te auzi strigând, de
parcă muntele ar fi un papagal uriaș. Volumul însă scade
treptat. Trebuie să strigi mai tare, iar și iar, mereu. Chiar
dacă-ți spargi plămânii, până la urmă ecoul tot se dimi-
nuează. Strigătul pare tot mai îndepărtat, de parcă cineva,
acolo, de cealaltă parte a văii, se distrează imitându-ne,
fiindcă ecoul ridiculizează întotdeauna pe cel care urlă-n
pustiu. Când eram copil, mă plictiseam repede de jocul
acesta, după numai câteva încercări. Țipetele mi se stingeau
în munte. Inutil să zbieri cât te țin bojocii pentru a obține
doar câteva replici ale lamentației tale. Mereu același lucru:
un strigăt repetat și, după un timp, nimic. La final, tăcerea
e cea care cucerește întotdeauna.

Epilog

Undeva, în Țara Bascilor, râsul unor goelanzi a trezit un bebeluș. Soarele încă nu a răsărit, și o rouă bogată s-a așezat pe petale. O fetiță își strigă mămica. Și se strâng una-ntr-alta. Este atâta iubire în această cameră încât pereții ar putea exploda. Copilul mănâncă o piersică sau o banană. Părul său blond și dinții au mai crescut puțin peste noapte. Are un an și jumătate. Merge și spune câteva cuvinte: „auzi?“, „balon“, vino“, „mai, mai!“, „uau!“, „casă“ și „miau“ când intră pisica în încăpere. Restul limbajului este un dialect personal: „Bacateș“, „Pabalc“, „Fatișc“, „Cabeș“, „Dedananon“, „Ghilgameș“. Poate că vorbește sanscrita curentă. Îi place: să se dea-n hamac, să facă la fel ca o mașină, imitând huruitul motorului, să culeagă bănuți din grădină, să se joace de-a umbrele chinezești pe gazon, să găsească cochilii de melci, să ia pietriș cu pumnii pentru redecorarea terasei, să lase totul baltă pentru a se uita la un avion care lasă o dâră albă pe cerul albastru, să facă bulgări din firimituri de croasant cu unt, să danseze cu maică-sa ascultând Joe Dassin, să primească în dar zmeură de la vreo vânzătoare de la piață. Pe post de coregrafie, ridică brațele și se rotește în picioarele goale pe iarbă, până ametește. Starea ei generală de spirit:

uimirea în fața Totului. Totul e nou, totul e important, iar plictiseala nu există. Mama și fiica se vor duce să mănânce pe plajă. În țara aceasta plouă des, ceea ce conferă fiecărei raze de soare alură de miracol. E de ajuns ca una să străbată firmamentul pentru ca autohtonii să se dezbrace în viteză. Se vor petrece multe lucruri la malul oceanului: punerea nisipului în găletușă, întoarcerea găletușei, bățutul găletușei pe fund, ridicarea găletușei, admirarea formei de nisip, distrugerea formei de nisip, luarea de la capăt a operațiunii de zece ori. Înmuiera în mare a degetelor de la picioare. Alergarea înainte, spre valuri, și întoarcerea când valurile se apropie. Țipete: „Vaaai! Nuuu!“, când marea dă peste prosopul de baie. Ronțărirea de bucățele de crevete, calamar, pesmet de porumb, plus ceva nisip. După-amiază e nesfârșită, la fel ca marea. Să te întinzi pe spate și să privești cerul. În mașina care o readuce acasă, cea mică își solicită desenul animat preferat: „Cârțița cea mică“, operă cehă a anilor '60, ceea ce dovedește că nu a eșuat complet comunismul. Baia caldă e partea cea mai atrăgătoare a zilei. Mămica și bebelușul o fac împreună. Pielea copilului e mai mătăsoasă decât a ta. Afară, oile trec în trandafiriu coasta dealului.

Și-atunci cele dinăuntru aud scârțâit de roți pe pietrișul din față. Pe alee s-a oprit un taxi. Un deșirat pletos și bărbos e așezat pe bancheta din spate, ținându-și de mână fata cea mare, care a mai crescut câțiva centimetri de când a scăpat de robotul nipon. Tipul disproporționat plătește cursa și se apleacă pentru a ieși din mașină. Se întoarce din California, unde se înscrisese pentru a se supune unui întreg protocol de teste științifice pe bază de injectare de sânge tânăr. Numai că, în ziua Z, s-a dezumflat și nu s-a mai prezentat la întâlnire. Léonore și Lou au deschis ușa casei basce. Léonore și-a lăsat fata jos și și-a încrucișat brațele peste pântecul

rotunjit. Strălucea în lumina trandafirie a soarelui care se ducea la culcare, dincolo de pini. Recunoscându-mă, Lou a lăsat să-i scape biberonul pe jos. Și-a luat-o la fugă spre mine strigând: „Tati!”.

Și-atunci am îngenuncheat și mi-am deschis brațele.

Mulțumiri

Lui Farah Yarisal, de la Fundația The Brain Circle, care m-a pus în legătură cu doctorul Yossi Buganim de la Departamentul pentru Biologie Dezvoltațională și Cercetare a Cancerului de la Universitatea Ebraică de Medicină din Ierusalim.

Profesorului Yossi Buganim, pentru amabilitatea și simțul său pedagogic.

Lui Tali Dowek, PR al Universității Ebraice din Ierusalim, pentru vizitarea Centrului de Întreținere Complementară, împreună cu profesorul Eran Meshorer de la Centrul de Știința Creierului *Edmond & Lily Safra*.

Profesorului Stylianos Antonarakis de la Clinica Genomului a Departamentului de Medicină Genetică de la Facultatea de Medicină din Geneva.

Doctorului Frédéric Saldmann de la Serviciul de Explorări Funcționale și Medicină Predictivă a Spitalului European *Georges Pompidou*.

Lui Dominique Nora de la *L'Obs*, pentru ajutorul prețios.

Doctorului André Choulika, CEO al Cellectis, pentru simplitate și disponibilitate, atât la Paris, cât și la New York.

Cartea lui, *Să rescii viața* (Hugo-Doc, 2016), m-a ajutat să înțeleg ceea ce e de neînțeles.

Profesorului George Church de la MIT, Wyss Institute și Facultatea de Medicină de la Harvard, pentru conversația supraumanistă din laboratorul său de la Boston.

Doctorului Laurent Alexandre, pentru prânzul nostru transgenic de la Guy Savoy — *Monnaie de Paris*.

Scuze lui Jesse Karmazin pentru lipsa de la întâlnire.

Mulțumiri abatelui Thomas Julien pentru aportul spiritual.

Mulțumiri lui Olivier Nora, Juliette Joste și François Samuelson pentru că au crezut în acest proiect nesăbuit.

Fie ca moartea voastră, a tuturor, să fie suprimată.

Călătorie spre nemurire în nouă etape

1. A muri nu este o opțiune	11
2. Gonzo check-up	71
3. Moartea mea deprogramată	93
4. Nobody Fucks with the Jesus	119
5. Cum să devii un supraom.	157
6. OMG = Om modificat genetic	203
7. Inversarea îmbătrânirii	235
8. Transfer de conștiință pe hard-disk	265
9. Uberman	287
<i>Epilog</i>	305